

14616

4.

XXVIII. évfolyam

1-2. szám

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYE

NÉPMŰVELÉS

**Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly**

**Felelős kiadó:
Cslky Ernő**

Szolnok, 1935. január-február hó.

ROTH DEZSÓ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
945. Helyreállítás elszámolás
946. Bútorélszámolás
947 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költv
947 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv
948. I. Kimutatás beíratási díjakról
949. II. Kimutatás egyenesadókorról, 5%, 3%-os pótdáváltságról
950. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozajárulásról
951. IV. Kivonat a bérszerződésből
952. V. Kimutatás a piványok jövedelméről
953. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
954. VII. Kimutatás hitoklatói díjak megállapításához
955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
956. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
957. Átvételi elismervény anyagokról
958. Napszámjegyzék
- 659/6 Népiskolai helyi tanmenet A), B) belv B) költv
661. Könyvtári költségvetés
662. Enzari napo és számasas*
662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 evre
663. Áll. elemi isk. (kisdévodai) anyag-számadás*
665. Kimutatás ingyen-tanönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Közs. isk. számadás
668. Népiskolai költségvetés
669. Isk. alapvagon-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés beérveendő épületek számára
675. Posti feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanitók részére
690. Elbocsátó-levél*
691. Beíratási díj kezelési napló*
- Leltári nyomtatványok.**
915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)

Nyomatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kiserőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Öv- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése*
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szep. 1-től)
8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig)
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tan-kötelesekről
12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan-köteles gyermekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőkhöz
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
20. m. Értesítés hivatalból való beíratásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzkeről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság-pénzkeről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságolás
35. m. Pénznapló büntetés-pénzkeről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi jeentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdévodák számára.

724. Felvételi napló.*
726. Mulasztási napló*
727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Költségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.
A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolákn kívüli népművelési bizottság

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesület.

Tyopográf: Roth Dezső Könyvnyomdai Rt., Szolnokon (Hosszútér.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:

GRECZMAJER KÁROLY

FELELŐS KIADÓ

CSIKY ERNŐ.

Megjelentik hirtudományban.

Ez a lap az országos Népművelési Bizottság felkérésére jelent meg, s a köznevelési miniszter engedélyével a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei tanítóegyesület kiadásában jelenik meg.

Kedves Bajtársak! Magyar Tanítók!

A szövetség tanács határozata alapján a IX. Egyetemes Tanitógyűlést 1935. huszvéthetén kedden, április 16-án d. e. 9 órakor tartjuk a pesti Vigadó negytermében.

Ezzel az egyetemes megmozdulással azt akarjuk elérni, hogy a sokirányú tanítóegyesületi életből teljesen egységes közfelfogás és irányítás alakuljon ki a jövőre.

A legutolsó, 1923-ban tartott egyetemes tanitógyűlés óta elmúlt 11 esztendő sok anyagot halmozott össze a tanítói közélet mezején. Ennek a felgyülemlett anyagnak végleges rendezése lesz feladatunk.

Csak egy napra tervezzük a IX. Egyetemes Tanitógyűlést és csak egy pengőnyi áldozatot kérünk mindenkitől, még azoktól is, akik valamely súlyos ok következtében nem jöhetnek közénk.

Mindnyájunk érdeke, hogy ez a gyűlésünk külső és belső vonatkozásokban egyaránt hozzánk illő színvonalat képviseljen.

A résztvevők a nagy száma, komoly tanácskozási és a napirendre tűzött előadások sulya, tartalmassága adja a gyűlés igazi értékét és sikerét.

Ezek biztosítására tőlünk telhetőleg mindent elkövetünk, de sokat, legtöbbet várunk a tanítóegyesületek, testületek és bajtársaink megértő, áldozatos, lelkes közreműködésétől.

A IX. Egyetemes Tanitógyűlés napirendjén a következő kérdések kerülnek tárgyalásra: Mit tegyünk még, hogy a népiskolából

kikerülő ifju nemzedék a haza újjéépítésében a családnak, a társadalomnak és a nemzetnek minél nagyobb értékű tagjává legyen?

Mit tegyünk a) a Nemzeti Egység megvalósítása, b) a népiskola fejlesztése, c) a társadalom érdeklődésének az iskolaügy iránt való fokozása és d) a tanító sorsának megjavítása érdekében?

Ezek a kérdések szinte tömbörye foglalják magukban azokat az igazságokat, amelyekért eddig küzdöttünk s amelyekért ezután még nagyobb áldozatra is készen akarunk tovább dolgozni.

Minden tanítóegyesületet, tanítótestületet kérünk, hogy ezeket a kérdéseket külön-külön letárgyalni és a hozott határozatokat legkésőbb 1935. január hó 31-ig hazájának (Országos Tanítószövetség, Budapest, IV. Magyar-u. 38. sz.) eljuttatni sziveskedjék.

A IX. Egyetemes Tanitógyűlés napjára, április 16-ig aránylag már kevés idő áll rendelkezésre, de bízunk a Tanítóegyesületek, Tanítótestületek és kedves Bajtársaink buzgóságában, amely lehetővé teszi, hogy idejében elvégezzük a szükséges előkészületeket.

A IX. Egyetemes Tanitógyűlésen való részvételre, a név, foglalkozás, pontos lakcím jelzésével és az egy pengőnyi tagsági díj egyidejű befizetésével lehet jelentkezni és pedig:

A) személyenként, B) testületenként és C) tanítóegyesületek útján az Országos Tanítószövetségnél (Budapest, IV. Magyar-u. 38. sz.)

Az egyetemes tanitógyűléstől szóló tagsági díjak bármely postahivatalban kapható bíncsi csekkbeizetési lapon a „Magyarországi Tan-

tók Országos Szövetsége, Budapest, 54.554. sz.* csekkszámlára fizetendők be. A kezelés megkönnyítése végett kérjük a postautalványon való befizetés mellőzését.

A gyűlésre jelentkezők tagsági jegyet is kapnak, amely a gyűlésterembe való belépés-kor felmutatandó.

Félarú vasúti kedvezményt is igyekezünk szerezni mindazoknak, akik a jelentkezés alkalmával ilyen kedvezményt kérnek. Ez esetben a kedvezményes jegy kiállításáért járó illeték és portóköltség címén 80 fillér fizetendő, mely összeg az egyetemes gyűlés tagdíjával együtt küldendő be. E kedvezmény igénylése alkalmával kérjük jelezni annak a vasúti állomásnak a pontos nevét is, ahonnan az utazás megkezdése történik.

Tekintettel arra, hogy a gyűlés csak egynapos lesz, elszállásolásról a rendezőség nem gondoskodik. Figyelmeztetjük már most kedves Kartársainkat, hogy husvét hetében a főváros idegenforgalma a szokottnál nagyobb s így a szállodákban, stb. már jóelőre kell szobát foglalni. A Tanítók Házában csak korlátolt számban helyezhetünk el vendégeket, mert az ifjúság egy része ilyenkor a Házban tartózkodik.

Az egyetemes gyűlés munkájának megkönnyítése végett négy szakosztály-jellegű bizottságot alakítottunk:

I. Az egyetemes gyűlés rendező bizottsága. (Külső megrendezés, helyiség, ételmezés stb.)

II. Pedagógiai bizottság, mely a nevelési és oktatásügyi (szervezeti) kérdésekkel foglalkozik.

III. Propaganda bizottság, mely a társadalom felvilágosításának, a közvélemény irányításának módjait állapítja meg.

IV. Az anyagi ügyekkel foglalkozó bizottság.

Ezek a bizottságok fogják az egyetemes gyűlésre kerülő összes indítványokat feldolgozni és a Tanítószövetség elnöksége útján az egyetemes tanítógyűlés elé terjeszteni.

Arra törekszünk, hogy a költségeket minél kisebbre szorítsuk le, ezért tartózkodni fo-

gunk a sűrű levelezéstől és csak a legszükségesebb esetben küldünk külön értesítéseket.

A IX. Egyetemes Tanítógyűlésre vonatkozó közléseinket a tanügyi és napilapok útján fogjuk tudomására hozni az érdeklődőknek.

Kedves Bajtársak! Magyar Tanítók!

Ezzel elmondunk mindent, amit a IX. Egyetemes Tanítógyűlés előkészítése ügyében Veletek tudadni akartunk. Most már Rajtatok mulik, hogy ez a nagy találkozás, összejövetel eredményt, sikert jelentő, emlékezetes megmozdulása legyen mindnyájunknak.

Az egyetemes gyűlések határjelző oszlopok voltak mindig a népnevelés történetében. Ez lesz a IX. Egyetemes Tanítógyűlés is, ha megértitek hívó szavunkat s eljöttök mindnyájan tekintet nélkül arra, hogy milyen jellegű iskolánál működtek. Ezer és ezer tanítónak kell egybegyűlnie, hogy kifelé megmutathassuk hatalmas taborunk egyetértését, befelé pedig erőt meríthessünk egymás lelkesedéséből és áldozatkészségéből. Ne sajnáljátok a fáradságot és a csekély anyagi áldozatot. Jöjjetek el mindnyájan!

Szeretettel hívunk és szeretettel várunk!
Budapest, 1934. november havában.

Wanitsék Rezső s. k. Rákos István s. k.
főtáitkár kir. tanácsos, elnök

A IX. Egyetemes Tanítógyűlés napirendje:

I. Április 15-én d. u. fél 1 órakor a Tanítók Ferenc József Házában levő hősi halált halt tanítók emléktáblájának megkoszorúzása.

II. Április 16-án reggel 8 órától gyülekezés a pesti Vigadóban. Belépéskor a tagsági jegy felmutatandó. A gyűlésre érkezők a rendezőbizottság utmutatása alapján helyezkednek el.

III. Április 16-án d. e. fél 9 órakor báró Eötvös József szobrának megkoszorúzása. A bizottság a Vigadóból indul reggel 8 óra 25 p.

IV. Április 16-án d. e. 9 órakor az egyetemes gyűlés megnyitása. Tárgysorozat: 1. Himnusz. 2. Megnyitó. Tartja Rákos István kir. tanácsos, elnök. 3. A közgyűlés hódoló távirata a kormányzóhoz. A miniszterelnök távirati üdvözlése. 4. A megjelent előkelőségek üdvözlése. 5. Megnyilatkozások. 6. Mit

tegyünk a népiskola, a népoktatás fejlesztése érdekében? Előadó: Ekamp Nándor szőv. szakfelügyelő-igazgató. 7. Mit tegyünk a társadalom érdeklődésének az iskolaügy iránt való fokozása és a nemzeti egység megvalósítása érdekében? Előadó: Sugár Béla áll. el. isk. igazgató-tanító. 8. Mit tegyünk a tanító sorsának megjavítása érdekében? Előadó: Ormós Lajos ref. el. isk. igazgató-tanító.

9. Zárószó. Tartja Rákos István kir. tanácsos, elnök. 10. Szózat. Minden tételhez csak 5 hozzászólás engedélyezhető. A hozzászólások ideje legfeljebb 3—3 perc. A hozzászólók a kijelölt titkárnál előre jelentkezni tartoznak. A felszólalók az előadói asztalhoz mennek s ott mondják el mondanivalójukat. Amennyiben a felszólaló az előadói javaslatot módosítani kívánja, javaslatát, a felszólalással egyidejűleg, írásban is köteles benyújtani. Az egyetemes gyűlés határozatait a Tanítószövetség elnöksége hajtja végre.

V. Április 16-án déli 1 órakor zárt sorokban felvonulás a Hősök Emlékkövéhez.

VI. Április 16-án d. u. fél 3 órakor ünnepi ebéd a Tanítók Házában.

EGYESÜLETI ÉLETT

Választmányi gyűlés Szolnokon.

Az elmúlt év december 13-án volt Szolnokon vármegyei Általános Tanítóegyesületünk s ennek kapcsán az Áll. Tanítók Orsz. Egyesülete vm.-i körének együttes választmányi gyűlése.

Ferenczy Kálmán üdvözlőlvén Bihary István vez. kir. tanfelügyelőt s a megjelent választmányi tagokat lendületes elnöki megnyitójában felháborodottan nyilatkozott a szerbek galád támadása miatt, kik féktelen dühükben ártatlan magyar véreinket kiutasították s teszik földönfutókká. Ez a hallatlan kegyetlenség figyelmeztető jel! Felhív bennünket arra, hogy szívvel-lélekkel magyar életet éljünk s valljuk. Üdvözölte Tenkey (Totola) József és Tarján (Richter) József tagtársakat, kik névváltoztatással a közelmúltban tettek hitet magyar voltukról.

Titkári jelentés.

Tóhelyi Ferenc titkári jelentésében beszámolt a névmagyarosítási mozgalomról, majd ismertette az Orsz. Tanítószövetség munkásságát. A Szövetség a nyári gyűlésen módosította az alapszabályokat, most pedig f. é. április 16-ára megszervezi IX. Egyetemes Tanítógyűlést, Ennek ismertetése végett felolvasta a Szövetség átiratát. Ez ügyben a választmány egyhangú határozata, hogy részt vesz az Egyetemes Tanítógyűlésen s az 1 P-s tagsági jegyeket testületként mielőbb befizeti. (54.554 sz. Magyarországi Tanítók Orsz. Szövetsége Budapest, számára és névre kiállított csekktartóján.)

Titkár ismertette még az orsz. tanítóegyesületek eddigi munkáját, anyagi ügyeink állását, a betegsegélyezés ügyében kiadott rendeletet, majd kérte a megjelenteket a megértő, egymást megbecsülő munkálkodásra.

Bihary István vez. kir. tanfelügyelő, megköszönve a szíves elnöki üdvözlést felhívta a figyelmet Henri Pozzi: A háború visszatér című munkára, mely épp azért alkalmaszerű, mert a szerbek erőszakos hódító terveit ismerteti, ami előbb-utóbb háborúra vezet. Hivatkozott arra, hogy csak 7 millió szerb van, tehát kevesebb, mint e csonka haza magyarsága. Ez a szám legyen a mi erősségünk, hogy eszményi hazafiúi céljaink szolgálatában soha ne lankadjunk.

Pénztári jelentés.

Csiky Ernő pénztári jelentésében köszönettel emlékezett meg a vez. kir. tanfelügyelő ur segítségéről, ki felhívásával lehetővé tette, hogy a hátralékok jórésze eleget tett fizetési kötelezettségének.

Tenkey József a Temetkezési Alosztály elnöke felszólalásában hangoztatta, hogy az alosztály szabályzatát úgy kellene módosítani, hogy megkönnyítsék a belépési lehetőséget s alacsonyabb járulékot vetnének ki. Ferenczy Kálmán bevonásával a következő bizottság alakult ennek a kérdésnek a kidolgozására: Tenkey József, Csiky Ernő, Greczmaier Károly és Tóhelyi Ferenc.

Anyák lapja.

Pénztáros jelentése szerint a tavaly forgalomba hozott anyák lapjából mintegy 5000 maradt vissza. Ezeket ismét áruljuk. Az eladási árra vonatkozólag több felszólalás történt, de a választmány az ár megváltoztatására nézve nem hozott új határozatot. Az elnökség — utólag — figyelembe véve a felszólalásokat úgy határozott, hogy a százalékos kedvezmény elhagyásával 6 fillérért árusítja a lapokat. A szegény tanulók lapját pedig úgy véli beszerezhetővé tenni, hogy a tehetősebb társaik vegyék meg, mint ezt az elmúlt tanévben is több iskolában sikerrel cselekedték. Idő mindenesetre áll rendelkezésünkre, úgy hogy a gyermeknek még fillérenként is összegyűjthetik, ha kartársaink megértő támogatása őket ebben segíti.

Választmány örömmel vette tudomásul, hogy az elgondolás sikerült. Az első évben elfogyott a lapok fele s ez fedezte az összes költséget, sőt hasznót is hozott. Ha kartársaink most, amikor több idejük van a lap beszerzésére s s már megismerték elgondolásunkat, oly megértéssel támogatják közérdekű kérésünket, mint ezt mi elgondoltuk: akkor az erkölcsi eredményen kívül megszívlelendő anyagi segítséget is szerzünk a Tanító Otthon alapjára.

Pályázatok.

Többek hozzászólása után a gyűlés folyamán megjelent Bene Lajos kir. segédtanfelügyelő 20 P-s pályadíj felajánlása után a választmány három pályamunkára hirdet pályázatot, melyet bővebben lapunk más helyén ismertetünk. A bíráló bizottság tagjai: Ferenczy Kálmán, Bihary István, Greczmajer Károly, vitéz Iványi Károly, Soós József, Tóhelyi Ferenc és Tóth József.

Járasköri gyűléseink és közgyűléseink.

A járasköri gyűléseket az elnökség indítványára március folyamán tartják. Ajánlott tétel: A lakóhelyismertetés megírásának általános irányelvei. A közgyűlés husvét előtti pontos idejét nem állapítja meg.

A vármegyei irkák.

A vármegyei irkák mindenütt beszerezhe-

tők. Önmagunkat segítjük, ha ezeket használjuk. Kéri a választmány a kartársakat, hogy karolják fel ezt a mozgalmunkat is. Eddig is sikerrel járt, de sokkal jelentősebb sikerrel járna, ha minden vármegyei kartárs a közös elhatározás szerint cselekednék.

Az Állami Tanítók és Ovónók Egyesülete.

E gyűlés folyamán Angyal Sándor, mint a fenti egy. vármegyei körének jegyzője, ismertette a tagok névsorát. Sajnálattal jelentette, hogy a névjegyzékben nincs benn minden vm.-i érdekelt Kartárs. A választmány határozatot hozott, mely szerint a vm.-i áll. isk. igazgatók igyekezzenek testületük minden tanítóját, tanítónőjét, valamint ovónőjét megnyerni a belépésre s vállalják a tagsági díjak testületenkénti együttes beküldését az Á. T. O. E. pénztárába.

Pályázat.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület pályázatot hirdet az alábbi művek megírására.

1. Elemi iskolások által előadható *karácsonyi pásztorjáték*.
2. Elemi iskolások részére alkalmas gyermekdarab.
3. A folyóírás ismertetése, tanítási módszere és helyesírási könnyítések.

Pályázati feltételek:

1. Csak egyesületi tag pályázhat.
2. A pályázat a papír egyik oldalán, lehetőleg írógéppel, de legalább is jól olvasható írással írt legyen.
3. A pályázat jelíges. A jelige többszörös papírburkolatban helyezendő a borítékba.
4. A pályadíj mindegyik pályaműnél 30 P, melyet közgyűlésünk után postán továbbítunk.
5. A díjat nyert mű egyesületünk tulajdonát képezi.
6. A dicséretet nyert pályamunkák szerzőit is megnevezzük.
7. A pályázati határidő 1935. márc. 1.
8. A pályamunkák az egyesületi titkár címére küldendők (Tóhelyi Ferenc, Szolnok — Cukorgyár).

Elnökség.

Felhívás!

Április 16-án tartja Magyarország tanító-sága a IX. Egyetemes Tanítógyűlést. Ennek a különös ünnepi megmozdulásnak ki kell hangsúlyozni számbeli erőnket és értelmi fajsúlyunkat. Felkérjük vármegyénk minden tanítóját, tanítónőjét, ovónőjét jellegkülönbség nélkül, hogy lehetőleg vegyen részt a gyűlésen. Különösen kérjük vitézzé avatott kartársainkat, hogy mind jelenjenek meg. Szemléltetni óhajtjuk velük és általuk azt a felbecsülhetetlen szolgálót, melyet a magyar tanító a halálmezőn is vitézül, példásan teljesített. Nem közömbös a nemzet életében az a nap, amikor a 19.000 magyar tanító megmutatja magát. Mi pedig ezt akarjuk, mert a magyar jövő kialakulása kikényszeríti mindenben az egység keresését. Ezt akarjuk bemutatni, mert mi ezen különbség nélkül részt veszünk. Kartársak, jelenjünk meg mi mind, kik Jász-Nagykun-Szolnok vármegyét valljuk szűkebb hazánknak.

A gyűlésre jogosító tagsági jegy ára 1 P. (Ajánlatos ezt már most megváltani testületenként, avagy egyenként a következő csekk útján: 54.554 sz., Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége, Budapest).

Elnökség.

Áll. Iskolaigazgató Kartársak!

Minden áll. tanító, tanítónő és ovónő érdeke, hogy belépjen az Áll. T.O.E.-be. Választmányunk úgy határozott, hogy az Igazgató Kartársak vállalják a tagdíj beszédését és továbbítását. Szíves figyelmetekbe ajánljuk a határozatot. — Bajtársi üdvözléssel:

Elnökség.

Karácsonyi gyűlések.

A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja december 28-án tartotta rendes választmányi gyűlését Budapesten a Tanítók Házában, Rákos István kir. tanácsos, elnök elnöklésével.

Az elnöki megnyitó után, Háros Antal főtitkár tartotta meg nagy figyelemmel hallgatott s mindenre kiterjedő titkári jelentését. Különös örömmel vette tudomásul a választmány a jelentésnek azt a részét, amely arról számolt be, hogy a vallás és közoktatásügyi mi-

niszter ur kilátásba helyezte a Tanítók Házában és a Péterfy Leányotthonban elhelyezett főiskolás tanítógyermekeknek a múlt éveihez hasonló arányú segélyezését.

Gergely István számtartó az Eötvös-alap vagyonáról és anyagi helyzetéről tett kimerítő jelentést, Csontai Győző kir. s tanfelügyelő a Biztosítási Osztály működéséről számolt be kimerítően. Ismertette a vidéki tanítóság részére tervezett budapesti tanulmányúti terveit, amelynek célja, hogy a fiatalabb tanítónemzedék hazánk fővárosával, szakszerű vezetés mellett, megismerkedhessenek. A 10 napos tanulmányi és üdülési kirándulás költségeit összesen 25 P-re tervezi. (Az előttünk is rokon-szenves és támogatásra érdemes tervet a jövő számunkban ismertetjük részletesen). Végül a kezit helyi fiuotthon és üdülőháza vonatkozó jelentésekkel és beszámolókkal foglalkozott az Eötvös-Alap választmánya.

A Kalász december 28-án délután tartotta rendes választmányi ülést. Az ülést dr. Pogány Frigyes ny. államtitkár, elnök vezette, aki elnöki megnyitójában meleg szavakkal emlékezett meg a Kalász megalapítójáról, néhai Osztie Béláról. Ismertette a vállalati munkásságát s elismeréssel adózott a jelenlegi vezetőknek Rákos István-nak és Osztie Zoltán-nak.

Majd Osztie Zoltán ügyvezető igazgató jelentése következett, amelyből a vállalati forgalmának örvedetes emelkedése volt megállapítható. Ismertette a kimerítő jelentés a Kalász jelenlegi anyagi helyzetét, amelyből örömmel állapította meg a választmány, hogy a vagyona a mai nehéz gazdasági viszonyok között is gyarapszik és be tudja váltani a hozzájárított reményeket. A kartársak legmesszebbmenő támogatását megérdemlő altruista gazdasági vállalata az idén is 12000 P-t juttatott az Eötvös-alapnak ezen felül közvetlenül is segélyezte az arra rászorult tanítóövegyeket és árvaikat. Erre a nemes célra 4200 P-t fordított.

Vitéz Csorba Ödön a Kalász irkák és nyomtatványok bevezetésre és használatára buzdította a kartársakat.

A Kalász gyűléseken megszokott magas színvonalú előadások következtek el után. Horváth Károly az Egységes nemzetnevelésről, dr. Stolmár László pedig a Valóság, a térkép címen nagy érdeklődéssel fogadott előadást.

Anyák lapja.

Pénztáros jelentése szerint a tavaly forgalomba hozott anyák lapjából mintegy 5000 maradt vissza. Ezeket ismét áruljuk. Az eladási árra vonatkozólag több felszólalás történt, de a választmány az ár megváltoztatására nézve nem hozott új határozatot. Az elnökség — utólag — figyelembe véve a felszólalásokat úgy határozott, hogy a százalékos kedvezmény elhagyásával 6 fillérért árusítja a lapokat. A szegény tanulók lapját pedig úgy véli beszerezhetővé tenni, hogy a tehetősebb társaik vegyék meg, mint ezt az elmúlt tanévben is több iskolában sikerrel cselekedtek. Idő mindenesetre áll rendelkezésünkre, úgy hogy a gyermekek még fillérenként is összegyűjthetik, ha kartársaink megértő támogatása őket ebben segíti.

Választmány örömmel vette tudomásul, hogy az elgondolás sikerült. Az első évben elfogyott a lapok fele s ez fedezte az összes költséget, sőt hasznót is hozott. Ha kartársaink most, amikor több idejük van a lap beszerzésére s s már megismerték elgondolásunkat, oly megértéssel támogatják közérdekű kérésünket, mint ezt mi elgondoltuk: akkor az erkölcsi eredményen kívül megszívlelendő anyagi segítséget is szerzünk a Tanító Otthon alapjára.

Pályázatok.

Többek hozzászólása után a gyűlés folyamán megjelent Bene Lajos kir. segédtanfelügyelő 20 P-s pályadíj felajánlása után a választmány három pályamunkára hirdet pályázatot, melyet bővebben lapunk más helyén ismertetünk. A bíráló bizottság tagjai: Ferenczy Kálmán, Bihary István, Greczmaier Károly, vitéz Iványi Károly, Soós József, Tóhelyi Ferenc és Tóth József.

Járasköri gyűléseink és közgyűlésünk.

A járasköri gyűléseket az elnökség indítványára március folyamán tartják. Ajánlott tétel: A lakóhelyismertetés megírásának általános irányelvei. A közgyűlés husvét előtti pontos idejét nem állapítja meg.

A vármegyei irkák.

A vármegyei irkák mindenütt beszerezhe-

tők. Önmagunkat segítjük, ha ezeket használjuk. Kéri a választmány a kartársakat, hogy karolják fel ezt a mozgalmunkat is. Eddig is sikerrel járt, de sokkal jelentősebb sikerrel járna, ha minden vármegyei kartárs a közös elhatározás szerint cselekednék.

Az Állami Tanítók és Ovónók Egyesülete.

E gyűlés folyamán Agyal Sándor, mint a fenti egy. vármegyei körének jegyzője, ismertette a tagok névsorát. Sajnálattal jelentette, hogy a névjegyzékben nincs benn minden vm.-i érdekelt Kartárs. A választmány határozatot hozott, mely szerint a vm.-i áll. isk. igazgatók igyekezzenek testületük minden tanítóját, tanítónőjét, valamint ovónőjét megnyerni a belépésre s vállalják a tagsági díjak testületenkénti együttes beküldését az Á. T. O. E. pénztárába,

Pályázat.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület pályázatot hirdet az alábbi művek megírására.

1. Elemi iskolások által előadható *karácsonyi pásztorjáték*.
2. Elemi iskolások részére alkalmas gyermekdarab.
3. A folyóírás ismertetése, tanítási módszere és helyesírási könnyítések.

Pályázati feltételek:

1. Csak egyesületi tag pályázhat.
2. A pályázat a papír egyik oldalán, lehetőleg írógéppel, de legalább is jól olvasható írással írt legyen.
3. A pályázat jelíges. A jelige többszörös papírburkolatban helyezendő a borítékba.
4. A pályadíj mindegyik pályaműnél 30 P, melyet közgyűlésünk után postán továbbítunk.
5. A díjat nyert mű egyesületünk tulajdonát képezi.
6. A dicséretet nyert pályamunkák szerzőit is megnevezzük.
7. A pályázati határidő 1935. márc. 1.
8. A pályamunkák az egyesületi titkár címére küldendők (Tóhelyi Ferenc, Szolnok — Cukorgyár).

Elnökség.

Felhívás!

Április 16-án tartja Magyarország tanító-sága a IX. Egyetemes Tanítógyűlést. Ennek a különös ünnepi megmozdulásnak ki kell hangsúlyozni számbeli erőnket és értelmi fajsúlyunkat. Felkérjük vármegyénk minden tanítóját, tanítónőjét, ovónőjét jellegkülönbség nélkül, hogy lehetőleg vegyen részt a gyűlésen. Különösen kérjük vitézzé avatott kartársainkat, hogy mind jelenjenek meg. Szemléltetni óhajljuk velük és általuk azt a felbecsülhetetlen szolgálót, melyet a magyar tanító a halálmezőn is vitézül, példásan teljesített. Nem közbombos a nemzet életében az a nap, amikor a 19.000 magyar tanító megmutatja magát. Mi pedig ezt akarjuk, mert a magyar jövő kialakulása kikényszeríti mindenben az egység keresését. Ezt akarjuk bemutatni, mert mi ezen különbség nélkül részt veszünk. Kartársak, jelenjünk meg mi mind, kik Jász-Nagykun-Szolnok vármegyét valljuk szűkebb hazánknak.

A gyűlésre jogosító tagsági jegy ára 1 P. (Ajánlatos ezt már most megváltani testületenként, avagy egyenként a következő csekk útján: 54.554 sz., Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége, Budapest).

Elnökség.

Áll. Iskolaigazgató Kartársak!

Minden áll. tanító, tanítónő és ovónő érdeke, hogy belépjen az Áll. T.O.E.-be. Választmányunk úgy határozott, hogy az Igazgató Kartársak vállalják a tagdíj beszédését és továbbítását. Szíves figyelmetekbe ajánljuk a határozatot. — Bajtársi üdvözléssel:

Elnökség.

Karácsonyi gyűlések.

A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja december 28-án tartotta rendes választmányi gyűlését Budapesten a Tanítók Házában, Rákos István kir. tanácsos, elnök elnöklésével.

Az elnöki megnyitó után, Háros Antal főtitkár tartotta meg nagy figyelemmel hallgatott s mindenre kiterjedő titkári jelentését. Különös örömmel vette tudomásul a választmány a jelentésnek azt a részét, amely arról számolt be, hogy a vallás és közoktatásügyi mi-

niszter ur kilátásba helyezte a Tanítók Házában és a Péterfy Leányotthonban elhelyezett főiskolás tanítógyermekeknek a múlt éveikhez hasonló arányú segélyezését.

Gergely István számtartó az Eötvös-alap vagyonáról és anyagi helyzetéről tett kimerítő jelentést, Csontai Győző kir. s tanfelügyelő a Biztosítási Osztály működéséről számolt be kimerítően. Ismertette a vidéki tanítószázszere tervezett budapesti tanulmányut terveit, amelynek célja, hogy a fiatalabb tanítónemzedék hazánk fővárosával, szakszerű vezetés mellett, megismerkedhessék. A 10 napos tanulmányi és üdülési kirándulás költségeit összesen 25 P-re tervezi. (Az előtűnk is, rokonszenves és támogatásra érdemes tervet a jövő számunkban ismertetjük részletesen.) Végül a keszthelyi fiúotthon és üdülőháza vonatkozó jelentésekkel és beszámolókkal foglalkozott az Eötvös-Alap választmánya.

A Kalász december 28-án délután tartotta rendes választmányi ülését. Az ülést dr. Pogány Frigyes ny. államtitkár, elnök vezette, aki elnöki megnyitójában meleg szavakkal emlékezett meg a Kalász megalapítójáról, néhai Osztie Béláról. Ismertette a vállalat munkásságát s elismeréssel adózott a jelenlegi vezetőknek Rákos István-nak és Osztie Zoltán-nak.

Majd Osztie Zoltán ügyvezető igazgató jelentése következett, amelyből a vállalat forgalmának örvendetes emelkedése volt megállapítható. Ismertette a kimerítő jelentés a Kalász jelenlegi anyagi helyzetét, amelyből örömmel állapította meg a választmány, hogy a vagyona a mai nehéz gazdasági viszonyok között is gyarapszik és be tudja váltani a hozzáfűzött reményeket. A kartársak legmesszebbmenő támogatását megérdemlő altruista gazdasági vállalat az idén is 12000 P-t juttatott az Eötvös-alapnak ezen felül közvetlenül is segélyezte az arra rágyorult tanítóözyegetek és árvákat. Erre a némes célra 4200 P-t fordított.

Vitéz Csorba Ödön a Kalász irkák és nyomtatványok bevezetésre és használatára buzdította a kartársakat.

A Kalász gyűléseken megszokott magas színvonalú előadások következtek ezután. Horváth Károly az Egységes nemzetnevelésről, dr. Stolmár László pedig a Valóságtól a térképig címen nagy érdeklődéssel fogadott előadást.

Az Országos Tanítószövetség

december 29-én tartotta igazgatósági gyűlését Budapesten, Rákos István kir. tanácsos elnöklésével. A gyűlésen csaknem teljes számmal vettek részt az igazgatóság tagjai, akik az ország minden vidékének tanítóegyesületeit képviselték. Rákos István elnöki megnyitójában megállapította, hogy nagyon sok jogos panasz van a magyar tanítószövetségnek, amelyek eddig nem találtak meghallgatásra. Ezért most már az Országos Tanítószövetség elhatározta a IX. Egyetemes Tanitógyűlés összehívását, azzal a hittel, hogy talán, majd a nagy tömeg megjelenése más belátást érlel az illetékesek lelkében. Nem kényszerítése akar ez lenni a hatóságoknak, hanem csak az a szándék, hogy a tanítószövetség adja bizonyítékát összetartásának és élniakarásának.

Azt óhajtja, hogy a IX. Egyetemes Tanitógyűlés mintaszerű legyen, azért erről a helyről is felhív minden magyar tanítót, hogy a gyűlés sikeréért tegye meg kötelességét mindenki a maga helyén.

Wanitsék Rezső főtitkár megtette jelentését az Országos Tanítószövetség elmúlt féléves tevékenységéről. Nem sok eredmény érték el, de arra mégis rá kívánt mutatni, hogy a tanítószövetség anyagi ellátása tekintetében parányi javulás következett be. A felekezeti tanítószövetség egy része ösztön kezdve megkapja készpénzjuttatásait. Ezenkívül talán arra nézve is történni intézkedés, hogy a tanítószövetséget is be fogják vonni az iskolák felügyeletébe. Marikóczy Gyula pénztárosi jelentését tudomásul vette a gyűlés és utána áttért az indítványok tárgyalására, amelyek során Dely Lajos azt a bejelentést tette, hogy az 1926. év után épített új tanyái iskoláknak adományozott két hold föld használatát Békés megyében egy miniszterközeli bizottság most megvonta a tanyai tanítóktól. Erre nézve a gyűlés megbízta az elnökséget, hogy ennek a sérelemnek az orvoslásáért sürgősen járjon el a kultuszminisztériumban.

Az indítványok tárgyalása után áttért a gyűlés a IX. Egyetemes Tanitógyűlés előké-

szítésére. Az elnöklést Farkas Gyula, a jegyzői tisztséget pedig Tóhelyi Ferenc vette át mint korelnök, illetőleg mint korjegyző, akik javasolták, hogy a IX. Egyetemes Tanitógyűlés elnökéül Rákos Istvánt, társelnökeikéül az országos tanítóegyesületek elnökeit és rajtuk kívül még a tanítói közeletben kiváló érdemeket szerzett tanítókat, főtitkáruk az Országos Tanítószövetség főtitkárát válassza meg, amit a gyűlés elfogadott.

A IX. Egyetemes Tanitógyűlés tárgyszorozatán a következő három előadás fog szerepelni: „Mit tegyünk a népiskola, a népoktatás fejlesztése érdekében?” Ennek a kérdésnek a keretében tárgyalják a nyolcosztályos népiskolának, a főiskolai tanítóképzésnek, a népi iskolai szakfelügyeletnek és a tanítószövetségnek a községi közigazgatásba való bevonásának ügyét. Ennek az első kérdésnek az előadója: Ekamp Nándor. Második kérdés: „Mit tegyünk a társadalom érdeklődésének az iskolaügy iránt való fokozása érdekében?” Előadó: Sugár Béla. Harmadik kérdés: „Mit tegyünk a tanító sorának megjavítása érdekében?” Itt tárgyalja a gyűlés a fizetések ügyét. Előadó: Ormós Lajos. A gyűlés az elnök zárószavaival ért véget.

HIVATALOS RÉSZ

3182—1934. sz.

Tárgy: Nem állami tanítók családi viszonyainak nyilvántartása.

Valamennyi államsegélyes nem állami el. isk., — nem áll. ovoda és menház Tekintetes helyi Hatóságának.

Állomáshelyén.

A VKM. ur 68300/933. sz. körrendelete alapján az összes államsegélyes nem állami elemi iskolák a közigazgatási bizottság útján az elmúlt évben beterjesztették hozzám a tanítók családi viszonyaira vonatkozó adatokat. Ezek alapján felfektettem a nem állami tanerők, ovónők családi viszonyainak nyilvántartását. Mint-hogy azonban az időközből beállott változások-

kat a VKM. urnak minden év január havában be kell jelentenem, annál fogva felkérem a Cimet, hogy a tanerők családi viszonyaikkban az 1934. év folyamán beállott mindennemű változást (házasság, születés, elhalálozás, családi pótlék megszüntetése, utalása stb.) hozzám kimutatás alakjában 8 nap alatt bejelenteni sziveskedjek.

Ha a 68300/933. sz. VKM. körrendeletre adott bejelentés óta semmiféle változás nem volt, akkor ez a körülmény is feltétlenül bejelentendő rövid pár sorban.

A tanerők személyi változását (eltávozás, nyugdíjazás, lemondás, elköltözés stb.) is be kell jelenteni e rendeletemre.

A családi viszonyokban az 1934. év folyamán beállott esetleges változásokról beterjesztendő kimutatás a következő rovatokat foglalja magában. 1. A tanerő (ovónő, menházvezetőnő) neve és illetményösszszáma, 2. Állomáshelye, 3. Az intézet jellege (községi, rk. stb.), 4. A házastárs neve, 5. Kap-e utána családi pótlékot, 6. Azon gyermek neve és születési ideje (év, hó, nap), továbbá azon családtag neve, aki után családi pótlék folyósíthatik, 7. Jegyzet.

A kimutatás pontosan, lelküismeretesen, eredeti okmányok alapján készítenendő el s az elnök ur, vagy helyettese által aláírandó.

Szolnok, 1934. december 24.

A kiadmány hitelül:

Bacsó Gyula s. k.

ker. áll. isk. igazgató.

Bihary István s. k.

vez. kir. tanfelügyelő.

3990—934. sz.

Tárgy: Pedagógiai szemináriumi könyveknek a tanítók által való igénybe vétele.

Valamennyi elemi iskolai Tanító urnak, Tanító urhölgynek

Felhívom a Tek. Cím szives figyelmét a VKM. urnak fenti tárgyban kiadott 56653/934. sz. körrendeletére, mely a kultuszminiszter Hivatalos Közlöny 1934. évi november 15-iki számában jelent meg. E körrendelet szerint ugyanis a pedagógiai szemináriumi könyvek a

jövőben az eddigi egy hónapi időtartam helyett két hónapi időre kölcsönözhetőek és a tanítószövetség részére olvasás, illetve tanulmányozás céljából.

Egyben ezuttal is felhívom az alkalmat, hogy rámutassak a szemináriumi könyvtári könyvek elolvasásának és tanulmányozásának nagy fontosságára, mert ez az önképzést szolgálja, amelyre pedig minden pályán dolgozó embernek egyaránt nélkülözhetetlenül szüksége van.

Szolnok, 1934. december 27.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

100—935. sz.

Valamennyi gazdasági, elemi népiskola Igazgatóságának, Tanítójának Tanítóknak.

Értesítem, hogy a féláru vasúti menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványok igénylése és megújítása hasonló módon történik, mint a múlt évben.

Az arcképes igazolványok kiállításai illetéke 2 pengő, érvényesítési illetéke 1 pengő igazolványonként. A térítési díj igazolványonként 24 aranypengő, mely összegből a szorosan vett állami és állami üzem tényleges, valamint az állami és állami üzemi nyugdíjas és kegydíjas családok és feleségük után 16 aranypengőt az állam vállal, a fennmaradó 8 aranypengőt pedig a család fő tartozik megfizetni.

A kiállításai, illetve érvényesítési illeték, valamint a térítési összeg a MÁV miskolci üzletvezetőség 12089 csekkszámára javára csekken fizetendő be s a csekkel mérvény a kérvény, illetve kimutatáshoz csatolandó. — Amennyiben az érvényesítési (kiállításai) illeték a térítési összeggel egy csekklapon fizettetik be ez összeget a csekklap hátlapján külön-külön részletezni kell.

Az utazási kedvezmény mérvé változatlan marad. A kereskedelmi miniszter or. a közszolgálati alkalmazottak igényjogosult gyermekei részére a nyári hónapokra az arcképes igazolványok érvényesítését 1935. évről is engedélyezte. Ezen igazolványok érvényesítését 1935. május hó 15-ike után fogja megkezdeni. A

folyó évre érvényesített arcképes igazolványok 1935. évi február hó 28-ig érvényesek.

Az üzletvezetőség f. hó 21-re kéri a kimutatásokat.

Szolnok, 1935. január 4.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

3961—934. sz.

Tárgy: Tájékoztató gazd. irányu továbbképző iskolák szervezete c. mű ajánlása.

A gazd. irányu továbbképző iskolák Tekintetes Iskolaszékeinek, Igazg. és Tanerőinek.

Állomáshelyeiken.

A Nemzeti Sajtóvállalat Szeged kiadásában megjelent tájékoztató a gazdasági irányu továbbképző népiskolák szervezete, tanterve és ügyvitelére c. művet, mely az órarend, tanmenet és üzemtervre nézve is példákat tartalmaz, szíves figyelmébe ajánlom.

Az abban lefektetett elvek követése és betartásával minden Kartársam ez iskoláknak ügymenetét előbbrevizsi, az ellenőrzés és a tanerők munkáját pedig megkönnyíti.

A kiadó sajtóvállalat (Szeged) 2.— P-nek utalványon vagy a 26761. sz. csekken való beküldésénél a könyvet bérmentesen szállítja.

Miután a tanítóság között általános tájékoztatás észlelhető, a gazd. irányu továbbképző iskolák szervezete, tantervének keresztülvitele és ügyvitelének tekintetében, nagyon kívánatos annak beszerzése.

Amennyiben fedezet van rá, az iskola tanítói könyvtárába is beszerezhető.

Szolnok, 1935. január 4.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő.

Saját és a Vármegyei Tanítóegyesület érdekét szolgálja,

ha iskolájába a „Jász-Nagykun-Szolnokmegyei” Irkák-at vezet be, mert a forgalom 5 százaléka a Tanítói Otthoné.

A LENKEY FIUK*

Hazafias színmű 3 felvonásban, nagyobb fiúk és leventék részére.

Ireta: Sikolya Albert.

SZEMÉLYEK:

Kovács Jóska
Erzsike, nővére
Éles Pista

Imre } Jóska barátai.
Uzoni Sándor }

Gerzson
Sebestyén Vince, tanító
Ravasz Sándor

Dénes } Franciaországban élő magyar fiúk.
László }

Récsai Imre

Zsuzsika, Anna, Mariska

I-ső, II-ik asszony

Sebesült katona

Még egy sebesült katona

Ilonka, a tanító unokája

I. FELVONÁS.

Szín: Falusi utca részlet.

Kovács Jóska kezében kézitáskával, barátaitól körülvéve az utca keresztvezetődésénél áll s búcsúzik.

Pista: Várjunk még Jóska egy kevés ideig. Tanító úr üzenté, hogy ő is jön. Szeretne tőled még egyszer búcsút venni, mielőtt szüleiddel Franciaországba költöznék. Tudod, ő nagyon szeretett, rosszul esnék neki, ha nem várnánk meg.

Imre: Én nem is akarom elhinni, hogy Jóska oly messzire távozik el tőlünk. Nekem úgy tűnik fel az egész, mintha rossz álom volna. Persze, ennek is az az átkozott Trianon az oka. Szüleid nem kaptak itthon munkát s így kénytelenek elfogadni annak a francia gyárnak az ajánlatát, amely a megélhetésüket biztosítja.

Pista: Hej szomorú dolog ez fiúk! Árpád ösökkén cseh, oláh rablók hisznek, a magyaroknak pedig vándorbotot kell venni a kezébe. A magyar munkaerő idegen országot gazdagít, jutalma pusztulás és megsemmisülés.

Uzoni S: Hagyjuk el ezt most fiúk. Ne növeljük ezzel is az elválás fájdalmát. Annál is inkább, mert hisszük, hogy ez nem tart már így sokáig. Nem, mert vagy visszavesszük azt, ami a miénk, vagy inkább pusztuljunk el, de pusztulásunk legyen dicsőséges s a sirt, amelyben népünk elüllyed, az emberek millióinak könnye áztassa.

Jósi: Ne feledjétek el fiúk azt, hogy virradat előtt legsötétebb az éjszaka.

Gerzson: Arra kérünk kenyeret paltásunk, ne feled-

*Első díjat nyert pályamunka.

II. FELVONÁS.

(Francia város gyártelepén egy kis munkáslakás szobája. Szegényes bútorzat. Jelenvannak Kovács Erzsike és Ravasz Sándor).

Ravasz: Már nyolc hónapja, hogy itt lakunk. Remélem jól érzik magukat új hazájukban? Mi már hét éve élünk itten. Édes Apám nem is akar többé visszamenni Magyarországra. Hiába, ahol a megélhetés ott a haza.

Erzsike: Oh, mi nem tudjuk ezt az életet megszokni soha. Édesapám levert tekintete elárulja marcangoló honvágyát. Jóska jól meg ne is bejöttünk. Panasz nélkül ajka a legnagyobb vándor. Könnyes szemét elárulják titkos gondolatát. Még szerencse, hogy ezen a környéken kívándorolt magyar munkások élnek. Jóska ezeknek a gyermekeket keresi fel, minden kis szabad idejét arra fordítja, hogy ezeket ösztögyűjtse s egy magyar egyesületbe tömörítse őket.

Ravasz: Tudom! Hallottam róla! Azt is tudom, hogy ma délután itt lesz a gyűlésük. El fogok én is jönni, meg akarom Jóska nyerni egy gynek, ami busás haszonnal jár. Remélem, orvos lesz és nem dobja el magától a jó szerencsét, amely csinos kis összeg alakjában az ajtón kopogtat. Éppen azért most elmentem, de visszajövök akkor, ha remélem, hogy a többi magyar fiú is itt lesz már. A viszontlátásra! (Él).

Erzsike: Isten vele!

(Erzsike tovább kézimunkázik s közben énekel: A kanyargó Tisza partján ott születtem...)

Jóska társával jön.

Jósi: (Keszű mosollyal). Ugy-ugy kis húgom, legalább te légy jókedvű. Nótád egy darabja s kéklő magyar ének, amelyet itt olyan sok könnyes felhő takar.

Dénes: Kedves Erzsike! Jóska-tól hallottam, hogy odahaza, régi Magyarországon egy szép köszöntési mód járja. Ezzel köszöntök be ide magukhoz s azt mondom: Szébb jövőt!

Erzsike: Adjon Isten minden magyarnak! Foglaltanak helyet. Kicsiny a lakásunk, de hogy is mondják otthon? „Sok jó ember elfér kicsiny helyen is”. Üljenek ide, majd egy kis helyet csinálók.

Jósi: Nem keresett valaki?

Erzsike: De igen. Itt volt Ravasz Sándor s a gyár egyik előmunkásának a fia. Azt mondta, hogy fontos ügye lesz veletek s így visszajött. Ne hagdjátok bányát, de én egy nem szeretem azt a fiút! Valami van benne, amitől istenem. Valami azt sugja, hogy óvakodjunk tőle.

Jósi: Ugyan kis húgom, nem szabad így beszélni. Sándor magyar, tehát akkor szeretni kell. Isten őrizzen, hogy még itt, a messzi idegenben is a széthúzás burjánozzék a szíveinkben. Azt, hogy

kezz meg ott se rólunk. Jussom eszedbe ott is a mi kis falunk, a kanyargó Tisza folyó, az el-töltött sok-sok játékos vasárnap délután. Ha pedig majd a trianoni palota mellett vezet el utad, kiáltd be a fényes termekbe szenvedésünket, mérhetetlen fájdalomunkat. Azok a rideg kövek talán több érzéssel lesznek irántunk, mint azok az emberek, akik e termekben itéltek halálra egy nemzetet.

Jósi: Nem fiúk, nem foglak elfelejteni titeket soha! Nekem nagyon fáj az elválás, de nem tehetek ellene semmit. Szüleimet a sors arra ítélte, hogy messze idegenben keressék meg kenyerüket. Nekem engedelmessékedni kell, velük megyek. De lelkembe zárva elviszem magammal gyermekkorom minden kedves emlékét. Ígérem nektek, vissza fogok még jönni Igen vissza akarok jönni.

Többen: Jön már tanító úr!

Sebestyén Vince öreg tanító jön. Hajlott ősz alak, rajta kopottas magyar ruha.

Tanító: Elnye, elnye Jóska fiam, hát csakugyan elmentek? Sajnálom fiam, hogy szüleid rá vannak kényszerítve arra, hogy vándorbotot vegyenek a kezükbe. Fáj, hogy téged, aki hat éven keresztül legjobb, legszorgalmasabb növendékem voltál, most kívándorolni látlak. Pedig sok-sok ilyen fiura volna szükségem még a Csonka Hazának.

Jósi: Tanító úr, ha hazámnak szüksége lesz reám, magyar szívem megsugja mit tegyek. Ígérem, hogy a magyar névre szégyent hozni ott sem fogok. Lelekembe van véve iskolánk minden történelmi órája. Ott fogom magam előtt látni tanító urat, szomorú arcával, amikor Mohácsról beszél. Látni fogom tüzes tekintetét, amely lángra lobbantott minket, amikor a hősi kuruc időről tartott előadást. El fogom vinni a 48-as szabadságharc szívembezárt emlékét, a Lenkey százados és buszárja történetét. Ezek mind ott maradnak emlékezetemben, mert azt Sebestyén Vince tanító úr véste oda.

Tanító: (Érzékenyülve) Köszönöm fiam. Ez nekem a legszebb jutalom, amit munkámért adhat a Magyarok Istene. De várj csak, adok én neked valamit. Feltett kincsem volt mindig, de felét neked adom, (helső zsebébe nyul, abból papirosba csomagolt zöld selyem darabot vesz elő, felét Jóska-nak adja). Ez a selyemdarab a 48-as idők nagy emlékének egy kis parányi foszlánya. Honvéd zászlódarab, felét neked adom. Ez adjon neked erőt, adjon neked hitet a messze idegenben. Adjon meg fiam a Magyarok Istene!...

Jósi: Isten áldja meg a tanító urat! (Távolról vonat jelzése hallatszik. Jósi a fiúkkal eltávozik. Elmosódva hallik a vonat füttyülése és indulása. Tanító szomorúan elmegy).
Függöny.

Sándornak bizonyos dolgokról helytelen felfogása van, de azért szeretnünk kell, mert magyar.

László: Igaza van Erzsikének. Ravasz Sándor más utakon jár, mint mi. Az ő szívében, nem él Magyarország emléke.

Jósi: Azon ti ne csodálkozzatok. Ő olyan környezetben él, ahol hazug rágalmakat zudítanak szülő-hasánkra. Ő csak azt tudja, hogy a pénz az, ami boldogít. Nem ő az oka, hogy lelkében nincs nemesebb érzés. Jaj fiúk, ő nem volt a Sebestyén Vince tanító úr tanítványa. Az ő lelkét lehúzzák a porba. A mi kötelességünk, hogy őt onnan felemeljük s felvigyük oda, ahol a nemes, magasztos eszmék közelebb visznek az Istenhez, ahol a lelkekben egy fájó, de mégis boldogító érzés él, a szent hazaszeretet.

Jósi: Igen, a Haza! Ennek a fogalomnak minden értelmét csak akkor tudjuk igazán értékelni, ha azt elvesztettük. Amíg megvan, amíg érezzük annak minden áldását, addig úgy van vele az ember, mint az egészségével, csak akkor érzik hogy milyen nagy kincsét bír, ha azt elvesztette! Istenem, hány reggel ébredtem könnyes, gyűrt párnákon két év óta, mert a Szilágyság, az én drága szülő hazám csak álmaimban él. Hány éjszakát vergődtem át tehetetlen kínomban azon gondolatra, hogy ott most a Mészies-hegy alján az oláh az ur. Mi Töbötöm vezér utódai a világot járjuk és boldogok vagyunk, ha messze idegenben a munkánkért éhbéret kapunk. Hát miért? Hiszen egyedül vétké az volt az apámnak, hogy magyar. Azért utáltak itt lenni ebben az országban, ahol demokráciát, egyenlőséget, népjogot hirdetnek s ugyanakkor kötelelnek a hőhéroknak, hogy megfojtsák azt, amire ők hivatkoznak.

Jósi: Ne feledd pajtásom, hogy ez a szenvedés fogja megacélozni a magyart. Ne feledd azt, hogy az igazság a mi oldalunkon van és így a végső győzelem a miénk lesz. Nem látod a magyar napnak pirkadását, amely már bevilágít a nagy olaszt és angol nemzet szívébe?

Dénes: Igen. Az igazság itt is mindig jobban tért hódít. A revíziós mozgalom Franciaországban is megindult. Nekünk az a kötelességünk, hogy ennek az utját egyengessük. És ha odahaza is tudják magyar testvéreink kötelességeiket, ha tudnak még a trianoni határon túl lévőknél tünni és szenvedni, de bízó hittel várni, ha a csonka hazán belül egy nagy, szent közös akaratban összeforrnak a szívek, akkor hiszgek Magyarország feltámadásában!

Imre: Igen, de meddig várjuk még?! Ki bírja ki ezt még sokáig?

Jósi: Kedves barátom ne feledd el, hogy ezek az

az évek lehetnek a mi életünkben egy örökkévalóságnak feltűnő hosszú győtelmek, de egy ezréves nemzet életében azok csak pillanatokat jelentenek.

Ravasz: (Bejön). Szerencse fel fiúk! Örülök, hogy itt találalak benneteket. Jól esik, hogy magyarokkal lehetek együtt s így nem felejttem el a magyar szót, amelyet itt új hazámban nem igen van alkalmam beszélni.

Jósi: Isten hozott Sándor, foglalj helyet. (Mindenkivel kezét fog). Nagyon örülök Sándor, hogy felkerestél, biztosítunk arról, hogy meleg szeretettel ölelünk keblünkre minden velünk érző magyart.

Ravasz: Nagyon köszönöm, hogy ilyen kedvesen fogadtok. Legyetek meggyőződve, igyekeznék fogok ezt viszonzni. Apám a... gyár eldöntése, így pártfogását részletekre biztosíthatom. Hallom, hogy magyar kört akartok létesíteni! Hát ez nagyon szép. Mindenesetre szükséges az egyesülés, mert abban van az erő! De hát mi is volna ennek a célja?

Jósi: Igen, mi a kívándorolt magyarok fiai, itt meg akarjuk alakítani a fiatal magyarok egyesületét. Célja ennek az, hogy ébren tartuk a Magyar Haza iránti szeretetünket és dolgozzunk a nagy szent célért, amely jóvá teszi a trianoni igazságtalanságokat.

Dénes: Az egyesületünknek már nevet is választottunk. A 48-as idők nagy harcosának emlékére a „Lenkey fiúk” nevet óhajtuk felvenni.

Ravasz: Helytelen utakon jártok fiúk. Csalfa ábrándot kergettek. Veszedelmes játékot folytattok. Ne feleddjétek el, hogy ezt a mozgalmat a gyár igazgatósága rossz szemmel nézi. Ilyen esztelenység könnyen maga után vonhatja szüleiteknek a munkából való elbocsátását...

Dénes: Helytelen utakon járunk? Mert teljesítjük kötelességünket!?! Hogy lehet ilyent mondani? Meglátszik, hogy azoknak a társaságban vagy, akik szegény Magyarországot az örvényben sodorták!...

Ravasz: Dénes, mint mindig, most is heveskedik, de én azért nem haragszom s hogy jóakarattal vagyok irántatok, arról meggyőződhetek, ha elmondom, hogy miért jöttem.

Jósi: Köszönjük a felajánlott jóakaratot, azonban azt előre is megmondhatjuk, hogy csak olyan ügynek tudunk munkái lenni, amelynek cselekedetei vádat sohasem emelhetnek lelkiismeretünk ellen.

Ravasz: Lelekiismeret? Ez tizedrangú dolog! Az éss az, amit követni kell! Az pedig azt diktálja hogy ragadjunk meg minden alkalmat, amely részünkre jobb sorsot teremt. Barátocskám, a realizmus az, amelyet követni kell, idealista a mai világban csak beteg lélek lehet.

Jósi: Helytelenül gondolkodol, Sándor! Az anyagiaság az embert a földhöz köti. Az ilyen ember csak testi életet él. A magasztos eszmék ellenben az embert felemelik egy szebb, egy tisztább légkörbe.

Ravasz: No de ne beszéljünk most ilyenekről, elmondom inkább jövetelem célját. — Figyeljétek ide! Nemcsak azért jöttem, hogy meggyőzzek benneteket, hanem azért is, hogy egy igen kedvező és igen jövedelmező pénzszerzést ajánljak fel számotokra. Remélem, helyén lesz az eszetek.

Jósi: Helyén van a szívünk is.

Ravasz: Ide figyeljétek! Amint tudjátok, néhány rajongó magyar a párizskörnyéki béke revíziójának igyekszik itt híveket szerzeni.

Dénes: (Lelekesedve) Áldja meg őket a magyarok Istene!

Ravasz: Abránd az egész. A békeszerződést nem lehet csak fegyverrel megváltoztatni. Fegyverünk pedig nincs. Olvaszatok, mit írnak a francia lapok? A magyar revíziós gondolat terjedését a cseh, a román, a szerb állam sem nézi jó szemmel. Már felszólítást is küldtek a magyaroknak, hogy vagy besszűntetik propagandájukat vagy megzárják Csonka-Magyarországot. És akkor mit gondoltok, mi lesz?

Dénes: Mi lesz? Az, ami oly sokszor volt már a múltban. A magyar összefog és ha a magyar összetart, akkor kiveri-e gyáva betolakodókat úgy, hogy hírmondójuk sem marad.

Ravasz: Én pedig azt mondom, óvatossá legyünk. Olyan országban élünk, amely ország szövetségese ezeknek az államoknak. Sokkal okosabb, ha ezek pártjára állunk. Annál is inkább, mert nekem ajánlatot tettek és abban az esetben, ha aláíratjuk szüleinkkel és az itt lakó magyarokkal ezt a Revízió ellenes iratot (ezéből iratot vesz elő), akkor nagy összegű jutalomban részesülünk.

A fiúk arcán a megdöbbenés látható. Elfojtott, dühös morajlás hallik.)

Dénes: (Heves kitöréssel) Elég! Ne merd folytatni tovább lélekmergész csabításodat, mert megkapod tölem méltó jutalmadat!

Többen: Cseh szoldos!... Áruló!...

Jósi: Bocssássa meg az Isten ezt a szörnyű nagy bűnt, amelyet e szavaiddal elkövettél! Tudod-e, hogy ez a legnagyobb vétek, amit ember tehet? Orvul rátamadni a szülőhasára. Gyilkot adni azoknak a keszbe, akik egy nemzet megőlésére szövetkeztek. Sándor, vigyázz, ne rohanj az előtted tántorgó erkölcsi örvénybe! Jusson eszedbe, hogy valamikor bölcsőd a Magyar Alföldön ringott! Jusson eszedbe, hogy ott laknak testvéreid! Nem, nem, magyar ember nem lehet áruló!

Dénes: Ast kértem tőled, mikor ezt az ajánlatot meg-

hallgattad, — anélkül, hogy arcába sujtottál volna a csabítónak, — nem jelent-e meg előtted régi hasad képe? Nem láttad e ismét lelkiismeretteddel a búzike Kárpátok hegyősségeit és a virágos magyar rónát? Nem hallottad-e a trianoni határon túl lakó magyarok fájdalmas kiáltásait? És kérdem, nem kiáltottak-e feléd papaszó szavakat azok a sok-sok bezárt ajtóju, kihal, néma magyar iskolák? Nem láttad a hulló magyar könnyek tengenyi árájt, azt a temérdek magyar vért, amely mind-mind azért a földet ömlött? És ha láttad, van-e lelked oda állani azok mellé, akik mindert okozták? Ha van, vigyázz, mert az a tengenyi könny, az a tengenyi vér kicsap a medréből és akkor elsőbe barátaidat gyűjt!

Ravasz: (Arcán a megdöbbenés vehető csap. Mosolya eltűnik s komollyá válik) Várjatok csak, hadd fejtsen ki gondolataimat. Tudom, hogy én is magyarnak születtem. Tudom, hogy én is magyarnak vagyok. De azt is tudom, amit ti nem tudtok még. Talán napok kérdése és Csonka-Magyarországot a Kisantant hadai fogják megtámadni. Most azt kérdezt tőletek, nem sokkal okosabb dolog-e ezt megakadályozni úgy, ahogy tudjuk? Nem nagyobb hazafiaság-e árulónak lenni? Mert mi lesz akkor, ha ismét megszállják a Csonka Hasát? Ezek fognak állani százak ellen, mondjátok meg, ki fogja megvédeni a megmaradt magyar földet?...

Dénes: A kishitűség biztosan nem. De ez összetartó erős akarat visszaver minden támadást. Őh, nem fájult el még a magyar. A Dunántúl, a Tisza mellett magyarok laknak! De magyarok laknak a trianoni határon túl is, ényomok, kizsárolt, vérez magyarok. Megvédik ezek, megvédjük mi, a messzi idegen, hontalan magyarjait! Mindjobban fokozódó lelkesedéssel! Hazamegyünk mindnyájan, mint Lenkey huszárai!

Jósi: (Megfogja Ravasz kezét, aki feldúlt arccal áll a lelkes csoport közepén és lágy, kényes hangon szól hozzá) Sándor! Magyar testvéreim! Ne légy kishitű, hiszen te a Tisza partján születted. Ősied a múltban ezer veszéllyel küzdve megvédte azt a földet. Azt a földet, ahol most javasz utója van. A föld buzatenger felett pasztoréneke szól. Szülőfaludban most virágozik az akác, amelynek bódító illatától mámoros lesz a szív. Ott most esteledik... A templom harangja megzendül és imára hív... (Távolra haragszó hallik) Nem-sokára kigyullnak a pásztortűzek s a tünikó hangjai mellett régi dicsőségről szól az ének... (Távolról pásztorsíp hangja hallik). Fokozódó lelkesedéssel.) Hallod?... A munkából hazatérő leányok és legények dalát, az édes-bús magyar dalt?... (Felhangzik távolról: Messze

jártam, máshol is volt jó dolgom... elérkezve, nyugodva mondja tovább. (Ezt a mi magyar testvéreink éneklék. Sándor!... Testvéreim! Ha kell, mi hasa megyünk s teljesítjük kötelességünket!...)

(Ravasz lelkitusán megy keresztül. A harangszóra arca átszellemül, majd utóljára összetörve, elfojtott hangon mondja)

Ravasz: Fiúk, mikor mentek haza?... Vigyetek...
En is megyek.

F ü g g ö n y.

III. FELVONÁS.

(Szín: az első felvonás képe. Távollról erősödő, majd halkuló vonatdübörgés s vidám katonanóták hangja hallatszik. Anna és Zsuzsika kosarakkal és ivóedényekkel jönnek)

Anna: Várjuk meg Mariskát is, ő is hoz az átvonuló katonáknak ajándékot. Te mit hoztál, Zsuzsika!
Zsuzsika: Én egy kosár tésztát hoztam. Ezt adom majd a harctérre menőknek.

Anna: Én gyümölcsöt viszek nekik. Tudom, a jó friss viznek is nagy keletje lesz. Tegnap alig győztem hordani a somogyi fiúknak, akik a Szilágyságba mentek. Ők mondták, hogy már Zilah a miénk!

Mariska: (Kosarat hoz) Jaj Istenem, talán már elkéstem? Nem tehetek róla, nehezen sült ki a töpörtös pogácsa, amit ma ki akarok osztani az átvonuló leventéknek. Tudjátok-e, milyen újságot hallottam? Azt mondják, Kovács Jóska arra a hírre, hogy megkezdődött a csehek és oláhok kiverése, hazajött Franciaországból. De nem csak maga, vele jött még vagy husz magyar fiu.

Zsuzsika: Csakugyan itthon van? Jaj, de szeretném látni! Hol van?

Mariska: Csakugy nem látod ám meg, mert haza sem jött falujába, a megye székhelyén jelentkezett rögtön a harctérre ment. Azt mondják, Kassánál nagy harcok vannak, odavitték Jóska-t is. (Mindnyájan el. — Tanító és Ilonka jönnek.)
Ilonka: Nagyapó a tejet, ami a sebesültek részére gyűlt, a pincébe tettem le. Sietek most a gyógyszerárba orvosáért. Mit csinálunk, ha újabb sebesült vonat érkezik? Az iskolába már nem férnek.

Tanító: Majd mi a konyhába költözünk. A szobát átengedjük nekik. (El.)

(Újabb vonatjai, nótászok, a színen az asszonyok mennek keresztül.)

I. asszony: (Másik felé kiált) Kik vonulnak most át?

II. asszony: A szegediek mennek! Zsuzsi néném, látta-e az érmellékieket? Istenem, de szép fiúk voltak! És milyen jókedvűek. No, ezek elevenen eszik meg a cselákok! (Vonat dübörgése, nótászok.)

F ü g g ö n y.

V á l t o z á s :

(Tanítói lakás előtti virágos kert. A tanító két sebesült katonával beszélgetve, a kertben ül. Esteledik.)

Tanító: Tudom, hogy nehéz dolog volt. De legalább a nagyfejedelem ismét magyar földben pihen. Veletek volt Kovács Jóska is?

Sebesült katonák: Igen. A szakaszomban volt egy másik Franciaországból hazajött fiu is. Ravasz Sándornak hívták. Szegény, ott esett el Kassa mellett Margittalvánál. Érdekes fiu volt szegény Sándor. Jó cimborá, igazi hős. Ha egy kis szabad időnk akadt, mindég olyan különös dolgokat mesélt. Ugy kipirult az arca, csillogott a szeme, amikor a pástortüzekről, az akácvirágzásról, az esti harangszóról és a munkából hazatérő legények nótáiról beszélt. Nagyon szerette ezeket, nagyon. Mindig mondta, hogy ezek a világon a legszebbek.

Tanító: Ez is ismerte Kovács Jóska-t?

Sebesült katonák: Igen, sokat beszélt róla.

Tanító: És Ravasz Sándor hősi halált halt?

Sebesült katonák: Igen. Margittalvánál a 310-es magaslatot kellett a csehektől elvenni. Szegény tót fiúk már elvették rajta, de mégsem sikerült. — A csehek igen megerősített állásokban voltak. A tót fiúk után a mi századunk ment rohamra. Ravasz Sándor volt legelő. Ugy harcolt, mint az oroszlán. Ki is vertük a cseheket és elvettük a megerősített állásaikat. Örültünk neki, boldogok voltunk. Sándor kiállt a futóárok szélére s örömben a sapkáját lengette. Ő volt szegénynek a veszte. Valahonnan, messziről egy puska durranása hallatszott, Sándor a melléhez kapott és összerogyott. (Elezékenyülve folytatja) Mi odamentünk... Próbáltunk rajta segíteni... de nem lehetett... Melléből lassan szívárgott a szép piros vére és megfeszítette a visszavett magyar rögöt.

Tanító: Meghalt?

Sebesült katonák: Meg. Azután levittük a patak mellé egy virágos rét közepére. Egy nagy rezgőnyárfátövében temettük el. Ugy gondoltam, itt majd pástortüzek gyúlnak ki... Tilinkó hangja hallik fel... amely siratja majd a sok-sok magyar fiut. Közel van a falu és idehallik a legények, leányok dala és majd itt Sándor hallani fogja azt, amit oly nagyon szeretett, a kis falu harangjának imára hívó esti csengését. (A harang megszólal, néma csend lesz, majd Ilonka megjelenik)

Ilonka: Nagyapó! Este van már, harangoznak. Hűvös szél fúj, megláztok itt. Én pihenni térek, mert holnap nagy munka vár reám. Jó éjszakát!

Sebesült katonák: Jó éjszakát!

Tanító: Igen, kis unokám, holnapra is nagy munka vár reánk. Adjon a magyarok Istené boldog felvirradást!

(A harang folytonos kongása mellett)

F ü g g ö n y.

MIREK

Áthelyezés. Bándi Ilona törökszentmiklós-pusztakengyeli áll. tanítónő a pillszentiváni áll. el. iskolához, Kiss Károlyné Jászberényi kült. áll. tanítónő a jászberényi belterületi áll. iskolához helyeztetett át.

Helyettesi megbízás. Szöke Ilona okl. tanítónőt a kengyelpusztai áll. el. iskolához helyettesi minőségben alkalmazta a miniszter ur.

Nyugdíjazás. Özv. Kunné Folkusházy Róza kunhegyesi közs. menházvezetőnőt a vall. és közoktatásügyi miniszter ur a saját kérésére nyugalomba helyezte.

Eljegyzés. Berekereszturi és vajai Vajay József áll. s. tanító eljegyezte Kalász Benedek nyug. szföv. polg. isk. igazgató okl. tanítónő leányát Micikét. Gratulálunk!

A helyettesek fogadalomtétele. A Vallás és Közoktatásügyi Miniszter ur elrendelte, hogy ezután a helyettesi megbízást kapott tanítók állásuk elfoglalása előtt kötelesek a vármegyei kir. tanfelügyelők előtt a hivatalos fogadalmat letenni.

Különvonatok. Az egyik nagyobb vidéki város tanítótsága elhatározta, hogy a IX. Egyetemes Tanítógyűlés napjára különvonatot beállítását kéri a Magyar Királyi Államvasutak Igazgatóságától. A vonat reggel 8 órakor érkezne Budapestre és este 10 óra után indulna vissza. Ugy tudjuk, hogy a Magyar Királyi Államvasutak 300—400 jelentkező esetén nem zárkoznak el a kérelem teljesítése elől. Nagyobb vidéki gócpontok tanítótságának figyelmébe ajánljuk az ötletet.

A vitéz tanítók figyelmébe. A IX. Egyetemes Tanítógyűlés rendezőbizottsága kéri a vitézzé avatott tanítókat, akik az egyetemes gyűlésen résztvenni szándékoznak, hogy címüket közöljék az Országos Tanítószövetség központi irodájával, Budapest, IV. Magyar-utca 38. szám.

Az állástalan zenetanárokért. Dr. Hóman Balint kultuszminiszter az államilag engedélyezett Magánzeneiskolák Országos Szövetsége kérésére elrendelte, hogy azokban a községekben, városokban, amelyek közelében magánzeneiskolák, állástalan zenetanárok, zenetanítók vannak, vagy amelyekben zenét ta-

nulni óhajtó népi iskolai tankötetesek olyan számban jelentkeznek, hogy azok zenei oktatása egy vagy több állástalan zenetanárnak, illetleg zenetanítónak kiküldését teszi lehetővé, ott a népi iskolák tanítói saját intézetük bővendékelte magán zeneoktatásba nem részesíthetik

Anyák lapja kapható már egyesületi pénztárosunk útján: (Csiky Ernő áll. ig. Szolnok, Thököly-ut.) Ára darabonként 6 fill. Ahol oly szegénysorú tanulók vannak, kik nem tudják májusig ezt a csekély összeget megtakarítani, úgy ajánljuk, hogy a lehetősebb tanulók bajtársi jószívűségét vegyék igénybe s így tegyék lehetővé, hogy mire itt lesz az anyák napja, addigra mindenütt elkészüljön az „anyák lapja”.

Felhívás a Temetkezési segélyegylet tagjaihoz. Felkérem a tagokat, hogy az 1934. évi november havában elhalt Kolener Sándor tag után járó illetéket az Egyesület pénztárába befizetni szívesek legyenek. Felölt tag 1 P 20 fillért, 7 éves aluli tag 30 fillért fizet. Tisztelettel: Csiky Ernő egyes. pénztáros.

Karácsonyfa-ünnepély. A tiszaderzsi ref. tanítótestület mint a múltban, úgy az idén is december hó 23-án kiválóan sikerült karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a „Polgári Olvasókör” helyiségében. A teljes bevétel: 40-70 P és ezenkívül a tantestület gyűjtése: 203 P, a szegény tanulók ruhasegélyére fordított. A tantestület gyűjtése és munkája 105 iskolás szegény gyermeket részesített ruhasegélyben. Az ünnepélyen a község társadalmában minden rétege képviselve volt s olyan sokan voltak, hogy a hatalmas terem zsúfolásig megtelt. A Tantestület munkája mindenki részéről a legnagyobb elismerést váltotta ki. Az ünnepély végén elismerésének és nagyrabecsülésének kifejezését adta az egyház részéről, Szilassy László főgondnok, a község részéről pedig Feszénszky Elek főjegyző.

Nyugtázások. — *Tagdíj címek:* Vitartus Endre 1 P, Kiss Károly 2 P, Kiss-Károlyné 2 P, Borkóles Béla 1 P, Jászberényi Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmáné, Ürmössy S. Mária, Szabó Tivadárné, Bódi Istvánné, Gyar-

mati Ferencné, Gyomai György, Rákos Ferencné, Csomor Irén, Csernay Károlyné, Koltay Anna, Brindáné L. Mária, Szabóné Sch. Valéria, Dr. Magay Miklósné 2—2 P, Gombkötő Janka 4 P, Hajdú Ferenc 8 P, Györyné L. Irén 10 P 80 f, Szolnok, Magyar Károly 2 P, Jászberény, Mihályfalvi József, Török Lőrinc, vitéz Fodor Béla, Rátkay Lajos, Farkas Jenőné, Nagy Julianna, Teleky László, Öllös Árpád, Turi Lajos 2—2 P, Turkeve, Gárdonyi Jenő 4 P, Törökszentmiklós, Fogarassy Mihály, Baumgärtenné L. Mária, Busay Mária, Vass Andor, Gál János, Fogarassy Mihályné, Bóth Jolán, Mohács Katalin, Ragyina Erzsébet, Mohács László, Nagy Tiborné, Bányai László, Czibakháza, Soós József, Soós Józsefné, Sikolya Albert, Kopáné L. Éva, Mogyorósy János, Kerekes Eszter, Illyés Margit, Angyal Mária, Tiszaföldvár 2—2 P, Pongó Jánosné 4 P, Szajol, Kiss Teréz 4 P, Kenderes, Csinger Teréz 5 P, Jánoshida, Szabó Ilona 6 P, Jászfelsőszentgyörgy, Hevesnagykunsági Ref. Tanítóegyesület 100 P, Tóth József, Tóth Józsefné, Lándory Ilona, Gaudi Mária, Molnár Győző, Csatáry Lajos, Zöld Jánosné, Dobó Sándorné, Vámos Lajosné, Benedek József, Gonda János, Horváth Imre, Fodor Zsigmondné, Szathmáry Gaborné, Kosnár Lajos, Várady József, Szakács János, Kiss Ágnes, Fodor Zsigmond, Kasza Sándor, Marossy Eszter, Korda Julia, Bányainé N. Irén, Tóthné K. Mária, Szakács Jánosné 4—4 P, Mezőtur, Merk Terézia 4 P, Törökszentmiklós, Tóth Erzsébet Kisújszállás 4 P, Sonkolyné M. Vilma 4 P, Pusztacseg, Papp Gábor 4 P, Czibakháza, Angyal Sándor 2 P, Angyal Sándorné 2 P, Szolnok, Szanderné R. Gizella 4 P, Szajol, Tóhelyi Ferenc 4 P, Szolnok.

Temetkezési díj címen: Vajay Józsefné, Szathmáry Lajosné, Dr. Rimóczy Józsefné, Ferenczy Sándorné, Horváth Jolán, Csiky József 1 p 20 f, Muhy Mária, Koczka József, Csiky Ernő 2 p 40 f, Bihary István 3 p 60 f, Kovács János 1 p 20 f, Szilvássy Eleonóra 1 p 20 f, Bacskó Gyula 8 p 40 f, Tenkey József 4 p 80 f, Hajós István 7 p 20 f, Dr. Tóth Gaborné 2 p 40 f, Kerekes Sándorné 2 p 40 f, Viczián

Ilona 2 p 40 f, Kiss Vilma 2 p 40 f, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Vajay József, Szabó Tivadarné, Bódi Istvánné, Gyarmati Ferencné 1 p 20 f, Koltay Anna, Brindáné L. Mária 2 p 40 f, Hajdu Ferenc 3 p 60 f, Szolnok, Tóth József, Tóth Józsefné, Csatáry Lajos, Molnár Győző, Zöld Jánosné, Kiss Ágnes, Bányainé N. Irén, Korda Julia 1 p 20 f, Lándory Ilona 2 p 40 f, Benedek József 2 p 40 f, Gonda János 6 p, Dobó Sándorné 6 p, Fodor Zsigmond 2 p 40 f, Szakács János 2 p 40 f, Kosnár Lajos 3 p 60 f, Mezőtur, vitéz Iványi Károly 2 p 40 f, Bátky Antal, Balogné F. Ida, Értparti Mária, Martikány István, Szabó Róza 1 p 20 f, Kunszentmárton, Bennyovszky Ida, Bennyovszky Jolán, Szentirmay Kálmánné, Skoda Mária, Vásárhelyi Mária, Ring Károlyné, Ring Károly 1 p 20 f, Jászberény, Greczmájer Károly 2 p 40 f, Greczmájer Károlyné 1 p 20 f, Császár Ferencné, Jánossy Pálné 1 P 20 f, Halmágyiné B. Ilona 2 p 40 f, Szolnok, Pongó Jánosné 1 P 20 f, Szajol, Renner Ignác 4 p 80 f, Esztergom, Renner József 2 p 40 f, Szanderné R. Gizelle 2 p 40 f, Szajol, Schlaghammer Gyuláné 2 p 40 f, Győr, Csukás Mihály 1 p 20 f, Szanyi Ferenc 1 p 20 f, Mezőtur, Magyar Gyuláné 1 p 20 f, Budapest.

Kartársak szives figyelmébe. A nyugtázások rovatában csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatát is kísérik figyelemmel. — Díjbefizetések „Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesület, Szolnok” címre 57480. számú postatakarékpénztári csekk-számlára eszközölhetők.

Nagy Iskola

nyomtatvány-

raktár:

ROTH - könyvesboltban
SZOLNOK

Telefon 113.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-10.

Legnagyobb raktár
Közigazgatási ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelések, irógépekből és
irógépzsallagokból, üzleti könyvek gyára.
Dobozgyártásban készítenek az éltamertlen legjobb
kereskedelmi, patent, ráktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett könyvkiadások készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomdám elegáns, széles körűben, a
legolcsóbb árk mellett készíti az alábbiakat,
könyveket, rólapapokat, táblázatokat,
lakodalmi és bál meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVELSÉGE” kapható. Ára netto 18 fillér.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhölések

Nyomtatóanyagok

SZOLG

BOCSE-U. 15

XXVIII. évfolyam

3-4. szám

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELEÉS

Felelős szerkesztő:

Greczmajer Károly

Felelős kiadó:

Osiky Ernő

Szolnok, 1935. március-április hó.

ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

N É P M Ű V E L É SA vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Áll. Tanítóegyesület.Típusmunkát Kékh Dézsdő hányógyomrában,
Szolnokon (Kossuth-útc.)FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.*Megjelenik hét havonként.*
Előzetes díjak és társadalmi Csiky Erőd
egyesületi pénztárából, a lap szellemi közönsége
vonzására havi munkák a szerkesztőség címére
Szolnok, újságvásárlók által küldendők. Néző: a lap
név nem marad vissza.**M E G H I V Ó.**

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület,
a Temetkezési Alosztály, valamint az Áll. Tanítók és Övönök
Vármegyei Köre f. é. április hó 13-án délelőtt 9 órakor tartja
Szolnokon, a Vármegyeiháza dísztermében

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre kedves Kartársainkat tisztelettel meghívjuk.

TÁRGYSOROZAT:

1. Himnusz.	régi közs. tanító.
2. Elnöki megnyitó.	9. „Mit ér el a tanítószág az új iskolafel- ügyelettel. Előadja az Áll. Tanítók Országos Egyesülete képviselője.
3. II. Rákóczi Ferencről megemlékezik Ba- lássy Ferenc kunszentmártoni áll. tanító.	10. Bíráló-bizottsági jelentés az évi pályá- munkákról.
4. Titkári jelentés.	11. A díjat és dicséretet nyert pályázók jutalmazása.
5. A Temetkezési Alosztály taggyűlése.	12. Indítványok.
6. Számvizsgáló bizottsági jelentés.	13. Szózat.
7. Számadás, költségvetés.	
8. „Nemzetünk önvédelmi harca és a tani- tóság“. Előadja: vitéz Asztalos Sándor nagy-	

Szolnok, 1935. március 27-én.

FERENCZY KÁLMÁN sk.

elnök.

TÓHELYI FERENC sk.

titkár.

A magyar tanítószeg seregszemléje

lesz a IX. Egyetemes Tanítógyűlés. Ez a seregszemle olyan lesz, mint amilyen a magyar tanítószeg lelke. Az egész ország felgyűléssel a magyar tanítószegre, ha a komoly időkhöz mért méltóságát teljes magatartásban, 19.000-nyi létszámához viszonyított képviseltetésben vesz részt a gyűlésen s zárandokol el a Hősök Sírjához. Azon a szent helyen — a világháborúbani megvívásunk jelhelyén — lélekben mindnyájunknak meg kell jelennünk, minden tanítószeg össze kell dobbantatnunk. A lelki ottlét legkifejezőbb megvallása a testi ottlét. Jertek tehát jász-kun rónasági Tanítótestvérek! Ti küszködő, egy szebb és boldogabb eljövendőben izzó hittel reménykedő apostoltársak! Jöjjetek, kik csak jöhettek! Mindannyiunk szive vágyakozik a testvéri összedobbanásra. Szent helyre hívunk. A második évezred jelképes áldozókövéhez. Meg akarjuk vallani, hogy a magyar tanítószeg szive az édes hazáért dobban, hogy azért a halálmezőn vért áldozott, hogy azért ma is kész vérének minden cseppjét kiöntani.

Megjelenésünkkel hitet akarunk tenni arról, hogy az Egyetemes Tanítógyűlésen történő megnyilatkozásaink nem öncélúak, hanem a magyar agyszeg, az ezerszentes magyar hazát és minden magyar boldogulását kívánják szolgálni.

A budapesti 10 napos tanulmányi kirándulás tervezete.

Hirt adtunk a Tanítók Ferenc József Háza igazgatóságának azon tervéről, hogy a nagy szünetidőben tanulmányi kirándulásokat rendez Budapestre. Most módunkban áll a részletes tervet is megismertetni kedves olvasóinkkal s egyben közöljük, hogy értesülésünk szerint már csak a július hó 29-től—aug. 7-ig tartó II. csoportban van üres hely. A 10 napos teljes ellátás díja 25 pengő, amelyből 5 pengőt jelentkezéskor, 20 pengőt az érkezéskor kell fizetni. Ezen felül a tervezetben foglaltak megtekintésénél a belépési díjak, vasúti és villamos

költségek fejében személyenként — a 10 napra — 8 pengő fizetendő összességben a megérkezéskor. Egyéb költség a hivatalos program alatt nem lesz. *Mindazok részére, akik vasúti arcképes igazolvánnyal nem rendelkeznek, a m. kir. keresk. Min. ur kedvezményes utazásra jogosító igazolványt engedélyezett, amellyel a IV. o. jeggyel a III., a III. o. jeggyel a II. kocsiosztályon lehet utazni. Akik erre a kedvezményre igényt tartanak, a kiinduló állomás feltüntetésével igényüket a T. Háza ig. nak (Budapest, VIII., Szentkirályi u. 47.) jelentsek be. — Kiállítási illeték (kb. 80 f.) ugyancsak a megérkezéskor fizetendő.*

***

Az első csoport kirándulási ideje 1935. július hó 8-tól—17-ig, a második csoporté 1935. július hó 29-től—augusztus 7-ig tart.

Érkezés: július hó 7-én, illetőleg július hó 28-án délután, vagy július hó 8-án (július hó 29-én) d. e. 9 óráig.

Július hó 8. (Július hó 29.) Hétfő. D. e. 10 órakor megnyitja a Tanítók Háza III. em. dísztermében, majd a szükséges tudnivalók ismertetése és megbeszélése.

Délben 1 órakor közebed az intézet éttermében. Ismerkedés. D. u. fél 5 órakor gyalogséta a Kálvin-tér, Ferenc József híd, Szt. Gellért fürdő, Sziklakápolna, Citadella, Szt. Gellért szobor, a Szt. Gellérthegyi gyógyforrások, a Rudas fürdő és Margithíd megtekintésére.

Július hó 9. (Július hó 30.) Kedd. D. e. 8 órakor gyalogséta a Kecskeméti-utca, Közp. Egyetem, Egyetemi templom, Kossuth Lajos utca, Belvárosi templom, Erzsébet királyné szobra, Dunakorzó, Lánchíd, Akadémia, Szabadságtér, Tőzsdepalota, Országház, Kir. Kuria és Kossuth Lajos-tér megtekintésére.

Délután mindenki által szabadon választott program.

Július hó 10. (Július hó 31.) Szerda. D. e. 9 órakor gyalogséta a Nemzeti múzeum történeti osztálya, ásványtára és a Rádió stúdiójának megtekintésére. D. u. fél 5 órakor a Szt. István bazilika, Andrassy ut, Millénniumi emlék, a Hősök emlékműve és a Szfv. Állat- és Növénykert megtekintése. (Földalatti villamossal.)

Július hó 11. (Aug. hó 1.) Csütörtök. D. e. a Kir. palota, Várkapolna, Erzsébet-múzeum, Halászbástya Helyőrségi templom, Mátyás templom és az Orsz. levéltár megtekintése. (Villamossal.)

Délután szabad munkabeosztás.

Július hó 12. (Aug. hó 2.) Péntek. D. e. 9 órakor a Közp. tejszarnok és a Társadalombiztosító székházának megtekintése.

Délután fél 5 órakor a Városliget Széchenyi fürdő és az Angolpark megtekintése. (Villamossal.)

Július hó 13. (Aug. hó 3.) Szombat. D. e. 9 órakor a Szépművészeti és Mezőgazdasági múzeum megtekintése. (Villamossal.)

D. u. szabad munkabeosztás.

Július hó 14. (Aug. hó 4.) Vasárnap. D. e. 10 órakor szentmise és istentisztelet. Egyébként egész nap szabad időbeosztás.

Július hó 15. (Aug. hó 5.) Hétfő. D. e. 9 órakor a Budapest szfv. gázművek és Aquinum megtekintése. (Helyiérdekű vasúttal.)

Délután 4 órakor kirándulás a Pálvölgyi cseppkőbarlang megtekintésére és séta a Hármashatárhegyre. (Villamossal.)

Július hó 16. (Aug. hó 6.) Kedd. D. e. 9 órakor kirándulás a Margitszigetre, a Fedett-uszoda, a Palatinusstrand, a Szt. Margit kolostor romjai, a Margitforrás megtekintésére. (Villamossal.)

Délután fél 5 órakor kirándulás a Meteorológiai intézet és a Csillagvizsgáló állomás megtekintésére. (Villamos és fogaskerekűvel.)

Július hó 17. (Aug. hó 7.) Szerda. D. e. 9 órakor az Orsz. Stefánia Szövetség és intézményeinek megtekintése.

Délután 1 órakor búcsúebéd. Azután bevásárlások és elutazás.

A kirándulások vezetését és a bemutató előadásokat a Székesfehérvári Népművelési Bizottság szakelőadói és az egyes intézmények tisztviselői látják el. Kedvezményes színház és mozijegyek az intézetben kaphatók.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A IX. Egyetemes Tanítógyűlés Rendezőbizottságának Közleménye.

Tanítótestvérek! Már csak egy-két hét választ el a IX. Egyetemes Tanítógyűléstől, már csak napok kérdése, hogy összeül a magyar tanítószeg nagy parlamentje. Kedves Kartársak! A rendezés munkája befejezéshez közeledik. Megtettünk mindent, hogy ez a nagy bajtársi köztársaság külsőségeiben szép, benső mivoltában komoly, tartalmas és a jövő sugárát mélyen szántó, kilátásaiban pedig hasznos eredményt érlelő legyen. Mi megtettük köteleseinket! Ti rendezetek ki a munkára, Ti jelöltetek ki az utat, amelyen járunk kellett és most Ti rajtatok a sor! Vegyétek ki a részleteket a köteles munkából, a szerény áldozathozatalból és tegyétek jelenlétetekkel mindig emlékeztessé a magyar tanítószeg IX. seregszemléjét.

Tagdíj. Felhívjuk mindazokat a kartársakat, akik az egyetemes tanítógyűlés 1 pengős díját még nem küldték be, hogy azt haladéktalanul adják postára a „Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége,” Budapest, 54.554. sz csekkzámlájára. Csak 1 pengőt kértünk, amelyért megküldjük a belépéshez szükséges tagsági jegyet és megküldjük a IX. Egyetemes Tanítógyűlés naplóját, hogy azok is tudomást szerezzenek az ott törtételekről, akik eljönni nem tudtak. Tehát kartársak, mindenki fizesse be az 1 pengőt!

Vasúti kedvezmény. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur mindazok részére, akik arcképes igazolvánnyal nem rendelkeznek, egy utra szóló kedvezményt engedélyezett. (A kiindulási állomásról Budapestre és vissza.) Az igazolványt 80 fillér kiállítási költség és az 1 pengős tagsági díj befizetése ellenében a Szövetség központi irodája (Budapest, IV. Magyar-u. 38.) küldi meg. A Budapestre és visszautazásra jogosító igazolvány az egyetemes gyűlés színhelyén lebélyegezendő. Az igénylők a kiinduló állomás nevét okvetlenül közöljék.

Szállás. Azok, akik a korlátozott számban rendelkezésre álló szállóhelyekre igényt tartanak,

nak, jelentkezzenek írásban a Tanítók Ferenc József Háza igazgatóságánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 47. sz.) Jelentkezési határidő április hó 10.

Közébed. Az egyetemes tanítógyűlést követően, délután fél 3 órakor a Tanítók Házában közébed lesz. A résztvenni kívánók ezen szándékukat jelentsék be a Tanítók Háza igazgatóságának. Jelentkezési határidő április 10-e. Csak az előre jelentkezők vehetnek részt a közébeden.

Vitézek. A rendezőbizottság értesíti a gyűlésen résztvevő vitéz kartársakat, hogy a fogadóbizottság tagjaivá választotta őket. Kérjük, hogy mindnyájan — lehetőség szerint vitézi egyenruhában — úgy az április 15-én du. fél 1 órakor, a Tanítók Házában (VIII., Szentkirályi-u. 47. sz.) tartandó hősi emléktáblák megkoszoruzásánál, valamint az április 16-án délelőtt 8 órakor a fővárosi (pesti) Vigadóban tartandó rendezőbizottsági értekezleten okvetlenül jelenjenek meg.

Rádióelőadások. A magyar rádió kérésünkre két előadás tartására adott engedélyt. Az előadásokat Wánitsek Rezső, a Szövetség főtítkára és dr. Stalmár László gyak. isk. igazgató kartársaink tartják. Felhívjuk kartársaink figyelmét, hogy ezeket az értékes előadásokat a rádió műsorában közzéteendő időpontban hallgassák meg és hívják fel ezekre ismerőseik figyelmét is.

Az egyetemes gyűléssel kapcsolatban április 16-án e. e. fél 9 órakor megkoszorúzzák báró Eötvös József szobrát. Kérjük, mindazokat, akik ebben az időpontban már a fővárosban tartózkodnak, hogy vegyenek részt az ünnepségen. A szobor a Vigadóhoz közel, az Eötvös-téren van és az ünnepség mindössze 10 percet vesz igénybe.

A gyűlés befejezése után a jelenlevők összessége a rendezők vezetésével kivonul a Hősi Emlékműhöz és azon ünnepélyes formák között elhelyezni a IX. Egyetemes Tanítógyűlés koszorúját. Kartársak, legyünk ott mindnyájan! Ne felejtsetek el, hogy azokhoz megyünk, akik vérünket áldozták miértünk! Az elmaradásra mentség nincs!

Kedves Kartársak! Minden megmozdulásunknál ott állnak a rendezői jelvenyt viselő kartársak, hogy utbaigazítsanak, hogy meghallgassák kívánságaitokat és hogy közöljék Veletek az elnökség intézkedéseit. Forduljatok hozzájuk bizalommal és kövessétek utasításaitak készséggel!

Viszontlátásra az Egyetemes Tanítógyűlésen!

Pedagógiai Szeminárium.

Rovatvezetők: Bihary István, vez. kir. tanfelügyelő.
Greczmajer Károly, áll. el. isk. igazg.

Természettani kísérletezés a népiskolában.

Csekő Árpád m. kir. áll. tanítóképző int. tanár.
(Előadás a mezőúri 1934. V. 15-i pedagógiai szemináriumon.)

Korunk nemcsak technikailag, de pedagógiailag is erősebb fejlődő irányzatú. Egyre újabb elvek jelennek meg, más és más módszerek látnak napvilágot, melyek új utakat mutatnak nagymennyiségű ismeretnek egyszerű és gyors elsajátítására. Nagyon sok szó hallatszik arról, hogy ne annyira az *oktatás*, mint inkább a *nevelés* legyen a hangsúly. Az összhangzatos kiképzés elveinek megvalósítása érdekében, sokszor a tárgyi ismeretek mennyiségének rovására az elsajátítás közben *önálló gondolat alakításra, öntevékenységre* való szoktatás akarati nevelés adja a nagyobb gondot. A *gyakorlatlanság elvének* mindinkább avval szeretnének érvényt szerezni, hogy ne elvont ismeretek rendszerének tervszerű közlése, mint inkább az élet önkénytelenül felvetődő problémáinak *alkalomzerű ügyes felhasználása* és azoknak megfelelőképpen történet vezetéssel való megfejítése legyen az irányelv.

I. Ha korunk fejlett pedagógiájára a végzett munka alapján, tehát a nevelt egyedek megvizsgálásából szerzett eredményekből akarunk következtetést vonni, akkor csalódás ér bennünket. Nem óhajtom bíráló tárgyává tenni, vajjon a magas színvonalú pedagógia sikertelensége tényleg objektív valóság-e, avagy törekvő lelkünk mindig jobbát, szebbet, véglegesebbet váró, tehát megérthetően elfogult véleménye, hanem felsorolom azokat a hiányokat, melyekkel neveltjeinket az iskola elhagyása után, ahhoz az ideálhoz képest fogyatékosoknak ítéljük melyek célkitűzéseinkkor lebegnek szemünk előtt.

1. Hiányos és nem mély tanítványaink *tárgyi ismerete.*

2. Nincs *elégendő készségünk* az élet problémáinak megkívánható gyorsasággal való megfejtésére.

3. Hiányzik a tudáson alapuló vállalkozási szellem a *rendszeres kísérletezése*, valamint az a *hit, hogy önmaga erejéből* megnyugtató választ fog találni az adódó problémára. Amennyiben a bátorság az önálló megfejtésre mégis megvolna, nagy a járatlanság a véghezvitelben.

4. Nem elég széles és mély a nyújtott *fizikai világnépe* ahhoz, hogy az iskolázott elme a természet csodáival párosult meggyőződésből istenhívó legyen.

II A fenti hiányok legközelebbi okait a következőkben foglalhatjuk össze.

Mindenek előtt meg kell állapítani, hogy nem az oktatószemélyzet odaadó munkájának hiánya, hanem abban a hitben van ingadozás, hogy a megtanított anyagra az életben nagy szüksége lesz tanítványunknak.

2. Az oktatás körülményei hiányosságának nagy része van a sikertelenségben.

a. Az oktatás első hiányossága a nyugodt tanítási légkör. Eltekintve körünk, rohanó, kapkodó (sokszor felületes) általános jellegű, a tanítási órákat véve szemügyre, azokban is nagy nyugtalanságot, sietést észlelünk. Nem kell részleteznünk ennek mély nyomokat hagyó hátrányait.

b. Noha éppen az iskola lenne hivatva az életet előbbre vinni, újabb és újabb szellemi termékek alapján mind boldogabb, kényelmesebb életmódot mutatni, a valóságban nagyon régóta azt látjuk, hogy az élet fejlődési tempója gyorsabb, az iskola csak nehezen tudja követni. Gazdaságilag szegénynek minősíthető korunk iskolája felszerelés tekintetében méginkább elmaradt az élettől. Szinte kilátástalanul reménytelen jelenleg az az érvelés, hogy a köznek az iskola iránt való fukarsága végeredményül a köz műveltségén bosszulja meg magát.

c. Amennyiben pedig néhol mégis eléggé felszerelték az iskoláink, azok közül is sokhelyen nem használja ki az oktató-személyzet az adott lehetőségeket. mert felkészültségének hiányai abban kérésendők, hogy az idő haladtával elmosódott ismereteinek felújítására intézményesen kevés módja van. Nagy hiányát érezzük mindnyájan, az évenként megismétlődő olyan tanfolyamoknak, melyeken való *kötelező részvétel* bővebb képzést tenne lehetővé, mint a jelenleg szépen működő pedagógiai szemináriumok rendszere.

d. Természetesen nem zárja ki fejtegetésem oly oktatók létezését, akik a term. tudományi pedagógiai önművelés igen nagy lehetőségét felhasználva, a legmagasabb elismerést és dicsőretet érdemlik meg. Nem óhajtom e dicsőretet és elismerést megemlékezésével azokat sem bántani, akik nagy elfoglaltságuk, illetőleg

mástrányú érdeklődésük mellett nem képesek mélyreható ilyenirányú önképzésre.

Hangsúlyozom a *mélyreható önképzést* ezért, mert a felületes önképzés, egy-két cikk átfutása alapján szerzett benyomásokkal való zsonglóöröklődés talán többet árt az ügynek, mint használ. A természet-tudományi szemléletés kérdésében való jártasságra csak az tehet szert, aki sokszorosa próbávali tehat kísérletezve különböző kísérletek bemutatásával meggyőződött könyvekben, cikkekben adott tanácsokról, kialakította a saját iskolájára nézve legmegfelelőbb kísérletezési eszközök rendszerét. Feltételül egész embert kíván a tanítói munkakör ellátása még akkor is, ha a tanítónak semmi mellékteendője nincs. Leginkább megvisel minden oktatót az a *kérdés*, hogy arányosan végzi-e munkáját, nem megy-e túlzásba egyik tantárgy tanításával. Amint pedig ezt ellenőrizni szinte lehetetlen, következképpen megnyugtatóni sem lehet senkit, hogy jól végzi. Mindenkinek saját lelkiismerete diktálja, tényleg kifogásolható volt-e, mert ezt vagy azt nem tudták eléggé tanítványai, tényleg nem volt-e túlzás, hogy 18 dolgozatot írtam, hogy a fejszámolást ilyen nagymértékben követeltem stb.

e. Az oktató-személyzet és az oktatás után a legnagyobb nevelő az élet szeszélyesége az, ami gen sok egyént megingat kitérőit céljai megvalósításában és nem tud binni a probléma önálló megfejtéseiben. Nem is csodálható az, hogy egy-két véletlen kudarc némelyeknek sok időre elveszté kedvét a vállalkozástól, kísérletezéstől. Milyen jó, hogy a népművelés intézménye új erőt önthet a fröggedőbe! Vajha szélesebb alapokon, intenzívebben működve, az lehetne mindenkire nézve a közmonda, mint a jó papa, hogy *holtig tanul*.

A tényleges állapot előzményének tudniillik korunk pedagógiájának és megvalósításának egybevetéséből folyó megállapításaink következménye, először az általánosan meglévő népművelési hiány pótlására vonatkozó terv nyújtása lenne, s ezt követné a jövő nemzedék jobb kiképzését célzó gondolatmenet változása.

Mivel a mai iskolázottak műveltségének hiányai pótlása nem tartozik intézményesen oktatói munkakörünkbe, alábbiakban csupán a jelenlegi és leendő iskolások jobb nevelését célzó gondolatmenet közlöm.

III. Az I. pontban körülírt hiányok II. pontban részletezett okainak ismerete alapján könnyű a helyes módosítási terv megkísztése.

1. Az új Tanterv és Utasítás által előírt tananyag, valamint készségek az életben nagyon szükségesek. Hogy ez mindenkiben erős meggyőződést váljék, ismerje meg az életet és próbáltozzék meg legalább egy tantárgy keretében a *minimális ismereti anyag* összeállításával.

2. Korunk általános rohanó jellegét megváltoztatni nem tudjuk, következésképp alkalmazkodni kell hozzá.

3. Az iskolák vezető szerepüket csak úgy nyervek vissza ha, szellemi, ismereti, tanítási tökéletesítetüket növelik.

a. Az iskolák felszerelését (könyv, szemléltető eszközök) állandóan gyarapítani kell.

b. Az oktatóknak sokirányú, alapos és fejlődésre alkalmas alapot nyújtunk.

c. Az oktatók tárgyi és módszeres ismereteinek nemcsak színvonalontartásáról, de fejlesztéséről is intézményesen gondoskodunk. E cél megvalósítása érdekében közlöm a pedagógiai szemináriumokon bemutatott, s az osztatlan népiskolákban nézetem szerint legminimálisabb költséggel megvalósítható fizikai tanmenetet és annak megtanításához szükséges szemléltető eszközsorozatot.

E tanmenet és eszközsorozat megismertetésére a következő módot tartom a legalkalmasabbnak.

1. A pedagógiai szeminárium résztvevőinek egy csoportja-maximálisan 40 kártárs — akik éppen a fizika tanítása iránt érdeklődnek, illetőleg a következő tanévben fizikát kell tanítaniok intézetünk fizikai előadójába vonul.

2. Mivel a szemléltetőeszközsorozat minden tagja több példányban megvan, minden hármas csoport kap 1—1 eszközsorozatot, felszerelést.

3. Tanmenet szerint minden óra anyagát egy beszéljük meg, hogy a kísérleteket mindenki közben elvégezi.

4. A házi készítésű eszközök elkészítési módját 1—2 eszköz elkészítése során ismerjük meg.

5. Mivel a házi eszközök elkészítésekor, mindig valami tökéletesebb eszköz kell, hogy lelki szemünk előtt lebénig, elvégezzük a kísérletet tökéletesebb eszközökkel.

o A kísérletek közben mindenki feljegyzéseket készít.

Az új népiskolai TANTERV és UTASÍTÁS utasítási részében az osztatlan népiskolák számára kiadott természetrajz, természettan, gazdaságtan, stb. tanmenet természettan részének megtanításához szükséges legfontosabb kísérletek.

Alábbiak összeállításakor arra törekedtem, hogy a kísérletekhez szükséges eszközök a lehető legolcsóbbak legyenek. Kerültem azokat a kísérleteket, melyek inkább látványosak és nagyjából a hangulatkezelés céljából alkalmazhatók. Kísérleteim megvalósítására legfőbb szempont az volt, hogy a tárgy megértését segítsék elő. Ahol csak tudtam, eszközül a gyakorlati élet eszközt használtam fel szemléltetés,

kísérletezési eszközül. Az alábbi sorszámok a tanmenet óráinak sorszámai.

8. *Teheremelés.* Nagyobb iskolai butor emelése 2 m-es emelőrúddal. (1 és 2 karu) Teher egyensúlyozása lejtőn. Álló csiga. Mozgó csiga. Cémakarika hengerkerék, papírvetrekkel.

9. A kötött meggörbítéséhez, rugó megnyújtásához erő kell. Házikészítésű rugómérleg skálázása és mérlegelés. Mázsaló mintával egy-két egyensúlyi helyzet előállítása. Mérés konyhai mérleggel.

10. *Ingaóra* szemléltetése. Cérnán lengő fémgömbbal együtt számlálunk, kopogunk. Rövidebb inga gyorsabban leng. Ingaóra modell. (Ingaóra a.) a súly leemelése b.) az inga megállítása c.) a szerkezet megfigyelés: d.) a inga tányérjának állítása.

11. *Közlekedő edény* két üvegcső, gumicsőből: A kut keresztmetszetének táblái rajza. Házi vízvezeték tervrajza. Szőkőkút, töcsér, gumicső és kihuzott végű üvegcsőből. Artéz kut keresztmetszeti rajza. Vízszintező. Annak tervrajza, hogy készítsenék otthon szőkő kutat.

Archimedes-törv. Hajó képe. Egy két tanuló vödör vízbe spárgára kötött nagy követ enged. Mosdótálban levő vízre cipőkrémcsdobot, fadarabot, vasdarabot, majd összekalapált cipőkrémcsdobot teszünk. A lefelé fordított üvegpohár levegője is szorít ki vizet. Kődarab súlyának mérése rugómérleggel levegőben, vízben. Elválogott üvegből készült, folyadékcsintérogító üvegcsővel felszerelt eszközzel mérjük a beemertett kődarab által kiszorított vízmennyiséget.

13. *A levegő súlya.* Kemény papírlapot mozgat minden gyermek lapjával, élével. Toricelli-kísérlet beforrasztott végű 5 mm-es üvegcsővel. Üvegpohár vízzel megtöltve, papírral fedve, lefordítva.

14. *A szél.* Spirituszlámpa melege megmozgatja akkor is felette levő selyempapírcsíkot, ha közben bidóglemez van. Keménylap mozgatásával levegőt mozgatunk meg. Tengerpart táblái rajzán szemléltetjük a keletkező szelet. Szélmalom képe, Légszavarmodellek. Repülőgép képe.

15. Szilárd testek tágulásának kimutatása drót, hurkapálcá és Gravesande-készülék. Folyadékok tágulásának kimutatása villanykörteből készült eszközzel. Hőmérő. Levegő tágulásának kimutatása villanykörteből készült eszk. Hővezetés kísérlete réz és vasdróttal.

16. *Eső.* Spiritusz lámpa felett homályt kap a hideg üveglap. Villanykörtelembikban forralt víz leletti üvegre pára csapódik. Meteorológiai jelentés. Esőmérő. Csapadéktérfé. (Folytatjuk)

Saját és a Vármegyei Tanítóegyesület érdekét szolgálja, ha iskolájába a „Jász Nagykuva-Szolnokmegyei irkák”-at vezeti be, mert a forgalom 5 százaléka a Tanító Otthoné!

EGYESÜLKTI ÉLEKET

Meghívó.

A J.-Nk.-Solnok vm.-i Általános Tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya f. é. április 10-én d. e. 9 órakor tartja Szolnokon a vármegyháza dísztermében évi rendes taggyűlést, melyre a kedves Tagtársakat szeretettel meghívjuk.

Tárgysorozati:

1. Elnöki megnyitó.
2. Számvizsgálók jelentése.
3. Számadás, költségvetés.
4. A kezelési szabályzat módosítása.
5. Esetleges indítványok.

Szolnok, 1934. március 27-én.

Tenkey József s. k.
elnök.

Orosz György s. k.
jegyző.

Meghívó.

A Jász-Nk.-Solnok vármegyei Általános Tanítóegyesület f. évi április hó 12-én délután 4 órakor

választmányi gyűlést

tart Szolnokon, a vármegyháza baloldali dísztermében, melyre a Választmány Tagjait szeretettel meghívjuk.

Szolnok, 1935. március 27-én.

Ferenčy Kálmán s. k.
elnök.

Tóhelyi Ferenc s. k.
titkár.

HIVATALOS RÉSZ

683—935. sz

Vatamennyi állami, községi, izr. és uradalmi elemi iskola Tek. Igazgatóságának, illetve az egytanerős iskolák Tek. Tanerőinek.

Állomáshelyükön.

A mai rossz gazdasági viszonyok miatt a vármegyei tornaünnepély megtartása a folyó tanévben sem lesz lehetséges.

Már most felhívom azonban figyelmüket az évenként szokásos tornaünnepély megtartására. A majd bekövetkező tavaszi időszakban

a tornateremmel nem rendelkező iskoláknak is alkalmuk lesz az előkészítésre.

A tornaünnepélyek az évek óta szokásos módon rendezendők meg. A tornaünnepély napja hozzám bejelentendő. Jelenést várok annak lefolytatásáról is.

Elvárom, hogy az iskolák, illetve azok tanerői a szokott ügybizalommal járólják fel a tornatanítás, illetve a tornaünnepélyek ügyét.

Szolnok, 1935. február 7.

Báry István
vez. tan. tapelügyelő

792—935. sz.

Az elemi iskolák Tek. Tanítói körének Állomáshelyeiken.

Csatár Aladár pedagógus, szabadalmazott „Önoktató” készülékének használatára hívom fel figyelmüket. Segítségével a tanulók játszva, szórakozva átismételhetik az iskolai tananyagot. A Magyar Iskolaszatanatórium Egyesület is megállapította, hogy az iskolágyermek suly nagy szeretettel és kedvvel használja a szép és hasznos oktató készüléket, amellyel kérdések adhat fel magának és felelete helyességéről azonnal meg is győződhetik. Ez a siker legemelő érzéssel tölti el. A legtöbb gyermeket a benne élő foglalkozási érzés bátorlani teszi, az „Önoktató” készülék önbizalmát alapozza meg.

Ez a módszer a gyermeket ösztönözi, ami pedig ma igen fontos pedagógiai törekvés. Leküzdi a gyermek féltékenységét, bátrabbá teszi a bátortalant, megadja az ideget, a gyenge emlékező tehetségű, hamar felejtő gyermeket megnyugtatja, mert a tananyagot gyakran ismételheti, az esetleges hiányokat pedig pótolni tudja.

A készülék gyakorlati eredménye kézzel, a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumot, hogy 59.442—927. sz. rendeletével az „Önoktató” készüléknek használatát az iskolák figyelmébe ajánlja.

A „Magyar Iskolaszatanatórium Egyesület” is ezen hasznos készüléknek a tanulók körében való terjesztését teljes meggyőződéssel és lelkiismerettel ajánlja nemcsak azért, mert az eladási ár 12 százalékat a szegény sorsu beteg

iskolásgyermekek iskolaszanatóriumi elhelyezésének költségeire fordítják, hanem elsősorban azért, mert a tanulók munkájának könnyítését s ezáltal testi-lelki megerősítését szolgálja.

Az önképző-készülék ára osztályonként 5 P. Megrendelhető a Magyar Iskolaszanatórium Egyesületnél Budapest, VIII., Sándor u. 26. Szolnok, 1935. február 6.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő

1019—935. sz.

Valamennyi elemi iskola Tek. Igazgatóságának!

Értesítem, hogy „Énekszó” címen Kerényi György dr. és Kertész Gyula tanárok a magyar népmuzsika alapján feltörekvő énekköltés ügyét szolgáló folyóiratot szerkesztenek a Tanterv és Utasítás szellemében írott szakkikkek, mintatanítások — rovatvezetője Szitankó Béla kir. főigazgató — és kóták közlésével (népi eredetű játékdalok, népdalok és az iskolaév ünnepélyeire való karénekek) biztos vezérfonalat óhajtanak nyújtani az énekköltés nevelő értékét felismerő pedagógusok részére.

A folyóiratot figyelmébe ajánlom. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, I. ker. Fery Oszkár-u. 55. szám alatt van.

Szolnok, 1935. február 26.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő

292—935. sz.

Valamennyi el. isk. Tanító Urnak!

Állomáshelyén.

Értesítem Tanító urat, hogy a VKM. ur a Pedagógiai Szemináriumi könyvtárunk részére, folyó évi január hó 5 én kelt 63.383—1934. VI. ü. o. sz. rendeletével az alábbi könyveket küldötte meg:

61. Imre: A falu művelődése 2 példányban;
62. Szoboszlai: Hajdu és Debrecen népköltésügye 2 példányban;

63. a III. Egyetemes Tanügyi Kongresszus naplójának I. és II. kötetét 1 példányban;

64. Gaár: Népszérző jogi utmutató 7 példányban;

65. Petri: Az óvóképzés reformja 2 példányban;

66. Györi: Pusztuló nemzedék c. művét 1 példányban;

67. Sophokles drámái I—II. 1 példányban.
Ez alkalommal ismételten felhívom Tanító urat, hogy önképzése céljából, a Pedagógiai Szeminárium könyveit olvassa és tanulmányozza.

A kikért könyvek áttanulmányozására a VKM. ur 56.653—934. VI. sz. rendeletével 2 hónapot engedélyezett.

Szolnok, 1935. február 27.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő,

526—1/935. sz.

Valamennyi el. népisk. Tek. Igazgatóságának!

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 4633—934. sz. rendeletével engedélyezte Kiss József tanítóképzői gyakorlóiskolai tanár „Iskolai Árjegyzékek” című falitábláit. Ezen árjegyzékek igen jól használható a számolás tanításánál.

Az 5 drb. (60x90 cm.) plakát 10 árjegyzék megrendelhető: Kiss József, Jászberény, Áll. Tanítóképző. (Ára 12 P) Megjelenik 1935. szeptember elején.

Figyelmébe ajánlom.

Szolnok, 1935. március 20.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő.

HATÁRIDŐK

(április—május)

Egyhuzamos tanítás iránti indokolt kérvény a kir. tanfelügyelőséghez, a következő tanévre vonatkozólag. (Április 1-ig).

Tanulmányi kirándulások tartandók. (Március, április, május).

Állami iskolai tanerőszükségletéről kimutató a kir. tanfelügyelőséghez. (Március 15-ig.) 59200/1935. VKM. rendelet.

Helyettes tanerőkről kimutató a kir. tanfelügyelőséghez (Március 15-ig).

Állami iskolai tanítók áthelyezés iránti kérvények beterjesztése a tanfelügyelőséghez március 15-ig.

Népművelés melléklete

RÉVAI

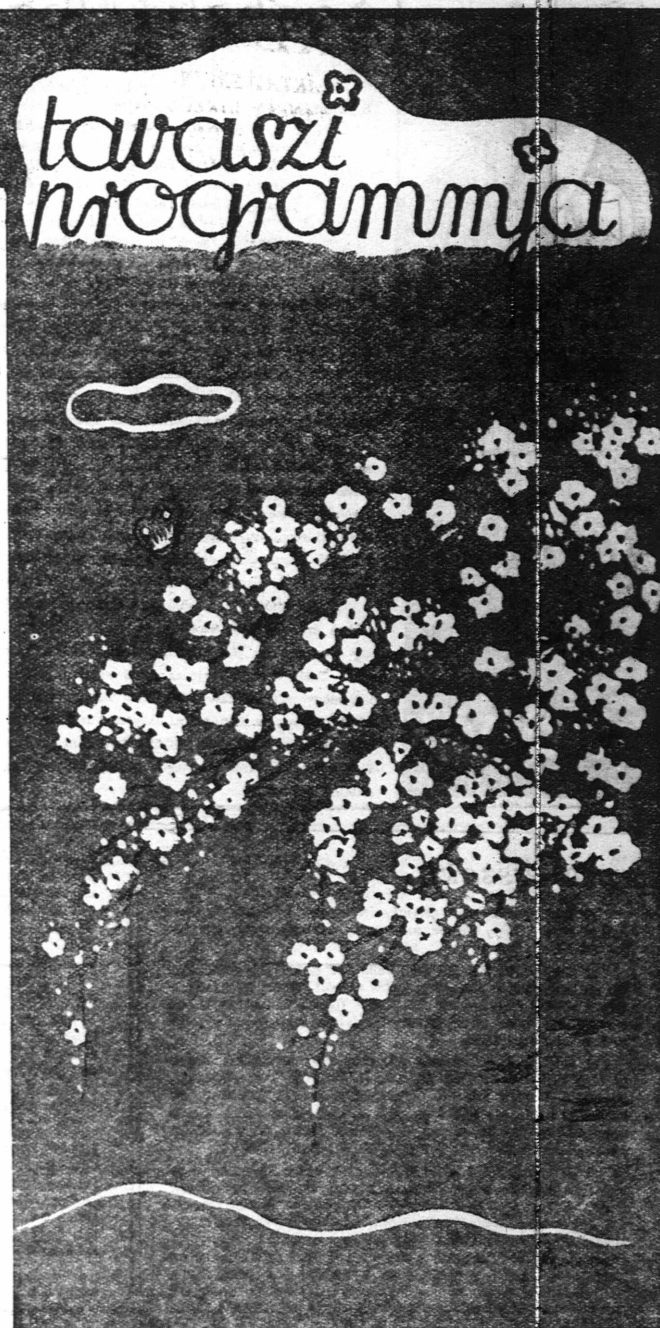
tavaszi programja

BAKTAY ERVIN:
Szanátana Dharmas
BÁNYFY MIKLÓS GRÓF:
Meggzámáltattál...
CORTI, EGON CÁSAR GRÓF:
Erzsébet
EEDÓS BENE:
A nagy sikoly
Brüsszeli csipke
HUXLEY, JULIAN:
Élet és halál
KEMÉNY JÁNOS:
Kutyakomédia
KOMÁROMI JÁNOS:
Zágon felé
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:
Összegyűjtött Kötteményei
MACARTNEY, C. A.:
A mai Magyarország
MAKKAI SÁNDOR:
Az Élet kérdezt
Táltoaskirály
Sárga vihar
MÓRA FEEENC:
Aranykoporsó
Parasztjaim
NAGYIVÁNYI ZOLTÁN:
Idegenlégiótól a Szovjetunióig
NYILÓ JÓZSEF:
Az én népem
SZÁNTÓ GYÖRGY:
Aranyágacska
SZERB ANTAL:
Magyar irodalomtörténet
SZECHENYI ISTVÁN:
Válogatott írásai
SZEKELY MÓZES:
Csütörtök
TAMÁSI ÁRON:
Ábel Amerikában
TOLSZTOJ:
Háború és béke
TORMAY CECILE:
Virágok városa — Szirének hazája
RÉVAI NAGY LEXIKONA XXI. kötet

KAPHATÓK:

Rótf Dezső
könyvesboltjában

Szolnok

Székely Mózes: Csütörtök

Ara egészvászonkötésben P 4.80

A szerző nevéhez a legnagyobb magyar könyvsikerek egyiké, a „Zátány” című regény fűződik. Ennek fogadtatásakor így írt a magyar sajtó:

„Sohasra jártam Erdélyben... Most végre ott voltam. Ezt, felfelé, színekről az éjszakán, amíg Székely Mózes könyvét, a Zátányt olvastam”, írta Körpási Árpád.

„Ezt a könyvet ha leteszed, még hetekig falkiséri benedre románytelen bánatot, hogy soha el nem felejthető élményed kristályosodjanak lelked mélyén szeczigóridnak cseppjei”, írta Pethő Sándor.

„Der es schreib, hat es mit seinen Herzbüt geschrieben. Nichts fehlt ihm zum Dichter. Jawohl, er ist ein Dichter. Wer das Buch aufschlägt, wird es nicht aus der Hand geben, ehe es zu Ende gelasen ist... Wir haben während der Lektüre des Buches unsere Tränen kaum zurückhalten können”, írta Váci József.

A Zátány szerzője pártatlan könyvsikere után sem lépett elő névtelensége homályából. Évekig hallgatott. Nyilván az az ember, aki csak akkor szólal meg, amikor már nagyon felgyűlt benne a mondandó. Hallgatása óta nagy átalakuláson ment keresztül. Ez már regényre tárgyaból is következik. A szent-Érdély, de a szereplők nemesek magyarok, hanem erdélyi románok is. Az erdélyi román középosztály kiátkozott és szenvedett a mai rezsim megteremtéséért; de a regényekkel való egyesülést a legteljesebb kiábrándulás követte, a kísérlet nem sikerült — „csütörtököt” mondott. Innen a regény címe.

A regény főszereplőinek, Albinnak és Leuercának mely kultúzzelt megít tragikus kamazseregnek lobog az előterében; mellettük a hős apjának, a magyar műveltség, puritan ügyvédnek és hozzá méltó feleségének alakja; a háttérben Maniu, Vaida, Goga (mag nem nevezo, de felismerhetően) a távolabb, kissé ködbeveszőn a régi magyar rezsim tisztelőt parancsoló alakjai; a hajdani főispántól a városi rendőrig — a magyar kisebbség gazdasági és politikai harcát, szenvedését, amelyből nem kisebbek azonban az erdélyi románok serevédei sem. Legsötétebb háttér a Regát, a faunariót szellem. Ha vannak is tisztességes kivételek a regátik között: agyonnyomja őket a körledetetlen többség.

Első műve óta a múlt évek hatása alatt lehiggott a szerző; nyelvből, érzésből, politikai gondokból értebb lett. Szociális és politikai tekintetben sokat fejlődött. — mint az egész erdélyi magyarság — nem hiába járták évekig a szenvedés és keserves tapasztalás iskoláján.

Talán legfőbb erje az írónak mégis a nyelve. Nem könyvközlés, más írótól eltanult, vagy újságírói magyarság, ez, hanem inkább a fulnek, mint a szemnek szóló, mesterkedetlen, az erős meggyőződéstől fűtött férfias, erdélyi próza. A szerző írói és erkölcsi bátorságát mutatja, hogy mer a műről beszélni, hogy őszintén, elhallgatás nélkül mer szólni arról, ami ma Erdélyben magyarnak, románának egyaránt fáj; s kivétel nélkül mégis mutatja, hogy sikerült nagy, összefogó képet nyújtania Erdély mai társadalmi helyzetéről.

SZÉKELY MÓZES

CSÜTÖRTÖK
RÉVAL

Perssa éjszaka

A hegyi vendéglőben jelentkezett először a halál. Ez Perzsiára értendő, hogy először, mert hajh, már éppen elég gyakran jelentkezett.

A nagy szoba közepén ülök vagy hat perzsaval együtt. Egy kis oldalasztalnál egy magányos utas tevégal. Amint elfogyszóltam a széklet és utána két csészé erős fekete kávét, akkor valami az ajtó felé vonzza a tekintetemet és látom, hogy abban a pillanaton sétál be a halál.

A halál ár és alkalmammal egy tökéletesen kifejlődött remek példány tarantella képében jelentkezik. Imerlek, te ronda, szárha, puhatestű, bolgyhos halálpók. Terebiában nem találkoztunk, ott kevés van belőle, ott inkább skorpiók akadnak. Azonban ilyen szép nagy példányt Afrikában sem igen láttam. Tudom, hogy a csipészé júniustól szeptember végéig ágyasoltán biztosan halálós.

A szobában ülök közül más nem vette észre. Figyelem, hogy mit akar csinálni. Szóközűhöz híven a falra szeretne kapaszkodni, de meghy van, mert a szobát alig néhány nappal ezelőtt renoválták és a mezzelt ful olajfestékekkel van bekenőzve, amelyek a tábor-sámaszpórolt visszacsú. A szöveget még nem rakták fel és repedések nemesen a falon. Erre a falmentén szalad tovább. Nem fogja meglegelőt csinálni, te bestia, mert figyellek. Jó is figyelni, mert a szobaközű szoba felé orientálódok, amely csak gyökényfűgyöngyözzel van bekenőzve előnézve. Amint a küssü elő ér, megvárakozom a mel-

lettem ülo perzsa karját és rámutatok a bestúra. A többiek is fel-figyelnek és egy küllással vrti magát a hat ember a küssüböz és megülőtöve látom, hogy három ember fekszik ott a padlára helyezett perzsa derítályn. A háziszaga felkapja az eltaposott állatot, fűdhöz vágja és megkönynyebűtten köp egyet. Azt mondja: „lutem”. Így hívják a tarantellát ezen a vidéken. Mikor visszalök az asztalra, akkor a küssü üt utas megfogja a karomat és a fülembé súgja, hogy: „ánda az in kelli zind haert. — Ehből itt nagyon sok van”. Küssünöm szépen.

Azután az asztalnál ülő perzsalat figyelem. A tarantelláról beszélgetnek. Elmondják, hogy ezt a rusnya dögöt a bírány keresi a kövek között és megessi. Minden terhes követikemények nélkül eszi meg. Tehát mégis igaz az, amit Afrikában tanultam, hogy a sátor köré bányagból készült akármilyen vékony szjat kell elhelyezni. Abba a sátorba tarantella nem mer bemászni.

Egy satorbán — tevehajász — a tevére tereli a szót. Azt mondja, hogy a teve sem olyan ártatlan állat, mint gondoljuk. Az egyik barátja tíz év előtt erósen megutált egy tevét. Tíz év elteltével ugyanarra a vidékre vetődött és egy karaszszeszerjében nyugodtan állt egy teve mellett. A teve szagolgatta és hivtelen teljes erővel megharapta a karját. A tulajdonossal autún megállapították, hogy ő, a sörvút, ugyanazzal a karavánnal tíz évvel ezelőtt találkozott Perzsa-Turkeztűbában.

— Az emberek tovább emlíkeznek egy útlára, barátom — mondom a legnagyobb csodálkozásomra, hogy ily jól megtanultam a perzsa nyelvet.

Szántó György: Aranyágacska

Ara egészvászonkötésben P 4.80

A 13. század volt a magyar középkor legvirágzóbbabb korzaka. És ezzel a századdal húnyt ki az Árpád ház négyezár esztendő uralkodása: legnagyobb, leghatalmasabb dinasztiája a magyar nemzetnek. Ezt a viharos, igazán magyar középkort jeleníti meg Szántó György nagy regénye.

Megéjt minden olvasót a regény történeti levegője; Velence és Magyarország egyaránt helysína Szántó György művének. Néhány lap után mintha egy világ — a középkor világa — élne újra előtünk. Velence aranyporban tűnődök képe, Marco Polo kora, a magyar-kún ellentét, a hatalmas daliaként megjelenő félig ázsiái pogány, félig európai keresztény magyar Kun László (a regény egyik hőse) a körülte forgó magyar és kún világ; Endre király túlfinomult, akaratgyöngösre hajló, különös-egyéni alakja: mind felejthetetlen kép.

E két középponti, királyi alak köré szűrködik maga a történet, a tizenharmadik század végének eseményekkel zsúfoltt, vérfürös ideje. Vajudé idők voltak ezek; még Európa egyik legnagyobb hatalmassága volt a magyar királyság, de belül már megindult a titokzatos erői harca, a belső viszályok forrongása, amely végül is örök terhővé lett a sokszor sajtot népkék.

A magyarság belső életének egyik legnagyobb válsága volt a kúnokkal való viszály. Két testvér-nép, a félig már európaivá lett magyarság és a nomád, pusztai életet szokott kúnok nem férhetek egymással — századokos torzalkodás előzte meg a két egytestvér nép lassú összeolvadását. És csak fokozta a kún rokon jelenléte a magyarság még meg nem oldott problémáját: bennük volt még az ázsiái, pusztai szilajság, még nem vált teljesen vérukké az európai keresztényiség; még sokszor nagyonis megnyilvánult az érzelmi honvágy a pogány Ázsia után. De földje, országa Nyugathoz tartozott és ez a föld nem engedte el.

Bár történeti regény, a legzubb kérdéseket érinti Szántó György írása: a magyarság faji problémáit, ingadozását Kelet és Nyugat között, harcát, hogy kihez húzzon: a kúnokhoz, sőt tatárokhöz, vagy a németekhez; a velencei magyar barátság képében pedig könnyű az olasz-magyar baráti viszonyt felismerni.

Szántó György már a „Stradivari”-ban (ennek nagyszabású filmje most készül külföldön) tanúságot adta annak, hogy nemcsak a magyar, hanem az idegen történelmek levegőjébe is bele tudja élni magát. Velenceben és Bécsben éppolyan bátran mozog e regény lapjain, mint az itthoni földön, Magyarországban. Fantáziájának erje igaz és őszinte, meggyőződésének hove pedig lenyűgözően valóságos: tudja tenni minden sorát.

szántó György
ARANY-
ÁGACSKA
RÉVAL

kovár. És azért is nehéz volt, mert hátrafelé lény emelkedett az ártat, de azért is, mert hátra csak úgy lehetett menni, hogy Ali aga kiengedte a fűket és gát ed. Így volt a kifés, hogy az a harminc centiméter, amely miniat a meredély széléről még eldőlészt, elegendő lassú arra, hogy a két keresztény és a gúndás között tartományi társulés feladom. Vagy elég lassú, vagy nem lassú elég. Az igazság és mindig egy igazságtalán magukat. Hogy miként csinálta Ali aga, azt nem tudom. Tény én, hogy a nehéz kovár előre lendült és azonnal hátrált és. Amióta aztán a kanyart. Mikor elkanyarodtunk a meredély szélé mellett, tényleg inkább fölött, akkor láttam igazán, hogy milyen sors edt odak több száz másodpercok hűdn.

Egy kicsit sokalltam, hogy a nagy ár egy órával belől kétszer jelentkezik. Azután nem aludtam többet. Sem, Ali aga, sem mi. Karban érekeltek és fordultunk, folyton fordítottak. És nem ittam arakat, de tökéletesen ittamál éretem magamat. Elegra, úgy-e bár, esor mátr emelkedés feljött és kétszer mátr esre le, felé, nyolo órák át, szakadatlanul szepentinkeket, egy vad hegyes sziklaprometónak esék, egy tisztán táborcovat magas úd-sében félig útas veszté mellett, elegendő teljesítmény egy éjszákra. Nemesen tényleg elég volt.

Amikor kovarrát és leereszkedünk egy búzó, szép tisztá hegyi folyam völgyébe, megkönnyebűttem lélegztem fel.

(Részlet Nagyiványi Zoltán Idegenlétőlól a Szovjet-unióig” című megkapóan érdekes műletírásából.)

Sajnos, Ali aga sok arakat szedett be és nagyon fénytelték az szemek, amikor a magas údlára felkapaszkodtunk.

Sőt és volt, fávadt is voltam, gondoltam, elalazom az ülésben. Csak hogy a szomszédom erósen megragadta a karomat és a fülembé mondta, hogy sojór mellett nem szabad aludni, mert akkor az is elalszik. Ha nem szabad aludni, mondom magamnak, akkor én is énekelni fogok. Így autún ketten énekeltnük különféle melódákat, Ali aga és én, amíg csak alig egy félórával a pihenés után megint jelentkezett a halál, de ezúttal sokkal komolyabb formában.

Egynéhány perzsa elszunnyadtam és rossza ábrédtam. Úgy látszik, Ali aga is elalazt egy pillanatra, mert a nagy, nehéz teherautó állt a meredélyen állott. Az egyik patkóalaki kanyart rosszal vette a vesztés és a nehéz gép legfelsőbb harminc centiméternyire a meredély szélétől állott meg, úgy, hogy szemben állottunk a több száz méteres mélységgel. Védő korja semmi. A kocsi reflektora lényem bevilágított a feneketlen szakadéka. Pontosab látnak az előtünk szakadóan sziklaírás, az ésszes sziklapredéskkel. A kocsi állott és Ali aga gondolkozott. Most már teljesen ébren volt. Nekünk, a két utasnak, most már kényes lehetett volna a helyzetünk. Egyszeriben leállítottunk és ha a kocsinak sikerült a kanyarodást vennie, akkor megint felülhettünk. A szomszédom nem mozdult. Mervevén, de nyugodtan nézti a szakadékba. No, Allah igazsívó követője, olyan legény én is vagyok, mint te. En is benmaradtam a kovárban. Pedig most jött a dolog súlyosabb része. Ahhoz, hogy kanyarodni tudjon, hátrafelé kellett secceni a

TAMÁSI
ARON

Ábel Amerikában

Ára egészvászonkötésben P 3.75

KEMÉNY
JANOS

Kutyakomédia

Ára egészvászonkötésben P 3.75

„Ábel a rengetegben“ és „Ábel az országban“, Tamási Áron két kivételes sikerű regénye trilógiaivá nőtt: megírta az író Ábel amerikai kalandjait is, befejezésüül a kis székely fiú útjának, a Haragtitűl végig a nagyvilágban, s megint vissza a szűkebb hazába.

Ábel alakja legelevenebb figurája ma az egész magyar irodalomnak: kívül a könyv papírosából, mozgásba dimitott és életkép — mintha életünk legkedvesebb filmjét látnók benne. Az agrárfürt székely gyerekben az egész székelység lelke őt élő mesélőket; minden szavában érezni a hegység beszédének ízeit, azt a különös, fejlethetetlen benyomást, amit az erdélyi föld tud adni minden születtének.

A rengeteg magányában kamaaszú aerdült Ábel végigjárta már a Vároa ezer csalafintaságát is; az új világ, az itteni elnémült másabb emberek után vonzódik. Amerika felé viali a kíváncsi-ló-hajó, ha nem is minden vizontagság nélkül; Ábel életrealitása mindenütt lefölszi a maga jussát, soha nem szülő humorra minden-fél utat talál.

Amerika mint jövő paradicsom nyílik meg Ábel előtt; de az élet itt is túlekedés és harc, talán roszabb harc, mint itthon; kommunus és megható események tarkaságán világosodik ki a tengerentúli ország arca — még a székelynyél is csavarosan eszi emberek kerülnek Ábel átjárba, Newyorokban és másutt szerte Amerikában.

Tamási Áron nyelve, ez az írás, illatos magyar nyelv új hozzátartozók Ábelhez, mint a székely „harisnya“; új értéket és új késdeményt is jelent ez a stílus: megadni meglelt helyét a nyelv-járásknak, a magyarság nyelvében minden külön-külön kincsnek, ami ez azt, trasscsógot, életet von magával. Ezt érezzik Tamási Áron könyvében: olvasás közben mintha bennünket is a csiki havasok fénydzegyi szellője lengene át.

A kis erdélyi faluban két párt áll szemben egymással: a békét akarók őszinte igényeké, és az örök elégedetlenség mindig nyugtalan és gyűlölködni akaró szándéká. Egy bíróválasztás és ezzel kapcsolatban egy kutyahistória kavarják föl a falu nyugodt mindennapját; frissen, elevenen tárlkóznak ki az erdélyi nép speciális és örök emberi kérdései. Románok és magyarok a regény hősei, urak és parasztok; a nem választja el őket más, mint a mindig meglevő emberi ellentét — meglepő erővel jeleníti meg az író azt az igazi erdélyi légkört, amelyben egy akarattal dolgoznak együtt magyar paraszt és román földesúr. A nemzetiségi kérdés csak ott tűr be a falu békés életébe, ahol szándékosan kavarják föl iszapját a zavarosan halászni akaró kerek.

Pompás kontraszt: az idilli kus hegyek alján meghúzódó kis falu és a benne néha forrongásig főlé szenvedélyek. Hőse a regénynek a parasztnép, amely nem ismeri a testvérháborút; baráti kezüik csak néha-néha szorul egymás ellen öklükbe — amíg újra el nem szólnak a harag hullámaina.

Igy, ilyen nyíltan és őszintén még ritkán írtak a nemzetiségi kérdés háttéréről: a népről, akinek nevében történik a magas politika. Ez kevésszer nyílt meg eddig a megrémének és optimizmusnak ilyen friss szemlélet, mint Kemény János regényében.

A román-magyar falucska lakói, egyszerű életük és annak egyszerűsége mellett is emberileg igazalmas eseményei, a méltónak és emberi léleknek harmónikus öszeszövődése adja meg a Kutyakomédia levegőjének azt a rezgő, csillogó atmoszférát, ami tájat és cselekményt, embereket és szenvedélyeiket egyetlen egészség fog össze.

mindenütt a béke forradalma van, de ennek itt semmi értelme. Itt menni kell. Előre!

Indul. A hajlásban parasztra bukkan. Cölöpöl. A süvöltő szélben odakiáltja neki:

- Halló! Vannak a szorobant!
- Csak voltak.
- Hát az alagútban!
- Ott nincs senki.

Es tovább matat. Bedölt lövészárok roszds arójaitól farkasvermet húz a kárdomlak. A békére készül. Irigylük. A paraszt rájuk sem hederint. Edes a béke, ha gond is!

Ottahagyják. Az őrház sarkán járór rostokol. Lesik az alagutat és szárazat kortyolnak. Szélük nehéz. Távolról fekszi a hófejaragott országceimer fenn a homlokzatban. A ömer fekete. Kopott, mint tilalom, de a vastag korom alól is a szemökbbe vágja, hogy idegen a föld, ahol állnak. Perc teük kánban. Seorongsásban. Végre felgyűlnek lapra Álbm után nyolcban. Követük. Múta a menészinak gnyóvlt veider mosléket egész as ezredesig eitte, biznak benne ugyan, de azt sem felejtik, hogyha odabm egy gép-puska megszólik, lehaszálja őket szűltj. Győkeret vernek az alagút szájában.

- Hadnagy úr!
- Törbécseálnak és rakásra lönek, mint a patkányokat.
- A falhoz dölnék. Arcuk elváltozik: és fürdök szivárványain.

GRÓF CORTI
EGON CSÁSZAR

Erzsébet

Ára diszkötésben, 45 illusztrációval P 6.50

MÓRA
FERENC

Parasztjaim

Ára fűzve P 3.40, kötve P 4.50

Tovaróppent tündérvilág képeként él ma még azoknak a lakóiban is a ferencjózsefi kor, akik csak apák elbeszéléseiből tudnak róla. Ennek a kornak volt költői megtestesítője Erzsébet királyné, akinél tisztelhetők nőlakja kevés ma a magyar történelmek.

Corti grófnak róla szóló új könyve eléggé meggyőző példa arra, hogy ma már a királyi fenségnek legemberibb intimitásait sem vódi többé tilalom a történelmi kutatásai elől. Corti gróf nem is halgat el róla ceumt. Erzsébet életét nemcsak olyan csapások tették tragikusvá, mint bátyja, majd pedig egyetlen fia, Rudolf öngyilkossága, hanem a sors a keserűségétől sem kímélte meg, amelyeknek rangkülönbség nélkül ki van téve minden aszszony: férje esküvőjének, anyósának elleneséges magatartása, Zsófia főhercegnő hideg számítású intrikái és az az áthidalhatatlan szemlemi ellentét, amely elválasztotta őt egyébként oly kivételes erkölcsi tulajdonságokkal bíró királyi férjétől is.

Es a má nemcsak Erzsébet királyné személye miatt érdekes, hanem erősen magyar politikai háttérre és magyar melléklakja miatt is. Erzsébet mély magyar-simpátiája egyaránt realis és romantikus: az egyedülálló aszszony és egyedülálló nemzet egymással-találása. Az idősebb és középkortól olvasó úgy érzi e könyv olvasásakor, mintha most valónak igazán világossá válna saját ifjúsága korának keretei; a fiatal olvasó előtt pedig most tárul föl benne apai idejének belső, hatalmas képe. Nemcsak igazalmasan érdekes, hanem sok-sok kötet történelmi műnél, is tanulásosabb és a pompásban megírt, szépiállítást, dúsan illusztrált élettrajz.

Sok mondanivalója van Móra Ferencnek a parasztról. Keserűségűlt és szeretettől túlradó szívvel, de a tudós figyelmettsé pontosságú megfigyeléssel vizsgálja. Intjátja — az ő szava szerint — azt a forrást, ahol az ő élete is eredt.

Saját gyermekiségére gondolva elmondja, mikor őlecsapja szülőcskéjét elverte a jég és földment a városokba adóelengedést kéri, mint ez meg az a tekintetes úr, akinek többéit szintén szőtséhasogatta az Isten haragja, az frók aszjal kergette el;

— Hja, öregem, az más! A tekintetes úr nem iszhet napszámiba kapálni, de kend elmehet!

Artán ahogy kifordult az ajtón, az adóügyi tanácsnok úr meg utána szólt:

— Nem kellett volna annyit éltetni a nagyvasszoyokat. Márton! De a maga gyermekeire emlékszem még sokkal kevessebb, amit a márd mond. „En is voltam aszjából csomakodó kinyerek, csak-hogy én edes vizet vehettem a számbál. A mai földhözragadtak ételt, italt, mosdóvizet, törülközőt csupa keserűség. En is bukdácsoltam a hóban a csallagfényen teli hajnalokon, de én is lehettem, hogy előrem a csallagokat. Mit híhet a mai egyfingos kis rongyos, akit apja, a bérs, még a maga karrierjével sem bízhatat!”

Kevés ilyen gondolkodásbaeső könyv jelen meg magyarul. Mintha Tibore maga bízta volna az író, hogy mi-ásént írjon meg az ő s fajtájáról. Es mintha őt hallgató beszélni az olvasó Móra Ferenchez:

— Közülünk való vagy, vörünk vagy, a mi hájtásunk vagy: beszélj róbnk azoknak, akik köse kültölnék.

Nincs az a magyar, aki est a könyvet olvasva ne érezne a személyes felelőség súlyát a legsúlyosabb, legmagyarabb és legele-szettebb osztály egyre romló helyzetéről.

Móra Ferencnek ez a legbuzababab könyve.

Csütörtök

(Eszlet Székely Mózes regényéből.)

Pítymalék. A hegyek barnák és gyűrűttek. Kódot füstölnek. A szél bokrosan nyargal a völgyben.

Hátranz. Jönek. Toprongyoknak. Az arcuk fakó és fényes. Hajnal opája isz: rájuk és félelem. Csapdában éreik magukat, krtórnak és es kiál a szemükben. Egy sádon kiszalad nyersen.

— Ha nem vokal, már kell, hogy lássanak.

Néri a katonákat. Cselelnek-bolának. Talpán. Töltésen. Bimeken. Kenyerük a szántás és nem es az agyonhajszolt menet. Bután lóg vállukon a fegyver, félszegen keresik a takarást, a Adórába nem szokott még bele egyetlen mozduzatuk sem.

All szabrudogott készül. Bámmul. Szék. Fényök. Roppant falak. Vajjon miért nem tömők be ezt az alagutat? Tündök. Kenyeret szed elő, mert ma még nem evert. Darabot tör. Falni akar, de a kis máhús ló hozzáfér és meglöki fejével. Ő is éhes — gondolja és a falatot az orra elé tartja. Mozyékony ajkak csil-lanadják tenyerét. Félti az ujjait, de a lovacska vgyd, nem harap az ajándékozó kézbe. Etti a lovat. Elfegyűdi embereit, lehuil róta a feladat is, amit rébzítak. Csend van. A katonák bolgogva állnak. Az alagútta pillant. Hát sohsem lesz már véget! Tegnap a Dageszter, tegnaptól a fopozítákor, két évél ezöltő a javító-intézet. Es most ő lépi át a határt előzör. Miért? Mit keres itt? A hite más. Szivesen itthagyná az egészet. Kint Európában most

ben. Albin öszszecortója fogat. Muszój, muszój — ismétli magá-ban és belép a süketen rágó kapuba, mert tudja, hogy nem sca-terak várnak tele, hanem pádák. Mitrú utána kap.

— Figyázzon, uram, mert teli lesz akával.

Órná, amennyire lehet, mert ott lenn, Délén, a beszállásolds alatt megszerelt. Mólóit választotta, előre tuszkolja a lovat, de tüstént észrekap. Dörögő bosszúsan.

— Nem jól! Ezt meghallják és a végén toknánnyá lövőtjűk magunkat.

Bohan a ló után. Néven szólítja.

— Kozák! Hó, Kozák!

Becélés, de a lovacska nem enged magához senkit, mert fé, hogy újra megparájdják a szorongyal. Rög és megszalad és a patája kopog és döng, mint kalapács az üres koporásban. Mitrú utánaömmöl talott eszójjal. Mellre szicja a dohas levegőt. Valakib nyug és sóhajt. Nem jó ott járnai, ahol még nem jártak. Albin idege.

— Nem tudják, hogy húlv a jelentés már várják? Mitrú mindenkint áll, aki húlv van, de azért esz fogad. Keresi vakázóttben a katonákat. Keszvei soral felat és kösöt. A legények hasra fektűték. Fegyverbe tötdük. Felmordal ófrán. Egy torok elrohgi magát és meglónybevdűnek. Tódulnak a ló után. Golyót várnak szembe. Szorongyt hasba és melbe. Bombát. Bének suhognak a hűvű levegőben, fölök

topán rég, de az alagútban fogyszádós sem áll ellent. A ló már kúnn van. Ők is kinémeek.

As állomds még árnyban. A kónál mosdnak. Mások dcsorog-nak és a feldöltást várják, bár napoz óta ne érkeset vonat. Fogynak napról-napra. Gyalog indúlnék el, mi t vége a háborúnak. A parancnokdys gondtalom. Az egész lóno esztüll, minden szem kúllón áll és gurul hára. As úrmester dszroccina a lovat. A többi is ocsigálja kidocszinia. Előre mennek és kerítük, de jóra nincs szükség. A ló jámbor. Tisztásta, hogy as emberek itt fő-szándékújuk és ládja, hogy nyoma sincs szorongyaluk. Hossz gyűlnek még páran. Tapogatóják a lovat, mint szándék-járgyat, fejet cob-válnak, eddig még nem láttak ilyen tolops kis lovat. Kondót dob-nak a nyakába és vesztük hátra diadálal. As őrmester a má-kdába buk.

— Ebből a eszéből eszűlök lógos.

Apróra veszek a dolgót. Furcsulják. Kéna tanak egy eszűlöt és olvasnak.

- Románok!
- Elakod bennük a sód. Egy másra némeek. Valaké megjegyzi:
- Jó volna idekérni a hadnagy úrat.
- A cédulából a hadnagy is kap. Elrókönyödi.
- Ki harca est a lovat?
- Senki, hadnagy úr.
- As nem lehet! Huz ce a szék tele van röpirattal.

TORMAY
CECILE

Szirének hazája

Jaschik Álmós illusztrációival, ára egészvásonkötésben P 2.—
KÖNYVPAP

Dús könyvtárakat, jót és rosszat írtaik számtalanul Itáliáról — de szépségeit igazán viaszadai nem tudhatták. Olaszország földje és népe, története és múltja örök forrása a Szépet és Maradandót keresőknek — de mindent csak egyetlen úton lehet megközelíteni: Itália lelkén keresztül.

Tormay Cecile könyve ezt az utat követi. Biztos tanúsága annak, hogy ő igazán megértette, sőt ennél több: átértette ennek a csodálatos országnak szellemi atmoszféráját. Hosszú itáliai tartózkodása során szívta magába az olasz városok és az olasz nép szenvedélyes szeretett; ennek a minden szépet számtalan tud ember lelkében meglapuló szellemi honvágyának művészi lecsapódása ez a kis remekművű könyv, amely a maga egyszerű szépségében olyan, mint egy csodálatos reneszánsz díszere.

Firenze beszádo köveit, vérről és szerelemtől öntözött múltját szelálatja itt meg; medallionszerű kis képekben, novellaszerű történetek és anekdoták során ismerjük meg Tormay Cecile könyvéből az olasz tőjt és az olasz embereket. Hasznosabb és jobb kalauz ez, mint bármilyen más útikalauz: nem egyszeri benyomások sorozat formájában, hanem villámátszerűen, egy-egy formájára vissza Firenze képt. Óskor, középkor, a reneszánsz aranyos rajogtása — mikor ez a város volt a „világ királynője” — a hosszú áram és a modern város kelnek új életre Tormay Cecile költői tollal alatt.

Az írózó már történeti regényekben is megmutatta áhóm érakkét a mult hangulatát és szépségét írta; Itáliáról szóló új könyve egy ifró étkelnek, a mult és jelen harmonikus ismerőjének egyik legértékesebb szellemi gyümölcse.

KOMÁROMI
JÁNOS

Zágon felé

Ára fűze P 3.60

Az ideál esztendő kétszázadik évfordulója Rákóczi Ferenc háliának. A magyar történelem egyik legszebb és legzomorúbb korszakát zárta le a „magyságos fejedelem” messiá elhunytja, a hosszú restotói száműzetés után. Záróakordja volt ez a száműzetés a harsant, dicsőséggel, keservvel és bajjal teli kurucoknak; a feledehotlona szép emléket állított e korak Zágoni Mikes Kelemen, a fédeleúr hű krónikása.

Mikes leveleinek nyomán dolgozta föl Komáromi János a restotói magyár kolónia különös, bensőséges életét; szerelme, vo- zódság, romenyék és családok élményei futnak át a meszeli zenéj, külön világba szorult történeten. Mint édesbús dallam, vonul végig az egész regényen Mikes Kelemennek Kőszeghy Zsuzsákához írt levelek, szomorú és mégis mindennél szebb szerele.

Komáromi többi kurucokról regényei: „Ezra Tamás”, „Ord-nyások”, „Mit búsulsz, Kenyeres!” a kurucvilág hőskorát hozták élénk; most hivatott kézzel tette föl a zárókövet kurucutargyú regényeinek sorára errel a művével. Kevés magyár írta tudta magát úgy beleélni a korba, mint Komáromi; nála minden sor, minden kép az igazi élmény erejével szól hozzánk, elvlik a holt beütől és hús-vér valóságként tükrözi a kurucvilág színes-guzdag történetét. Történeti hűség és éló megjelntetés: ezek teszik Komá-romi regényének kettősségében is egybeforrott és igaz valózerül- ségét, a regényiró legnagyobb adományát.

BÁNFFY
MIKLÓS
gróf

Megszámláltattál...

2. kiadás Két kötet ára dískötésben P 9.60

A nagy háború előtti Erdély világa — akkor is, most is kül- mösen érdekes világ — nylik ki előttünk ebben a regényben. Arisz- tokraták, desztrik, városok polgárai és harvái faragók, széke- lyek, magyarok, románok — eleven alakok nyitogató kaleidoszkópja tárul ki előttünk. Maga Erdély, az erdélyi társadalom a hőso ennek a regénynek; s ezek megismerősítője a két főalak, Abády Bálint gróf, a modernül gondolkodó, de tradícióhoz hű fiatal politikus, és kised bohém, talentumos unokatestvére, Gyereffly László gróf. Ok képviselik ezt a történelmi korokat, minden erejével és hibájá- val egyetemben. Bajtuk keresztül alakul a hőborielőtti Magyar- ország — és a „szűkebb háza”, Erdély — igazi képe.

Itt ismerjük meg igazán az erdélyi kastélyok és tanyák életét, Kolozsvár poagó, vidék társadalmi vallát; s minden keresztül azt a különös, mindig érdekes bensőséget, amely az erdélyieket összeköti. Ittyekek között valahogy kézebe jutnak egymáshoz, emberiből társalagok — nagy családok tőnek fel a változatos és mégis egy alakok.

Szinte öntudatlanul kontraast ehhez a szoros és együttes erdélyi élethez képet az a kép, amelyben a szerző a magyarországi — főleg budapesti — világot festi. Itt már kitágulnak a dimenziók, távolabbak az emberek és nagyobbak a társadalmi különbségek.

Az akkori magyar világ minden rétege megnyílik ebben a hatalmas erejű írásban: gazdag, eleven, széles mederben hőmpálygó élet — de már réveti árnyékát az elközelező nagy világségés; az alakok gondolatai mögött ott lapang az a sejtelmes érzés, hogy mindez egy diadalmas, de már-már letűnés kor utolsó képrázata és csillagoása.

A hatalmas koncepció bravúros írói megoldáás mellett külön színeket jelentenek az egyes részek posztikus szépségei. A kolozsvári farsang, Abády havaai kirándulása, a nagy vadászhat Kollo- nichéknál, Adrienne búcsúlevele, — mind, mind külön gyöngyszem- kek a regény füzéjén.

Apró képek, — széles esztetionás, átfogó korjelentetek építük fel ezt a regényt több mint regény: eposzá, korának, az elmúlt nagy Magyarországnak ragyogó eposzája.

MAKKAJ
SÁNDOR

**Táltoskirály
Sárga vihar**

A „Táltoskirály” 3. kiadása, ára egész- vásonkötésben P 4.80

A „Sárga vihar” ára két kötet, egész- vásonkötésben P 9.60

A magyar történet eddig legelhanyagotabb korzakát, a 13. század első felét nyitja föl előttünk Maklai Sándor hatalmas regényciklusa. A legnagyobb magyar válság, a Keletről jött, de nyugatról lett magyarországi szörnyű sorsfordulata elevenedik meg benne: a táltosjárás.

A táltos király: negyedik Béla, az apjával viaskodó „kiebblik király”. A marakód főurat, kúnok és magyarok, székelyek ka- leidoszkópszerű világa adja a regény hátterét. Andrási királynak és fának keserű ellenérté, Béla egyelőre előrelép, tragikus árnyalatú, sejtészekkel eltelel alatta mávéris relettét domborodik ki a gaz- dag háttérből.

A nagyszabású indolások, Béla új akaratával eltele király- ságának szakítja kirtelre a „sárga vihar”, Dasungának hódító népe. Nem vad nyitja csorda, végeztelen furdó gyülekez had a mon- golság, hanem az akkori idők legjobban megiszorított haderegei megdöbentelen modern sorra: mintha egy újvilágot, eddig ismeret- len földrészt fedezné föl a Mű számára. Maklai Sándor újjáéltet- tette a magyar mult egy darabját és az ifró alkotás minden adó- mányával ékítve adja azt most a magyar olvasóközönségnek.

Születő iszonytató, de tisztító vihar volt a táltosjárás; azután a pernye alól újból föltámadt az élet és megtörtént a második, keserveesebb, de éppen ezért erősebb honfoglalás.

Az újjáéltet történeti regényírás legjelentesebb eredménye ez a könyv: a tudomány szúrónak át a művészi látásmódja tárja föl a magyar középkort egy új történeti módszer frissességével. Igaz- lamasan érdekes minden sora: mintha egy újvilágot, eddig ismeret- len földrészt fedezné föl a Mű számára. Maklai Sándor újjáéltet- tette a magyar mult egy darabját és az ifró alkotás minden adó- mányával ékítve adja azt most a magyar olvasóközönségnek.

Folytonosan a halált láttam magam előtt, amint egy úvegfal megett ide és oda futkosott, hogy valamiképpen kiszabaduljon és engemet az élők sorából kirtson. Reggel azért mégis fel akartam kelni, hogy ne léssam többet az úvegfalat, se a megetté lévő irtó- ratot, de alig léptem le az ágyból, már odagrott a gutta és azaz fenyeggetett, hogy rögtön, de rögtön megüt engem, ha vissza nem bújok az ágyba. Nem volt mit tennem, visszafeküdtem és vártam az idő múltját. Deltáramra mégis teltem annyi erőt magamban, hogy felkeljek és a Kelemen pap két könyvét, a németet és az angol. a buffertól este Leupoldtól, amikor egyszerre ő is bétánozógyott. A tegnapi meglátomány volt tőle, hogy ilyenkor mit kell mondani és azt kérdeztem:

— Beteg?

Ahogy én a tegnapi, éppen úgy intett ő is nekem, hogy a ha- lílát várja.

Többet fel sem kellett az ágyból, sem Leupold, sem én. Csak fogtuk az úgy fehér vasát és nyogtuk nyugtunk, mintha nagy és kedv boszorkányok táncolnának rajtuk. Nem tudtam, hogy mid- díg kell így szeneledünk ezen a háborgó tengeren, de annyit gon- doltam, hogy sok idő van még a megváltó földig. Acon kezdtem gondolkozni, hogy mit tudnék csinálni ebben a beteg állapotban. S úgy hátároztam, hogy a német könyvet fogom tanulmányozni, amikor van annyi eröm, s mindennap kikersek valamit, amit esztérchele Leupoldtól megkérdezzek.

— Maga milyen országból valót? — kérdeztem elsőnek a lő- vetlész napon.

— Lengyelországból — felelte. Azután sokáig hallgatott, majd visszakérdezte tőlem:

— Hát maga?

— En Komániából.

— Bumm! — mondotta erre és reánkborult az éjszaka.

Láttam, hogy mi a szokása s most már arra is felkészültem a könyvből, hogy a kérdésére tudjak felelni. Vártam hát a következő esetet s akkor így szóltam:

— Mi a foglalkozás?

— Kereskedő.

Ismét hallgatott sokáig, majd visszakérdezte:

— Hát magának?

— Semmi.

— Bumm! — mondta megint. Azt gyankítottam, hogy ez a Leupold nem lehet rendes lengyel, — Maga milyen nemzet?

— En orosz.

Most már számolni kezdtem, hogy mennyi idő múlva szólhat még. Volt idő döven és úgy lassan számoltam. Éppen a kétszáz- harminchetet mondtam ki magamban, amikor megszólalt:

— Hát maga?

— En magyar.

— Bumm! — mondta ismét.

Magamban jót nevettem, hogy milyen kétfélték, s mégis egy- formák vagyunk, de most már valami olyant akartam kikeresni a könyvből, amire nem mondatja, hogy bumm! Azt gondoltam so- nak, ha meghatott őt ebben a nagy tengeri veszedelemben s azt kérdeztem legközelebb tőle:

— Maga hisz-e az Istenben?

— Most igen — felelte.

Égőten számolni kezdtem utána, de Leupold most elvétele a doigot, mert a hétászticzielnőnél már megszólalt:

— Hát maga?

— Szárazon és vízen.

— Bumm! — mondta ismét.

No várj, gondoltam, mert nekem többet nem mondod, hogy bumm! S ezt úgy gondoltam a legbiztosabban keresztülölni, hogy elhatároztam; a következő este semmit sem fogok kérdemi tőle. El is jött nehezen az ültő időszak, de én összeszorítottam a szél- mat, nehogy kifussam rajta valami. Leupold adott egy födarabot, de aztán fészkelődni kezdett. Amikor sem értettem, hanem vár- tam. Eltelt egy negyedóra, majd a másik is telt; kezdett, Leupold mindjártiban fészkelődött, majd hirtelen bigrott az ágyból, oda- hajolts hozzá, a két kezet fejemetre és robbanáás módjára mondta:

— Bumm!

Aztán visszafeküdtt szépen az ágyba.

A következő napon végig azon gondolkostam, hogy most már mit csináljak. Vágra pompás gondolatom támadt s mielőtt elér- kezett volna a bummogatót időszak, leszedltem az ágyból, nagy- jában fölülöttem és felmentem a tetőre. Azt hittem, hogy az erő- leneségtől és a szédüléstől minden pillanatban meghalok, de azért emeregeszen vártam. A haldtól megmentett az a gondolat, hogy a Leupold bumnya elöl elvontam magamtól. Már egy egész órával is elmúlt volt a veszedelmes idő, amikor visszamentem a fölébe. Nevetés arccal néztem rá Leupoldra, de ő szomorúan és könyök- kel a szemében fogadott engem. Perceig nésetti ilyen könyves szemekkel, majd mondott is németül valamit. Nem értettem, hogy moná s azért megkértem, hogy írja le nekem. Kérésre szépen

írta, és pedig mánap megfejtettem a könyvből, amit írt. Ez volt a céludán: „Csak a bumm tartotta bennem, az életet s maga est is elvette tőlem.” Úgy megszajnáta, hogy leszedltem az ágyból és megfogtam a kezeit, hátha vigasztalni tudtam. Leupold mind a két kezevel megragadta az enyémét és úgy kezdett. Erre nekem is úgy megnyílt a gyenge szívem, hogy hirtelen hozzája és lu- lani kezdtek a könyveim.

Ma sem tudom, hogy és miképpen történt az egész, csak arra emlékszem, hogy örökig úgy ültem. Aztán ó arra kért engem, hogy menjek és feküdjem le. En azt megvittem és mánap meg- érkeztünk a newyorki kikötőbe. Mielőtt azonban megérkeztünk volna, Leupold ideadta nekem a ómél s ha jól ki tudtam vonni, azt mondatja, hogy keressem fel, mert nagyon megiszorított engem. En orupa melegéget értem magamban és olyan úrgón megitog- tettem, mintha nem őt láttam volna, hanem Blanka. Mintha est megfogadtam neki, keseműt fogva foiesztett a tetőre. Éppen jött föl a nap akkor is társírozásban ásott valami a tengeri víz. A hajó máltáségsan ment a megagondosított lerégi tára. Mi ketten ott állítottunk a hajó orrához közel és azültemel veltük, hogy a város egényezőző házai és felhátráestő tárgyai miképpen kése- lednek.

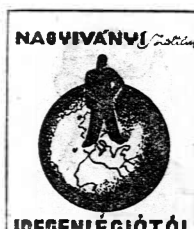
Igy álltunk végig és egyet sem szóltunk. S amikor a hajó egészen beért a kikötőbe és a reggeli nap- fényben az örüdi város gyönyörűsége a magosba állított, Leupold felszólalt a két kezet és boldogan azt kiáltotta:

— Bumm!

Úgy éretem, mintha nagy örömben a szívem dobogni volna egyet.

NAGYIVÁNYI ZOLTÁN

Idegenlégiótól a Szovjetunióig

Ara füzve P 3.60, kötve P 4.80

ERDŐS RENÉE

A nagy sikoly Brüsszeli csipke

Ara kötetként kötve P 3.60

Ötthont, munkát keresni indult el Nagyiványi Zoltán, az Idegenlégiótól a Szovjetunióig írója és hőse. Háború, internálás, idegenlét és Szibéria tarka kaleidoszkópja után megnyílt az út: a mindennapi kenyér felé. Izstambul volt a „nagy út” első állomása: Törökország azonban nem tud kenyeret adni az utazónak. Mind ismeretlenebb országok felé hajítja a sora: Mosszul, Bagdad, a petróleum és az angol érdekek harcának hazája, s a titokzatos, ismeretlen Perzisa.

Soha ilyen érekeken Persziáról nem írtak, mint Nagyiványi Zoltán. Nem a kájtázó felületes szemérvégén át nézi ezt a most újjászülető, félig még ázsiái, félig már Európánál is modernebb országot, hanem az egyszerű szemléző, az emberek és tények mögött látó sorstárs szemével.

Ellentétek, változatos és furcsa titkok hatalmas Birodalma a mai Perzsa; az országutakon a legmodernebb autók száguldanak, de a sziklák mögött ott leselkednek a nomád hegyi rablók; tévők járnak a hőlepte hágókat, hátakon narancsokománnyal; a sah egyetlen intésére ultramodern paloták nőnek ki a fülből napok alatt. Titkos földalatti érdekek küzdelme érzik minden mögött és ott a hatalmas, félelmetes zsomszót a Szovjet Birodalom.

Oroszország a „nagy út” utolsó állomása; és be kell vallanunk, hogy még ilyen érekes képet senki sem mutatott Oroszországról a hatalmas pro és kontra-irodalomban. Nagyiványi tollát pszantán az éreklődés, a becület és elfogulatlan objektívitás veseti: így válik minden sora olyan vonzóvá és megkapóvá.

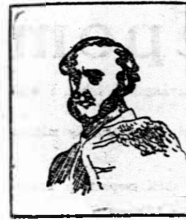
Embri dokumentum: a Ma emberének útja az a könyv. És olyan érekes, hogy aki kezébe veszi — nem tudja letenni az utolsó oldalig.

Is csak itt estek föl ezeknek a Mihályoknak, akik szerkék és mégis aranycsillámosok, puhák és mégis sziklánál keményebbek, minden lábtól taposottak és mégis elpusztíthatatlanok. Olvanok úk, mint a homok, amiről a tudatlan városi ember azt szokta mondani, hogy ez, de borzasztó nagy homok van itt. Ami olyan tökéletes beszéd, hogy a Mihályok mindig megmosolyognak és felokosítják a gyenge feljogosú városi, mondván:

— Nem vagy ez, uram, inkább igen apró, hanem sok. Itt ennek a sok homoknak egyik szeme es a bizonyos Mihály. Aronok az az a másik Mihályja, akinek általérési engedélyt jártam ki a tavaszon, egy szőrel se gondom, hogy önzellenégi alapján. Nem vagyok én politikus, ennélfogva engem nem költés az önzellenéség. Ületi szerződést kötöttünk Mihályval, mint azon ösünek a tulajdonosával, akik az ő udvara falájában tartózkodnak már vagy négyezer esztendőre. Mihály kötelezte megd, hogy megadja nekem az engedélyt ezen néhai Mihályok kisdatalára, ha én megszerzem neki a magyar állam engedélyt arra, hogy ő mint bormérv szolgálhassa a hon ádrét és a dülülözn jóró többi Mihályok testi szenvedelmét.

Megírtam én ezt akkor és akkor szerepelt Mihály először úri társaságban. Szerencse, hogy Mihály nem tudott róla, hogy milyen nagy urakkal cseresznyeztettem egy től, mert ha tudta volna, még megakadt volna a torkán a cserezsnyemag, olyan szegényes ember es a Mihály. S mitel a nagy urakban, ha jól keressük, néha több az emberiség, mint a kis urakban. Mihály megkapta a just azt italméredékes és én is megkaptam az ösökköz.

Személyesen vittem ki a nagy hint, ami sokkal boldogabban tetta Mihályt, mintha himni-hummit gróf hivatalos hely kerégit rangot kapott volna. Leiki szeméi előtt rögton megjelent az új

Széchenyi István válogatott művei

KÖNYV NAP Ara egészsavaszonkötésben P 3.60

Sokan emlegetik Széchenyit, talán ma többet, mint valaha. Egymást érik nemcsak a róla szóló tanulmányok és könyvek, és a töle való, eddig kiadatlán iratok mammut-kötetei is. Azonban a kommentárok csak magyarázhatják, de nem pótolhatják az eredeti; a hátrahagyott iratok pedig inkább csak a szakember számára valók.

Szobor lett Széchenyiből, merev, élettelen anyag a csupa élet, csupa eszeltség, csupa mozgás emberéből. Ideje már, hogy a művelt magyarság meglessa a szobor helyett azt az élő embert és meghallgassa a kommentátorok helyett az ő talajdon szavát.

Széchenyi a világ egyik legtöbbet író embere volt. Lehetetlen-eég volna és kivánatos sem lenne ésszes írásait válogatás nélkül becsújtani a magyar olvasó elé. Elkerülhetetlen máis a kiválasztás és elengedhetetlen a magyarázat.

Erre a munkára bizonyra az egész művelt magyarság egyetlen embert tartóztattnak: Sakálty Gyulát. Neki van amúgy is legnagyobbr része abban, hogy ma Széchenyi renaissance-át él és benne van meg ködségükül a legtöbb írói képmás is arra, hogy a halott Széchenyi-szoborba életet leheljen.

As ő művészi keze legalkalmasabb arra, hogy Széchenyi írásából kerék egészet formáljon, úgy, hogy abból világosan álljon az olvasó előtt mindez, ami lényeges Széchenyi csodálatos eszmé-világából és háttérben maradjon mindez, ami írásában lényegtelen.

A Magyar Könyvnapra eméi méltóbb és idősebb könyvet kiadni alig lehetne.

MÓRA FERENC

Aranykoporsó

KÖNYV NAP 23—25.000. Ara kötve P 3.-

Móra Ferenc életének nagy műve, írói pályájának csodálatos átmenye ez a hatalmas történelmi regény. Mórának sikerült az, ami a világirodalomban keveseknek: a tudás hatalmas mélységét és gazdag tárténeli felkészültségét egy lelemes írói felkészülés oldotta föl szerencsés egyszerűen; s így a történelmi gondolatát a művészi ihlet egészítette ki, költészetesessé tette, s így egy rég letűnt kor igazi hangulatát.

Diocletianus császárnak, a hanyatló ósorsú római Birodalom utolsó nagyurának életét támasztja fel ez a könyv. Belsővilága az egész akkori világ. Kis-Ázsia ósi kultúrával, az ósorsú Nyugat távoli partjaival, az Örök város, és a Földközi tenger mulhatatlan szépségei vádka. Ebben az álomregényben ének az antik kor emberei, akik lelki mélységükkel nem lérték meg a Múlt és az Újkor, amvedélyük és szenvedésük sem azkor is ugyanaz volt, mint manapság...

Diocletianus császár élete, a rebuszolgaként kiválasztott Quintipornak — ő a regény másik hőse — élete és halála az újváltászatlanul mekkoráit bele meze és valóság, egy bibliai, gyzeski szerelmének ösalkönyvi fényben bukválva. Ennek a szerelmi történetnek megértése és legértékesebb írói eszméit mutatja Móra Ferencnek: a mály, igaz és megtört szerelmét az Ember iránt. Es az érte, alakjának gyönyörű megmutatása, az egész történet legendázereit finomítja mégis kés-ír világság: a történelmi levélő eleven ágyúrái mind.

Ezzel a regényével érte el Móra legértékesebb, és legzsebb írói sikerét: a nincs méltóbb alkalom, mint a Magyar Könyvnap, hogy az „Aranykoporsó” új kiadásával tegyük azt emlékeztető.

Mihály folyamatbátétele

Mihály, akib jelen pár sor irásomban a világ színe él karol-tatok, az Atokházi pusztán lakik. Úgyes, ari ráns Mihályra, az magától és kitalálja, hogy ez nem lehet boldogházi ember, e Mihály nevét emel csak Atokházi tarthatja juna a nemzetet. A böl-csek azt mondják, hogy as ember mindenütt azt a földet formázza, amelyből véteztet es a tanítél igazságsúul Mihályt mutogatni lehetne as egyetlen földrajzi szemérmúndában. Legűjzsebb azon lehetne eldísputáni, hogy Atokházi teremtette-e as Őristen Mihály számára, vagy Mihályt állotta a szeretett pusztá kedvéért. Es úgy képezem, hogy ugyanazon pere ihlete termelte meg őket. Perzse es régen lehetett, tán még a bronzkorszak előtt is néhány szeszere ével. Akkoriban, mikor a termő Isten elparancsolta innen a vizeket es szárazföldet állított a helyükbe. Maga elő tette as anygalakkal a világ nagy nagyjút és két ujja közül egy csipet homokot szórt arra a folyócskára, ahonnan legelőhele-teseben eltakarodtak a vizek. Olyan tökéletesen, hogy még csak harmat képhébe sem járta vissza többlet.

— Legyen ezen a helyen tovább is tenger, de most már ne szőlő, hanem homokból. Legyen annak folyója es örvénye, hullá-mánya es feneketlenlege es wájján abból ki olyan ember, akinek egy-egy csupp veresjéttel keljen megkötni minna szem homokot.

Es aóta jüttek-mettek a népek, de ezt a helyet mind itok-házisok hista a maga nyelvére. Es mindig olyan Mihályok: őket velle is temetettek bele, akik veresjéttel ragasztották össze a homokszemeket es mindán elveresjéttel életüket a homokban, esőtjütétek is benne vetettek égyat. Mert az öröké való álom

hívóds eszendővégi átrósdámádás és mérlege. Láttá Mirkán es új aramszácdát. Borákán a meleg kenőt, Évón es árdórbórszomszót es halotta vigan korszakánát a két húst a hosszúk méltó ában, amelynek még hálása is lesz, ha as a nagyon jó Isten is egy akarja.

— Hát egy két áldomást, igazgató ár — állott ki Mihály szeméből a hála es Éva munkába vette a kötője szarkóval a rodnei poharat, amely mint a régi vídőből való búcsúja foglalja el a díshelyet es szűlt köcsöpén.

Égőbbi tapasztalatból írtmenen vár a Mihály bordsi, amely s áromemeres márdójs itakok kősd tartók. Tudnivaló két em-bernek jogai kell a harmadikat, as isok, hogy el ne szaladjon. — Nem úgy less as, Mihály — Márítottam el magamtól a vízteszést. — Majd ha egyszer erre járnak azok a nagy urak, akik jól terrek magukkal, azokat becsálja meg a bordóval. Nekem minek ebben a dologban semmi érdemem. Hanem inkább arról beszélnék most már, kerühetjék-e holnap as darsat.

— Hát hogyné — tisztinkett Mihály. És ő maga is beáll a napásmosok kösd, ha rossz néven nem eszem. Napásmos es hák, ingyen ajánlja magát, köznyjs is, lovd is. Mert ha már jü-dsük az udvar, lehorodás a partonból es loposba, jartiani a földet.

— Nem úgy less as, Mihály — káldtam vissza a jódszácdot. — Nem fogadhatom el as ügyemunkát. Mi itt a folyó sapszón?

— Kettőnyolcomra, ugyan most van, aki hármat is megad. — Nono, munkája vádogolja. Amit én káldok, alba nem török esntje renknek. Fogadjon nekem holnap reggőre hat em-bert kettőnyolcommal. Maga bedli hetediknek. Nyolcadik less as új, es is egy napásmot számít. Jó lesz-e gy, Mihály?

Ésdé vinas róla, hogy as lett volna jó. Es is több egy deszédéit es malacok esnémsi emelésid ódon. Es as Úgyes, árfőds dolosk, akkor nagyon boldog, es két Úgyesek is csali lenni kell.

A Mihály eslegetésdát hormádonkon kötetés es csójón. Úgy eslyogtan amap, nem szalottam ki as ósökköz, kedőlem es tempóriusok Kötőrány Jánossal, mint személynem hűvűi szénistornok. Meg a napásmosok is érő hűstom, mert égyen amondol volt.

Megjön este a szénistornok, lerakja es jópőrszón es drcns encsembrcsémstok, leteszi as kőzöcsköröngy es upadalmaházai. — Nem tudtam meggyenittem a napásmosok elénkét — lögatta a fejét.

János vendes körményök köst nem apakát a diplomátb nyeltrén beszélni. Ha már ő arra veterédik, akkor eselődít es árdójs a hátába.

- No, mi a baj?
- Mihályval van a baj. Azt mondja, nekem egy napásmot jár.
- Megkövetted az as ember?
- Nem és, hanem a trász.
- A szűlét Héts az hízoda?
- As anyósé a Mihálynak. As adta a motost a fejébe. Úgy esdmít a paraszt, hogy ő egy napásmos, a kőzójús második, es két lö pedig a harmodik is vesgyedik.
- Két lö? Házem csak egy loca van a Mihálynak.
- Igen, de erre as álkálomra szerezett valakik még egy rossz locat.
- Szóval Mihály nem ette fel a napásmot?
- Nem. Azt mondja, ha nem kapja meg, amit kőzöl, je-lestét tesz a partszőrőrszónak.
- No, majd én is ott leszek. De hát a többi napásmos! Azok is bűlön jélsdmítják es adót, meg a lapótot!

RÉVAI TAVASZI PROGRAMMJA

BAKTAY ERVIN:	Szanátana Dharma, köve	3.— P
BÁNYFI MIKLÓS GRÓF:	Megszámláltattál . . . I/II., díszkötésben	9.60 P
CORTI, ECON CÁSAR GRÓF:	Erzsébet, díszkötésben	6.50 P
ERDŐS RENÉE:	A nagy sikoly, köve	3.60 P
	Brüsszeli csipke, köve	3.60 P
HUXLEY, JULIAN:	Élet és halál, köve	3.— P
KEMÉNY JÁNOS:	Kutyakomédia, köve	3.75 P
KOMÁROMI JÁNOS:	Zágon felé, kartonkötésben	3.60 P
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:	Összegyűjtött Költeményei, köve	4.80 P
MACARTNEY, C. A.:	A mai Magyarország, köve	3.— P
MAKKAI SÁNDOR:	Az Élet kérdezett, köve	6.— P
	Táltoskirály, köve	4.80 P
	Sárga vihar, I/II., köve	9.60 P
MÓRA FERENC:	Aranykoporsó 1935. évi könyvnapra, köve	3.— P
	Parasztjaim, füzve	3.40 P
	köve	4.50 P
NAGYIVÁNYI ZOLTÁN:	Idegenlégtől a Szovjetunióig, füzve	3.60 P
	köve	4.80 P
NYIRŐ JÓZSEF:	Az én népem, köve	4.80 P
SZÁNTÓ GYÖRGY:	Aranyágacska, köve	4.80 P
SZERB ANTAL:	Magyar irodalomtörténet, I/II., egybekötve	6.— P
SZÉCHENYI ISTVÁN:	Válogatott írásai. Reformtervek. Sajtó alá rendezte Szekfü Gyula. 1935. évi könyvnapra, köve	3.80 P
	Csütörtök, köve	4.80 P
SZÉKELY MÓZES:	Ábel Amerikában, köve	3.75 P
TAMÁSI ÁRON:	Háború és béke, I/III., köve	13.50 P
TOLSZTOJ:	Virágok városa — Szirének hazája, 1935. évi könyvnapra, köve	2.— P
TORMAY CECILE:		
RÉVAI NAGY LEXIKONA XXI. KÖTET		28.— P

könyvárás úrnak

Kérem az alábbi könyveket megküldeni

számlámra
folyószámlámra
utánvéttel
pénzt egyidejűleg küldöm*

*A nem kívánt mód törlendő.

Név: .....

Cím: .....

cius 15-ig (59.200/935. sz. VKM. rend.).

A természetbeni lakásokra vonatkozó kiutató betérjesztése a tanfelügyelőséghez március 15-ig (59.200—935. VKM. rend.).

A harmadik szülői értekezlet tartása. Erről jelentés a kir. tanfelügyelőséghez (május hó).

Békenápról tanítás keretében megemlékezés és erről jelentés a tanfelügyelőséghez (május hó).

Május hó utolsó vasárnapján a hősök emléknapja. Erről jelentés a kir. tanfelügyelőséghez.

Madarak és fák napjának megtartása és erről jelentés a kir. tanfelügyelőséghez (május hó).

Május hó 20-ig minden iskola köteles a tanfelügyelőséghez jelentést tenni a tanulók utcán való rendés viselkedésének kioktatásáról. (1039—933. tanf.)

A cserebogár irtására az iskolák (tanulók) útján a lakosság figyelemztetendő április hóban (L. 1412—933. tfl.).

Május végéig az ifj. Vöröskeresztes csoportok évi működéséről jelentés a kir. tanfelügyelőséghez.

Járasköri gyűlés Szolnokon.

A vármegyei ált. tanítóegyesület szolnoki köre a f. évi gyűlést március 28-án tartotta Szolnokon. A városháza nagyterme zsúfolásig megtelt kartársakkal és érdeklődőkkel, akiknek soraiban ott láttuk a város, a róm. kat. egyház, az államrendőrség képviselőit is.

A gyűlést Módos Jenő elnök nyitotta meg. Mélyenjáró, gondolatokban gazdag beszédben mutatott rá a tanítói közös munka eddig elért eredményeire, majd üdvözölte Bihary István vez. kir. tanfelügyelőt, a Magyar Vöröskereszt kiküldöttét, a város és egyház képviselőit, Ferenczy Kálmán egyesületi elnököt s a többi vendégeket.

Az elnöki megnyitó után Angyal Sándor szolnoki igazgató-tanító ült az előadói asztalhoz, hogy a hangjegy-szerinti tanítás módszerét ismertesse. Nagy elméleti és gyakorlati tudásról tanuskodó előadásában ez alkalommal a kezdőfokon való énektanítással foglalkozott behatóan, előadását példákkal illusztrálva.

Bemutatta az általa szerkesztett, nagyon

ügyes szemléltető rajzokat, amelyek az eredmény elérését nagyon megkönnyítik. Országonkint ismertette módszeres eljárását, úgy a hangjegyek megismerése és megrögzítése, valamint a hangtalálás és időmértekek begyakorlására is.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után Bihary István vez. kir. tanfelügyelő emlékedett szólására. Megköszönve az üdvözlést, tájékoztatta a hallgatóságot a gazvédelmi előadásoknak a tárgysorozatba való beillesztésére vonatkozólag. A Vöröskereszt-kongresszuson hallott ily tárgy előadások érelelték meg benne a gondolatot, hogy a polgári lakosság gazvédelmével, illetve a harcgázokkal, azok hatásával, az ellene való védekezés lehetőségével és módjával a tanítóságot megismertesse, hogy egy esetlegesség ne találja a tanítóságot a lakosságot teljes tájékoztatatlanságban. Kérését a Magyar Vöröskereszt Egyesület honorálta is. — Kérte a tanítóságot, hogy e nagyfontosságú ügyet, addig is, amíg hatósági intézkedések történnek e téren, tegye magáévá s az itt hallottakat odahaza, községeikben értékezték.

Vitéz Szentváry Alfréd ny. őrnagy, a Magyar Vöröskereszt Egyesület megbízottja ismertette ezután a Magyar Vöröskereszt Egyesület baleset megelőző- és életmentő munkáját. Szólt az első-segélyhelyekről, melyek az országutak mentén állanak az arra rászoruló embertársaink rendelkezésére. Ismertette a vízi balesetmegelőző berendezéseket, majd a polgári légvédelemmel foglalkozott kimerítően, nagyon lebilincselő előadásban. Sorra vette az elhárítás módjait és a védekezés mikéntjét ismertette. Hangsúlyozta a polgári lakosság megszervezésének szükségességét, rámutatva a tanítóság közreműködésének nélkülözhetetlenségére és fontosságára. Felhívta a figyelmet a tavaszi mintavásáron bemutatásra kerülő légvédelmi kiállítás megtekintésére is.

A nagy tapással honorált előadás után dr. Telbisz Albert budapesti ezredorvos tartott kimerítő előadást a különféle harcgázokról, azoknak a szervezetre gyakorolt hatásáról. Ismertette egyenként a jelenleg ismert harcgázok okozta szervezeti elváltozásokat és növekedéseket. Sorra vette az ingerlő, a mérgező, a fojtó

RÉVAI TAVASZI PROGRAMMJA

BAKTAY ERVIN:	Szanátana Dharma, kötve	3.— P
BÁNFY MIKLÓS GRÓF:	Megszámláltattál . . . I/II., diszkötésben	9.60 P
CORTI, EGON CÁSAR GRÓF:	Erzsébet, diszkötésben	6.50 P
ERDŐS RENÉE:	A nagy sikoly, kötve	3.60 P
	Brüsszeli csipke, kötve	3.60 P
HUXLEY, JULIAN:	Élet és halál, kötve	3.— P
KEMÉNY JÁNOS:	Kutyakomédia, kötve	3.75 P
KOMÁROMI JÁNOS:	Zágon felé, kartonkötésben	3.60 P
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:	Összegyűjtött Költeményei, kötve	4.80 P
MACARTNEY, C. A.:	A mai Magyarország, kötve	3.— P
MAKKAI SÁNDOR:	Az Élet kérdezett, kötve	6.— P
	Táltoskirály, kötve	4.80 P
	Sárga vihar, I/II., kötve	9.60 P
MÓRA FERENC:	Aranykoporsó 1935. évi könyvnapra, kötve	3.— P
	Parasztaim, füzve	3.40 P
	kötve	4.50 P
NAGYIVÁNYI ZOLTÁN:	Idegenlégiótól a Szovjetunióig, füzve	3.60 P
	kötve	4.80 P
NYIRŐ JÓZSEF:	Az én népem, kötve	4.80 P
SZÁNTÓ GYÖRGY:	Aranyágacska, kötve	4.80 P
SZERB ANTAL:	Magyar irodalomtörténet, I/II., egybekötve	6.— P
SZÉCHENYI ISTVÁN:	Válogatott Írásai. Reformtervek. Sajtó alá rendezte Szekfű Gyula. 1935. évi könyvnapra, kötve	3.80 P
	Csütörtök, kötve	4.80 P
SZÉKELY MÓZES:	Ábel Amerikában, kötve	3.75 P
TAMÁSI ÁRON:	Háború és béke, I/III., kötve	13.50 P
TOLSZTOJ:	Virágok városa — Szirének hazája, 1935. évi könyvnapra, kötve	2.— P
TORMAY CECILE:		
RÉVAI NAGY LEXIKONA XXI. KÖTET.		28.— P

könyvárus úrnak

Kérem az alábbi könyveket megküldeni:

számlámra
folyószámlámra
utánvétellel
pénzt egyidejűleg küldöm.*

*A nem kívánt mód törlendő.

Név: .....

Cím: .....

cius 15-ig (59.200/935. sz. VKM. rend.).
 A természetbeni lakásokra vonatkozó ki-
 mutatás beterjesztése a tanfelügyelőséghez már-
 cius 15-ig (59.200—935. VKM. rend.).
 A harmadik szülői értekezlet tartása. Erről
 jelentés a kir. tanfelügyelőséghez (május hó).
 Békenapról tanítás keretében megemléke-
 zés és erről jelentés a tanfelügyelőséghez
 (május hó).
 Május hó utolsó vasárnapján a *hősök em-
 léknapja*. Erről jelentés a kir. tanfelügyelö-
 séghez.
 Madarak és fák napjának megtartása és erről
 jelentés a kir. tanfelügyelőséghez (május hó).
 Május hó 20-ig minden iskola köteles a
 tanfelügyelőséghez jelentést tenni a *tanulók
 utcán való rendes viselkedésének* kioktatásáról.
 (1039—933. tanf.)
 A cserebogár irtására az iskolák (tanulók)
 útján a lakosság figyelemztetendő április hóban
 (L. 1412—933. tfl.).
 Május végéig az ifj. Vöröskeresztes cso-
 portok évi működéséről jelentés a kir. tanfel-
 ügyelőséghez.

Járasköri gyűlés Szolnokon.

A vármegyei ált. tanítóegyesület szolnoki
 köre a f. évi gyűlést március 28-án tartotta
 Szolnokon. A városháza nagyterme zsúfolásig
 megtelt kartársakkal és érdeklődőkkel, akiknek
 soraiban ott láttuk a város, a róm. kat. egy-
 ház, az államrendőrség képviselőit is.
 A gyűlést *Módos Jenő* elnök nyitotta meg.
 Mélyenjáró, gondolatokban gazdag beszédben
 mutatott rá a tanítói közös munka eddig elért
 eredményeire, majd üdvözölte *Bihary István*
 vez. kir. tanfelügyelőt, a Magyar Vöröskereszt
 kiküldöttét, a város és egyház képviselőit,
 Ferenczy Kálmán egyesületi elnököt s a többi
 vendégeket.
 Az elnöki megnyitó után *Angyal Sándor*
 szolnoki igazgató-tanító ült az előadói asztalhoz,
 hogy a hangjegy-szerinti tanítás módszerét is-
 mertesse. Nagy elméleti és gyakorlati tudásról
 tanuskodó előadásában ez alkalommal a kezdő-
 fokon való énektanítással foglalkozott behatóan,
 előadását példákkal illusztrálva.
 Bemutatta az általa szerkesztett, nagyon

úgyes szemléltető rajzokat, amelyek az ered-
 mény elérését nagyon megkönnyítik. Osztályon-
 kívül ismertette módszeres eljárását, úgy a hang-
 jegyek megismerése és megrögzítése, valamint
 a hangtalálás és időmértékek begyakorlására is.
 A nagy tetszéssel fogadott előadás után
Bihary István vez. kir. tanfelügyelő emelkedett
 szólásra. Megköszönve az üdvözlést, tájékoz-
 tatta a hallgatóságot a gázvédelmi előadások-
 nak a tárgysorozatba való beillesztéséről vonat-
 kozólag. A Vöröskereszt-kongresszuson hallott
 ily tárgyú előadások elérték meg benne a
 gondolatot, hogy a polgári lakosság gázvédel-
 mével, illetve a harcászattal, azok hatásával,
 az ellene való védekezés lehetőségével és mód-
 jával a tanítóegységet megismertesse, hogy egy
 esetlegesség ne találja a tanítóegységet, a lakos-
 ságot teljes tájékoztatatlanságban. Kérését a Ma-
 gyar Vöröskereszt Egyesület honorálta is. —
 Kérte a tanítóegységet, hogy e nagyfontosságú
 ügyet, addig is, amíg hatóság intézkedések
 történnek e téren, tegye magáévá s az itt hal-
 lottakat odahaza, községeiben terelje útsík.
 Vitéz *Szentváry Alfréd* ny. őrnagy, a Ma-
 gyar Vöröskereszt Egyesület megbízottja ismer-
 tette ezután a Magyar Vöröskereszt Egyesület
 baleset megelőző és életmentő munkáját.
 Szólt az első-segélyhelyekről, melyek az ország-
 utak mentén állanak az arra rászoruló embertársai-
 nk rendelkezésére. Ismertette a vízi balesetmeg-
 előző berendezéseket, majd a polgári légvédelem-
 mel foglalkozott kimerítően, nagyon lebilincselő
 előadásban. Sorra vette az elhárítás módjait
 és a védekezés mikéntjét ismertette. Hangsu-
 lyozta a polgári lakosság megszervezésének
 szükségességét, rámutatva a tanítóegységek közre-
 munkálásának nélkülözhetetlenségére és fontos-
 ságára. Felhívta a figyelmet a tavasz mintá-
 vásáron bemutatásra kerülő légvédelmi kiállítás
 megtekintésére is.
 A nagy tapsal honorált előadás után *dr.
 Telbisz Albert* budapesti ezredorvos tartott ki-
 merítő előadást a különféle harcászokról, azok-
 nak a szervezetre gyakorolt hatásáról. Ismer-
 tette egyenként a jelenleg ismert harcászok
 okozta szervezeti elváltozásokat és rombolásos-
 kat. Sorra vette az ingerlő, a mérgező, a fojtó

IRODALOM

és hólyaghuzó gázokat és behatóan kifejtette a védekezés módjait, a segélynyújtás lehetőségét, az orvosi és gyógyszeres beavatkozásokat, amelyekkel a megtámadott szervezet rendszer munkája visszaállítható.

Az értékes és tanulságos légvédelmi előadásokat nemcsak a járáskör tagjai hallgatták végig érdeklődéssel és feszült figyelemmel, hanem a megjelent rendőrtisztek és a karzaton nagyszámmal elhelyezkedett rendőrlégénység is.

Ezután a részleges tisztújítást ejtették meg. Alelnöknek Kovács Imre törökzentmiklósi áll. isk. igazgatót, jegyzőnek Gyomri György szolnoki-ugari áll. tanítót választották meg egyhanguan.

A tárgysorozat utolsó pontja Markóth Dezsőné homoki áll. tanítónő előadása volt a női kézimunka-tanításról. Különösen fontos ma a női kézimunka tanítása, — vagy amint az előadó nevezi — fonalas munka tanítása az elemi iskolában. A mai életviszonyok, a nehéz megélhetés is követelik az intenzívebb kézimunka-tanítást, mivel a túvel való bánás el-sajátítása a mai leányoknak egyre nélkülözhetetlenebbé lesz. Ezzel is készülniük kell a jövő élethivatásukra. Rámutat értékes előadásában a leánynevelési szempontokra is, melyek a kézimunka tanításával kapcsolatosak. Szorgalomra szoktat, a szépérzékét fejleszti, türelemre, rendszertetetre tanít. Kiemeli a nemzeti kézimunka ápolásának és fejlesztésének szükségességét, a népművészeti jellegű és népi magyar motívumú munkák óvásának szükségességét és nagy nemzeti fontosságát.

Értekes, magas színvonalú fejtegetése általános tetszést keltett és a gyűlés közönsége élénk tapssal jutalmazta.

Ferenczy Kálmán vármegyei tanítóegyesületi elnök szólott hozzá az elhangzott tanügyi tárgyú előadásokhoz szakértelemmel és kimerítően. Elismerését fejezte ki az előadóknak értékes munkájukért. Majd a névmagyarosítást ajánlotta a hallgatóság figyelmébe.

Módos Jenő járásköri elnök ismételtén megköszönve az előadók fáradságát, a gyűlés a Himnusz hangjaival ért véget. (g. k.)

„Időszerű gyakorlati népművelési előadások“ címen Dezső Lipót kir. tanf. és Ablánczy József népm. titkár összeállításában 9 füzetből álló és 60 népművelési előadást tartalmazó munka jelent meg. A szerzőknek a munkával az volt a céljuk, hogy a népművelők kezébe kidolgozott népművelési előadásokat adjanak. Ezzel nemcsak az előadók munkáját könnyítik meg, de magának a népművelésnek is nagy szolgálatot tesznek, mert az egyes előadásokat képzett szakemberek és gyakorlott népművelési előadók írták, így az előadók a hallgatóságnak valóban időszerű és gyakorlati népművelési előadásokat nyújthatnak.

Nagy szükség volt erre a munkára, mert a népművelési előadók legnagyobb része a falu értelmiségéből kerül ki, akiknek nincs módjukban az előadások elkészítéséhez szükséges vezérkönyveket, adatokat megszerezni, ép ezért nagy munka, fáradság és anyagi megtakarítást jelent részükre a változatos és időszerű népművelési előadások felhasználása.

A füzet sorozat első 8 füzete részben mintaelőadásokat, részben adatgyűjteményeket tartalmaz. Az utolsó füzet a népművelés két legfontosabb kérdésének, úgymint az iskolán kívüli nevelés és kedélynevelés módszertani kérdésével foglalkozik.

A füzet sorozat a napokban hagyta el a sajtót. A 9 füzet ára 6.40 P. Megrendelhető a Dunántúli Népművelő kiadóhivatalában, Szombathely. Csekkszám — 42.092 — Ara három havi részletben is törleszthető.

A Buvár harmadik száma újabb próbája a magyar tudományos újságírásnak, s tegyük hozzá: nagyszerűen sikerült próbája. Amit ennek a maga nemében páratlan folyóiratnak szerkesztője, Lambrecht Kálmán és kiadója, a Franklin-Társulat, alig negyedév alatt alkotott, az a magyar sajtó történetének külön fejezetébe tartozik. A Buvár eltalálta, hogy mi érdekli legjobban a művelt olvasót s hogy miképpen lehet ezt az érdeklődést kielégíteni és ébrentartani. A Buvár valóban meg-

érdemli hirtelen támadt népszerűségét. Márciusi száma is olyan friss, mint egy riportlap és mégis olyan magas színvonalon áll, mint egy egyetemi tankönyv. R riportlap, amelynek Bakay Lajos, Mansfeld Géza meg Leidenforst Gyula professzorok a munkatársai; — egyetemi tankönyv, amelynek illusztrációi Dulovits Jenő és Vajda László fotóművészetét dicsérik! Lehet-e csodálni, hogy ez a nagyszabású tudományos magazin egyre fokozódó sikert arat a közönség körében? A márciusi szám zsufolt tartalmának felsorolása nem fér el e rövid ismertetés keretében. Csak ennyit mondunk róla: büszke lehet rá a magyar tudomány és a magyar sajtó.

Dalos zsebkönyv. Tiboldi József szerkesztésében, iskolák, dalárdák, cserkészek, leventék és műkedvelő egyesületek részére most jelent meg egy „Dalos zsebkönyv“, mely a legszebb magyar népdalok, hazafias dalok és indulók összeválogatva 101 dalt tartalmaz.

Kirándulások alkalmával a hangulat ébrentartása és fokozása szempontjából e nélkülözhetetlen zsebkönyv minden tekintetben alkalmas arra, hogy örökbecsű népdalainkat az elkallódástól megmentse s azokat nemzedékről-nemzedékre átültesse. A praktikus formájú, csinos kiállítású könyv ára 2 pengő.

Megrendelhető a szerzőnél: Pestszenterzsébet, Vas Gereben-utca II. és minden könyvkereskedésben.

MIREK

Dr. Hóman Bálint kultuszminiszter kitüntetése. A Kormányzó Ur öfömlétsége dr. Hóman Bálint vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszternek a történelemtudomány terén kifejtett érdemeiért a Corvin-láncot adományozta. Az olasz-magyar kultur kapcsolatok kiégitése körül szerzett érdemeiért az olasz király az olasz kőronarend nagykeresztjével tüntette ki, a bolognai egyetem pedig díszdoktorává avatta.

Petri Pál államtitkár távozása Petri Pál dr. kultuszminiszteri államtitkár, aki felelősségteljes állásában 13 évet töltött, lemondott állásáról. A Kormányzó Ur öfömlétsége elfogadta a lemondást és kiválóan értékes munkásságának elismerésül, a távozó államtitkárnak az I. osztályu magyar érdemkeresztet adományozta. Politikai államtitkárrá Tasnádi-Nagy Andrást nevezte ki a Kormányzó Ur, akinek eddigi munkássága biztossá tette a jövőre, amely elé bizalommal tekint az ország tanító-sága.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Pádárné Komáromi Irén jászárokszállási, Fejes Vilma jászberényi, Göndör Margit mezőturi, Halassy Sándor nagy-körűi, Szász János rákóczi-falvai, Wenczl Anna tiszaföldvári és Lőrinczy Béla turkevei áll. el. isk. helyettes tanítókat segédtanítókká nevezte ki.

Miniszteri elismerés. Orosz György szolnok-szőlői áll. isk. igazgató, 10 évi, kiváló sikerrel teljesített levéltanítói munkájáért, a vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerő irattal tüntette ki. Orosz György kártársunkat, aki a vármegyei áll. tanítóegyesületnek is agilis és munkás tagja, e kitüntetés alkalmából szeretettel üdvözlöjék!

Megbízás. Wagner Ida mezőturi lakos okl. tanítónő helyettesi megbízást kapott a mezőturi-pusztapói áll. el. iskolához és Szadayné Kruchio Róza okl. óvónő, mezőturi lakos a mezőturi áll. ovodához.

Halálozás. Angyal Jánosné Lőrinczy Erzsébet székeslőv. polg. isk. tanár, az Ilyusági Vöröskereszt szerkesztője a f. é. március 4-én Budapesten meghalt. Leikes harcosa és zászlóvivője volt a vöröskeresztes gondolatnak. Egész erejét a nemes eszméknek az életbevaló átvitelére szentelte. Kiválóan eredményes munkásságának elismerése volt a Magyar Vöröskereszt érdemérme és a Belga Vöröskereszt II. o. érdemkeresztje. Korai elhunyt nagy vezetésége a magyar vöröskeresztes mozgalomnak.

Vöröskeresztes szeretetszolgálatok. A Magyar Ilyusági Vöröskereszt végrehajtó-

bizottsága *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő, mint kerületi elnöknek, a jásznagykunszolnok vármegyei ifjusági vöröskeresztes csoportok között való elosztás céljából, az amerikai vöröskeresztes gyermekek által küldött szeretetsomagokból ez évben is küldött egy ládával. A szeretetsomagok kiosztása nagy örömet kellett a magyar vöröskeresztesek között.

A vasuti arcképes igazolványok érvényesítésének idejét meghosszabbította a kereskedelmi minisztérium március végéig.

A tanév megrövidítése. A furdőderkeltségek kérésével fordultak dr. *Hóman Bálint* kultuszminiszterhez, hogy a tanévet pünkösdkor fejezzék be. A minisztériumban tulzottnak tartják ezt a kérést, de a tanévnek június 15-én való befejezését elfogadhatónak vélik. Egyik laptársunk értesülése szerint már készül a rendelet, mely szerint június 15-én kezdődnek a középiskolák nyári szünete.

Az áthelyezések új rendje. A kultuszminiszter elrendelte, hogy az áthelyezésre vonatkozó kérvényeket ezentul 15-ig kell beadni az illetékes kir. tanfelügyelőségekhez, ahonnan a vezető kir. tanfelügyelők, a megfelelő javaslatokkal április 1-ig terjesztik fel a miniszterhez. Ily módon lehetővé válik, hogy a döntést az érdekeltek augusztus hó 1-ig megkapják. A hivatalból történő áthelyezések is, ezentul augusztus elsejei hatállyal fognak történni.

Pályázat árvák részére. A kultuszminiszter a nem állami tanítók országos nyugdíjintézete által Kecskeméten fenntartott országos árvaházban szeptember elsejére megüresedő helyekre a nyugdíjintézet terhére nevelési járulékot élvező és a hatodik életévüket már betöltött árvák részére pályázatot hirdet. A kultuszminiszterhez címzett bélyegtelen kérvényeket május 3-ig kell a Kecskeméti Faragó Béla Országos Árvaház Igazgatóságához benyújtani.

Aki az Eötvös-Alap Biztosítási Osztálya belép, nemcsak önmagáról gondoskodik, hanem sok tanító-özvegy és árva könnyeit is letörli.

Kedvezményes tagság. Alapszabályaink értelmében a helyettes és nyugdíjas kartársak 50 százalék tagdíj kedvezményt élveznek. Jelenleg tehát évi 2 P tagsági díjért kapják a lapot s teljes tagsági jogot élveznek.

Pályázók figyelmébe. A pályázati feltevélek szerint csak tag pályázhat. Azonban elfogadjuk a tagságot akkor is, ha ezt a pályázó Kartárs a közgyűlés időpontjáig megszerzi. Erre vonatkozólag felhívjuk az érdekeltek figyelmét a „kedvezményes tagság” című közleményünkre.

Minden magyar tanító érdekét szolgálja a IX. Egyetemes Tanítógyűlés. Minden magyar tanító részére megküldik a gyűlés naplóját, ha megváltja a gyűlésre jogosító 1 P. ös tagsági jegyet. Szerezze ezt be minden vármegyénkben működő tanító. (A vonatkozó csekkszám: 54.554. sz. Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége).

Anyák napján ne feledkezzünk meg az „anyák lapjáról!” Pénztárosunk 6 filléres áron portómentesen megküldi. (Csiky Ernő áll. isk. íg. Szolnok Thököly-ut. Erre vonatkozóan bővebbet lapunk megelőző számában.)

Az Eötvös-alap Biztosítási Osztálya módot ad minden szülőnek, hogy gyermekét jövőjét megalapozhassa.

A Woldiáner-jutalom díjainak kiosztása. A Magyar Tudományos Akadémia összes ülésében *Bálintffy István* nyírbátori állami iskolai igazgatótanítónak, *Szalay Lajos* ferőtúszentmiklósi római katolikus iskolai tanítónak, *Miklós Béla* szalmatercsi római katolikus iskolai igazgató-tanítónak, *Molnár János* békcécsabai evangélikus iskolai igazgató-tanítónak és *Soós József* nagylétai református igazgató-tanítónak ítélte oda a kultuszminiszter és az Akadémia által adományozott hat darab, egyenként 500 pengős Woldiáner-jutalmat. A jutalmakat az Akadémiának április 29-én tartandó összes ülésében *Berzeviczy Albert* elnök adja át a kiténtetett tanítóknak.

Abauj vármegye sűrgeti a nyolcosztályu elemi iskolák felállítását. — Abauj megye feliratot

intéztett a kormányhoz, amelyben rámutat, hogy sürgősen reformálni kell az iskolai mulasztások büntetésének mai rendszerét. A felirat szerint jelenleg teljesen céltalan, hogy a tanítók kimutassák az igazolatlan mulasztókat, mert a községi előjáróságok a nyomasztó gazdasági helyzet miatt még a jelentéktelen összegű bírságok behajtását is csupán semleges zálogolási jegyzőkönyvvel tudják elintézni. Abauj megye sűrgeti a nyolcosztályu elemi iskolák felállítását annál is inkább, mert az utódállamokban már ezt régebben megvalósították. Ezzel kapcsolatban nyitott kérdésnek látja a vármegye, hogy miképpen fogják oda bekényszeríteni a 12—14 éves falusi ifjuságot a mostani bírságolási rendszer mellett.

Uj minisztérium. A kormány elhatározta, hogy a kereskedelmi minisztérium ügykörét kettéválasztja, kihásvítja belőle a szorosán vett ipari ügyeket és azokat egy külön minisztérium hatáskörébe utalja át, amely az iparügyi minisztérium nevet fogja viselni. Az iparügyi minisztérium felállítása külön törvényjavaslat útján történik. Már a legközelebbi jövőben megindulnak az új minisztérium előkészítő szervezési munkálatai, a hatáskörök körülhatárolására és azoknak az ügyosztályoknak a kijelölésére, amelyek a létesítendő új minisztérium kebelébe fognak tartozni.

Olcsó utazás Olaszországba. Szolnok városi iskolánkivüli népművelési bizottság ügyvezető elnöke példátlanul olcsó kirándulást rendez Olaszországba. — A kirándulást tizenkét napra tervezi, mely idő alatt megtekintik Velencét, Rómát, Nápolyt és mindazt, ami érdekes és szép látrivaló van és a kitézött idő alatt meg lehet nézni. Velencében másfél napot, Rómában 4 napot, Nápolyban 3 napot töltenek. Nápolyból kirándulásokat tesz a társaság Kapri szigetére, Herculánum és Pompejihez, valamint a Vezuvhoz. Az oda- és visszautazás, étkezés és szállás minden költségei benne lesznek a kirándulás előirányzott költségeiben. Az egész olaszországi út előbb említett minden költsége együtt 120 P. azaz egyszázkilencven pengőbe kerül. Jelentkezéseket elfogad és bővebb tájé-

kozódást nyújt Bene Lajos kir. s. tanf., a városi isk. kiv. népm. biz. ügyvezető elnöke. Szolnokon (Kir. tanfelügyelőség).

Felkérem a temetkezési egylet tagjait, hogy Szanyi Ferenc mezőturi kartárs után járó temetkezési illetéket (felöltött tagok 1 P. 20 f., 7 éven aluliak pedig 60 fillért) a vármegyei általános tanítóegyesület pénztárába befizetni szívesek legyenek. Tájékozódás szempontjából közlöm, hogy a folyó tanévben eddig ehalálzott tagok a következők: Doroghyné, O. Gizella, Koléner Sándor és Szanyi Ferenc. Tisztelettel: *Pénztáros.*

Kartársak szives figyelmébe. A nyugtázások rovataiban csak a hó 5-ig kézhezvett összegek szerepelnek. Ha tehát a küldemény később érkezett be, úgy az csak a következő számban lesz nyugtázva. Kérjük tehát a Kartársakat, hogy ily esetekben a következő lapszám nyugtató rovatait is kísérjék figyelemmel. — Díjbefizetések „Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesülete, Szolnok” címre 57480. számú postatakarékpénztári csekk-számlára eszközölhetők.

Nyugtazások: Tagdíj címen. Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmáné, Ürmösy, S. Mária, Vajay József, Szabó Tivadaené, Bódi Istváné, Brindáné, L. Mária, Csereasy, Károlyne, Gympai György, Gyarmati Ferencné, Csomor Irén, Koltay Anna, Szabó Béláné, dr. Magay Miklósné, Gombkötő Janka, Rákos Ferencné, 2-2 P. Tarján József, Farkas Károly, Schmidt Irén, Padányi Margit, Sándor Irén, Gyenes Margit, dr. Borbélyné, S. Magda, Török Kálmáné, 4-4 P. Szegedy Istvánné, 8 P. Tenkay József, dr. Tóth Gáborné, dr. Kerekes Sándorné, Hájós István, dr. Kőváry Miklósné, Viczián Ilona, dr. Bérczy Erőné, Magor István, Polonyi Jolán, 4-4 P. Szolnok, Thiel Bernát, Thiel Bernátné, Csizmadia Mária, Oláh József, Dercsenyi Ilona, Mendelényi Elvira, Jász-Árok-szállás, Császár Ferencné, Halmágyiné, B. Ilona, 4-4 P. Angyal Sándor, Angyal Sándorné, 2-2 P. Módos Jenő, Czifra Sándor, Jancsó Kajtánné, Szepiet, Bódogné, Tóth Pirooska, Farkas Tivadarné, Nagy Lajosné, Polonyi Róza, 1-1 P. Szolnok, Fehér József, Fehér Józsefné, Pataky Julia, Wagner Anna, 2-2 P. Törökzentmiklós, Ország Pál Budapest, Vincze Imre Pusztassenttamán, 4-4 P. Kaplonyi József, Kaplonyi Józsefné, Konti Julia, Szurgyi Pál, Röpfer Nándorné, Kovács Nándor, Kovács Nándorné, Renner Lászlóné, Hajdu Lászlóné, Oldall István, Oldall Istvánné, Csil-

lik Mihályné 4-4 P Rákóczifalva, Markóth Dezső, Markóth Dezsőné, Kálmán Katalin, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Horváthné, D. Ibolya, Kiss Sándor, Turi Margit, Nagyné, K. Piroksa, Tyeplický István, Bagi 2-2 P. Homok, Dobai József 4 P. Felsőszászberek, Kovács Imre, Papp Imre, 2-2 P. Törökszentmiklós, Szanyi Ferencné 3 P. Mezőtur, Vitéz Bakos Dénes, Barócsi Antalné, Friedrich Ferenc, Friedrich Ferencné, Hengárten Józsa, Karácsonyi Virgöl, Lörenthey Olga, Lótos Ferenc, Lótos Ferencné, Maliska Károly, Nagy Ferenc, Nagy Ferencné, Péterffy Imréné, Racskó János, Racskó Jánosné, Ruzsinszky Jusztina, Sztavenyik Vilma, Torba Ferencné, Tálas Ernő, vitéz Voloncs Ferenc, vitéz Voloncs Ferencné, Vidra Pál 4-4 P, Csizmadia Mária, Dercsényi Ilona, Oláh József, Mendelényi Elvira, Thiel Bernát, Thiel Bernátné, 2-2 P. Jászárók-szállás, Bihary Istvánné, Bacskó Gyula, vitéz Bányai Kálmán, Szilvássy Eleonóra, 4 4 P. Szolnok, Pongó Sándorné, 4 P. Szajol, Nagy Zoltán 8 P. Kenderes, Zala József, Zala Józsefné 4-4 P. Jászladány, Módos, Jenő, Czifra Sándor, Jancsó Kajetánné, Sztipics Bódogné, vitéz Farkas Tivadarné, Tóth Piroksa, Polonyi Róza, vitéz Nagy Lajosné, 1-1 P. Szolnok, Vermes Vilma Schalfterné, F. Gizella Jászladány, Kókai Béla, Gerszi Gyula, Buresz Gizella 4 4 P. Mezőtur, Péntek Józsefné 3 P. Karczag, Kürthy Józsefné 2 P. Czibakháza, Angyal Sándor, Angyal Sándorné, Dr. Gergelyné, J. Róza, 2 2 P. Szolnok, Magyar Károly 2 P. Vitárius Endre 3 P. Kiss Károly 4 P. Kiss Károlyné 4 P. Borköles Béla 2 P. Vénusz Mária 2 P. Jászberény, Tóhelyi Ferencné 4 P. Szolnok. Fehér József 2 P. Fehér Józsefné 2 P. Pataky Júlia 2 P. Wagner Anna 2 P. Törökszentmiklós.

Temetkezési díj címen: Flórenzné, S. Ilona 2 P 20 f. Tiszaföldvár, Ferenczy Kálmán 2 P 40 f. Vajay József, Szabó Tivadarné, Bódi Istvánné, 1 P 20-1 P 20 f Brindáné L. Mária, Koltay Anna, 2 P 40 f. Gyarmati Ferencné 3 P 60 f. Fazekas Károly 12 P. Szegedy Istvánné 3 P 60 f. Padányi Margit 4 P 80 f. Szolnok, Szakall János 2 P 20 f. Tiszaföldvár, Ring Károly, Ring Károlyné, Benyovszky Jolán, Benyovszky Ida, Skoda Mária, Vízárhelyi Mária, Szentirmay Károlyné 1 P 20 f. Szilágyiné. B. Viktória 9 P 80 f. Jászberény, Jánossy Pálné, Csenyiné, K. Mária, Greczmájer Károlyné, 1 P 20 f. Szolnok, Magyar Károly 3 P 60 f. Pálmay Károlyné, 1 P 20 f. Jászberény, vitéz Iványi Károly 2 P 40 f. Bárti Antal, Martikány István, Érpárti Mária, Balogné F. Irma 1 P 20 f. Kunszentmárton, Kazay Benjámin 1 P 10 f. Tiszaföldvár, Markóth Dezső 2 P 40 f. Vida Gyula 3 P 60 f. Kiss Sándor 1 P 20 f. Tyeplický István 3 P, Homok, Országh Pál 1 P 20 f. Budapest, Kopasz Sándor 2 P 40 f. Kunmadaras, Magyar Gyula 2 P 40 f. Körmedyné, P. Julianna 1 P 20 f. Mezőtur, Soós József Soós Józsefné, Sikolya Albert, Kerekes Eszter, Illyés

Margit, Angyal Mária 1 P 20 f. Mogyorósy János 2 P 40 f. Tiszaföldvár, Lótos Ferenc 6 P 60 f. Jászárók-szállás, Kaplonyi József, Kaplonyi Józsefné, 3 P 60 f.-3 P 60 f. Rákóczifalva, Komáromi Erzsébet, Komáromi Mária 1 P 20 f. Szolnok, Feisztbámmel Károly 2 P 40 f. Szajol Szanyi Ferencné 2 P 40 f, Glodeák Béláné 1 P 20 f. Tóth József, Tóth Józsefné, Csatary Lajos, Molnár Gzőz, Zöld Jánosné, Fodor Zsigmond, Fodor Zsigmondné, Szakács János, Kiss Ágnes, Bányainé, N. Irén, Szakács Jánosné, Korda Júlia, 2 P 40 f.-2 P 40 f. Lándory Ilona 4 P 80 f. Benedek József 4 P 80 f. Gonda János 12 P. Dobó Sándorné 12 P. Kosnár Lajos 7 P 20 f. Mezőtur, Bihary István 2 P 40 f. Bihary Istvánné 1 P 20 f, dr. Kovács János 1 P 20 f. Szilvássy Eleonóra 1 P 20 f. Bacskó Gyula 8 P 40 f. Jánossy Pálné, Halmágyiné, B. Ilona, Greczmájer Károly 1 P 20 f.-1 P 20 f. Császár Ferencné 1 P 80 f. Szolnok, Magyar Gyula 4 P 80 f. Mezőtur, Gyurkicza Miklós 1 P 20 f. Angyal Sándor 3 P 60 f. Angyal Sándorné 3 P 60 f. Szolnok, Magyar Gyuláné 1 P 20 f. Budapest, Tóhelyi Ferenc 14 P 40 f. Szolnok.

Szerkesztői üzenetek

K. J., Jászberény. — Köszönettel vettem. Sorra kerül hamarosan. A gyűlésen azonban sajnos hiába kerestelek. Üdv!

Sz. L., *Monor.* Mihelyt a már előbb elfogadott s közlésre váró kézirataink nyomdába kerültek, egynémelyikét hozni fogom. Addig szíves türelmét kérem.

Nagy Iskolai

nyomtatvány-

raktár:

ROTH - könyvesboltban

SZOLNOK

Telefon 113.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár

Plac-ter.

Közigazgatási ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi,
és más hivatalos nyomtatványokból,
tródlai felszerelések, irigépekből és
irigépezatlagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyűjteményben készülnek az elismeren legjobb
kereskedelmi, patent, rakítási és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **hőnyomtatászat** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabból
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Hőnyomtatás elegáns, izlőes kivitelben, a
legolcsóbb árok mellett készít füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat,
lakodalmi és bált meghívókat
és minden fajta hőnyo-
mottai munkát.

Hőnyomtatás. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

A Dármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVELSNE” kapható. 1924. Ára netto 18 fillér.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanművek

Tanszerek

Művelődési

Nyomatványok

SZOLNOK

1935. évi. 15

XXVIII. évfolyam

5-6. szám

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolvasó szerkesztő:

Greczmajer Károly

Felolvasó kiadó:

Caiky Ernő

Szolnok, 1935. május-június hó.

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI
NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolákn kívüli népművelési bizottság
NIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Rt. Tanítóegyesület.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAIER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ:
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik hálhahonbénl.
Ez a lap az Országos Magyar Könyvtári Egyesület és a Magyar Népművelési Bizottság közösen kiadja.

Magyaroltó Roth Dezső főnyomdájában,
Szolnokon (Hesszli-útc.)

Magyar kisebbségek

és a hazai irredentizmus.

A trianoni határon túl 4 millió magyar él nemzetkisebbségi sorban. Ez a felországunk lakosságának számát elérő embertömeg legtekintélyesebb számban persze az elszakított részekben, az egykori történelmi magyar területeken szenvedt keserves, kisebbségi napjait. Egészen természetes dolog is ez, hiszen ott van 3 millió magyar szülőföldje, ezeréves lakóhelye, eleik sirja és sok-sok kulturális alkotása. Ezenkívül azonban Európa valamennyi államában, sőt a föld mindegyik világérszében találunk magyart. Egyik világot járt magyar testvérünk volt a minap idehaza látogatóban. Csak elbámultam újságolásán, hogy Európa minden nagyobb városában, hogy Azzsiában és Délafrikában igen sok magyarral találkozott: 12 millió a világon a lélekszámunk. A Csonkahazánkon kívül egyike sem él azonban olyan — a sirlalomházhoz hasonló — börtönben, mint amelyben pusztul az utódállamok magyar kisebbsége. — Hogy a mi ágazatunknál maradjunk, tudok pl. olyan magyar néptanítókról, akik ma kereskedők a román, a szerb éra alatt, mert kenyerüket elvették a győzők. Tudok olyanokról, akik ipari pályán keresik mindennapi megélhetésüket s tudok olyanokról, akik legtöbbet szenvednek, mert aktív tanítói működésben vannak és tanítani kötelesek magyar tanítványaiknak a nemzetünket becsmezéző valótlan-ságokat. Tudok Csehszlovákiában olyan tanítókról, akik börtönben ülnek, mert elszólták, vagy elirták magukat; akiket a szerbek elver-

tek, nyomorékokká tettek besugó följelentések alapján. Híradás szerint vannak a nemzetkisebbségek között itt-ott nemzetiaadók is. A kenyér, a család sok gondja sok mindenre ráviszi a jellemgyenge embereket! Csakis ezzel magyarázhatjuk meg pl. a következő fellemtelenséget: Kövér Vilmos erdélyi pályamunkás elbukott a román nyelvvizsgálaton. Hosszú utánjárás és könyörgés után sikerült neki javító-vizsgálatra engedélyt kapnia. A temesvári vasutigazgató előtt tett javító nyelvvizsgán szünetési anyakönyvi kivonatokkal igazolta ez az áldozatmagyar, hogy feleségével és 17 éves leányával együtt áttertek a görögkeleti államvallásra. A javítóvizsgálat persze ezek után fényesen sikerült neki. Vannak esetek, amikor bizelgő szárdékből besugóvá, — világosabban kifejezve — nemzetárulóvá lesz a magyar kisebbség sorából valaki. Kovács Béla nagyszalontai gimnáziumi tanárról — aki a kommun alatt vezetőszerepet játszott — olvastam, hogy a nagyszalontai revízióellenes román gyűlésen hangosan szónokolt hazája ellen és azon dhaját fejezte ki, hogy a liga elnökévé válasszák meg a román tüntetők. Ezt az igyekezetét azonban még a románok is undorral hiúsították meg. — A nemzetkisebbségi szenvedések bemutatasára felhozom Kovács Ferenc gyergyócsomafalvi román. tanító esetét, akit 1934. december 2-án a román csendőrök letartóztattak azért, mert az ifjusági egyesületben szerintük lázító beszédet mondott. A beszédet a tanulatlan román őrmester fordította le magyarról románra és a rosszindulatú ember szándékos fordítései miatt hosszú ideig synylődött ez az erdélyi magyar

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- 945. Helyreállítási elszámolás
- 946. Bütorelszámolás
- 647/a. Állami elemi népiak, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külv
- 647 b. Állami elemi népiak, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv
- 648. I. Kimutatás beiratasí díjakról
- 649. II. Kimutatás egyenesadókrol, 5%, 3%, -os pótdáóváltságáról
- 650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozájárulásról
- 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
- 652. V. Kimutatás a pótványok íóvedelméről
- 653. VI. Kivonat kölcsontrólészt. tervezetből
- 654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
- 955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
- 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
- 657. Átvételi elismervény anyagokról
- 658. Napszámjegyzék
- 659/6. Népiakolai helyi tanmenet A), L) belv B) külv
- 661. Könyvtári költségvetés
- 662. enztári napo és számadás*
- 662. Könyvtári pénztári napló és számadás kötve
- 663. Állami elemi iskolai (kisedóvodai) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 évre
- 663. Áll. elemi isk. (kisedóvodai) anyagszámadás*
- 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekról
- 666. Iskolai pénztári napló A) minta
- 667. Közé. isk. számadás
- 668. Népiakolai költségvetés
- 669. Isk. alapvagyon-számadás
- 671/b. Statisztikai kimutatás
- 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
- 675. Posti feladókönyv
- 688. Javadámi jegyzőkönyv tanítók részére
- 690. Elbocsátó-levél
- 691. Beírási díj kezelési napló*
- 803. Iktatókönyv
- Iktatókönyv, kötve, tárgymutatással ellátva
- 805. Tárgymutato
- 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
- 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
- 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
- 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötve
- 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
- 830. Népiakolai (elemi) bizonyítvány. Mentelt papíron
- 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
- 947. Orarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
- 948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 ív = 2 példány)
- 950. X. Kimutatás l. a. Kimutatás

Iskolai nyomtatványok.

Leftári nyomtatványok.

- 915. Lettári napló (1. sz. minta)*
- 916. Szakleltár (2. sz. minta)*
- 917. Szobaleltár (4. sz. minta)
- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
- 941. Selejtézési jegyzék (5. sz. minta)*
- 942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kisérőlevelével törzskönyvi lap átküldéséhez
- 3. m. Óvó-és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
- 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálórási anyakönyvből (szépt. 1-től)
- 8. m. Kivonat a halálórási anyakönyvből (aug. 31-ig).
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számdában az előző évi szeptember 1. óta beállott vdtózsokrol
- 11. m. Értesítés tanoncvizonyba lépő tan-kötelesekről
- 12. m. Értesítés tanoncvizonyból kilépt tanonokrol
- 13. m. Egyéni lap
- 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan-köteles gymerkekről
- 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
- 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőkhöz
- 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
- 18. m. Feljelentés beiratás elmulasztásával elkövetett kúhágásért
- 19. m. Felhívás hivatalból való beiratásra
- 20. m. Értesítés hivatalból való beiratásról
- 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
- 22. m. Orvosi jelentés és engedély
- 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gymerkekről
- 25. m. Feljelentés a negyedzer, vagy ennél több ízben elkövetett kúhágásért
- 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
- 27. m. Figyelmeztetés magdnvizsgálatra jelentkezés tárgyában
- 28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzekről*
- 29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság-pénzekről*
- 30. m. Felvételi napló*
- 31. Haladási napló*
- 32. m. Mulasztási napló
- 33. m. Anyakönyvi napló
- 34. m. Bírságolás
- 35. m. Pénznapló büntetés-pénzekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ísmételő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1—41. mintájú nyomtatvány
- 703. Félévi jelentés
- 33/a. Anyakönyvi napló
- A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- az elemi iskolai felvételei, mulasztás és haladási napló használandó

Kisedóvodák számára.

- 724. Felvételi napló*
- 726. Mulasztási napló*
- 727. Haladási napló puha kötésben
- 728. Bizonyítvány nyári menházak it vezető dajkák részére
- 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 746. Köllségvetés
- 748. Felvételi napló*
- 749. Tanulmányi napló*
- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi törzslap
- 752. Iparos-tanonciskolai bizonyítvány
- 754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
- 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
- 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező. A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számíttjuk és postai utánvétellel küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezésé előtt álló raktár- vagy ímintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni. A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük. A -gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (borítékiv) is kapható.

néptanító vizsgálati fogságban. Ebből és a biztos elítélésétől csak kemény védekezés után tudott megmenekülni.

A magyar üldözések az utódállamokban nemzeti, gazdasági és politikai jellegűek. Az erdélyi kisebbségi politikai sanyargatást ékes szavakkal írta meg gróf Bethlen György, az erdélyi Magyar Párt elnöke, amikor az 1932. évi romániai választást vette éles hírlapi bírálat alá. A bátorhangu cikkben — melyért a román kir. ügyészség bíróság elé állította — azt írta a nemes Gróf, hogy: Sokan voltak magyarok, akiknek ezen választások alkalmával mérhetetlen szenvedéseket kellett kiállaniok, fogságba hurcolták őket, ahol csendőr-fegyverek és hatósági erőszak áldozataivá estek.

Igazán brutális erőszakot azonban, magyar kisebbségével szemben a diktatura hatalmában kéjelgő Jugoszlávia alkalmaz. Nem régen olvashattuk a magyarországi lapokból, hogy Juhász József magyar földbirtokos átment Bocsárra* édesanyjának a temetésére. Egy állítólagos régi váltóhamisítás gyanúja miatt őt és tanúgyi testvéreit a szerb csendőrség a temetés után azonnal letartóztatta és jól elverte. A nagybecskeréki törvényszéken a tanúk igazolták Juhászék ártatlanságát, mire a bíróság felmentette és szabadlábra helyezte a család tagjait. A jugoszláviai magyar és a többi egyéb nemzeti kisebbségnek a legkisebb megmocnás életébe kerülhet, mert a csetnikek, a dobroljóvácok, ezek a terror szabadcsapatok kerülhetetlenek. A terrorcsapatokon kívül hatalmas kémiszervezetük is van a szerbeknek. Ezek révén minden cikket, minden megmozdulást, mely Jugoszláviát érinti, kinyomoznak. Még emlékeztetünk Mészáros Józsefné pécsi nyugalmazott MÁV főkapitány feleségének esete, akit a marseillei királygilykosság előtt hamis sürgönyrel átsaltak a szerbek Laskó községbe azon ürügy alatt, hogy fivére meghalt. Alig jutott át a szerb határon, Bélmonostor állomáson a szerb csendőrök letartóztatták, 12 éves kislánykájával börtönbe vetették és utána kémkedés címén 20 évi fegyházra ítélték el. Az itthonmaradt férj néhány nap alatt beleöszült a rettenetes esemény után kiállott izgalmakba.

Csehszlovákia keztyűs kézzel, az uszlenyomatok gondos eltüntetésével fojtogatja a Felvidék magyar kisebbségét. Aki olvasta Szűllő Géza keresztény-szocialista párti képviselőnek a cseh belügyminiszterhez ez év tavaszán intézett interpellációját, rögtön láthatja, hogy mi van a Felvidék magyar kisebbségével. Azt mondja interpellációjában a magyar képviselő, hogy a csehek a magyar sajtó ellen állandó korlátozó intézkedéseket tesznek; egyszerűbb tagértekezletek után, melyeket nem volnának kötelesek a liberális látszattörvényeik alapján a magyarok bejelenteni, a bíróság elé hurcolják és molesztálják kisebbségi tagjait. A tót nyelvű Vola Ludu c. újságot magyarbarát hangja miatt feltűnő gondossággal figyelik és állandóan kutatják, hogy kik olvassák, kik járatják? Dr. Tuka Béla volt pozsonyi egyetemi tanárt, az egykori selmebányai róm. kat. tanító fiát, aki Budapesten a Tanítók Házából végezte el jogitanulmányait és akit magyar embernek számítottunk, hamis tanuk vallomása alapján 15 évi fegyházra ítélték el lázadás szervezése és szítása címén.

Csak egy pár töredék ez a szemelvény a három utódállam magyar kisebbségének életéből és szenvedéséből. *)

Kötetekre menő szenvedésekről tudnánk azonban eseteket írni, mert hiszen a külföldi sajtó révén borzalmas dolgokat gyűjtögetünk össze. Ha szorgalmasan böngésszük a francia, angol, különösen a hollandiai lapokat, a katolikus és protestáns hitbuzgalmi folyóiratokat, azt látjuk, hogy az elszakított terület magyarjainak sóhajától, elnyomott lelkiük fájdalmas szenvedésétől hangos ma Erdély, a Bánát, a Bácska, Baranya, Ruszinszko és a Felvidék. De erre nincsen itt terünk és nem is ez a célunk. Néhány esemény feltárásával azt szeretném olvasóim lelkére kötni, hogy ne elégedjünk meg az irredenta szellem felébresztésénél

*) Aki az okos irredentizmus tanításához eseményeket keres, rendelje meg a Magyar Kisebbség c. nemzetpolitikai folyóiratot. — Tanítók 20 százalékos kedvezményével évi 12 P 80 fillérért a postautólevény szelvényén megrendelhetik az Erdélyben havonként kétszer megjelenő lapot a szerkesztő adóvételénél: Jakabffy Mária Ella úrbölgnyé. Budapest IX. Üllői-ut 11-13.

Szerkesztő,

a külsőségekkel, a különböző szolamok betanításával. Egyik állami iskolai igazgató panaszkolt alkalmilag nekem, hogy a leventék sporttelepét teleshorták izzgató nyomtatványokkal. A vizsgálat megállapította, hogy a tettes olyan fiatal levente volt, aki valamikor az iskola legjobb viseletű és érzelmű tanulója közé tartozott. A fiú ugylátszik csak a szájával volt irredenta diákunk, de lelkét és érzelmeit a dokumentumok és az események nem hevitették át. Azt látom helyesnek, hogy a: — Nem nem soha; Csonkamagyarország nem ország; Szöke Tisza haragjában megáradt stb. célzatos jelszavas irredenta nevelésünket egészítsük ki kisebbségi fájdalmak ismertetésével. Sűrűn mutassunk rá a szenvedő kisebbségi magyarok helyzetére, az újságból összeszedhető, velük történt eseményekre. Már az apró gyermekcsereg lelkébe csepegtessük belé ezzel a megszállt területi magyar mártírok szeretetének érzését, de már a szegény gyermekkorban mutassunk rá a megtevédt árulók szörnyű bűnére is. Nem elég az arany-, a szén-, a só- stb. bányák elvesztésével ránkzúdított anyagi veszteségeket Trianon megvitatására felsorakoztatni, mert ezek köztincs, államvagyon voltak. Ezekhez az elvesztett természeti ajándékokhoz kapcsoljuk szorosán a szenvedő magyar nemzetkisebbségi lelki séget, amely ma is ott él, ott szenved az elvesztett természeti kincsek környékén. Az események a dokumentumok örökidőkre belepréselődnek tanítványaink lelkébe és a természeti adottságok elvesztése feletti fájdalmunkat kiegészítik emberi együttérzésünk bánatával. — Így összeforr a lelki és anyagi együttérző fájdalomk. — okos, nemes, magyar irredentizmus.

Sokan vannak, akik főleg az ének, a torna és a történelem tárgyaiban iparkodnak a tanítványok lelkét irredenta irányban vezetni. Az okos irredentizmus minden tantárgyat eszmekörének szolgálatába állít ugyan, mégis, domináns nevelő eszköznek az eseményeket (a beszéd és értelemgyakorlat keretében), meg a földrajz anyagát veszik. Iskolánkivüli népművelési előadások során évek óta tapasztalom, hogy a dokumentumokkal fűszerezett kisebbségi eseményeket és a vetítettképes földrajzi irredenta

előadásokat megértik s meleg érdeklődéssel hallgatják az embert.

Az írás szavai azt mondják nekünk: „Legyetek szeldek, mint a bárányok és okosak, mint a kígyók”. Ezt szeretném a magyar néptanítók útján 12 millió magyar fölébe sugni. Eme szavak melengető sugaraiban szeretném a magyar irredenta gondolatot hatalmassá, nagyvá és győzedelmessé varázsolni, hogy minden magyar egyet-cselekvése, egyet-beszélése miatt megszülessen a revízió és a magyar fellámaszás.

GOMBKŐTŐ ANTAL.

A IX. Egyetemes Tanítógyűlés határozati javaslatai.

A IX. Egyetemes Tanítógyűlés, mely április hó 16-án folyt le impozáns keretek között Budapesten, a következő határozati javaslatokat fogadta el:

A IX. Egyetemes Tanítógyűlés.

A IX. Egyetemes Tanítógyűlés impozáns keretek között folyt le Budapesten április hó 16-án. Közel 1500 tanító, tanítónő jelent meg, hogy a magyar népoktatásügy iránt érzett szeretetének ily módon is kifejezést adjon.

A Himnusz elhangzása után *Rákos István* kir. tanácsos elnök magas szárnyalású elnöki megnyitója után hódoló táviratot küldött az Egyetemes gyűlés a Kormányzó ur *Öloméltóságának*, majd a nagyszámban megjelent előkelőségeket üdvözölte. A kultuszminiszter képviselőjében *Tasnádi Nagy András* államtitkár volt jelen, aki hosszabb beszédben fejtegette ki felfogását a tanítóságot foglalkoztató ügyekről és problémákról. Jöndulatáról biztosította a tanítóságot.

Finta Sándor II. *Rákóczi Ferenc*ről tartott magasröptű emlékbeszédet, amely után *Ekamp Nándor* és *Ormos Lajos* előadásai következtek.

A mintaszerű és éles logikával felépített előadások határozati javaslatait egyhangú lelkesedéssel fogadta el az Egyetemes Tanítógyűlés. Az előterjesztett és elfogadott határozati javaslatok a következők:

1. A IX. Egyetemes Tanítógyűlés, áthatva azoktól a nagy nemzetnevelési céloktól, amelynek elérése nélkül kulturfölényünk fenn nem tartható, kéri a nyolcosztályos népiskola általános megszervezését annak a törvényjavaslatainak a szellemében, amelyet gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter 1929. évi január hó 15-én — a Kormányzó Ur Óloméltósága 1928. év június hó 28-án kelt legfelsőbb kézírata alapján — hozott nyilvánosságra.

Ennek megfelelően kérjük:

a) a tanköteles korhatár megfelelő kiterjesztését,

b) az ifjúságvédelmi szervezetek intézményes kiépítését, továbbá ezekben a szervezetekben a munkanélküli ifjúság hasznos és tevékeny foglalkoztatását és

c) kérjük a 8 osztályos népiskolai végzettséggel kapcsolatban egy megfelelő minősítési törvényt alkotását.

2. A IX. Egyetemes Tanítógyűlés kéri a középiskolai érettségi bizonyítványra felépített főiskolai jellegű tanítóképzés haladéktalan bevezetését.

3. Kívánja a tanítószakszervezetek iskolai felügyelet kiépítését, a népnevelés és oktatás irányítására a szakfelügyelet megszervezését.

Népiskolai szakfelügyelő csak az a tanító lehessen, akinek legalább 15—20 éves kiváló tanítói működése van.

A szakfelügyelők megfelelő szolgálati idő után jussanak be a VI. fizetési osztályba.

A szakfelügyelő jogkörét úgy állapítsák meg, hogy az terjedjen ki az iskola személyi anyagi és dologi ügyeinek intézésére is.

Az elemi iskolai igazgatói állások megszervezendők és azok kinevezés útján töltenők be. A kinevezett igazgató jogviszonya — a népiskolai szakfelügyelői állások szervezésével kapcsolatban — szabályoztassék.

Az iskolaszékek és gondnokságok megszűntetendők, helyükbe művelődési bizottságok szervezendők, melyek a szülők és az iskola között a kapcsolatot fenntartják.

4. A népnevelés érdekében kéri a IX. Egyetemes Tanítógyűlés, hogy a népiskolák

vezetői közül egy vagy több hivatalból tagja legyen a községi (városi) képviselőtestületnek.

Kérjük, hogy Budapest székesfőváros törvényhatóságának a Budapesti Tanítóegyesület elnöke éppen egy hivatalból tagja legyen, mint ahogy az 1929. évi XXX. t.-c. alapján az általános Vármegyei Tanítóegyesület elnöke tagja a vármegyei törvényhatóságnak.

5. A IV. Egyetemes Tanítógyűlés hangsúlyozta, hogy a kisedzővívintézetek nemcsak gyermekvédelmi szervek, hanem népoktatásunk kiegészítő részét alkotó intézmény. Kérjük tehát az óvodai nevelés és oktatás irányítására a 15—20 éves kiváló óvodai működéssel rendelkezők közül óvodai szakfelügyelők kinevezését, akiknek a jogköre a népiskolai szakfelügyelők jogviszonyaival egyenlő módon legyen megállapítva.

Sugár Béla a társadalom és az iskola kapcsolatáról tartott igen figyelemreméltó előadást, melynek hatása alatt a következőket határozta el az egyetemes tanítógyűlés:

1. A IX. Egyetemes Tanítógyűlés nemzeti fennmaradásunk és érvényesülésünk legfőbb zálogát abban látja, hogy Magyarországot a művelődés elsődrendű forrásterületévé fejlesztjük.

2. E nagy célkitűzés sürgetően követeli a népoktatás magas színvonalu fejlesztését, mert ez biztosítja a magyarság államalkotó és kulturális képességeinek teljes kibontakozását.

3. Szem előtt tartva kedvezőtlen földrajzi és népfajközi helyzetünket, a nemzeti újjászülést, előfeltételének a magyarság számbeli erejének gyarapítását, valamint a közösségi szellem ápolását és a gyorsabb ütemű élettevékenységet tekintjük.

4. A magyar tanítószakszervezetek a jövőben mindent elkövet, hogy meggyőzze a társadalmat a korszerű nemzetnevelés sorsdöntő jelentőségéről s ennek érdekében hivatási területén kívül, az önkormányzati szervezetekben, a társadalmi egyesületekben, a sajtóban is fokozott tevékenységet fog kifejteni.

5. A IX. Egyetemes Tanítógyűlés maradjék nélkül magáévá teszi mindazon törekvéseket, amelyek a nemzeti egység kulturális és akarati megvalósítását célozzák s a nemzeti

egység eszméjét a nemzetnevelés egész munkaterületén a legfőbb vezérelvnek tekinti.

B) 1. A népoktatásügy zavartalan biztosítása érdekében minden adófizető polgárt egyformán érintő kulturádó kivetése szükséges, mely adónem a népoktatásügy költségeinek arányos elosztását jelenti.

2. A magyar tanítószakszervezetek javadalom tekintetében egyenlő elbánásban részesítendő a hasonló képzettségű állami, vármegyei, városi közigazgatási tisztviselőkkel. A mai kor viszonyainak megfelelő lakáson kívül minden természetbeni szolgáltatás megszüntetendő. Javadalmát minden magyar tanító közpénzben, teljes egészében közpénztárból kapja.

Bár az értékegységrendszer eltörlését kívánja az egyetemes gyűlés, addig is, míg az bekövetkezik, az értékegységnek újbóli szabályozása s egyenértékének a valóságos áraknak megfelelő megállapítása elengedhetetlen követelmény.

3. A helyettes és kíségető szolgálat úgy az óvónőknél, mint a tanítóknál megszüntetendő.

A jogilag megürült állások csak segédóvónőkkel és tanítókkal tölthetők be. Két évi segéd-szolgálat után minden óvónő és tanító rendes óvónőnek, illetve rendes tanítónak nevezendő ki. Az eddigi helyettes, kíségető vagy segéd-óvónői és tanítói szolgálatból a két évnél több szolgálati idő rendes óvónői, illetőleg rendes tanítói szolgálatnak minősítendő.

4. A VII-ik fizetési osztályba az 1925. évi 7000. M. E. rendelet 19. §-a alapján a szolgálati idő sorrendjében minden illetékes tanító kinevezendő.

5. Minden magyar tanító ugyanolyan feltételek mellett részesítendő mindazokban a kedvezményekben, melyekben az állami, illetve köztisztviselők részesülnek. (Arcképes igazolvány, hadipótdíj, betegsegélyezés, gyermekágyi segély, tisztviselő-kölcsön, fizetési előleg stb.)

6. Kántortanítói állásoknál a tanítói javadalom külön díjlevélben biztosítandó. Külön kántori díjlevéllel veendő fel s a kántori javadalom külön szolgáltatandó ki.

7. A tanyai tanítók a kulturális nehézségekre és nehezebb sorsukra való tekintettel

tanyai szolgálatauk alatt működésük pótlékban részesítendők. A kétholdas kertterület a mezőgazdasági oktatás megkönnyítésére a régi iskoláknál is biztosítandó. A középiskolával bíró helyekre való áthelyezéseknél a tanyai tanítók 10 évi szolgálat után előnyben részesítendők.

8. Az óvónők előtt a VIII-ik fizetési osztály megnyitandó.

9. Azoknak a tanítóknak harctéri szolgálata, kik a világháború alatt katonai szolgálatra vonultak be s emiatt állást nem vállalhattak, úgy az előlépésnél, mint a nyugdíjigény megállapításánál figyelembe veendő.

10. A tanítói és óvónői kinevezéseknél a tanító-, illetőleg óvodagyermekek előnyben részesítendők.

11. Az igazgatók nyugdíjba beszámítandó fizetést élvezzenek, illetőleg magasabb fizetési osztályba neveztesse ki.

12. A tanító házaspároknál a feleségtől elvont lakbér teljes egészében visszatartandó.

13. A községek lakbérosztályba sorozása újra állapítandó meg.

A fentebbi határozati javaslatokat a következő kiegészítéssel fogadta el az Egyetemes Gyűlés.

1. A családi pótlék emeltesse ki, mert a mai 12 P meg sem közelíti a gyermek neveléssel járó költségeket.

2. A törvényes lakáspénz helyett ujabban igen sok helyen értéktelen romz lakást kell elfogadnia a tanítónak. A lakások értékeltesse ki, csak a tényleges érték számítottassék be a fizetésbe.

A gyűlés d. u. 2 óra körül ért véget, amely után a tanítószakszervezet elnöke, ahol Berkenyi Károly tartott beszédet és helyezett el-köszorút, majd a Tanítók Hazában ünnepi ebéd volt. A gyűlés előkészítői, rendezői is minden elismerést megérdemelnek. Öszinte köszönet illeti őket, gondos és fáradtságos munkájukért amellyel a IX. Egyetemes Tanítógyűlés méltóságteljes lefolyását biztosították.

Sajtó és a Vármegyei Tanítóegyesület érdekében szolgálja, ha iskolájába a „Jász-Nagykun-Szolnok-megyei irkák”-at vezeti be, mert a forgalom 5 százaléka a Tanító Otthon!

Jegyzőkönyv.

Leirtuk Szolnokon, 1935. évi április hó 13-án, a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesületének, valamint a kebelében működő Állami Tanító és Óvónők Vármegyei Körének a vármegyeháza disztermében tartott évi rendes közgyűléséről.

Jelen voltak: *Ferenczy Kálmán* vm. tanítóegyesületi elnök, *Bihary István* vez. kir. tanfelügyelő, *dr. Kovács János* kir. tanfelügyelő, *Bene Lajos* kir. s. tanfelügyelő, *P. Szabó Polikárp* ferenczi plebános, *Galla Endre* az Áll. Tanítók Országos Egyesületének elnöke, *Berkényi Károly* Pest vm. tanítóegyesületi elnök, *dr. Kiss Gábor* városi árvaszéki elnök, *Csömög Gáspár* tk. lelkész, *Tenkey József* és *Sodó József* al-elnökök, *Tóhelyi Ferenc* titkár, *Csiky Ernő* pénztáros és a vármegyei tanítószövetség mintegy, 200-an.

Ferenczy Kálmán elnöki megnyitása során emelkedett szellemű beszédében kifejti, hogy a várm. tanítóegyesület áldásos működése nyomán 54-szer jön össze s hirdeti az egyvétartozás eszméjét.

Ha visszatérünk a múltba, azt látja, hogy a tanítás valóságos művészetté fejlődött. A tanítószövetség az az ismertve végzi kötelezettségét, éppen azért nyugodtan néz elé az új tanügyi reformoknak, amelyek egy új irányt adnak a tanítószövetségnek a főiskolai tanítóképzés, a szakfelügyelet s a VIII. osztályu elemi iskola végleges kiépítésével kapcsolatban.

A legnagyobb érdeklődés mellett hosszan fejtegette Elnök a főiskolai tanítóképzés szükségességét, amelytől nem várhatunk művészibb munkát a mainál, de a mi a mai társadalmunkban leendő elhelyezkedése s kellő megbecsülése végett van erre szüksége a tanítószövetségnek.

Igen szívhez szólóan beszélt a hazafias érzés felkeltéséről és ápolásáról. Rámutatott arra fontos körülményre, hogy a középületeken, de a magánosok házaiban lengő nemzeti lobogó mennyivel bensősége-sebbé tesz egy-egy nemzeti ünnepet, pld. egy március 15. e megünneplését.

Mindenfélle fontosabbnak tartja a nemzeti érzés felszínre tartását, Trianonban történt megcsonkításunk miatt is. Bővebben foglalkozik a germán kérdéssel s ez ellen való harcra hívja fel a tanítószövetséget. Mi mindent eltűrünk a kisebbségeknek, pedig az országablók mind arra törekednek, hogy a magyarokat elnemzetietlenítsék. Halgatlunk a németről, pedig Nyugatmagyarországot már elnemzetietlenítették. Ezt tapasztalatból mondja.

Nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitójában a szeretet meleg hangján üdvözli *Bihary István* közszereplését álló vez. kir. tanfelügyelőt s kiváló munkálkodására Isten áldását kéri.

Szívvelyesen üdvözli a megjelent kir. tanfelügyelőket, mint a tanítószövetség hivatali előjáróját.

Szeretettel üdvözli a város képviselőjében megjelent *dr. Kiss Gábor* árvaszéki elnököt. Szíve teljes melegével köszönti a vármegye megjelent tanítószövetségét és a közgyűlést megnyitja.

A jegyzőkönyv vezetésére *Orosz György* és *Csomor Irén* egyesületi jegyzőket, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig *Andersen Aladárné*, *Szathmáry Lajosné* és *Módos Jenő* kártársakat kéri fel.

A Himnusz eléneklése után *Balássy Ferenc* kunszentmártoni áll. elemi iskolás tanító mondotta el eredetben csatolt ünnepi beszédét II. Rákóczi Ferencről, a szabadság Measiásáról, halálának 200 éves évfordulója alkalmából.

Elnök indítványozza, hogy a gyöngyöri, értékes beszédért a közgyűlés a szónoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon.

A közgyűlés az indítványt lelkesen teszi magáévá és a szónokot jegyzőkönyvi köszönetben részesíti. Elnök meleg szeretettel üdvözli a közben megérkezett *Galla Endre* és *Berkényi Károly* tanítóvezéreket, mint az Áll. Tanítók Országos Egyesületének kiküldötteit.

Ezután vitéz *Csorba Ödön* tanítószövetségi al-elnök és *Keszthelyi István* egyes. tiszteletbeli elnök üdvözöl leveleit olvassa fel.

Elnök felkérésére *Tóhelyi Ferenc* a következőképpen teszi meg titkári jelentését:

Igen tisztelt közgyűlés!

Alig pár napja annak, hogy mindannyian kegyelettel áldoztunk bujdosó fejedelmünk, II. Rákóczi Ferenc, halhatatlan emlékének. Most, hogy e kegyelet Rákóczi hét utolsó napján egybesereglettünk, egész valónkat átitatja a példaadó önzetlenség s a krisztusi lemondás lenyűgöző ereje, mely nekünk, magyaroknak, II. Rákóczi Ferencben személyesült meg. Két évszázad tüni el az idő végességében s nagy Példakép testét örző Felvidék elorzott terület lett. De mi hiszünk! bennünk él Rákóczi lelke s megragadunk minden testvéri magyar jobbot, hogy egységes magyar lelkeséggel termeljük ki a magyar feltámadást!

S ez nemcsak Rákóczi üzenete, ez az idők szava! A nagy és sokszor érthetetlen fejlődésnek a feltartóztathatatlan folyamata. Ezt érezzük mi is magyar tanítók és ez késztetett bennünket arra, hogy a magyar tanítószövetség és egységes közremunkálkodásával megrendezzük a IX. Egyetemes Tanítógyűlést. Az E. Tgy. elnöke *Rákos István* kir. tanácsos. Előadó a magyar tanítói közelet kiváló értékei, mint *Finta Sándor*, *Ekamp Nándor*, *Sugár Béla* és *Ormos Lajos*. Abba a sorrendben, hogy megnyilatkoznak majd az E. Tgy.-en. Kívánatos, hogy nevekhez méltóan sorakozzék fel a tanítószövetség is, mert ennyit megkíván a tanítói hivatás becsülete.

Bár az E. Tgy. husvéti időpontja miatt jöttünk össze ma, a szokottnál korábban, mégis az Anyák-lapjával kapcsolatban használnuk fel a kínálkozó alkalmat. Április elején vagyunk. Még kellő idő áll rendelkezésünkre, hogy a májusban tartandó Anyák Napját emlékeztetéssel tegyük az Anyák Lapja beszerzésével és felhasználásával. Köztudomású, hogy tavaly egyesületünk Anyák-lapját nyomtatott. Ez a levelezőlap nagyságu képet a tanulókat saját fogalmazásukban megírják, egyeztetik képeit színes ironnal színezik s ünnepélyes formában átvijják édesanyjuknak. A hervadó virág helyett az örök emlékként őrizhető gyermekorok hirdeti ezután egyenlően a szeretetnek ezt a kivételes megnyilatkozását. Ugyanakkor segítjük önök közösségüket, mert a 6 f-ét áruba bocsátott levelezőlapok utáni haszon a Tanítói Otthon alapját növeli. Kérjük Kártársainkat, hogy időben szerezzék be a lapszükségletüket pénztárosunk útján.

Örömmel kell megemlékeznünk arról a lelkes elhatározásunkról, hogy a vármegye minden iskolájában kizárólag csak vármegyei írkát használunk. Azonban a kivételnél a lelkesedésünk szalmalángszerűnek bizonyult, mert a helyzet ma az, hogy nagyon kevesen használják azt az írkát, ami mellett leköltöttük magunkat s mellyel használnánk közösségünknek. Arra kérjük kedves kártársainkat, hogy ne csüggedjünk. Ne vigasztalódjunk azszal, hogy magyarok vagyunk. Ily lényűzést nem engedhetünk meg ma már magunknak. Hagyjuk az igazságot beharsonázni lelki főlünkbe. Már eleink munkálkodtak a közösség érdekében. Mi is próbáljunk addig, de most legyen vége a kísérletezésnek. Cselekedjünk! A fejlődést ma csak cselekvésekkel lehet szolgálni. Akik a jövő polgárságának értelmét pallérozják s lelkét alakítgatják vigyázzanak azt a jó példából, az új magyar példájából. Ezt kérjük minden becsületes, közérteni kezdeményezésünkben munkálkodó testvéreinktől.

Dec. 13-án tartottuk téli választmányi gyűlésünket. Erről lapunkban már beszámoltunk. E választmányi gyűlés határozata folytán alakult bizottság dolgozta ki mai tárgysorozatunk egyik pontját a T. A. szabályzatának korszerű átdolgozását. Ez a mai nap folyamán történő módosítás, reméljük, alkalmat nyújt mindazoknak, kik eddig nem léptek be a T. A.-ba, hogy belépjenek s egyuttal újból a közfizyelem homlokterébe állítsa ezt az áldásos segélyintézményünket. Ez alkalommal is figyelmébe ajánljuk Kártársainkat a T. A.-t, ami részünkre nem hasznos hozó üzleti vállalkozás, hanem valamennyiünk érdekét szolgáló segélyforrás. Különösen hangsúlyozottan kérjük fiatal Kártársainkat, hogy lépjenek be s szerep járulék útján szeressék meg kártársaik és saját hozzátartozóik nyugalmát annak a tudatnak a nyugtatásával, hogy halálozás esetén a temetkezési költsé-

gek biztosításáról gondoskodtak.

Most pedig emlékezzünk évi halottainkról! A T. A. tagjai közül vesztettük el: *Doroghyné Orossy Gizella*, *Koléner Sándor* és *Szanyi Ferenc* tagtársainkat s az elmúlt napokban kiserítük utolsó útjára szolnoki tagtársunkat: *Gombkötő Janka* áll. Orvóné. — Istenhez tértek, mert betelt az idejük *Emberi szemmel nézve, emberi aggyal gondolkozva értéketlenül állítottunk különösen az utolsó e dőbberetes, gyors éi várattian elmulással szemben. De a jövés éi mentés idejének megértése a Teremtő titka. Mi pedig, ha könnyes szemmel is, ha szenvedéstől meggyötörve is, de csak alázatos lélekkel vehetjük tudomásul a nagy Teremtő, az életostó éi éltető Atya rendelkezését, mert amikor lélekben magunkba szállunk s testiségünkről megelégedkezve az igazság fényében megvilágosodunk: a hit ereje által a boldogságtól megrezsegtére érezzük, hogy az Örök Életostó a földi halállal nem életet vett, hanem megnyitotta a lélek örök-életét. . . Emberi részvétünk mélyesége teljessége az ittmaradó Hozzá tartozóknak és az Ur örök világossága a viszontlatásig előre ment Tagtestvéreinknek!*

Örömmel emlékezem meg ehelyett arról a megtisztelő közszereplésről, melyet elnökünk, *Ferenczy Kálmán*, a városi hatóság felkérésére volt szerencsés végezni akkor, amikor nagy érdeklődést kiváltó a tartalmas indokolása után Szolnok megyei város képviselőtestülete miniszterelnököket jeltai Gómbós Gyulát egyhangulag díszpolgárrá választotta.

Az elmúlt hónapban az alábbi járásköri gyűléseket tartottuk: március 11-én Arószálláson, 12-én Mezőturon, 28-án Szolnokon, 30-án Tiszafüdvőn s április 11-én Kisújszálláson. A köri gyűlések tartalmas tárgysorozatai és kiváló előadói, valamint érdeklődő hallgatói már eleve biztosították a sikert, amit tényleg el is értek. Köszönet a járásköri elnök urnának az önzetlen fáradozásáért; köszönet az előadó urnóknak s urnának, apostoli áldozókészségükért s értékes szolgálataikért; de különös köszönetünk a vez. kir. tanfelügyelő urnak, *Bihary Istvánnak*, amiért hozzájárította a szolnoki járásbírt abhoz az élményhez, melyről lapunkban szerkesztésünk útján már beszámoltunk.

Kedves Tagtársak!

Beszámolóink végéhez értünk. Ne feledjék soha egy perccé sem azt a gazdag örökséget, mi a nagy Bujdosó Fejedelem s a magyar történelem neves és névtelen eszményképei, mint nemzeti nevelők, reánk sugároznak. Mi el ne keseredjünk, el ne kevévelendjünk! . . . Hisz magyarok vagyunk! Ez a gazdag lelkiség tegyen bennünket névleg is magyarrá. Ne reszterljük elhagyni a régi nevet, ami meghatározolja magyar lelkiségünket. Gondoljunk *Petőfi*-re, ki nem a hatalmon lévőktől merítette a vágyát, hogy megszabaduljon a Petrovits nevétől. Csak magyar lelkének szavát követte. Mi is azt kövessük.

Most pedig tanítótestvéri szeretettel kérjük összes Kartársainkat, hogy ne feledkezzenek meg április 16-áról, az Egyetemes Tanítógyűlésen való megjelenségéről.

Szolnok, 1935. április 11-én.

Tóhelyi Ferenc

Tóth József meztéri áll. el. isk. igazgató java solja, hogy kiváló gondnal elkészített s vita nélkül elfogadott titkári jelentésért a közgyűlés Tóhelyi Ferencnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon.

Az indítványt a közgyűlés egyhanguan magáévá teszi és Tóhelyi Ferenc titkárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Elnök a közgyűlést a "Temetkezési Alosztály" taggyűlés megtartásának idejére felfüggeszti.

Elnök a gyűlést 9 óra 49 perccor ismét megnyitja és felkéri Csiky József számvizsgáló tagot, hogy számvizsgáló jelentését tegye meg.

Csiky József számvizsgáló jelenti, hogy az év folyamán a bizottság a pénztárt többször megvizsgálta és azt mindenkor a legnagyobb rendben találta, miért is javasolja, hogy a közgyűlés az agilis pénztáros részére a szokásos felmentvényt kívül jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon meg.

A közgyűlés a felmentvényt megadja és jegyzőkönyvi köszönetet szavaz Csiky Ernő pénztárosnak.

Elnök bejelenti, hogy a tárgysorozatban a választmány által letárgyalt pénztári jelentés és költségvetés következik, melynek előterjesztésére Csiky Ernő pénztáros kéri fel.

Csiky Ernő pénztáros bejelenti, hogy a mérleg aktiv. Azután a számadást tételeként ismerteti.

A mérlegek a következők:

Általános egyesületi pénztár:

Bevétel	1.140 P 50 f
Kiadás	1.118 P 57 f
Maradvány	21 P 93 f

Tanítói Otthon:

Bevétel	9.760 P 96 f
Kiadás	— —
Maradvány	9.760 P 96 f

All. Tanítók Országos Egyesületének J.-Nk.-Szolnok vármegyei Köre:

Bevétel	47 P 60 f
Kiadás	45 P 92 f
Maradvány	1 P 68 f

Temetkezési Alosztály:

Bevétel	1.085 P 60 f
Kiadás	819 P 21 f
Maradvány	266 P 39 f

Pénztári számadás eredetben csatolva.

Tudomásul szolgál.

Azután a pénztáros a választmány utasítása alapján összeállított költségvetést olvassa fel.

Általános Egyesületi:

Bevétel:	
1) 1934/35. tanévi egyenleg	21 P 93 f
2) F. évi tandíjakból és előfizetéseiből	812 P — f
3) Hátralékos tagdíjakból	2.817 P — f
Összesen	2.817 P 93 f

Kiadás:

1) Népművelés nyomási költsége	700 P — f
2) Várm. és járásköri gyűlések kiad.	100 P — f
3) Nyomatványok, írószerek, papír	60 P — f
4) Bélyeg, levelezőlap	50 P — f
5) Postaküldemények, kézbesítési díj	40 P — f
6) Pályadíj	60 P — f
7) Kiküldetési díj	210 P — f
8) Elnöki uti átalány	100 P — f
9) Titkári tiszteltdíj	40 P — f
10) Szerkesztői tiszteltdíj	100 P — f
11) Pénztáros elm. 934/35 é. kez. díja	57 P — f
12) " " kez.-díja az 935/36 é.	90 P — f
13) Jegyzői tiszteltdíj	24 P — f
14) Szövetségi tagdíj	435 P — f
15) Vegyes kiadás	50 P — f
16) Segélyezésre	50 P — f
17) Koszorú	50 P — f
18) Tartalékolásra	601 P 33 f
Összesen	2.917 P 93 f

Mérleg:

Bevétel	2.817 P 93 f
Kiadás	2.817 P 93 f
Maradvány	— P — f

All. Tanítók Országos Egyesületének J.-Nk.-Szolnok vármegyei Köre:

Bevétel:	
1) 189 tag után á 60 fill.	75 P 60 f
Kiadás:	
1) Nyomatványért és napjókra	15 P — f
2) Levelezésre	6 P — f
3) Uti átalányra	30 P — f
4) 5 százalékos kezelési díj	3 P 78 f
5) Előre nem látható kiad és tart.-ra	20 P 82 f
Összesen	75 P 60 f

Mérleg:

Bevétel	75 P 60 f
Kiadás	75 P 60 f
Egyenleg	— P — f

Közgyűlés az előterjesztett 1934—36. tanévi költségvetést elfogadja. Azután Elnök felkérésére Asztalos Sándor nagyrévi községi tanító „Nemzetünk önvédelmi harca és a tanítószolgálat” című nagy figyelemmel végigkísért és értékes tanulmányát olvassa fel.

Elnök javasolja, hogy a kiválóan értékes előadásért jegyzőkönyvi köszönettel adózzon a közgyűlés.

Előadónak a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavaz meg.

Azután Bihary István vez. kir. tanfelügyelő emelkedett szólásra, aki mélytartalmú beszédében elismerését fejezte ki a vármegyei tanítószolgálat évi működéséért. Leikes tapsokkal fogadott beszédében kéri a tanítószolgálatot, hogy a nemzeti öntudattal átittatott nevelést tegyék tanítói hivatásuk és működésük mindenek előtt való kötelességévé.

Majd Galla Endre és Berkényi Károly központi kiküldöttek ismertették az országos oktatási reformoknak az elemi iskolai népoktatással kapcsolatban tervezett célkitűzéseit. A nagy figyelemmel kísért előadás a reform nevelési elveknek kitűnő megvilágítását és magvas összefoglalását teljes mértékben szolgálta.

Elnök az illusztris előadónak hálás köszönetet mond a vm. tanítószolgálat nevében, majd a bíráló bizottság jelentését terjeszti elő az évi pályamunkákról.

Az elemi iskolások által előadható karácsonyi pásztorjátékra 2, az elemi iskolások részére alkalmas gyermekdarabra 9 pályamunka érkezett be. „A folyóirás ismertetése, tanítási módszere és helyesírási könyvnyittek” című pályaműre pályamű nem érkezett be.

Elnök jelenti, hogy a pásztorjáték pályázat és a 30 pengős jutalom nyertes vitéz Asztalos Sándor nagyrévi községi tanító, „Falusi karácsony” című jelíges munkájával.

Az ifjúsági szindarabokra kürt pályázat 30 P-ös díjat Turai Kálmán kántortanító (Tiszadere) nyerte, „Anyámnak én még sohasem vittem virágot” című „Vöröskereszt” jelígjű pályamunkájával. A 20 P-ös jutalmat Hunyor Ilona szolnoki áll. tanító; Legenda című, Megváltás jelígjű és Bene Lajos kir. tanfelügyelő ur által felajánlott III. 20 pengős pályadíjat Balogh Antal törökszentmiklósi rk. tanító, Isten kardja jelígjű „Haduzral az igazságért” című szindarabjával nyerték.

Közgyűlés a kitüntetett kartársakat lelkes ünneplésben részesíti.

Elnök a Tiszai Alsójárás Tanítóköre által beterjesztett énekverseny-alapszabály tervezetét ismerteti.

A közgyűlés az alapszabály-tervezetet elfogadja és az azzal kapcsolatos eljárással az élnökséget megbizra.

Elnök köszönetet mond az Alispán urnak, hogy a vármegyei ház disztermét rendelkezésünkre bocsátotta.

Köszönetét tolmácsolja a megjelent vendégeknek, a vez. kir. tanfelügyelőnek, az előadónak és a kartársainak a munkás együttműködéséből s Isten áldását kérve a további munkához, a közgyűlést berekeszti.

A lélekemelő ünnepszeg és a Szózat élénkítésével ért véget.

Kmf.

Csomor Irén s. k. Ferenczy Kálmán s. k. jegyző. elnök.

Tóhelyi Ferenc s. k. titkár.

Hitelesítik:

Szathmáry Lajosné s. k.

Módos Jenő s. k.

Andersen Aladárné s. k.

A Vármegyei Irkák.

Az elmúlt tanévben 202 P 98 f-t juttattak a Tanítói Otthon javára. Közszolgálat az elhatározásához hű kartársainak segítségével, az irkák használatát, mert ezzel áldoztak a köznek, gyarapították a T. O. alapot. Felhívjuk a Kartársak figyelmét arra, hogy nagyobb (negyed) alaku irkákat is forgalomba hozott a kiadó. Aki ilyeneket használ, ugyanúgy mellőzzék a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Irka kiadványokat ebben az alakban sem.

A közölt összeg — valljuk meg — igen szerény ahhoz, az erkölcsi erőhöz képest, ami vármegyénk ezer tanítójának számbeli létszámában szunnyad. Volt esztendő, amikor 1000 P-t juttattunk a T. O. részére. Pedig még akkor sem használt mindenki Vármegyei Irkát. Kis-kunhalas tantestülete a közelmúltban avatta Tanítói Otthonát. Hogy ezt megtehette, tulajdonítani lehet a közel 70 tanerő egységes elhatározásának. A tankönyvek utáni 10 százalék hasznot juttattak e célra s már áll a szép Tanítói Otthon! Ez egy kis várs tanítószolgálat dicséretese cselekedete.

Önkéntlenül kérdezzük: mi lehetne vármegyénk 1000 tanítója? Ha lejönnének a közbírák, a közbírák a egy akasztal tudnánk a lelkesedés után cselekedni, akkor lenne igazán nagy e nemes vármegye tanítószolgálat. Erre kérünk Benneteket Tanítótestvérek! Álljatok elhatározástok mellé. Szóljatok, nyilatkozzatok s azután cselekedjétek. Száz szép szóval is értékesebb egy jó példa. Halas példázott. Eleink hozzákzedtek, mi folytatjuk, de ne így, hanem úgy, hogy be is fejezhessük.

Erre kérünk szeretettel Mindannyiunkat! Elnökség.

tanításai alapján és a veszett kutya felismerésével, fog a népesség helyesen védekezhetni.

A falikép ára az O. K. E. kiadásában megjelent légyellenes faliképpel egyezően, de művészibb kivitelben, 0/100 cm. méretben, nagyméretű képekkel, nehéz chromokartonon nyomva, fémlécekkel ár. P 4.—, ugyanaz lécek nélkül ár. P 3.—.

Szolnok, 1935. május 14.

Hiv. főnök megbízásából:

Gombkötő Antal
vez. kir. tanfelügyelő.

1994—1935. sz.

Valamennyi elemi népiskola Igazgatóságának
Allomáshelyén.

Sopron sz. kir. thj. város polgármesterének átíratából arról értesülök, hogy a város tulajdonát tevő Manningerház erdei iskolában ez évben ismét alkalmat nyújtanak gyermekek nyaralására. A nyaralás folyó évi július hó elejétől 6 hétig tart. A teljes ellátás, felügyelet összköltsége a 6 hétre 75 P. A nyaralásra elemi iskolás gyermekek jelentkezhetnek. A nyaralásra az elemi iskolák vezető tanítói, igazgatói útján a szülőket értesíteni sziveskedjék. A nyaralásra való jelentkezés közvetlenül a „Manningerház” erdei iskola vezetőségéhez intézendő, ahonnan a szülők bővebb felvilágosítást kaphatnak.

Szolnok, 1935. május 22.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő

2072—1935. sz.

Valamennyi el. népiskola Tek. Igazgatóságának

A nagyméltóságú m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Ur 34.762—1935. V. 2. ú. o. számú rendeletével a népszerű tudományos folyóiratot, a *Buvár*-t az elemi népiskolák tanítói könyvtárai számára beszerzésre ajánlotta. Ez az ajánlás a *Néptanítók-Lapja* május 15-i számának 425. oldalán tetetett közzé.

A *Buvár* jelentősége a népművelés, a tanítói továbbképzés és az iskolai munka szempontjából e rendelettel legilletékesebb megállapítást nyervén, figyelmébe ajánlom.

A tanításnál a közleményekből sok anyagot felhasználhatnak.

Szolnok, 1935. május 28.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő,

2075—1935. sz.

Valamennyi áll. el. isk. Tek. Gondnokságnak
s áll. óvoda Tek. Felügyelőbizottságnak.

Folyó évi január 4-én 17—1935. tisz. alatt a fenti tárgyban kiadott köriratomra nem minden helyről érkezett be jelentés az áll. el. iskolák és óvodák vagyonegzelésének időszakai felülvizsgálatának megtörténtéről.

Felkérem tehát a tek. címet, ha még nem történt volna, hogy az időszakai felülvizsgálat a kellő időben megejtteni s az arra vonatkozó jelentést hozzám megtenni sziveskedjék.

Szolnok, 1935. május 31.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő

HATÁRIDŐK

Június 4. Trianoni gyásznap. A tananyag-beosztás és órarend betérjesztése a tanfelügyelőséghez június végéig.

Állami tanítók személyi és családi viszonyaiban beállott változások kimutatása június 30-ig a tanfelügyelőséghez.

Osztály és tanítóbeosztás betérjesztése a tanfelügyelőséghez. Kimutatás az állami tanítók mulasztásairól tanfelügyelőséghez június 30-ig

Használandó tankönyvek jegyzéke a tanfelügyelőséghez. Szamadások lezárása június 30-án 61300—935. VKM. rendelet.

A hó II. felében összeállítandó jövő évi tankönyv-jegyzék s július 15-ig két példányban a tanfelügyelőséghez beküldendő. Jelentések a tanfelügyelőséghez: Madarak és fák napja, Béke nap. Tűzriasztó próbák és tűzrendészeti inézkedés. Közérkölcsök romlása megállítására érdeklődés mit tett az iskola. Vakoknak gyűjtéséről. Nyelvi és zenei tanfolyamokról jelentés. Az állami isk. fenntartásához való községi hozzájárulás teljesítése június 20-ig bejelentendő a tanfelügyelőséghez. (640-2—32-930). 1—2 tanerős iskolák belételeiről jelentés. Tanulmányi kirándulásokról.

A tankötelezettség meghosszabbítása ügyében javaslat és jelentés. — Június 18. a Kormányzó születésnapja. Június 16 előtt évről

vizsga nem tartható. — Június 30-ig az évről vizsga megtartásáról jelentés a tanfelügyelőségnek. Június 30-ig jelentés az ifj. és tanítói könyvtára tanévi forgalmáról és állapotáról. — Évről igazgatói jelentés a tanfelügyelőséghez.

Július 1—5-ig beiratások, beiratási díj beszámoló. Takarékbán kezelt kamatok tőkésítése. Állami és községi iskolák, óvodák közszállításiáról július 20-ig jelentés a tanfelügyelőséghez. Tankötelezettség meghosszabbítása ügyében készített kimutatás július 20-ig a tanfelügyelőséghez. (62577—926, VKM). Július 15-ig a statisztikai adatgyűjtő iv elkészítése és felterjesztése.

Augusztus 28-ig az állami tanítók, tanítónők állomáshelyükön megjelenni tartoznak.

Szeptember. Költségvetések betérjesztése a tanfelügyelőséghez szeptember 15-ig. (61300—935. VKM. 5372-1—933. tanf.)

Az iskolai és könyvtári szamadások betérjesztése a közigazgatási bizottsághoz szeptember 30-ig, (61.300—935. VKM.) 1—2 köznap pótbetérítésre. Szeptember 10-én Veni Sancte. Iskolabajjárás alóli felmentések ügyében a gondnoksági és iskolaszéki javaslatok e hóban kimutatás kapcsán felterjesztendők.

Mulasztási kimutatást hetenként kell készíteni. — Testnevelési rendelet végrehajtásáról jelentés a tanfelügyelőséghez szeptember 30-ig. (74126—928. VKM.) Az állami iskola fenntartásához való községi hozzájárulás teljesítése szeptember 20-ig a tanfelügyelőséghez jelentendő. (640-2—32-930. VKM.) Tűzriasztás. — Tanulmányi kirándulás. Nem állami iskolák, óvodák, menházak órarendje és tanmenete a tanfelügyelőséghez betérjesztendő, Szeptember 30-ig az ifj. könyvtár könyvtári költségvetések betérjesztése a tanfelügyelőséghez. — Beiratási díj felhasználása tanfelügyelőséghez jelentendő.

Bihary István
vez. kir. tanfelügyelő

MIREK

Áthelyezés. Kammei Ferenc jászárók szállási-nagyaróki áll. tanítót a napközi, Székely Nándor kisajszallási-turonyi áll. el. isk. igazgató-tanítót a miskolci, Horváthné Daróczy Ibolya tiszaföldvár-küti áll. tanítónőt a rákóczi-falvai, Tápay László törökaszóntmiklós-ujbaltai áll. tanítót a deszki, Szász János rákóczi-falvai áll. segéd-tanítót a csepeli áll. el. iskolához helyezte át a miniszter ur.

Nyugdíjazás. Dr. Kovácsné Jancsó Bertta szolnoki áll. tanítónő, Renák Imre tiszaföldvár-nyugdíjazási közs. isk. igazgató-tanító és Gesztai Etelka jászberény-sóhadtanyai áll. tanítónő a tanév végével nyugdíjba vonultak. Kartársi szeretettel kívánjuk, hogy nyugdíjukat jövedelmükben sokáig élvezzék.

Véglegesítés. Csengő János kármesteri rk., Vágó László jászkarai rk., Török József szolnoki-szandai utad. tanítók, illetve tanítónő a jelen állásukban mint rendes tanítók véglegesítették.

— Pályázat helyettes tanítói és tanítónői állásokra. A közoktatásügyi miniszter a tanév végével megürsződő és az 1935—36. tanév elejével betöltés alá kerülő 80 állandó helyettes állami elemi iskolai tanítói, illetőleg 40 helyettes tanítónői állásra pályázatot hirdet. A kérvények benyújtásának határideje 1935 július 5. Az 1934. és 1935. évi júniusban oklevelet szerzett tanítók és tanítónők kérvényeit nem veszik figyelembe. A pályázók férfiak részére és nők részére külön-külön nyomtatványok állanak rendelkezésre, amelyeket feltétlenül igényelni kell a „Néptanítók Lapja” kiadóhivatalától (Budapest, VIII., Múzeum-körút 6. Egyetemi Nyomda.), mert a pályázati kérvény elengedhetetlen mellékletei. A kérvényt 12 filléres postabélyeg beküldése ellenében az igénylő posta útján kapja kézhez, vagy 30 fillérért személyesen veheti át. A pontosan kitöltendő kérdőlapra feltüntetett kérdésekre adott minden választ okmányokkal kell igazolni, mert csak az okmányos igazolásokat veszik figyelembe.

Az Eötvös Alap Biztosítási Osztálya módot ad minden szülőnek, hogy gyermekei számára megalapozott jövőt biztosíthasson.

Pályázók figyelmébe. A pályázatot nem nyert pályamunkák Rényi (Roth) Dezső könyvesboltjában ajálta bementése mellett átvehetők.

Nyugtázások: *Tagdíj címen*: Incze Béla, Szöllősy János, Kozák Antal, Tömökör József, Lőrincz János, Vass Kálmán, Beer Jenő 4—4 P. Mezőtúr, Merk Andor, Nyilas János, Máthé János, Szudey Irén, Kozelka Károly.

Bakos Jolan, 4—4 P. Tiszakürt, Fogarassy Mihály, Fogarassy Mihályné, Busay Mária, Vass Andor, Vass Andorné, Baumgärtnerné L. Mária, Kardos Katalin, Gál János Bóth Jolan, Nagy Tiborné, Mohács Katalin, Ragyina Margit, Mohács László, Bányai László 2—2 P. Cibakháza. Koós Eitel Jászládány, Boross Katalin Karczag, Elekes Kálmán Törökszentmiklós 4—4 P. Vitárius 4 P. Kiss Károly 4 P. Kiss Károlyné 4 P. Borköles Béla 2 P. Várhegyi Györgyné 1 P. Imrefalvi József 2 P. Várhegyi György 6 P. Venusz Mária 2 P. Fejes Vilma 4 P. Jászberény, Petricsek Mária 4 P. Kőtelek, Kardos Bertalan 4 P. Kardos Bertalané 4 P. Szolnok, Kretsmár Margit 4 P. Pusztagyenda, Szász József Cibakháza, Hunyor Ilona, Nagy Károlyné, Pethes Gyuláné, Haám Sándorné, Andersen Aladárné, Zelenka Mártonné, dr. Kovács Jánosné, Veress Mihály, 2—2 P. Módos Jenő, Czifra Sándor, Sztipics Bódogné, Jancsó Kajetanné, Polonyi Róza, v. Farkas Tivadarné, v. Nagy Lajosné, Toth Piroska 1—1 P. Szolnok, Tüske Aranka, Mann Béla, Vargha Mária, Száva Lajos, Herczeg Ilona Jászládány, Bogyó Béla Jászfelsőszentgyörgy, Kun Lajosné Karczag, Balássy Ferenc, Balássy Ferencné, Baloghné F. Irma, Barabás Irén, Bátky Antal, Bátky Antalné, Erpartti Mária, Hajagos Józsefné, vitéz Iványi Károly, Kovács Ilona, Ledniczky Andrásné, Martikány István, Rosznák Gézánt, Schaffler Jenőné, Schmidt Pálné, Szabó József Vas József 4—4 P. Kunszentmárton. Mihályfi József, Rátokay Lajos, Török Lőrinc, vitéz Fodor Béla, vitéz Fodor Béláné, Farkasné Mózes Margit, Nagy Julianna, Teleky László, Öllös Árpád, Turi Lajos Turkeve, Schiellsz Hugo Szajol 2—2 P. Csernyiné Keresztes Mária 2 P. Dr. Gergelyné J. Róza 2 P. Kövesdy László 4 P. Jászládány, Gárdonyi Jenő 4 P. Török szentmiklós, Török Jolan 2 P. Szanda-Szözlő, Greczmájér Károly 3 P. 20 f. Szolnok.

Temetkezési díj címen: Czifra Sándor 4 P. Csiky Ernő, Koczka József, Múhy Mária, 2 P. 40f.—2 P. 40 f. Csiky József, Vajtay zsefné, Ferenczy Sándorné, dr. Rimóczy Józsefné, Szathmáry Lajosné, Horváth Jolan 1 P. 20 f.—1 P. 20 f. Acsay Mihály 12 P. Szolnok, Petricsek Mária 3 P. 60f. Kőtelek, Csukás Mihály 2 P. 40 f. Mezőtúr, dr. Halmos Andor 3 P. 60 f. Szekszárd, Magyar Károly 3 P. 60 f. Pálmai Károlyné 1 P. 20 f. Jászberény, Molnár Lujza 2 P. 40 f. Jászfelsőszentgyörgy, Molnár Lujza 2 P. 40 f. Jászberény, Körmedyné P. Julia 2 P. 40 f. Mezőtúr, Markóth Dezső, Markóth Dezsőné, Kiss Sándor, Szakáll János, Flórenczné S. Ilona, Vida Gyuláné 1 P. 20—1 P. 20 f. Vida Gyula 2 P. 40 f. Tyepliczky István 3 P. Homok, Vitéz Iványi Károly 2 P. 40 f. Bátky Antal, Erpartti Mária, Martikány István, Baloghné F. Mária. 1 P. 20 f.—1 P. 20 f. Szabó Roza 2 P. 40 f. Kunszentmárton, Soós József 2 P. 40 f. Mogyorosy János 2 P. 40 f. Soós Józsefné, Sikolya Albert Kerekes Eszter, Illyés Margit, Angyal Mária 1 P. 20—1 P. 20 f. Tiszaföldvár, Hunyor Ilona, Petthes Gyuláné, 1 P. 20 f. Zelenka Mártonné 3 P. 60 f. Veress Mihály 3 P. 60 f. Szolnok, Molnár Béla 2 P. 40 f. Mezőtúr, Varga Gyuláné 3 P. 60 f. Szolnok, Zala József 2 P. 40 f. Jászládány, Tenkey József 2 P. 40 f. Hajós István 3 P. 60 f. Dr. Kerekes Sándorné 1 P. 20 f. Viczián Ilona 1 P. 20 f. Kiss Vilma 1 P. 20 f. Bezemek Jánosné 2 P. 40 f. Oroszy Viktória 2 P. 40 f. Császár Ferencné 3 P. Csernyiné, K. Mária 1 P. 20 f. Szolnok. Lótos Ferenc 6.60 Jászárokszállás.

Vonatok indulása és érkezése.

Szolnokról Budapest keletre indul: 1.00, 2.00, 2.41, 4.33, *3.29, 5.20, 7.46, 10.04, 14.34, 16.16, 18.12, 18.23, Budapest keletiről Szolnokra érk.: 3.13, 8.49, 10.57, 10.40, 14.22, 16.10, *17.42, 19.31, 18.52, 22.16, 23.49, 1.36.

Szolnokról Budapest nyugatira indul: 2.27, 4.55, 7.01, § 7.40, 7.50, 9.10, 19.24, 16.15, 18.18, 19.22, Budapest nyugatiról Szolnokra érk.: 6.51, 9.29, 10.43, 14.00, 15.59, 17.43, 20.44, § 23.08, 23.25

Szolnokról Mezőtútra indul: 0.10, 9.18, 10.50, 16.20, 19.00, § 23.16.

Mezőtúrról Szolnokra érkezik: 7.17, § 7.32, 10.04, 16.16, 18.04, 2.08.

Szolnokról Karcagra indul: 1.46, 9.36, 11.05, 16.01, 16.40, 19.10, 23.45.

Karcagról Szolnokra érkezik: 4.25, 9.08, 19.10, 16.06, 19.18, 1.44.

Szolnokról Ksztmártonba indul: 4.49, 13.25, 19.45. Ksztmártonból Szolnokra érk.: 7.29, 15.49, 19.09.

Szolnokról Hatvanba indul: 5.10, 8.03, 12.00, 13.40, 17.35.

Hatvanból Szolnokra érkezik: 6.30, 7.39, 10.28, 15.11, 23.10.

Szolnokról Vámosgyörkre indul: 5.20, 12.00, 14.34, 18.23.

Vámosgyörkről Szolnokra érkezik: 6.30, 8.49, 15.11, 18.52.

Szolnokról Lakytelekre indul: 5.15, 10.00, 13.39, 19.25.

Lakytelekről Szolnokra érkezik: 7.30, 14.19, 15.51, 21.04.

Dült betű: gyors, fetti: sebes, *expresso-vonat. § Vasárnap nem közlekedik.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Piac-ter.

Legnagyobb vaktár
Közigazgatási ügyvédi
iskolai, kézi-nyelvi, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból
és irócai felszerelésekből, tárgyakból és
trógepaállagokból üzleti könyvek gyártás.
Dobozgyártásban készítenek az államirón legjobb
kereskedelmi, patent, rakdári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett könyvtárkészítési osztály
legtartósabb kivitelű könyvtárakat, a leggyorsabbidővel
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszműveket.
Könyvnyomdánk elegáns, izlós kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, láblámpákat
lakodalmi és bál megéhvőket
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjúsági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

A Vármegyei Tanácsotól által kiadott „ÉRTESÍTŐ
KÖNYVELÉSNE” hapható. ROTH ÁRA NETTO 18 HILLER.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanbönyvek

Tanszerek

Önyvökölések

Öyomfatványok

ROTH DEZSŐ

15 u.-ovod

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolós szerkesztő:

Greczmajer Károly

Felolós kiadó:

Csiky Ernő

Szolnok, 1935. szeptember-október hó.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható :

Iskolai nyomtatványok.

945. Helyreállítási számolás
946. Baforelévelés
947. a. Állami elemi népiisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külív
947. b. Állami elemi népiisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belív
948. I. Kimutatás beíratási díjakról
949. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os pótdáváltságáról
950. III. Kimutatás a készpénz- és termény-hozzájárulásról.
951. IV. Kivonat a bérszerződésből
952. V. Kimutatás a pitványok jövedelméről
953. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
954. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
955. VIII. Kimutatás fűtési és krodai átalány megállapításához
956. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
957. Átvételi elismervény anyagokról
958. Napszájjegyzék
- 659/6 Népiiskolai helyi tanmenet A), L) belív B) külív
661. Könyvtári költségvetés
662. r énzári napo és számadás
662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
663. Állami elemi iskolai (kisdóvodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
663. Áll. elemi isk. (kisdóvodai) anyagszámadás
665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) mintá
667. Közs. isk. számadás
668. Népiiskolai költségvetés
669. Isk. alapgyőn-számadás
670. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbéveendő épületek számára
675. Poszt feladókönyv
688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
690. Elbocsátó-levél
691. Beíratási díj kezelési napló
803. Iktatókönyv
Iktatókönyv belív, tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belív iv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belív iv
824/c. Állami elemi iskola is óvodai számadás köve
829. Elemi iskolai érdeklő-könyvecske
830. Népiiskolai (elemi) bizonyítvány. Mellé tett papíron
841. Tiszteletvisi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás
I. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
941. Selejtézési jegyzék (5. sz. minta)*
942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tankötelez törzskönyvi lapja
2. m. Kisebítővel törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beküldött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elküldött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től.)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedő-tanonok számban az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
11. m. Értesítés tanonviszonyba lépő tan-kötelesekről
12. m. Értesítés tanonviszonyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyéni lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépett tan-köteles gyerekekről
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
17. m. Kimut. törzskönyvesített tankötelesekről
18. m. Feljelentés beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
20. m. Értesítés hivatalból való beíratásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyerekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több isben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzekről
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság-pénzekről
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírsgólás
35. m. Pénznapló büntetés-pénzekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi jelentés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladási céljaira

Kisdóvodák számára.

727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakatvezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakatvezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Kölségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*
750. Előmenegelő és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzsalap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használatra kötelezők.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utalással küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok-
vármegyei Áll. Tanítóegyesület.

Figyelem! Kérlek! Dicső áldogapostoraidban,
Szolnokon (Hosszú-léc.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GRECZMAJER KÁROLY.
FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelentik hűhagyóként.
Előzetes díj és reklamáció. Csiky Ernő
egyesületi pénztárához, a lap szellemi részét
szavatkozó közzétételre a szerkesztőség címére
Szolnok, Hosszú léc. Hátára
kérlek adnod díszet.

A vezérkar és munkája.

Pedagógia, te vagy előttem a legszebb és
legszentebb tudomány! A te célod egy a bibliá-
éval. Boldog vagy te, — boldogabb talán még
a bibliánál is, mert annak csak 12 apostola volt,
neked pedig sok száz és ezer.

Ezek a dicső apostolok szakadatlan mun-
kában voltak és vannak ma is. És lesznek is
mindig, még ember él a földön, mert az újabb
és újabb nemzedék mindig más és újabb ne-
velést kíván.

Mi is munkában vagyunk itt e megyében.
Hála Istennek, szép számmal vannak híveink
és apostolaink.

De van dicső vezérkarunk is!

Munkánk az embernevelés nehéz és ma-
gasztos tudomány. De hála a Mindenhatónak,
vezéreink hivatottsága jó uton vezet bennünket
a cél felé.

Nemrég indult meg egy újabb küzdelem a
felvilágosítás nagy munkájában s azóta szaka-
datlanul folyik, a lelkesedés legkisebb csökke-
nése nélkül.

A hivatalos nyelv (sajnos, csak idegen
szóval) *szemináriumnak* nevezi ezt a nagyszerű
munkát, melynek mi, e megyében, *Bihary Ist-
ván* kir. tanfelügyelő ur lelkes vezetésével, min-
den esztendőben a legnagyobb becsülettel, —
tudásvágytól és az önképzés ösztönétől fűtötte,
önfeláldozó lelkesedéssel, mindenkor meg tud-
tunk felelni. Szebbnél szebb miniszteri szavak
dicsérik évről-évre a munka lefolyását és ered-
ményét.

1930 óta (Öt év! Már jubilálhatunk is.)

immár 8 cikluson át 54 szemináriumot tartot-
tunk. Ezekben összesen 250 előadás hangzott
el megyeszerte. Ez előadások közül 29 elmé-
leti, 121 pedig gyakorlati (mintá) tanítás volt.

Az *elméleti* előadások közül 67-et állami
kaptárs tartott, 12-12-öt rkat., 11-et ref., és 1-et
társulati; 8 elméleti előadás tanfelügyelő részé-
ről, 25 pedig tanár részéről s végül 5 előadás
mások (orvos, katona) részéről hangzott el.

A 121 *mintatanítás* közül állami tanító
71-et, rkat. 20-at, ref. 14-et, társulati tanító 4-et,
tanár pedig 12-öt tartott.

Az adatokból láthatjuk, hogy az előadások
és mintatanítások tulnyomó részét elemi iskolai
tanítók tartották. Értékes és elismerésre méltó
segítségre voltak azonban a jászberényi ké-
pezdei tanár urak, élükön kiváló igazgatójuk-
kal, *Móczár Miklóssal*.

A szemináriumok kezdettől fogva mindig
nagy érdeklődésnek örvendettek, úgy a tanító-
ság, mint más intelligens foglalkozásúak (pa-
pok, tanárok, politikai hatóságok stb.) részéről.
Különösen sikeresek voltak mindig a jászberé-
nyei, karcagi, szolnoki és mezőturi szemináriu-
mok. E szép siker részint a *vezér*: a vezetősé-
tanfelügyelő ur és a vezérkar lelkeségének és
kiválóságának, részint a vármegye egész tani-
tósága nemes buzgalmanak és áldozatkészégé-
nek köszönhető.

Alljanak itt az érdemes nevek megörökít-
ve! Nevek, melyek viselői ragyogó példaként
szolgálnak nekünk. Nevek, melyek viselői hi-
vatott pedagógusok s így biztos kézzel mutat-
ják az utat kitűzött célunk felé.

A *vezérünk*: Bihary István tanügyi taná-

csos, kir. tanfelügyelő ur, akinek bölcs, higadt és tapintatos irányítása mindenkor garantálja a tárgyalások komolyságát, méltóságát, szakszerűségét és magas színvonalát.

A vezérkar szép névsora betűrendben itt következik: Angyal Sándor (Szolnok), Bihary István (Szolnok), Balla Béla (Jászberény), Balázs János (Kisujszállás), Bátky Antal (Kunszentmárton), Benyovszky Jolán (Jászberény), Berzátzky László (Jászberény), Bráda Lajosné (Karcag), vitéz Bakos Dénes (Jászárokszállás), Bakos Lajos (Törökszentmiklós), Csiky Ernő, Csiky József (Szolnok), Csekő Árpád (Jászberény), Deák Zsigmond (Turkeve), Danassy Mária (Jászfényszaru), Dévald József (Jászapáti), Dr. Elek István (Szolnok), Erparti Mária (Kunszentmárton), Fodor Zsigmondné (Mezőtur), Ferenczy Kálmán (Szolnok), Friedrich Ferenc (Jászárokszállás), Gaál István (Jászfényszaru), Geiszler Péter (Kunszentmárton), Greczmajer Károly (Szolnok), Hartung Nándor (Jászárokszállás), Hajós István (Szolnok), vitéz Iványi Károly (Kunszentmárton), özv. Jankovics Béláné (Jászberény), Kiss József (Jászberény), Kárpáti Károly (Karcag), Körösy Xavéria (Törökszentmiklós), Kappa Pál (Budapest), Kupits Ferenc (Jászberény), Kiss Károly és Kiss Károlyné (Jászberény), Kókai Béla (Mezőtur), Koháry Ilona, Kiss Magda (Jászberény), Kiss Anna (Mezőtur), Lörentey Olga (Jászárokszállás), Lótos Ferenc, Lótos Ferencné (Jászárokszállás), vitéz Ligety István (Tiszapüspöki), László József (Jászberény), Mihályfalvy József (Turkeve), Molnár Pál, Molnár Sándor (Mezőtur), Móczár Miklós (Jászberény), Magyar Ferenc (Jászberény), Markóth Dezső, Markóth Dezsőné (Tiszaföldvár), Mendélyi Elvira (Jászárokszállás), Madarász Károly (Turkeve), Mann Barna (Jászárokszállás), Nagy Károly (Kunszentmárton), Dr. Nagy Lajos (Karcag), Nemes István (Tiszaderzs), Orós György (Szolnok), Pataky Dénes (Kisujszállás), Pazár Zoltán (Jászberény), Piffkó Antal (Jászberény), Pataky Júlia (Törökszentmiklós), Racskó János (Jászárokszállás), Ring Károly, Ring Károlyné (Jászberény), dr. Stolmár László (Budapest), Schmidt Nándor (Törökszentmiklós), Szent-

iványi Béla (Jászberény), Szlávik Mária (Jászapáti), dr. Szentváry Alfréd (Budapest), Szentirmai Kálmán, Szombattalvi Béla (Jászberény), Tanay Antal (Jászberény), Thiel Bernát (Jászárokszállás), Tóhelyi Ferenc (Szolnok), Takács Sándor (Jászapáti), Tarján József, Tenkey József (Szolnok), Turay Kálmán (Tiszaderzs), dr. Telbisz Albert (Budapest), Tippmann Ilona (Törökszentmiklós), Vájé János (Karcag), Vársárhelyi Mária (Jászberény), Veress Mihály (Szolnok), özv. Zöld Jánosné (Mezőtur).

Ime a vármegye tanitóságának legjobbjait, kik elől viszik a fáklyát, hogy világítsanak. — Es akik tudományos mélységű értekezésekkel s remekbe készült, művészi tanításaikkal oly sok okulást és gyönyörűséget szereztek nekünk. — Bár egész bizonyos, hogy a vármegyében még sokan vannak mások, éppoly jelesek s akik a jövőben szintén kész örömmel fogják majd kezükbe venni a szellemi világítás reflektorát.

Az eddigi dicső munka eredménye már is mutatkozik. Az új tanterv szelleme lebegi át már jórészt meggyeszerzte a tantermek levegőjét. De van még elég csiszolni való is. — És ezt a további feladatot a nemes tanitóság lankadatlan lelkesedése bizonyára meg fogja oldani.

Dr. Kovács János.

Tanítási vázlat.

Tantárgy: Beszéd- és értelemgyakorlat. (III. oszt.)

Tananyag: A központi járás. Vármegyénk székhelye: Szolnok.

Vezérkönyv: Dr. Fodor F.-féle

Segédkönyv: Kiss József: A jászokunok földje.*

Szeml. eszközök: Képek, térképek, táblai rajzok.

I. Előkészítés.

1. *Kapcsolóismétlés.* Számonkérem a jász-sági felső és alsó járásról tanultakat.

Athajlás. Tiszasülynél láttuk először a Tiszát. Akkor azt ígertem, hogy majd utazunk a Tiszán.

*A III. és IV. oszt. számára kapható a Franklin Társulatnál.

3. *Célkitűzés.* Ma egy darabon a Tiszán utazunk, megismerjük a központi járást és Szolnok városát.

II. Tárgyalás.

1. *A központi járás képe.* Nyugodtan uszik hajónk a Tiszán. (Gőzhajó képe.) A hajó kapitánya rajtot mutat, (szeml.), amelyen látjuk az egész vidéket, merre most utazunk. Mit ígertem, hogy mit ismerünk meg ma? (Mutatom a központi járás nagyított képét.)

2. *Tutaj a Tiszán.* Beszélgetés közben, egyik kezemmel kis tutajt tolok a Tisza rajzán. Ugy intézem, hogy a tutaj elhaladjon a hajó mellett. A gyermekek kérdezni fogják, hogy mi az. Az okoskodást a felvidék és az Alföld faállományának összehasonlításával indítom meg.

3. *Átvágások a Tiszán.* Gyerekek balra tőlünk szélesen elkanyarodik a Tisza és mi innen nem arra megyünk, hanem a keskenyebb egyenes ágba. Hogyan lehetséges az, hogy itt két ágra szakad a Tisza? Miért? (Rajzolom az átvágás nagyított vázlatát. Az átvágások haszna. Tiszaszabályozás.) Pista legyen a hajó kapitánya. Kérdezősködünk tőle, hol találunk még ilyen átvágásokat? Most nézzünk utána a térképen! Kőtelek, Nagykőrű és Szajól községek közelében. (Térképolv.) Szajolnál felmegyünk a magas gátra és nyugat felé szemléljük a gyönyörű alföldi rónát. Kellőközépen látszik Besenyszög.

4. *Találkozunk a Zagyvával.* Ahogy a hajónk halad, szép nagy város körvonalai bontakoznak ki előttünk. Jobbról kis folyó stét a Tiszába. Ahogy megpillant bennünket, fehér habkarjával s kedves ismerősként üdvözl bennünket. De nekünk is ismerős! Szívünk repes az örömtől és boldogan kiáltjuk: A Zagyva! A Zagyva! Vajjon miért? (Dal: Zagyva partján lakom én...)

A hajó állomáson kiszálltunk. A feiszálló munkásoktól érdeklődtünk hová mennek? Tiszazagra igyekszünk, mocsaras, vizenyős területet lecsapolni, mondja az egyik munkás. Mire használhatják a mocsaras, vizenyős területeket? Az egyik ember Tiszavárkonyra megy. Hát ez miről nevezetes? (Elmondom a „Korona és

kard* mondját.) Még egy kevéssel tovább megyünk. Tiszavezseny. Ez a központi járás legdélibb községe. A munkásoktól elbucszva, az országoton Rákóczi-falván át visszamegyünk a Zagyva torkolatához.

5. *Szolnok leírása.* Ósrégi település. Itt, ahol a Zagyva a Tiszába torkollik, a homok töltesen régen vár volt. (Kép a horog-asztalon.) A vár első várispánja Zouonk vezér volt, Szent István hű vitéze, aké Gellért püspökkel vértanu halált halt. Zouonkról neveztek el a várat Szolnoknak, a vidéket Szolnok vármegyének. A régi vár falmaradékaiból rakták össze ezt a négyzetes kőfalat. (Kép). De büszkén áll az ósrégi vártemplom és tornyán ékesen áll Szent István keresztje. (Kép). A vár területén van Damjanich szobra. (Kép, magyarázat.) Körülötte árnyas nagy park és ebben a szolnoki művésztelép. Sok híres festőművészünk lakott és lélik itt. (Pettenkofen, Zombory, Pólya Tibor, Pólya Iván, Aba-Novák, Chiiovini, Fényes Adolf, Szlányi Lajos Szőnyi István, Vidovszky Béla, Zádor István, vagy más híres szolnoki művészek képeinek művészi reprodukciója).

De nézzünk szét a városban! A Baross-ucca, a Szapáry-ucca, Gorove-ucca a tágas piactér, lev.-lapok) Itt a vármegyeháza (Alispán, törvénybíró). Vele szemben a Kir. Törvényszék. (Lev.-lap). A törvényszék belső udvarán a rácsos börtönök. (Törvénybíró).

A Tiszaparton a sok hajó, tutaj, dögelye, csónak. A nyári fürdők. A „Tisza Fürdő.“ (Gyógyviz, földgáz.) A 10 holdas városi park s benne Verseghy szobra. (A gyermekek játszóhelyei). A gimnázium a Tisza partján, a kat. főtemplom, a ref. templom, ág. ev. templom, a gyönyörű Tisza-híd. (Lev.-lapok).

A hajó állomás, a gabonatarház, malmok, fűrésztelések, a Máv. műhely. A híres cukorgyár is a Tisza partján fekszik. (Lev.-lapok). Szolnokon sok a gyárképmény. (A gyárak haszna).

Bucszás előtt vessünk még egy pillantást a szöke Tiszára! Ni, amott a Tiszán tul kélik a város kiránduló helye a Möríc-liget. Erdőnek is beillik oly nagy! Vasárnap ide

sereglik a gyárakban, műhelyekben, üzletekben, irodákban kifáradt emberek tömege.

Vonaton térünk haza. Az állomás felé haladva, megnézzük a szolnoki Hősök szobrát. (Lev. lap.) Az Ország-zászlót. Jobbra látjuk a víztornyot, mellette a fa-és fémpipari szakiskolát, az áll. polg. fiúiskolát, az áll. bábaképzőt. (Képek).

Itt vagyunk a gyönyörű állomáson. (Kép.) Nézzük a térképen, hol jártunk, hol álltunk. A sok vasutvonatra terelem a figyelmet. (Vasúti csomópont, átkelőhely, élénk forgalom).

Egész héten zug, zajlik az élet. A gyárkémények ontják a fekete füstöt. Szombaton este megállnak a gépek...

Vasárnap reggel megkondulnak a templomok harangjai. Templomba hívják Szolnok istenes, munkás, szorgalmas népét.

Gondolatban kérjük mi is az Isten áldását hazafias törekvéseikre, szép munkájukra.

III. Begyakorlás.

1. **Összefoglalás.** Mig hazaérünk, megbeszéljük, hogy hol jártunk és mit láttunk. A járás behatárolása. A Tisza szabályozása. Tuta-
tazás, hajózás. A föld kihasználása. Szolnok és nevezetességei. Községek a folyók, vasutak mentén.

2. **Térkép-vázolás.**

3. **Házi feladat.** Odahaza írjátok be a vázlatba a községek neveit.

Karácsonyi pásztorjáték.*

Itta és zenéjét szerelte: **Vitéz Asztalos Sándor.**
(Figyelmeztetés! A pásztorjáték előadható külön is, mint pásztorjáték, vagy előjátékkal együtt, mint szindarab.)

SZEMÉLYEK:
a pásztorjátékban.

1. pásztor
2. " "
3. " "
Pista bojtár
Főangyal
Angyalok, legalább négy
Napkeleti bölcsek,
Királyok: Gaspár,
Menyhért,
Boldizsár
Királyok szolgája.

SZEMÉLYEK:
az előjátékban.
Apa, egy parasztagazda
Anya, a felesége
Jancsi 13 éves
Juliska 11 " "
Peti 9 " "
Jóska 6 " "

ELŐJÁTEK.

Szin. Egy parasztkönyha belseje. Jobb sarokban tűzhely, szemben lóca, rajta különböző edények, baloldalon ajtó, jobb oldalon asztal a falnál (területlen) mellette Jancsi kézben tartott könyvben olvas, a család többi tagjai a szerep szerint. Este van vacsora előtt.

Jóska (A földön játszik egy cicával, nyafogó hangon)
Anyám, Anyám, éhes vagyok.

Anya (A tűzhelynél forgolódik, valamit főz, csaknem háttal a nézőtérnek) Vájs egy kicsit.

Jóska (akaratosan) De én enni akarok!

Apa (Egy kis négylábú széken ülve bicskával gereblyét farag, forgácsokkal tele előtte a padló.)
Nyughass má!

Peti (Széttérpesztett lábakkal apja előtt áll, nagy figyelemmel nézegeti a munkát) Édes apám, aztán mivee furja ki?

Apa Majd elkérem a Kerekcsék fűróját.

Peti Oszd fafogakat tess belé?

Jóska A cica is éhes.

Anya Julikám teríts meg.

Julika (Anyjának segített) Igenis édesanyám. (hozza kezd, különböző tányérokat rak az asztalra.) Menj arrébb Jancsi. Édes, a kalácsot is föltegyem?

Jóska Én kérek.

Anya Oda teheted. Hallja, kend is abba hagyhatná má azt a vacakolást. Viszem az ételt.

Apa Jó van no. Rákd el Peti ezeket. (átadja a kést meg amit faragott)

Julika, söpörd el ezt a forgácsot. Lesz anyádnak mivee begyújtani.

Adhatná egy kis vizet is, megmosnám a kezem.

Julika Már van a táliba édesapám. (Söpör)

Jóska (felkel, kezében tartva a cicát az asztalhoz megy és felcsimpaszkodva nézeget, majd leereszti a cicát a kezéből, kezd felmászni a székre.)

Apa (Mossa a kezét.) Te! Jóska, gyere kézet mosni.

Jóska Ééé-n? Az enyim tisztja. (dörzsöli a nadrágszárhoz)

Apa (töröli a kezét) Te, ne mondjam még egyszer!

Jóska (gyanakodólag tekintget körül, majd lemászik a húródorva megy a mosdófalhoz)

Peti (Még mindig az apja által faragott gereblyerészt tartja a kezében, vizsgálgatja, méregeti) Apám, édes apám! Ippen 12 lyuk fér el... Mondja betlehemet nem csinálunk? Megigérté... Megkeresnek egy pár krajcár...

Apa Nincs má arra idő. Holnap má karácsony este. Hamarabb kellett volna szólni. Hát a Peterék járnak-e? Tavaly igen szép betlehemük vót.

Jancsi (könyvből feltekint.) Már járnak.

Jóska (majdnem Jancsival egyszerre) Torna is vót, osztán a zis Jézus az nem papírból vót.

Peti Három gyertya égett benne.

Anya Asztalhoz! Itt a leves. Add má ide Jóska a ke-

zetet, hogy följellem meg. Úlják le kend is
Peti (lerakja a gereblyét, végigtölti nadrágján a kezét, előbb apjára, majd anyjára néz, de az nem a kéjével, mire ő is megmosa a kezét.) Pedig kár vót. Krajcáros Gyurka ígérté, hogy együn. Lajos má a nagy szóbát is kikészítette.

Apa (a többikkel az asztalnál elhelyezkedők.) Ne lo-csogj má, jobb lesz ha idegyöss az asztalhoz. Te is Jancsi tédd le azt a könyvet.

Jóska (betekint a táliba feltérdelye.)

Jancsi (eltesszi a könyvet a Petivel együtt oldal.)

Jóska (megfogja a merőkanalat és feleméli a levest)
Mi van a levesbe?

Julika Te! Jörtsna!

Apa (megfenyegeti Jörkát, aki erre visszahúzódik, majd mindnyájan lehajítják a fejüket, csak Jóska néz körül. Imádkosik. (Jövel Jézus, légy vendégünk... (Itt felhangzik halkan a pásztorjáték első dallama, mely egyre erősödik, mintha közelledne. Gyertek menjünk keletnek... Folytatva Áldd meg amit adtál nekünk.)

Peti Ha! (ujjával int) Énekeltek?!
Julika Jaj de szép! Ezek nem Peterék.

Jörka Anya, én éhes vagyok.

Apa Biztosan más faluból leszenk. Szép dalájuk van. Jancsi Nem édes apám. Peterék új német tanultak be. Maris is velük van. Aki olyan szépen énekel a templomban. Most többen vannak...

Anya Ne beszéljtek má annyit, sem hallom. (A harmadik versnél.)

Julika Idegyűnnek édes apám idegyűnnek! Erresszük be.

Jancsi (kérőleg) Híjjuk be édesapám.

Anya No... behíjjuk?

Apa Hát szójál nekik Jancsi.

Jancsi, Jóska Peti, (egyszerre az ajtóhoz) Gyűjjenek be.

Julika Viasszesssem a levest a melegre. (A pásztorok bejönnek.)

PÁSZTORJÁTEK.

Előének. (1. sz. dallamra, valamilyen pásztorjáték szereplő énekel a háson, vagy a szimpadon kívül, Elcsinálta halkan, egyre erősebben, hogy a hallgatóban a közeledő ének illúzióját kelte.)

Gyertek, menjünk keletnek.

A csilágok vezetnek.

Urangyala leszólt:

Pásztorlúk, bojtárok

Ne féljetez én vagyok...

Bethlehemben egy jászol,

Kopott jószág, csak fából.

Benne fekszik egy gyermek.

Örüljetez emberek,

Megváltótok ő nektek...

Dicsően kél az ég ajtaján Jóna
Hangzik a dal a pusztán
Dicsően az Istennek, am tegnap
Békesség a földön
Földön az embereknek
(Három pásztor: a bojtár bojtárnak a háiba.)

1. pásztor. (termégtelenen beadván.)

Adjon Isten sok jó ételt!

Tele kamrát meg a pincét.

Héj! De égen iton vagyunk, és

Jobb legelő, hogy kutassuk.

2. pásztor.

Fáradt testünk de pihenne,

Ha egy kicsiny kis hely lenne.

Egész nap csak jöhet hajtánk,

Jó kínálást viszsonozánk.

(Társaira néz, azok bólintanak.)

3. pásztor.

Látom, a Te hárad népe (A gyerseket mutat.)

Szinte mondja, feküdjél le!

Pista! Menj ki, de jól vigyázz!

Szét ne fusson az a jószág... (Hátához.)

Pista bojtár.

Jó éjszákát hát kendteknél!

Nem lesz hája, én felelek!

Hiszem, hogy az Úr lesz nyolc,

Ki is lenne hát ellenem? (A bojtár kimegy.)

1. pásztor.

Feküdjünk le jó pajtások.

Suba alatt majd nem fástok.

Jó éjszákát mindenkinek,

Dicsően az Uristennek.

(Subájukat leterítik a lehevednek.)

KÖZJÁTEK.

(Esetleg elmaradhat, csak szimpadon kell.)

Jóska. Most alusznak anyám?

Anya. Fáradtak a pásztorok? Lefeküdtek.

Jóska. S meddig alusznak?

Peti. Nyughass má!

Pista bojtár.

(Visszajön lelkendezve. Keltegeti az első pásztor.)

Hallja! hallja! Hé, gazd uram!

Kellék kend fel! Tűstént, nyomban!

Óh! Micsodás szép angyalok,

Bizton mennybéli vándorok...

1. pásztor. (Bosszusan.)

Ne te, ne!... Hát hagyj már békét,

Mert megfogom a bot végét!

*Ez a dials tartalmazott pályamunka.

Fejbeülték menten Pista
Arról kóduisz adta fatya!

Pista bojtár. (Most már az őszest keltegeti.)

Hóha! Hóha! Keljenek fel.
Ez nem tréfa, higgyék hát el,
De már itt is az eleje...
Dicsértessék az Úr neve...
(A bejövő angyalok előtt letérdel, kezét
imára kulcsolja.)

Angyalok éneke. (A II. sz. dallam szerint.)

(Főangyal elől jön, utána az angyalok hozzák a
betlehemet. A pásztorok felugráltnak, szemüket dör-
zsölik, vontatottan egymásután letérdelnek. A dal már
az ajtóban kezdődik.)

Csodás titka van az égnek,
Isten drága kegyelmének.
Elfeledett minden rosszat,
Mít emberek csak okoztak.

Kitárta ő áldó kezét,
Földre küldte szent gyermekét.
Jó pásztorok örvendjete,
Meváltótok megszületett.
(A főangyal a betlehemre mutat.)

Nézzétek a betlehemet,
Jászolban a kisgyermeket.
Ő a régen várt Messiás...
Fején dicsőfény, oh, mily csodás.

3. pásztor.

Én Istenem álmodom tán?

2. pásztor.

Bőkj meg pajtás, nem látomány?

1. pásztor.

Mily szépek, hogy énekelnek.

Pista bojtár.

Zengjünk hálát az Istennek.

Pásztorok. (Térdelve énekelnek.) (III. sz. dallam szerint.)

Mindenható Atyánk, Úristenünk.
Tekints le ránk, légy kegyes mivélünk.
Imánkat hálánk fejében fogadd,
Te küldéd Jézust, drága szent fiad. Amen.

Angyalok kara felelnek.

A — a — men!

1. pásztor.

Pista fiam, jó bojtárom,
Hozd a legszebb kisbáránym!

Szegény vagyok, nincs vagyonom,
Amim van, csak azt adhatom. (Pista kimegy.)

2. pásztor.

Fogadd uram e zsendicét
Ez a legjobb, amit evék.
Nincs aranyam, nincs bársonyom,
Csak ez, de ezt odaadom.
(A betlehem előttelezti)

3. pásztor.

Istenem! Hát én mit adjak?
Tán e szűrt, ha meg nem bántlak?
Kopott jószág, de jó meleg.
Ide teszem ne vessed meg...
(Leveszi, a zsendicés fazék mellé a földre teszi)

Pista bojtár. (Visszajött egy kis báránnyal.)

Im uram a legszebb bárány!
De mit adhat egy kis bojtár?
Felajánlom dolgos kezem,
Fogadd el hát, nincs egyebem.
(Betlehem elé térdel, két kezét felé tárja.)

Napkeleti bölcsek. (Méltóságteljesen jönnek. (Énekel-
nek a II. sz. dallam szerint.)

Vezérszillag itt fenn ragyog.
Ez hát a hely, ahol vagyok?
Ott a gyermek!... Ő az urunk,
Ki előtt im leborulunk. (Letérdelnek.)

Légy üdvöz oh drága gyermek,
Hódolatunk ne vessed meg. (Felkelnek.)
Napkeletről jöttünk hozzád,
Ki az eget földre hozád.

Taníts minket hön szeretni,
Emberekkel sok jót tenni.
Te, bölcsesség hő forrása,
Minden szívnek hő fohássza.

1. pásztor. (Csodálkozva a többihez.)

Nézd a tudóst, bölcsek bölcsé
mégis hódol nem is büszké...

2. pásztor.

Mint térdelnek, hogy imádják!
Nincsenek hát földön csodák?

Királyok éneke. (A három király büszkén jön, de a
betlehem előtt meghajlítják fejüket. A szolga mö-
göttük ajándékokkal.) (A IV. sz. dallam szerint.)

Mi mind hárman
Királyok.
Ide jöttünk
Hozzatok.

Hallottuk a nagy örömet,
Hogy megváltónk megszületett.
(Ajándékokat leteszik, elvéve a szolgától s
hódolattal nyujtják.)

Fogadd Uram
Kegyesen,
Néked hoztuk
Szívesen.
Te vagy köztünk a legelső,
Kit leküldött a Teremtő.
(Letérdelnek hódolattal.)

Uram Jézus
Csodálunk,
Leborulva
Imádunk.
Te vagy szívünk régi vágya.
Te a királyok királya!
(Hódolattal hátrafelé húzóva felemelkednek)

3. pásztor. (Csodálkozva.)

Előbb bölcsek tudást kérnek,
Most királyok letérdelnek?
Hisz ez gyermek, mi lehet más?
Nem értem én ezt meg pajtás...

1. pásztor

Hallám ő az a megváltó...
Pedig gyermek, csak mosolygó.
Nincsen rajta semmi fényes,
De hatalma... az fenséges!

2. pásztor.

Ki ad itten értelmet hát,
Honnan vette nagy hatalmát?
Kit a bölcsek elismernek,
Királyok is megtisztelnék...

Angyalok kara. (II. sz. dallam szerint.)

Ne csodálkozz jámbor pásztor!
Égi küldött, földre szállott.
Ő lesz itt a jó magvető,
Embereket üdvözítő.

Ő a követ, Isten küldte,
Boldogságot, hogy elhíntse.
A szíveket melegíti,
Szerezzel megteheti.

Királyok. (Letérdelnek.)

Uram Jézus, tekints ide,
Itt térdelünk elepedve.

Napkeleti bölcsek. (A szín másik részén térdelnek.)

Egy mosolyod megvizasztal.
Tele van az sok malasztal!

(Mindenütt csak egy beszél. A jelenet végén élő-
kép szerű helyzet maradjon. Előtérben a betlehem, két
oldalt két két angyallal, a többi szereplők egyenesen
közélté elosztva a főangyal balról a legelső, a
család tagjai jobbról a legutolsó.)

Pásztorok.

Eltévedtünk, mint a bárány.
Vezess minket üdvök útján.

Főangyal.

Jézust híven kövessétek!
Születését hirdessétek.

Mindnyájan énekelnek (az I. sz. dallam)

Betlehemben egy jászol,
Kopott jószág, csak fából.
Benne fekszik egy gyermek.
Örüljétek emberek.
Meváltótok az nektek.

Feje körül glória,
Ő az Urnak szent fia.
Dicsőség az Istennek!
Békesség és szeretet
Földön az embereknek. Amen.

Angyalok kara.

A — a — men. (A III. dallam vége szerint.)

FÜGGÖNY!

A kegyetlen történelem

Múlnak telnek a napok. Elmúlnak szent-
dők és mi közben végezzük napi megszokott
munkakörünket. — Megszokjuk naponta látott
környezetünket, munkatársainkat, kikkel együtt
dolgozunk. Olyan közömbös ez a megszokás
és mégis olyan jól esik reá visszatekinteni.

Egyszer csak jön a történelem parancsa s
kérelhetetlenül belenyúl életünkbe, sorsunkba s
irányt változtat intézményekben és emberek
életében egyaránt.

A tanfelügyelet dolgozószobájába s bele-
nyúlt az idők múlása: a történelem. Reformot
kapott a felügyelet s vele a mi sorsunk is egy-
szerre megváltozott.

Itt hagynak régi kedves kartársaink!

Fejbeülték menten Pista
Arról kóduusz adta fatya!

Pista bojtár. (Most már az öszeszt keltegeti.)

Hóha! Hóha! Kelljenek fel.
Ez nem tréfa, higgyék hát el.
De már itt is az eleje...
Dicsértessék az Ur neve...
(A bejövő angyalok előtt letérdel, kezét
imára kulcsolja.)

Angyalok éneke. (A II. sz. dallam szerint.)

(Főangyal elől jön, utána az angyalok hozzák a
betlehemet. A pásztorok felugrálnak, szemüket dör-
zsollik, vontatottan egymásután letérdelnek. A dal már
az ajtóban kezdődik.)

Csodás titka van az égnek,
Isten drága kegyelmének.
Elfeledett minden rosszat,
Mit emberek csak okoztak.

Kitárta ő áldó kezét,
Földre küldte szent gyermekét.
Jó pásztorok örvendjetek,
Meváltótok megszületett.
(A főangyal a betlehemre mutat.)

Nézétek a betlehemet,
Jászolban a kisgyermeket.
Ő a régen várt Messiás...
Fején dicsfény, oh, mily csodás.

3. pásztor.

Én Istenem álmodom tán?

2. pásztor.

Böjk meg pajtás, nem látomány?

1. pásztor.

Mily szépek, hogy énekelnek.

Pista bojtár.

Zengjünk hálaát az Istennek.

Pásztorok. (Térdelve énekelnek.) (III. sz. dallam szerint.)

Mindenható Atyánk, Uristenünk.
Tekints le ránk, légy kegyes mivélünk.
Imánkat halánk fejében fogadd,
Te küldd Jézust, drága szent fiad. Amen.

Angyalok kara felelnek.

A — a — men!

1. pásztor.

Pista fiam, jó bojtárom,
Hozd a legszebb kisbárányom!

Szegény vagyok, nincs vagyonom,
Amim van, csak azt adhatom. (Pista kimegy.)

2. pásztor.

Fogadd uram e zsendicét
Ez a legjobb, amit evék.
Nincs aranyam, nincs bársonyom,
Csak ez, de ezt odaadom.
(A betlehem előtt letessi)

3. pásztor.

Istenem! Hát én mit adjak?
Tán e szűrt, ha meg nem bántlak?
Kopott jószág, de jó meleg.
Ide teszem ne vessd meg...
(Leveszi, a zsendicés fazék mellé a földre teszi)

Pista bojtár. (Visszajött egy kis bárányval.)

Im uram a legszebb bárány!
De mit adhat egy kis bojtár?
Felajánlom doigós kezem,
Fogadd el hát, nincs egyebem.
(Betlehem elé térdel, két kezét felé tárja.)

Napkeleti bölcsek. (Méltóságteljesen jönnek. (Énekel-
nek a II. sz. dallam szerint.)

Vezércsillag itt fenn ragyog.
Ez hát a hely, ahol vagyok?
Ott a gyermek!... Ő az urunk,
Ki előtt im leborulunk. (Letérdelnek)

Légy üdvöz oh drága gyermek,
Hódolatunk ne vessd meg. (Felkelnek.)
Napkeletről jöttünk hozzád,
Ki az eget földre hozád.

Taníts minket hön szeretni,
Emberekkel sok jót tenni.
Te, bölcsesség hő forrása,
Minden szívnek hő fohása.

1. pásztor. (Csodálkozva a többihez.)

Nézd a tudóst, bölcseket bölcse
mégis hódol nem is büszke...

2. pásztor.

Mint térdelnek, hogy imádják!
Nincsenek hát földön csodák?

Királyok éneke. (A három király büszkén jön, de a
betlehem előtt meghajtják fejüket. A szolga mő-
göttük ajándékokkal.) (A IV. sz. dallam szerint.)

Mi mind házman
Királyok.
Ide jöttünk
Hozzátok.

Hallottuk a nagy örömet,
Hogy megváltónk megszületett.
(Ajándékokat letessik, elvéve a szolgától s
hódolattal nyújtják.)

Fogadd Uram
Kegyesen,
Néked hoztuk
Szívesen.

Te vagy köztünk a legelső,
Kit leküldött a Teremtő.
(Letérdelnek hódolattal.)

Uram Jézus
Csodálunk,
Leborulva
Imádunk.

Te vagy szívünk régi vágya.
Te a királyok királya!
(Hódolattal hátrafelé húzódvá felemelkednek)

3. pásztor. (Csodálkozva.)

Előbb bölcsek tudást kérnek,
Most királyok letérdelnek?
Hisz ez gyermek, mi lehet más?
Nem értem én ezt meg pajtás...

1. pásztor

Hallám ő az a megváltó...
Pedig gyermek, csak mosolygó.
Nincsen rajta semmi fényes,
De hatalma... az fenséges!

2. pásztor.

Ki ad itten értelmet hát,
Honnan vette nagy hatalmát?
Kit a bölcsek elismernek,
Királyok is megtisztelnék...

Angyalok kara. (II. sz. dallam szerint.)

Ne csodálkozz jámbor pásztor!
Égi küldött, földre szállott.
Ő lesz itt a jó magvető,
Embereket üdvözítő.

Ő a követ, Isten küldte,
Boldogságot, hogy elhintse.
A szívet melegtíti,
Szeretettel megtelíti.

Királyok. (Letérdelnek.)

Uram Jézus, tekints ide,
Itt térdelünk elepedve.

Napkeleti bölcsek. (A szín másik részén térdelnek.)

Egy mosolyod megvigasztal.
Tele van az sok malasztal.

(Mindenütt csak egy beszél. A jelenet végén elő-
kép szerű helyzet maradjon. Előterben a betlehem, két
oldalt két két angyallal, a többi szereplők ügyesen
körülötte elosztva a főangyal balról a legelső, a
család tagjai jobbról a legelső.)

Pásztorok.

Eltévedtünk, mint a bárány.
Vezess minket üdvök útján.

Főangyal.

Jézust híven kövessétek!
Születését hirdessétek.

Mindnyájan énekelnek (az I. sz. dallam.)

Betlehemben egy jászol,
Kopott jószág, csak fából.
Benne fekszik egy gyermek.
Örüljétek emberek.
Meváltótok az nektek.

Feje körül glória,
Ő az Urnak szent fia.
Dicsőség az Istennek!
Békesség és szeretet
Földön az embereknek. Amen.

Angyalok kara.

A — a — men. (A III. dallam vége szerint.)

FÜGGÖNY!

A kegyetlen történelem

Múlnak telnek a napok. Elmúlnak eszten-
dők és mi közben végezzük napi megszokott
munkakörünket. — Megszoktuk naponta látott
környezetünket, munkatársainkat, kikkel együtt
dolgozunk. Olyan közömbös ez a megszokás
és mégis olyan jól esik rá visszatekintni.

Egyszer csak jön a történelem parancsa s
kérelhetetlenül belenyúl életünkbe, sorsunkba s
irányt változtat intézményekben és emberek
életében egyaránt.

A tanfelügyelet dolgozószobájába is bele-
nyúlt az idők múlása: a történelem. Reformot
kapott a felügyelet s vele a mi sorsunk is egy-
szerre megváltozott.

Itt hagynak régi kedves kartercsink!

Régi, megszokott baráti arcok távoznak el tőlünk, a változás törvényének megmáshatatlán parancsára. Asztalok, melyek mellől a szokott barátságos arcok üdvözöltek eddig bennünket, — ma már üresen állanak régi helyükön. Üres a szék és pihen a toll az íróasztalon, mintegy várva vissza gazdájukat, akivel talán már ők is megszokták az együttműködést.

De a gazda nem jön többé vissza soha!

Történelem! Te kegyetlen vagy, mert emberi szíveket taposol, amikor haladsz a fejlődés útjain. Embereket választasz el egymástól, kik hosszú időn át jóban-rosszban egybeforottak s egymást megszerették.

Alig akarom elhinni, hogy máról-holnapra egyszerre nem hivataltársam többé *Bene Lajos*, aki szakavatottsága mellett a humor és a jó kedély mestere volt közöttünk.

És *Jankovics Zoltán*! Ő is itthagytott volna bennünket? Alig hiszem! Talán csak rossz álom! A kedves, szerény, előzékeny kartárs nem jönne többé vissza asztalához? Alig tudok belenyugodni.

Gombkötő Antal is távozik. Bár ő még továbbra is tényleges marad Kecskeméten. — Rövid pár évi ittléte alatt ő is jó kartársnak bizonyult.

Bacskó Gyula is már tavasz óta nyugalomban! A becsületes hivatali és tanítói munka patinás alakja. Naponta nézem üres székét és ott az ür fájdalmas „Isten hozzád”-ot beszélek.

Szilvássy Nóra! Gondolt-e arra valaha valaki, hogy ő is otthagya egyszer a tanfelügyeletet? Ő talán a legnagyobb hiány mindezek között, mert hiszen *aranyhíd* volt ő a hivatalba, — szorongó érzések közt érkező vidéki kartársak és a hivatali tekintély légköre között.

Szomorú szívvel hajlunk meg a sors változhatatlan akarata előtt. Kedves kartársaim, — hiányozni fogtok nekünk sokáig! És hiányozni fogtok annak a sok-sok megyebeli kartársainknak is, akik sorsának figyelői és részben intézői is voltak. Sajnáljuk távozásukat!

Azoknak, akik közületek véglegesen búcsút vesznek a közpályától, egészséges, vidám, hosszú és zavartalan, boldog nyugdíjlevelet kívánunk. Akik pedig — bár más helyeken, de

tovább fogtok munkálkodni, a jó egészséghez mindenkinek felett egyet kívánunk: *jó munkatársakat!* Isten veletek!

Dr. Kovács János.

Nyári tanítógyűlések.

Az Országos Szövetség július 3-ára hívta össze a szövetségtanácsí gyűlést, mely hivatva volt a tisztújítást is megejteni. Rákos István kir. tanácsos, szövetségi elnök nyitotta meg a gyűlést visszapihlantást vetve az utolsó évtizedek tanítói mozgalmaira s elért eredményeire. Magas szárnyalású beszédben hangsúlyozta a kivánságok jogosságát, kitarásra buzdítva a kartársakat. Bejelentette, hogy magas korára való tekintettel nem vállalhatja tovább az elnöki tisztet s visszaadja a megbízást a szövetségtanácsosnak. Hosszasan, lelkesen ünnepelte a közgyűlés a távozó elnököt, majd a főtítkári és pénztárosi jelentések meghallgatása és elfogadása után a tisztújításra tért át. A titkos szavazással megejtett választás eredménye a következő:

Szövetségi elnök: Berkényi Károly áll. isk. igazgató; alelnök: Bajnok Géza rk. isk. igazgató, vitéz Csorba Ödön áll. isk. igazgató, Ekamp Nándor székesfővárosi szakfelügyelő, Mocsári László ref. isk. igazgató Moldoványi Gábor áll. isk. igazgató és Grieszhaber Henrik ág. ev. isk. igazgató.

Főtítkári: Suga'r Béla áll. isk. igazgató.

Titkárok: Tóhelyi Ferenc társulati vez. tanító, dr. Nagy Lajos ref. isk. igazgató, Földes Ferenc áll. tanító, Jankovics Valéria áll. tanító, Kerék Péter áll. isk. igazgató, Kovács Dénes rk. tanító.

Pénztáros: Marikovszky Gyula áll. isk. igazgató.

Főellenőr: Péterhídi József a Ferencz József Tanítók Háza igazgatója.

Főszerkesztő: Adorján József áll. isk. igazgató.

Számvizsgálók: Czibor János áll. isk. igazgató és Remes Lajos székesfővárosi igazgató.

A gyűlés után közebed volt a Tanítók

Házában, amelyen az új elnököt és tisztikart Ormos Lajos köszöntötte meleg szavakkal.

Az *Eötvös-alap* Julius 2-án ünnepelte a 60 éves működésének 60 éves évfordulóját. A népes diágygyűlésen a kultuszminiszter Boreczky Elemér miniszteri osztálytanácsos képviselte. A diágygyűlés előtt emlékünnepélyt rendeztek a Kerepesi uti temetőben Péterfy Sándor sírjánál, ahol Moldoványi Gábor és a Tanítók Háza udvarán álló Péterfy szobornál, ahol Mátyás József tartott emlékbeszédet.

A diágygyűlésen Rákos István elnök tartott magasszárnyalású elnöki megnyitót, amely után Háros Antal főtítkári értékes előadást az *Eötvös Alap* 60 éves működéséről.

Móra László alkalmi-költeményét szavalt el, nagy hatást keltve.

A diágygyűlés halálraiban köszöntötte Hóman Bélint kultuszminisztert, Berzeviczy Albert és Wlassits Gyula volt minisztereket és Szendy Károly főpolgármestert az *Eötvös-Alappal* szemben tanúsított jóindulatu támogatásukért.

A diágygyűlést ünnepi ebéd követte, amelyen a Rákos-serleggel Kohányi Gyula tartott felköszöntőt.

Délután osztóbizottsági gyűlés volt Farkas Gyula bizottsági elnök, majd rendes közgyűlés volt Solyom János alelnök elnökletével. Péterhídi József igazgató, Ivsita Gyula bizottsági elnök és Gergely István számtartó tartottak beszámolót és terjesztették elő jelentéseiket.

HIVATALOS RÉSZ

Valamennyi elemi iskolai igazgató urnak és Tanító urnak

A m. kir. Központi Illetményhivatal vk 25293-935. sz. átiratából: „X. Y.” áll. tanító 1935. július 1-től beszámítható kezdő szolgálati ideje alapján a VIII. fiz. oszt. 3 fokozatába lépett elő. A tanító 1935. június 27-én kelt beadványában kérte, hogy lakáspénze 1935. június 1-től a VIII. fizetési osztálynak megfelelően utalványoztassék, — mivel magasabb, illetve alacsonyabb összegű lakáspénz minden-

kor csak a változást követő lakbér negyed első napjától utalványozható; felkérjük a tek. kir. tanfelügyelőséget, sziveskedjék nevezettet értesíteni, hogy a VIII. fizetési osztály szerinti lakáspénz részére csak 1935. évi, augusztus havi lakbérnegyedétől utalított ki.

Fentiekrol Cimet tudomás és meheztartás végett azzal értesitem, miszerint az illetményhivatal közölte velem, hogy hasonló egyben a tanítók gyakorta fordulnak tájékoztatás iránti kérelemmel a nevezett hivatalhoz.

Miután a jelen értesítem a szóban ferdő kérdéslről teljes tájékoztatást nyújt, felhívom a Cimet, figyelmeztesse az érdekelteket, hogy a jövőben az illetményhivatalt ne zavarják.

Szolnok, 1935. szeptember 11.

Bihary István
tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

Valamennyi állami elemi és állami gazdasági iskola Tekintetes Igazgatóiágnak

Állomáshelyén.

Tudomás és megfelelő további eljárás végett értesitem, hogy miszerint a VK Miniszter ur 39144-935. sz. rendeletével hozzájárult ahhoz, hogy a Cim vezetése alatt álló iskolák a Lengyel Rheinfuss Ede festőművész festménye után a magyar földrajzi intézet r. t. kiadásában megjelent „A magyar nemzeti hadsereg bevonulása Budapestre 1919. november 16” c. faliképet a beszerzési átalányuk terhére beszerzhessék.

A Magyar Nemzeti Hadsereg bevonulásának Emlékbizottsága közli velem, hogy a nevezett falikép ára 80x90 cm. nagyságban, díszes kerettel, üvegezve és sárgaréa címtáblácskával ellátva az egyes iskolák igazgatóit és tanítóit azok részére felsőbb intézkedés folytán darabonként P 18.

Ugyanílyen nagyságu, az iskolai használatnak megfelelő kemény kartonra kaszirozott és függesztékkel ellátott kép ára — az egyes iskolák ifjúsági gyülekező helyei: (főcsarnok, tornaterem, folyosók, cserkészotthonok stb.) részére — darabonként P 6.40.

Szolnok, 1935. szeptember 23.

Bihary István
tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

3413—1935. szám.

Valamennyi el. isk. Tek. Igazgatóságának
Állomáshelyén.

Drozdy Gyula: Helyesírás és nyelvi magyarázatok az V—VI. osztályban c. vezérkönyvet írt, melyet a kiváló szerző a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr megbízásából írt meg s amelyet az Országos Közoktatási Tanács felülvizsgált és jóváhagyott.

Ez a könyv — éppúgy mint a II. III. és IV. osztályos kötetek hivatva van arra, hogy a helyesírás tanításának és a nyelvi magyarázatoknak eddig bizonytalan módszerét, a Tanterv és Ulasításoknak megfelelően, elméleti megvilágítással és gyakorlati utmutatásokkal határozottan és világosan állítja a tanítóság elé. (Ára 7 pengő.) Megrendelhető a kir. magyar Egyetemi Nyomdában.

Ma már elvitathatatlan tény, hogy a népközpontú egységes vezérkönyvek sorozatában megjelent köteteket egyetlen tanító sem nélkülözheti, aki a tanítás menetét a mai kor követelményeinek megfelelő színvonalon kívánja tartani. A sorozat kiváló pedagógiai értékét legjobban bizonyítja a szakajtó osztatlan elismerésén kívül az a tény is, hogy egyes kötetek már idegen nyelvre lefordítva is megjelentek.

A kiválóan értékes vezérkönyvet, amely minden néplapítónak fontos utbaigazítást ad arra hogy az elvont tananyagot hogyan tanítsa. A tankerület tanítóságának melegen ajánlom.

Szolnok, 1935. október 4-én.

A kiadmány hitelül:

Vitéz Bányay

ber. áll. el. isk. igazgató.

Bihary István sk.

tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

3530—1935. szám.

Valamennyi nem állami elemi iskola tek. Iskolaszékének, uradalmi iskolának és nem állami ovoda és menház tek. Felügyelő Bizottságának! Állomáshelyén.

Felkérem a tek. Címet, hogy a nem állami

tanintézetek nyugdíjintézeti járulékkal kapcsolatos u. n. novemberi bejelentést, a szokásos előírt formában, blankettán, vagy annak másolatán, pontosan kiállítva, aláírásával és pecsétjével ellátva, hozzám egy példányban legelőbb februári november hó 25-ig okvetlenül beérteszteni sziveskedjék.

A novemberi bejelentéseket igazgató, vagy tanító (óvónő) nem írhatja alá, hanem csak az iskola, vagy ovoda fenntartó törvényes képviselője. A bejelentés homlokára hivatkozni kell az iskola (ovoda, menház) nyugdíjintézeti nyilvántartási számára.

Figyelemre emelem a tek. Címet, hogy a bejelentésben az alkalmazottak személyi és szolgálati adatait, továbbá az állás elfoglalás és az eltávozás adatait a legpontosabban írják be, nehogy a Minisztériumban a hiányokat észre vételezzék, ami fölösleges munkatöbbletet okoz.

A novemberi bejelentést azok az intézetek (iskolák, ovodák) is tartoznak minden esztendőben beérteszteni, amelyeknél személyi változás nem volt, tehát az egy tanítós iskolák és az ovodák is.

Különböző nyilvántartási szám alatti intézetek egy jelentésbe nem foglalhatók. Viszont egy nyilvántartási szám alatti intézeteknek eleget a bejelentést egy példányban kiállítani, illetve az összes intézetek adatait egy jelentésbe foglalni, akkor is, ha azok a város, vagy község különböző helyein, különböző épületekben vannak elhelyezve. Azok a fenntartók, akiknek a vezetése alatt levő több intézet egy közös nyilvántartási szám alá véteft, azt az egy közös nyilvántartási számot írják a bejelentés homlokára.

Szolnok, 1935. október 9-én.

A kiadmány hitelül:

Vitéz Bányay

ber. áll. el. isk. igazgató.

Bihary István sk.

tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

Saját és a Vármegyei Tanítóegyesület érdekeit szolgálja, ha iskolájába a „Jász Nagykun-Szolnok-megyei irkák”-at vezeti be, mert a forgalom 5 százaléka a Tanító Otthoné!

IRODALOM

Számolástanítás az elemi iskolában. Bene Lajos, tanügyi titkár, ismert tanügyi író toliból most jelent meg a „Számolástanítás az el. isk. IV.—V.—VI. osztályában”. Ez a két füzet méltó kiegészítése a „Számolástanítás I. II.—III. osztályok anyagával foglalkozó munkáknak. Bene Lajos ezen munkájával a tanítóságot hálára kötelezte, mert olyan utmutatás, nyújt, mely minden tanítónak érték. Nem el. melletekkel foglalkozik, hanem tanításokban, tanítási vázlatokban és ezekkel kapcsolatosan ad olyan tájékoztatásokat, melyeket sikeresen felhasználhat minden tanító. Különös érdeme a munkának, hogy minden osztályban azokkal a kérdésekkel foglalkozik behatóan, amelyek a számolástanítás lényegét képezik. Különös gondot fordít arra, hogy a gyermekek erős számképeket nyerjenek, tisztult fogalmai alakuljanak ki. A munkák minden során meglátászik, hogy hosszas tapasztalatból leszűrt tájékoztatás. A munka értékét bizonyítja az is hogy a korábban megjelent I.—II.—III. osztály anyagát magában foglaló füzetek már második kiadásban forognak közkézben. Az egyes osztályok anyagát magukba foglaló füzetek külön-külön jelentek meg, hogy mindenki azt szerezhesse meg, amelyre éppen szüksége van. Az I. o. ára 1 P 20 fillér, a más osztályokké egyenkint 80—80 fillér. Az V—VI. o. anyaga egy füzetben jelent meg. A munkákat kártsaink figyelmébe a legmelegebben ajánljuk, mert ezek ismeretével a munkálkodásukat könnyebbé és eredményesebbé tehetik. Legcélszerűbb mód a munkák megszerzésére. Bene Lajos Budapest 39.365. sz. postatakarékpénztári csekk számlára a szükséges összeget elküldeni és jelezni, hogy mely füzet szükséges. A szerző a pénz beérkezése után a kívánt munkát bérmentesen küldi meg.

A Dunántúli Népművelő című, havonta megjelenő közművelődési folyóirat az országgyedüli folyóirata, amely kimondottan az iskolán kívüli népművelés kérdéseivel foglalkozik. Mint ilyen a népművelőknek szinte nélkülöz-

hetetlen, mert gyakorlati népművelési kérdéseket tárgyal, foglalkozik a népművelés pedagógiájával és módszertanával. Ezenkívül minden száma több kidolgozott időszéri népművelési előadást tartalmaz, így mentesíti a népművelőt attól a nagy fáradságtól és sokszor anyagi áldozattól, amivel előadásának anyagát összegyűjtheti.

A lapot a Nagyméltóságú Vallás és Közoktatásügyi Miniszter Úr 68.635/1934. számú rendeletével a népművelési könyvtárak céljaira alkalmas folyóiratok jegyzékébe is felvette, amely tény a legfelsőbb helyről jövő elismerést igazolja.

A lap legújabb számának vezércikkében az igazi népművelőt mutatja be Csiban Károly. Abláncy József: A Gyöngyös Bokrétája szereplőiről és annak jelentőségéről, valamint a reformpolitika és a népművelés kapcsolatáról értekeznek. Bognár József a népművelési előadóképző tanfolyamok jelentőségét méltatja. Böcseics János válaszol a Dunántúli Népművelő előző számában megjelent cikkre: „Várjuk a népművelési törvényt”. Ezután három kidolgozott gyakorlati és időszéri népművelési előadás következik. Majd tanmeneteket közöl az 1935-36. tanévi népművelési előadásokhoz, valamint a családvédelmi és családnevelési tanmenetében felvehető előadási anyagot ismerteti. Végül Rábasömjén község népszokásaiból hoz ismertetőt. Ezenkívül bő híryanag, könyv és lapszemle egészíti ki a lap legújabb számát.

Lapunk olvasóinak készüggel küld a lap kiadóhivatala (Dunántúli Népművelő kiadóhivatala Szombathely, Vármegyeház) ingyen mutatóvány számot.

A Szavalókórosok Szervezetének és Tanításának Módszere. Ezen a címen most jelent meg Rózsavölgyi és Társai kiadásában Budapesten Tiboldi Józsefnek az elemi iskolák, polgári fiú- és leányiskolák, gimnáziumok, középiskola tanintézetek, cserkészek, leventék, dalárdák, egyházi- és világi egyesületek, továbbá az iskolán kívüli népművelés céljaira alakult szervezetek részére írt elméleti munkája.

A kiváló zeneszerző és pedagógus tudományos felkészültséggel és nagy gyakorlati érzéssel ismerttel a szavalókórusok szervezésére és tanítására, ugyancsak a hangutánozó és ütőhangszerek használatára vonatkozó elméleti és gyakorlati utbaigazítást is ad úgy, hogy annak alapján a szükséges ismereteket bárki könnyedén elsajátíthatja.

A házagpótló mű tanítók, tanárok és kar-nagyok részére nélkülözhetetlen segédeszköz. Ára: 2.— P. Megrendelhető a szerzőnél: Pestszenterzsébet, Vas Gereben utca 11. és minden könyvkereskedésben.

Változások a tanügyi közgazgatásban.

A közoktatásügyi igazgatás reformjával kapcsolatban vármegyénk tanügyi igazgatásában is változások állottak be.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye a debreceni tankerülethez csatoltatott, amelynek élére, a kiváló gyakorlati pedagógust, vitéz dr. Besenyey Lajos c. tankerületi főigazgatót, a debreceni református gimnázium igazgatóját állította a miniszter ur, tankerületi főigazgatói címmel.

Az átszervezéssel kapcsolatosan Bihary István vez. kir. tanfelügyelőt tanügyi tanácsos-sá, Gombkötő Antal kir. tanfelügyelőt, tanácsos-sá, dr. Kovács János kir. tanfelügyelőt tanügyi titkárrá, Bene Lajos kir. s. tanfelügyelőt tanügyi titkárrá, Jankovics Zoltán kir. tanfelügyelőt pedig tanügyi segédtitkárrá nevezte ki a miniszter ur, Dr. Horváth Zoltán és Dr. Strömpl János ideiglenes tanügyi fogalmazó gyakornokká nevezettek ki és szolgálatukra a szolnoki tanfelügyelői hivatalban osztattak be.

A tanfelügyelői tisztikar létszámában is nagy változást okozott a tanügyi igazgatási reform végrehajtása. Régi kipróbált, értékes munkaerők távoznak s adnak helyet az új generációnak.

Bene Lajos tanügyi titkár, pedagógiai író, lapunknak is jelles tollu munkatársa betöltött szolgálati idővel, nyugdíjba vonult, ugyancsak

nyugdíjba vonult Jankovics Zoltán tanügyi segédtitkár is. Gombkötő Antal tanügyi tanácsos szintén távozik tőlünk, Kecskemétre helyezvén őt át a miniszter ur, a tanfelügyelőség élére, Szilvássy Nóra berendelt áll. tanítónőt a szolnoki áll. iskolához rendelte a miniszter ur további szolgálatára. Bacskó Gyula berendelt áll. isk. igazgató már a tavasszal nyugdíjba vonult, betelven 40 éves szolgálati ideje.

A tanügyi közgazgatás értékes munkását távoznak tőlünk, akiket az együtt töltött hosszú évek alatt megtanultunk tisztelni és becsülni. Igaz jóakarói voltak a tanítóságnak, aki bennük széles látókörű, nagy tudású, jóllelkű és jóindulatu előljárótt tisztelte és becsülte. Mindnyájunk szeretetét és nagyrabecsülését viszik magukkal. Fájjaljuk távozásukat. Őszinte szívvél kívánjuk, hogy az új munkakörbe távozó további munkáját, siker s jó Isten áldása kísérje. Azoknak pedig akik megváltak az aktív tanügyi munkától, szeretettel kívánunk hosszú, nagyon hosszú, zavartalan és boldog nyugalmas éveket.

A hivatal új tagjainak, ezúton mondunk szíves Isten hoztát. (gk.)

MIREK

Dr. Tóth István államtitkár nyugalomba vonult. A kulturkormányzat reformjával kapcsolatban sok oly kiválóságtól kell búcsút vennünk akiknek nevét többévtizedes munkásság tette ismertté és tiszteltté a közoktatásügyi munkáinak előtt. Sok értékes, sokszorosan kipróbált kulturpolitikus teszi le a tollat és vonul nyugalomba, hogy helyet adjon az új generációnak. Nem nézhetjük fajdalmas érzés nélkül, hogy dr. Tóth István államtitkár is véglegesen leteszi a tollat és nyugalomba vonul. Dr. Tóth István államtitkár fényes pályát futott be. Egyike volt azoknak, akiknek kivételes tehetsége a köz javára érvényesülhetett, nagy tehetsége, fáradhatatlan munkakedvvel párosult és ez emelte a köztisztviselői pályán a legmagasabb rangig. Vármegyénk közokta-

tásügye különösen érdekelte. Fejlődésének minden mozzanatát élénk figyelemmel kísérte, mert bensőséges kapcsolatok fűzték szűkebb hazájához. Mezőturon ringott bölcsője s innen indult el fényesen ívelő pályája. 1902-ben lépett a kultuszminisztérium szolgálatába. Munkaköre, beosztása többször változott s így a kiváló kulturpolitikus fényes tehetségét és sokoldalúságát különböző ágakban érvényesíthette. Legutóbb az elemi iskolák és középfokú iskolák ügyeit vezette, mint miniszteri osztályfőnök. Nyugalomba vonulás alkalmából a Kormányzó Ur Ófömlétsága államtitkárrá nevezte ki. Nyugalomba vonulásakor a közoktatásügy összes munkáinak nagyrabecsülését viszi magával.

Kinevezések a VII. fiz. osztályba. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Angyal Sándor, Csiky József és Vajay József szolnoki, Bátky Antal kunszentmártoni, Rátkay Lajos turkevei állami, Horváth Pál besenyszögi közs., Szentiványi Béla, Kertész Károly jászberényi rk., Farkas István karcagi rk. Kárpáti Károly, Szilágyi Lajos karcagi ref. Molnár Pál mezőturi ref. Feisztammal Károly szajoli rk. és Kardos Bertalan szolnoki ízr. tanítókat a VII. fizetési osztályba nevezte ki. Gratulálunk!

Tanítói kinevezés. Dr. Magayné Niko-lits Ilona, Szabóné Schäffer Valéria szolnoki, Mendelényi Elvira jászárokszállási, Pomázy Magdolna jászladányi, Szanyiné Szabó Jolán mezőturi segédtanítókat rendes áll. tanítókká nevezte ki a miniszter ur.

Athelyezés. Lótosné Szabó Anna jászárokszállási-ágól áll. tanítónő a belterületre, Nedečzky Margit Kunszentmártonba, Berky Brigitta Szolnok-Alcispusztára, Magor István Szolnok-Alcispusztáról Pilisvörösvárra, Molnár Árpád Gyöngyösről Turgonyra, Molnár Sándor mezőturi gazd. isk. igazgató Debrecenbe, Sebők Sándor komádi gazd. isk. igazgató Mezőtúrra, Sebőkne Konczek Margit Mezőtúrra és Szabó Sarolta Mezőtúrról Békásra helyeztett át.

Királyi hercegi keresztapa. Ince Antal jászárokszállási áll. isk. tanítónak most szü-

letett tizenegyedik gyermekének keresztapjának tisztességét vitéz dr. József főherceg és fenséges hitveae, Anna királyi hercegnő, vállalták el E megtiszteltetésben nemcsak a világháború egyik vitéz frontharcosának, hanem a sokgyermekes tanítóanyának a szerény néplásói állásnak megbecsülését is látjuk. A maguk részéről őszinte szeretettel gratulálunk.

Házasság. Vajay József török-szentmiklósi áll. tanító és Kalász Mária okleveles tanítónő a f. é. szeptember hó 1-én házasságot kötöttek. Sok boldogságot kívánunk!

Beszélő számok. A vármegyénk elemi iskoláiban működő Ifjúsági Vöröskereszt csoportok múlt tanévi munkásságáról szóló beszámolóiból vesszük a következő ügyeismemelt adatokat: Segélyeztek az Ifjúsági Vöröskereszt tagjai 1934/35 tanévben 4974 tanulót tízóraival, 4705-öt ebéddel, 565-öt éledelemmel, 637-et ruhaneművel és 1286 tanulót tanzerrel. Kiosztottak ezeken kívül 45 q fát és 630 szeretetsomagot is. A Jugoszláviából küldözött magyar véreink megsegítésére 83 P. 72 f-t gyűjtöttek a derék ifju vöröskeresztek.

Helyettesi megbízás. Az 1935/36. tanévre is helyettesi megbízást nyertek a következő kartársaink: Zubek Mihály jászberény-homoki, Ujházi Irén a jászberény-beletanyai, Hajmássy József a jászberény-medgyestanyai, Kiss Magda a jászberényi belterületi, dr. Gacsályiné Bagi Irén a jászárokszállási-györökpartli, Fucsek Valéria a jászárokszállási belterületi, Csontos Sándor a dévaványai-sátoó, Szász József a cibakházi-egyeshalmi, Fekete Kálmán a jászberény-ujerdői, Fazekas Mária a jászberényi földműves iskolai, Antal Mária a jászladányi belterületi, Bihary Lajos a jászladányi I. sz. tanyai, Tóth Jolán jászberény-sóhídi, Bargár Odón a kunszentmártoni-vekeri, Vágó Róza a mezőtúr-pusztapói, dr. Gönczéné Gerey Ilona a mezőtúr-törőshalmi, Métó, Gábor a mezőtúr-pusztapói, II. sz. Kálló Mária a nagykőrűi belt., Gerencsér Béla a nagyrévi, Kovácsné Blaskó Julia a rákóczi-falvai, Kerényi Sándor a rákóczi-falvai-prajziktjelepi, Varjassy László a szelevény-haleasi, Poór Jenő a sze-

levény-istvánháza, Borbély Vilma szolnok-eresztőháalmi, Szakall János tiszaföldvár-pusztahéki, Mantuano Janka a tiszaföldvár-belterületi, Józsa Erzsébet a tiszasülyi-belterületi, Dolák Árpád a tiszasülyi ifjúági, Várnagné Somogyi Mária és Szöke Ilona a törökszentmiklós-kengyelifalui, özv. Acsayné Mohai Margitka, tenyőujfalui, Nagy Irén a törökszentmiklós-surjáni, Tóthné Székely Vilma a törökszentmiklós-alatkai és Farkas Mária Edit a törökszentmiklós-sűrűdőlői áll. el iskolához nyertek megbízást.

Tanügyi kiállítás Kunszentmártonban. A Tiszai alsó-járás községeinek iskolái igen sikerült és értékes tanügyi kiállítást rendeztek f. évi szept 7-én Kunszentmártonban, az áll. el. iskola központi épületében. A Szolnokról kiszállt három tagú bíráló bizottság javaslatára alapján a következő díjakkal jutalmazta a kiállítás rendező bizottsága a kiállító iskolákat. Nagy aranyérmert nyertek a kunszentmártoni polgári, a kunszentmártoni belterületi, a kunszentmártoni külterületi áll. el. iskolák. Kis arany érmet kapott a nagyrévi közs. osztatlan, a tiszaföldvári belterületi áll., a tiszaföldvári ref. és a tiszaföldvári iparostanonc iskola. Ezüst érem jutott a cibakházi áll., a szelevényi áll., a tiszaföldvári iparostanonc, a tiszaföldvári gazdasági továbbképző és a tiszakürti ref. el. népiskolának. A jól megrendezett kiállítás a résztvevő tanító-kartársak, különösen pedig vitéz Iványi Károly kunszentmártoni áll. el. iskolai igazgató érdeme.

A Magyarországi Tanítók Eötvös-Alapjának Biztosítási osztálya módot nyújt valamenyinyi tényleges és nyugdíjas tanügyi alkalmazottnak és hozzártozóinak, hogy önmaguk és családjuk jövőjéről fillérek ellenében gondoskodhassanak. A Biztosítási Osztály keretében ezújszerint: I. Temetkezési, — II. Családbiztosítási, — III. Takaréki, — IV. Gyermekbiztosítási osztályok, illetve tagozatok állanak a belépni kívánók rendelkezésére. Biztosítások orvosi vizsgálat nélkül havi 1—5 pengőig köthetők. Orvosi vizsgálatlaltal magasabb díjak mellett is be lehet lépni. A gyermekbiztosítási osztályba minden korlátozás nélkül valamenyinyi 12-ik életévét be nem töltött gyermek felvehető. Belépési illeték egyszer és mindenkorra 1 pengő. Gyermekbiztosításoknál 2 pengő kötvényilleték fizetendő, melynek ellenében minden biztosított gyermek külön perselyt is kap. Nyugdíjas és állás nélküli kartársak a taggyűtésekben való közreműködéssel jelentős melék-

jóvedelmet érhetnek el. Érdeklődőknek készséggel nyújtunk felvilágosítást. Kérjék még ma tájékoztatót az Eötvös-Alap Biztosítási Osztálytól: Budapest, VIII. Szentkirályi u. 47.

Nyugtázások. Tagdíj címen: Jankó Károly, Jankó Károlyné Törökszentmiklós, Iklódy Zsuzsanna Jászkesir 4—4 P. Szabó Róza 8 P., Pongó Sándorné 6 P. Szajol, Bathó Róza. Báthory Vilmosné, Bennyovszky Ida, Bennyovszky Jolán, Blénessy Jánosné, Jankovits Béláné, Józay Ferencné, Koháry Ilona, Kupics Ferenc, László József, Magyar Károlyné, Mocsári József, Németh Mária, Perényi Margit, Ring Károlyné, Ring Károly, Ruzs János, Skoda Ilona, Skoda Mária, Szentiványi Béláné, Szentirmay Kálmánné, Szilágyi Józsefné, Szegedy Jánosné, Vásárhelyi Mária 2—2 P. Jászberény, Markóth Dezső, Markóth Dezsőné, Kálmán Katalin, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Horváth Lajosné, Kiss Sándor, Turi Margit, Nagyné, K. Piroška, Tyepliczky István, Bagi Antal 2—2 P. Homok. Kövesdy László, 4 P. Jászládány, Sipos Béla 4 P. Nagyköőrü, Kiss Károly, Kiss Károlyné 4—4 P. Vénusz Mária 2 P. Jászberény. Kövesdy László 4 P. Jászládány, Fazekas Mária 2 P., Horváth Ilona 4 P., Balogh Antal 8 P. Törökszentmiklós, Herczeg Ilona, Varga Mária 2-2P Jászládány, Szentiványi Béla. Kun Lajos, Magyar Károly 4—4 P. Borköles Béla 1 P. Jászberény, Gulyás Károly 4 P. Kunszentmárton, Horváth Jolán, Vajay Józsefné, Szathmáry Lajosné, Muhy Mária, Ferenczy Sándorné, Dr. Rimóczy Józsefné, Csiky József, Koczka József, Csiky Ernő, Császár Ferencné, Jánossy Pálné, Dr. Gergely Ferencné, Greczmájer Károlyné 2—2 P. Mészáros Gyula, Mészáros Gyuláné 4—4 P. Czifra Sándor 2 P 27 t., Módos Jenő, Jancsó Kajetánné, v. Nagy Lajosné, v. Farkas Tivadarné, Tóth Piroška, Sztipics Bódogné, Polónyi Róza 1—1 P. Szolnok, Péntek Józsefné 4 P. Karcag, Pongó Jánosné 2 P. Szajol.

Temetkezési díj címen: Bennyovszky Jolán, Bennyovszky Ida, Ring Károlyné, Vásárhelyi Mária, Skoda Mária, Szentirmay Kálmánné, Ring Károly 1.20—1.20 P., Szilágyi Józsefné 11.20 P. Jászberény, Dr. Halmos Andor 3.60 P. Szekszárd, Petrovay Béláné 2.40 P., Sipos Béla, Sipos Béláné 9.60 P. Nagyköőrü, Pongó Józsefné 4.80 P. Szajol. Kürthy Jánosné 2.40 P. Cibakháza, Czifra Sándor 5.60 P., Polónyi Jolán 32 P., Szolnok, Székely Emma 12 P. Kerekegyháza.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Plac-167

Legnagyobb vállalat
Közigazgatási ügyvédi,
üzemi, közjegyzői, pénzügyi,
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, tárgyakból és
tróférszolgálatokból üzleti könyvek gyára.
Dobozgyártásban készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, reklámi és gyűjteményes dobozok.
A vidéken legjobban berendezett könyvkiadás-üzemünk készíti a
legtartósabb kivitelű könyvtáblákat, a leggyorsabbal
a legkényesebb ízlést is kielégítő szemlével.
Könyvnyomdánk elegáns, széles kivitelben, a
legjobb árak mellett készíti üzleti
könyveket, röplapokat, időlátványok
lakodalmi és béli meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomdai munkát.

Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ífjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

A Vármegyei Tanulótanársági által kiadott „**ÉRTESÍTŐ**
KÖNYVELSÉG” hapható. Ára netto 18 fillér.

TELEFON 113.

RENYI DEZSÓ

Tanhangyak

Tanszerek

Höngyhöfések

Lyomatatónyok

SZOLNOK

15

XXVIII. évfolyam

9-10. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felelős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felelős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1935. november–december hó.

RENVI DEZSÓ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
945. Helyreállítási elszámolás
 646. Bütorelszámolás
 847 a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, kúrtv
 847 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, beliv
 648. I. Kimutatás beirattási díjakról
 649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os pótdáváltságról
 650. III. Kimutatás a készpénz- és termény-hozzájárulásról
 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 652. V. Kimutatás a pitványok jóvedelméről
 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
 654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
 955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 657. Átvételi elismervény anyagokról
 658. Napszámjegyzék

915. Leltári napló (1. sz. minta)*
 616. Szakleltár (2. sz. minta)*
 917. Szobaletár (4. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kísérőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Öv- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szept. 1-től.)
8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedő-tanonok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előír. 1-41. mintájú nyomtatvány

724. Felvételi napló.*
 726. Mulasztási napló*

Kisdedóvodák számára.

727. Haladási napló puha kötésben
 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Költségvetés
 748. Felvételi napló*
 749. Tanulmányi napló*

750. Előmeneteli és mulasztási napló*
 751. Anyakönyvi törzslap
 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány

803. Iktatókönyv
 Iktatókönyv, köve, tárgymutatóval ellátva
 805. Tárgymutató
 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás köve
 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
 947. Órarend elemi iskolák számára (I iv — 2 példány)
 948. Nyugta tanítói fizetésekről (I iv — 2 példány)
 950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekéről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
27. m. Figyelmeztetés mogánviszáglatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetés-pénzekről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírság-pénzekről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságols
35. m. Pénznapló büntetés-pénzekről*

az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és *postai útdíjjal* küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük. A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Lapfőlapadonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Áll. Tantóegyesület.

Nyomtatott Rényi Dezső könyvnyomdájában, Szolnokon (Mossuth-Érc.)

FELELŐS SZERKEDZŐ:
GRECZMAJER KÁROLY
 FELELŐS KIADÓ
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik hétfőnként.
 Előzetes díjak és reklámokhoz Csiky Ernő szerkesztő közléseire, a lap szellemi cenzúrára vonatkozó rendelkezésére a szerkesztőség címére: Szolnok, Újvárosi iskola hátsóudvar. Hozzájárulást nem adunk vissza.

Új idők

Nyomasztó csend és hosszú mozdulatlan-ság után friss szellő hatolt be a népoktatási felügyelet csarnokába. Mindenki fellelékzik. Érezzük, hogy a nyomasztó napok elmúlnak új idők lépnek a nyomába.

Szakismeret, szakfelügyelet! Szabadság! Lelki autonomia és önrendelkezés. Mind megannyi fényes ajándék, mely mérhetetlen értéket képvisel. Friss szellők, friss áramok ezek a kultúra mezején. Nyomukban üde, tavaszi hajtások, pompázó virágok fakadnak.

De (sajnos, emberi tragikum) minden emberi alkotást nyomon kísér az emberi gyarlóság. A hatalom irtózatossá kísértés, melytől annak kell legjobban védekeznie, aki képviseli, vagy birtokolja azt.

Egyet ne feledjünk soha: A hatalom mindig és minden körülmények között csak az igazság szolgálatában állhat, — mindenestre, még a sértett önérték árán is. A hatalomnak csak akkor lehet jogosan is igazi tekintélye és tisztelete, ha az igazság feltétlen rabszolgájává szegődik, nem pedig a hiuság rabjává. Melyik szebb: az igazságnak, vagy a hiuságnak szolgálni?

Az új felügyelettel új idők köszöntöttek be hozzánk. Itthon vagyunk végre a magunk portáján. Magunk bírálunk, a magunk szemével nézzük hibáinkat és erényeinket.

Szent ez a mi berkünk, melyben a leg-szentebb virágok teremnek. Azért csak megszentelt lélekkel lehet e berekbe lépni!

Az iskola az isteni gondolatok és eszmék

letéteményese. Tehát, aki ott dolgozik, vagy reá felügyel, annak ebben az isteni gondolat-körben kell élnie.

Új szemüveget kapott a népoktatás: a szakfelügyelet fényes, tiszta szemüvegét. Ennek a tiszta szemüvegnek az igazságot, — mindenkor csakis a tiszta igazságot, — a becsületes, odaadó munkát kell meglátnia. De akár-milyen is ez a szemüveg, az igazság elvitathatatlanul csak egyféle lehet. Ha valaki másként látja azt, akkor annak a szemüvegét az elfogultság, a hiuság vagy önzés sötét felhői borítják.

Szakfelügyelet, önrendelkezés, szabadság! Ime itt az évtizedes tanítói küzdelem jutalmát. Am ez a szabadság, ez az önrendelkezés ne legyen soha alkalom a lélektiprásra a hatalmi önteltség tudatában. Mert (sajnos) a hatalomnak természetében van a lelkeken való lovaglás kétes gyönyörűsége. Aki a szabadságot szereti, kell, hogy másokban is tisztelje azt, mert csak akkor nevezhető valóban szabadságszeretőnek. Különbözten zarnok a neve

Bizton hiszem, hogy a mi érdemes felügyelőink óvakodni fognak a hatalom sötét kísértéseitől. Csak egyet tartsatok szem előtt mindenkor kedves felügyelő kamaszaim: a közügynek becsületes és igazságos szolgálatát; élvezve az önzés, a hiuság s hatalom kísértő ördögét. Szemeitek legyen mindenkor egy szenvedő kulturnemzet szemüvege, amely szenvedési közepette gyógyulást keres kiválóbb gyermeki segítségével. Ez az egység a ti szivetekben, haza és ember szerető feltekében van. Ti vagyok az új orvosok, akik mellett,

hogy megállapítjátok a kóros tüneteket, ugyanakkor gyógyítjátok is a betegséget.

Munkáitokban legyen a jelszó a haza szolgálatának szent jegyében az emberszeretet, a tapintat. Méltányosság és igazságosság.

Dr. Kovács János

Iskolafelügyelői kinevezések

Hóman Bálint dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter, az 1935. évi VI. t. c. alapján, az egész országra kiterjedő rendelkezéssel megalkotta minden vármegyében az iskolafelügyelői körzeteket. Vármegyénkben, mely az ország egyik legnagyobb vármegyéje, Szolnok megyei városon kívül, ahol az iskolátogatást a kir. tanfelügyelői hivatal iskolátogató tagjai teljesítik, 16 körzetet alakított, melyek élére a következő iskolafelügyelőket nevezte ki.

Központi járás: *Tenkey József* szolnoki áll. isk. igazgató

Tiszai alsó járás I. körzet: *Veress Mihály* szolnoki áll. isk. igazgató.

Tiszai alsó járás II. körzet: *Ferenczy Kálmán* szolnoki áll. isk. igazgató

Tiszai középjáras I. körzet: *vitéz Iványi Károly* kunszentmártoni áll. el. isk. igazgató.

Tiszai középjáras II. körzet: *Greczmajer Károly* szolnoki áll. isk. igazgató.

Tiszai felső járás I. körzet: *Soós József* tiszaföldvári áll. isk. igazgató.

Tiszai felső járás II. körzet: *Tóth József* mezőturi áll. isk. igazgató.

Jászszági alsó járás I. körzet: *Kiss József* jászberényi áll. tanítóképző-intézeti gyakorló iskolai tanító.

Jászszági alsó járás II. körzet: *Thiel Bernát* jászárokszállási áll. isk. igazgató.

Jászszági felső járás I. körzet: *Ring Károly* jászberényi áll. isk. igazgató.

Jászszági felső járás II. körzet: *Szentiványi Béla* jászberényi rk. isk. igazgató.

Jászberényi rk. isk. igazgató: *Tanay Antal* áll. tanítóképző-intézeti tanár.

Karcag megyei város: *Bodor Lajos* kis-ujszállási ref. isk. igazgató.

Kisujszállás megyei város: *Mihályfalvy József* turkevei áll. isk. igazgató.

Mezőtur megyei város: *Kárpáti Károly* karcagi ref. isk. igazgató.

Turkeve megyei város: *Dr. Nagy Lajos* karcagi ref. tanító.

EGYESÜLETI ÉLET

Választmányi ülés Szolnokon

F. hó 7-én gyűlt össze választmányunk Szolnokon, a Vármegyeházán, hogy egyesületünk képviselői megvitathassák a tavaszi közgyűlés óta felmerült és a tanító közösséget érdeklő változásokat. Ferenczy Kálmán elnöki megnyitójában szívélyes szeretettel üdvözölte a megjelent Bihary István tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelőt, a tanfelügyelőség újonnan beosztott tisztviselőit, Dr. Horváth Zoltán és Dr. Strómpl János tanügyi fogalmazó gyakornokokat s a megye minden részéből nagyszámban megjelent választmányi tagokat, Tóthelyi Ferencz érdeklődés mellett olvasta fel a következő titkári jelentést:

Igen tisztelt Választmány! Közgyűlésünk lezajlása óta a fejlődés lüktető lendületű ereje számottevő eredményekkel örvendeztetette meg a tanitóságot. Átalakult az Egyetemes Tanítószövetség, kinevezések történtek a VII. fiz. osztályba s végül a közoktatásügyi igazgatásról szóló 1934. VI. t. c.-kel megvalósult részben a tanitóság régi vágya: a szakfelügyelet.

A közoktatásügyi igazgatás egységesítésével kapcsolatban hivatali előljárónk, Bihary István kir. tanfelügyelő, tanügyi tanácsossá neveztetett ki s megbízást kapott a tankerület további vezetésével. Egyesületünk e helyütt is mély tisztelettel köszönti hivatali előljáróját. Tisztelete mellett ragaszkodó szeretetét is nyilvánítja s kéri a jelenlevő tanügyi tanácsos kir. tanfelügyelő urat, hogy ezután is érző szívvel intézze ügyeinket.

Örömmel jelentem, — mint már köztudomásu is, — hogy 16 vármegyei kartársunkat a kir. tanf. ur előterjesztésére szakfelügyelővé nevezett ki a Miniszter Ur Önagyméltósága. Szívünk melegével üdvözöljük kitétetett kartársainkat. Kérjük őket, hogy megindulásuknál s munkájukban Istennek és a hazának szolgálva teljesítsék hivatásukat. Ne feledjék, hogy szívvel és lélekkel kell a tanítótestvért látogatni s a felügyeletnek véle lélekben együvé forrva lehet csak a népoktatásügyet hatalmas len-

déttel előre vinni.

A tanítói közösség országos szerve, új néven az Egyetemes Tanítószövetség, mint említettem átalakult. A nyár folyamán megtartott szövetségtanács közgyűlés eredményében beigazolta, hogy az az újító szellem, amit nem utolsó helyen egyesületünk vezetősége vetített — nem egyszer súlyos támadások dacára is — az Országos Szövetség régi szervei élé: a haladás és az igazság szelleme volt, melynek győzedelmeskednie kellett. Berkényi Károly győzött s vele új utra tért a szövetség. Új erő, új akarás, szárnyaló lendület áramlik ki az elnökség által összeállított célkitűzésből: a munkatervből. Ez az ősz folyamán készült el, mint valamennyien olvashattuk a Szövetség lapjában s örömmel jejentem azt is, hogy már folyik is a munka. Külömben hivatkozom a Szövetségi lapra, melynek előnyösen megváltozott szelleme, mozgékonyasága s érdeklődést kiváltó változatos tartalma tanubizonyosság e a megújulás szükségességére.

Nézzük a munkatervet! Ennek csúcspontja mindjárt kiindulása. Bevezetésben írja. A magyar tanitóság lelki és szervezeti egységét a közös világnézet és közös erkölcsi ideálok szolgálását a vármegyei általános tanítóegyesületekben való tömörüléssel s ezek útján minden tanitónak az Egyetemes Szövetségben létevel kell megélni.

Művelési mozgalmában ki akarja termelni tagegyesületeinek közremunkálkodása révén a megbúvó, el nem ismert tanítói értékeket, hogy közösségbe vonásukkal a tanító szellemi magasabbrendűségét a társadalom előtt bebizonyíthassa.

Fel akarja szabadítani a tanitóságot a kötöttségek tömegvonzása alól s hitet akar nyújtani arra, hogy a tanitónak vezetőserepet kell betöltenie a nemzeti élet újraformálásában.

E célok elérésére bizottságokat alakít. Így: reformpedagógiai, szervező és propaganda, irodalmi és művészeti, valamint külügyi bizottság. Tervebe vette s megindította a nemzettanulmányozást, megszervezte már is a magyar tanítók szabadegyetemét, megkeresi és összegyűjti a magyar tanítók barátait, együttműköd-

dést óhajt teremteni a falu értelmiségével, kapcsolatot keres a nemzeti alapon álló népi szervezetekkel, együtt kíván munkálkodni a tanügyi szervezetekkel, megvédeni óhajtja a fiatal tanítónemzedék érdekeit, kitétetéseket adományszóval, a Szövetségében olvasótermet létesít, gondoskodik, hogy a kiváló tanítók megszólaljanak a rádióban, nyelvi tanfolyamokat létesít, a Tanítók Könyvtárát újra feléleszti, országos dalárdát szervez, pályázatokat ír ki, megünnepli a Szövetség 50 éves fennállását (1940) s ezzel kapcsolatban megrendezi a X. Egyetemes Tanítógyűlést, gondoskodik a tanítói mozgalmak történetének megírásáról s végül legkiválóbbjaiból megalkotja a Magyar Nevelési Akadémiát.

Ez a munkaterv tömör ismeretese. Gyönyörű elgondolások, hatalmas előretörés a tervben és azóta már a cselekvésben is! Az új vezetők új stílust — a korhoz illőt — vezetnek be a tanítói közéletbe. Immár 20.000 magyar tanító kell egybekovácsolni. A vezetők érzik elhivatásukat s hiszem, hogy meg is cselekszik hitvallásukat, ha mi 20.000 magyar tanító, iestvéri kézfogásban s vállatve támogatjuk őket. Nem elég becsületesen végezni a munkánkat! Ma az idő szava a közösségek helyes életmegoldását hangsúlyozza. Legfontosabb közösségünk a nemzet! Ennek érdekeit csak úgy tudjuk igazán szolgálai, ha a legkisebb közösség a család s a tanítói közösség szolgálásában átütő erejű példát adunk.

A nemzetre nézve jöünk csak az a tanító végezhet, aki e két közösség szolgálatában becsületesen végzi kötelességét. Csak az válik eszményi tanítóvá, ki az életre nemcsak szóval, hanem példával is nevel, oktat.

Most, hogy az említett változások után először jövünk össze, kérjük kedves bajtársaink támogatását. Legyünk az új idők önzetlen fáklyahordozói! Különösen kérjük iskolafelügyelő kartársainkat, hogy új munkatörükben viseljék szívükön a közösség ügyeit is. Világossítsák fel a szerte-szét szóródott tagtársakat, hogy kötelességeik vannak a köz iránt is. Ez részben munkában, részben szerény anyagi áldozatadásban nyilvánul meg. Egyesületi vezető-

ségünk példásan redukálta a tagdíjakat s elvárjuk a példás tagdíjfizetést is! Az anyagi ember minden mozdulása anyagot igényel. Mi ennek tudatában vagyunk, de hangsúlyozzuk, ez nálunk csupán eszköz, nem pedig cél. Minden közösség meghozza ezt az áldozatot, ami nem is áldozat, hanem kötelességteljesítés. Saját érdekeink kívánják, hogy minden támadás ellen védve legyünk. Védettségünk a szervezetünk s ennek biztosítása a tagsági díj lelkismeretes megfizetése.

A legszükségesebb anyagiak birtokában törekedünk aztán arra, hogy tanítói lelkiséggel kapcsolódjunk egymással. Ne kerüljük egymást, hanem teremtsünk alkalmat, amelyek közelhoznak bennünket. Erre kérjük az igen tisztelt Választmány támogatását s Isten segítségét.

Bihary István kir. tanfelügyelő a titkári jelentés után emelkedett lelkületű felszólalásban köszönte meg az iránta megnyilatkozott tiszteletet és szeretetet. Felhasználta az alkalmat arra, hogy néhány felvilágosítással szolgáljon a szakfelügyelettel kapcsolatban. Így felhívta a megjelentek figyelmét az új utasításra, melyet beszerelve a szakfelügyeletre vonatkozó ismeretekkel gazdagodhat minden tanító. Felsorolta az iskolafelügyelő hatásköréhez tartozó intézkedéseket. Megokolta a 16 megyei iskolafelügyelő kinevezését. Hangsúlyozta, hogy első sorban a múltban szerzett érdemeket kívánta megjutalmazni s ezért részesítette előnyben az érdemes, régi kartársakat. Hite, — mint mondotta, — hogy nagy általánosságban megnyugvást kelt az osztánitóság előtt intézkedése. A fiatalok előtt még mindég ott áll a lehetőség, hogy képzettségük, szakbeli jártasságuk, kiválóságuk idővel elismertessék. Bejelentette, hogy dec. 14-én tartja az első iskolafelügyelői értekezletet, ahol bővebb felvilágosítást fog nyújtani. Felszólalása végén kiemelte még, hogy az iskolafelügyelő az ő exponense, kell, hogy vele lelkileg rokon legyen, mert szeretettel, megértéssel kívánja a felügyelet munkáját teljesítenni.

A lelkesen fogadott megnyilatkozást az elnök köszönte meg s kérte egyuttal a kir. tanfelügyelőt, hogy ebben a szellemben vezesse

se továbbra is a vármegye népoktatásügyét.

Bodor Lajos alelnök, mint a Heves- Nagykunsági ref. tanítóegylet elnöke, Ferenczy Kálmán elnöki felhívására, az egység mellett tett hitvallást. Szükségesnek tartja, hogy a tanítóközösség a vármegyei egyesületben való teljes tömörülésében nyilvánítsa meg egységét, javasolja, hogy az elnökség hívja össze a vármegye területén létező minden jellegű tanítóegyesület vezetőit s egységesen határozzák el az egyesületbe való belépésüket s azon keresztül a szövetségi tagságot. Javasolja továbbá, hogy írjunk át az Egyetemes Tanítószövetség elnökségének s kérjük, hogy a központban is hívják össze az országos tanítóegyesületek vezetőit, hogy azokat is így határozva irányíthassák a kötelekükbe tartozó egyesületeket.

Csiky Ernő pénztárosi jelentése során ismertette a temetkezési alosztályhoz beérkezett temetési ajánlatokat s javaslatára a választmány a Sárossy testvérek ajánlatát fogadja el s kimondta, hogy a temetkezési segélyt ezentúl 280 P.-re kerekíti.

Titkár előterjesztésére a választmány ezidén egy darab iskolai előadásra alkalmas gyermekszindarab megírására hirdet pályázatot, melyet 50 P. pályadíjjal jutalmaz. (Részletesen lapunk más helyén.)

Elnök bejelenti, hogy időnkint elnökségi értekezlet tartását vezetjük be, melyre külön meghívót küld az elnökség. Ugyancsak feleleveníti azokat az összejeveleteket is, melyek hivatva vannak arra, hogy a tanítóközösség között baráti kapcsolatot kímélyítsék. Végül szeretettel köszönte meg az egybegyűlteket értékes közremunkálkodását. (l. f.)

PÁLYÁZAT

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület pályázat hirdet ifjúsági előadásra alkalmas gyermek szindarab megírására.

Pályázati feltételek:

1. Csak egyesületi tag pályázhat.
2. A pályamunka a papír egyik oldalára lehetőleg írógéppel, vagy könnyen olvasható idegen kézírással írt legyen.

3. A pályázat jelíge. A jelíge többszörös papírburkolatban helyezendő borítékba.

4. Pályadíj 50 (ötven) P, melynek ellenértékül a pályamű az egyesület tulajdonába kerül.

5. A dicséretre ajánlott pályamunkák szerzőit szintén megnevezzük.

6. Határidő: 1936. március 1.

7. A pályamunkák az egyesület titkárnak címére küldendők. (Tóhelyi Ferenc Szolnok Cukorgyár.)

Szolnok, 1935. december 9-én.

Ferenczy Kálmán s. k. Tóhelyi Ferenc s. k.
elnök titkár

Az állami tanítók és óvónők közgyűlése

Közel hatezer állami tanító és óvónő képvisellete tartotta közgyűlését november 16-án a Tanítók Ferenc József Házában. Megjelentek a közoktatási miniszter képviselőjében dr. Boreczky Elemér miniszteri osztálytanácsos, a Tanfelügyelők Országos Egyesülete képviselőjében Kehrér Károly tanügyi főtanácsos, Angyal János és Csontai Győző tanügyi titkárok jelentek meg. Az egyetemes Tanítószövetséget Berkényi Károly elnök képviselte.

Galla Endre elnöki megnyitójában rámutatott az egész magyar tanítóközösséget foglalkoztató kérdésekre, amelyeknek megoldását tovább halogatni már nem lehet. Elsőbbségi jogot kérnek a tanító-óvónők tanítói pályán való elhelyezésénél. Nehéz mondja a tanítóközösségnek gyermekeik neveltetése. A falvakban, tányákon működő tanítók, óvónők kénytelenek gyermekeiket internátusokba adni. Fizetésük nem elég az internátusi tartásdíjak kiegyenlítésére. Internátusok sürgős létesítésére és megnyitására van szükség, ahol nagycsaládú tanítók gyermekeiket mérsékelt díjazás mellett elhelyezhetik. Ennek felállításával is foglalkozni kell.

Boreczky Elemér miniszteri kiküldött bejelentette, hogy a kultuszminiszter foglalkozik a tanítói és óvónői sérelmek megoldásának tervével. A következő költségvetési évben 300 helyettes tanítót szándékozik segédtanítóvá kinevezni.

Bartos József pezscenterterésben igazgató az iskolafelügyelettel foglalkozott tartalmi előadásban. Kifejezésre juttatta azt, hogy ettől az új rendszertől mit vár a tanítóközösség. Kérte Péter titkár főtitkári jelentésében a helyettes tanítók, iskolafelügyelet, a VII. fizetési osztály, a VIII. osztályú népiskola, a magasabbrendű tanítóképzés kérdésével és alapszabályszövevényekkel foglalkozott. A felszólalók rámutattak a helyettes tanítók nemzet testén regező problémájára és törvényellenességére. Hangzottak, hogy a körzeti iskolafelügyelői megjelölésének kétsége azt a látszatot keltezik a tanítóközösségben, mint ha nem lehetne a szakszerűség és a felelősség elvét érvényre juttatni, pedig ennek a reformtörvénynek végrehajtásánál az egész tanítóközösség egy emberként sorakozik a miniszter és munkatársai mögött. Azt kívánják, hogy az óvónők részére nyitassék meg a VIII. fizetési osztály. A családi nevelést, melynek hiánya lezülleszti a magyar életet, csak az óvónők pótolhatják. Nemzeti érdek, hogy erre képessé tegyék őket. Az állandó önművelés, nyugodt lelkiállapot, mely ennek a munkának alapfeltétele, anyagiakon fordul meg. A tanító ma már nemcsak napzámosa a nemzetnek, hanem anyagi, erkölcsi és szellemi kincsértartója is. A bekövetkezett drágasággal kapcsolatban azt kérik, hogy vagy törjék le a drágaságot, vagy emeljék a fizetéseket az árnindex mértékéig. A fizetések leszállításánál annakidejéről az indexszám csökkenésére hivatkoztak. Foglalkoztak az Egyetemes Tanítószövetség Munkatervével. Elhatározták, hogy azt teljes egészében magukévá teszik. Ennek érdekében és ennek alapján szorosban együttműködnek az Egyetemes Tanítószövetség elnökségével. A januárban Budapesten felállítandó Szabadegyetem előadásaira maris számosan jelentkeztek. Czibor János a pénztári állapotról és az állami tanítók és óvónők Jóléti Alapjáról tette meg jelentését. Rossmann Ferenc a számvizsgáló bizottság jelentését ismertette. Elhatározták, hogy 1936-ban az egyesület 40 éves fennállásának fordulóján ünnepi taggyűlést tartanak. Az előkészítéssel, rendezéssel az elnökséget bízták meg. Kimondták, hogy a jubileumot biztán meg. Kimondták, hogy a jubileumot biztán meg.

leumi közgyűlésen megalakítják az Állami Tanító és Óvónök Segélyalapját. A Himnusz elénekélése után oszlott szét az állami tanítók és óvónök parlamentje.

Az Egyetemes Tanítószövetség munkaterve

A Magyar Tanítóegyletek Egyetemes Szövetségének elnöksége legutóbbi értekezletén munkatervet állapított meg, céljaiknak mennél biztosabb és gyorsabb elérése érdekében. A Szövetség a népoktatási kar teljes értékű közreműködésével óhajlja biztosítani annak a nagy építő munkának a sikerét, amely az életerejében és szellemiségében megújuló Magyarország erős alapjait kívánja lerakni. Evégből a magyar tanítói kar szellemi, erkölcsi színvonalának a kor követelményeinek megfelelő magasabb színvonalra emelését tűzte ki célul. A szövetség elnöksége három fő gondolatban fejezte ki működésének irányát és szellemét. Először megvalósítja a magyar tanítóság lelki és szervezeti egységét nemcsak az érdekek azonosságára, hanem a közös világnézet és a közös erkölcsi ideálok szolgálata alapján. Másodszor az elnökség valamennyi tagegységében önszervező, minőségi mozgalmat indít, az ország minden értékes tanítóegységének bevonásával, hogy a szellemi magasabbrendűség és az erkölcsi emelkedettség erejével nyisson utat az egész népoktatási kar érvényesülésének. Végül harmadszor a magyar tanítóság függetleníti magát a megkövesedő és pusztító környezet s mindazon formák, kötöttségek tömegvonzása alól amelyek az ország életét válságban tartják, hogy vezetőszerepet vihesen a nemzeti élet újraformálásában. A magyar tanítóság nemzetnevelő munkájának kell a magyarságot a legmagasabb kulturájú népek sorába emelnie, mert csak a szellem és művelődés erejével biztosíthatja vezetőszerepünket a Dunamedencében. E nemzetnevelő munkának kell a nemzeti életközösség eszményével létrehoznia az egész magyarság szellemi, erkölcsi és akarati egységét és meg kell gyorsítania a magyar nép életűtemét, hogy az európai erők egyensúlyváltozása és a viharos

erejű szellemi beáramlások ne érhék készületlenül nemzetünket. A szövetség elnöksége munkatervében részletesen felsorakoztatja azokat az eszközöket és eljárási módokat, amelyeket a jövőben igénybe kíván venni.

Anyámnak én még sohasem vettem virágot!*

Írta: Turai Kálmán.

SZEREPLŐK:

Juci:	Vasorrubába:	
Cili:	1. Boszorkány:	
Nyuszi: (majd királyfi)	2. "	
Fő manó:	3. "	
Hazugság:	4. "	
Hálátlanság:	5. "	
Könnyelműség:	Hajnalka: } örökeszes	
Falánkság:	Piroska: } lányok	
Rosszindulat:	Oregányó:	
Kegyeltenség:	Törpe:	
Kis manó:	Tündérek mint —	

— Tulipán, Ibolya, Szegefű, Margaréta, Viola, Orgona.

1. JELENET.

Juci, Cili, Nyuszi. — Szín: erdei tisztás.
Cili: (szaladva, lepkét űz) Szállj le, szállj le! "kispillangó Oh, a szárnyad, mily ragyogó Állj meg, állj meg, légy enyém Kis bohó pilléském.

Oh, hát elrepült! Csunya pille, csunya! Mind elrepül, egy sem áll meg, pedig úgy szeretném megfogni.

Juci: (utánja jön) Jaj, de oda vagy azért a csuf lepkeért. En már azóta, amióta kergeted, jólaktam szederrel, málnával.

Cili: Hol, merre? Én nem láttam sehohsem.

Juci: Itt az ut mellett sok volt. De nézd, erre még több lehet! "Ere" kevesen járhattak!

Cili: Csakugyan! De ne menjünk erre, mert majd eltévedünk!

Juci: No, te gyáva, már megint meg van ijedve. Me-e, me-e, gyáva!

Cili: Igenis, nem vagyok gyáva! De Édesanyám megmondta, hogy ne menjünk messzire.

Juci: Ugyan kérlek, mondom, hogy gyáva vagy! Honnan tudná meg anya, hogy tovább is megyünk! Majd azt mondjuk, hogy csak a tulsó tisztásig jöttünk, ott megpihentünk, meg virágot szedtünk.

Cili: De virágot még nem szedtünk!

*30 P-s első díjjal jutalmazott pályamunka.

Juci: Nem szedtünk! Nem is szedtünk! Majd azt mondjuk, hogy amikor pihentünk, itt felejtettük a tisztáson. Anya ugyanis elhiszi!

Nyuszi: (a bokorból) Nyiff, nyaff, nyiff, nyaff!

Juci: Mi az? (figyel)

Cili: Jaj ugy lélek!

Juci: Mondom, hogy gyáva vagy! Itt van valami a bokorban! (a bokorhoz megy) Nézd, nézd, Cili, egy nyavalyás nyul! Hogy nyalog! Pfüj!

Cili: (odamegy) Nézzed csak, vezrik a lába! Kössük be hamar, itt a zsebkendőm!

Juci: Akkor csakugyan nem jutunk el a málnásig! Hagyd itt és gyere!

Cili: De Jucikám, engedd, hogy beköszem, hiszen, hogy fájhat neki!

Juci: Ugyan hagyjad! Nem többet ér a málna? Te meg menj innen, te rongyos nyul! (megrugja)

Nyuszi: (elmeleg nyafogva a fák közé)

Juci: De nézd csak, milyen szép bogó van ezen a bokron! Biztosan jó ízű!

Cili: Mérges is lehet!

Juci: Dehogy mérges! (szakit) Elég finom! Kóstold csak meg! (Cili szájába tömi) De azért a málna finomabb. Gyerünk hát málnát enni! (indulnak)

Cili: Milyen álmos lettem!

Juci: Jaj, én is! Feküdjünk le! (lefeksznek)

Cili: (dühöngve) Nagyon jó lesz (elalszanak)

2. JELENET.

Juci, Cili, Főmanó, Hazugság, Hálátlanság, Könnyelműség, Falánkság, Rosszindulat, Kegyeltenség manók, Kis manó.

Szín: előbbi, lehetőleg vörös fény.

Füttty, bugás, zugás, vibogás hallatszik

Kis manó (jön, a lányok mellé áll)

Fő manó: (vibog, hajladozva a lányokhoz megy.)

Hihihí, habaha, hihihí, habaha,

Szép lányka, két lányka

Hihihí, habaha, hihihí, habaha,

Hogy csináltad Manóka?

Kis manó: Méreg van a bogóba!

Fő manó: (sípjába fúj)

Manók: (két oldalról megjelennek 3—3 meghajolnak)

Mit parancsolsz Főmanó?

Fő manó: Itt e két lány, itélkezzünk,

Kié legyen elvégezzük.

Manók: Enyém, enyém, nekem jár!

Fő manó: (Kismanóhoz)

Mi a bűnük, halljuk már?!

Kis manó: A bűnös a nagyobbik,

Egyre, folyton hazudt.

Hazugság: Akkor én nem hagyom itt.

Kis manó: Kis testvérét nem szereti

Minden bűnbe beleviszi.

Könnyelműség: Enyém, más el nem viszi!

Kis manó: Sohasem hallgat a jó szóra,

Édes anyját szomorítja.

Hálátlanság: Van, ki tölem elvitatja?

Kis manó: Semmire sem gondol másra,

Csak a gyomrára, hasára.

Falánkság: Hamm, de jó lesz vacsorára!

Kis manó: Rossz a szíve, rossz a lelke,

Más baján nem segítene.

Rosszindulat: Jaj, de boldog leszek vele!

Kis manó: De bizony ez még mind semmi,

A beteget űti, veri.

Kegyeltenség: Juj, de jó lesz nyársra húzni!

Kis manó: Sok a bűne rengeteg,

Még majd elront bennünket.

Fő manó: Sokkal rosszabb, mint gondoltam,

Ily rossz gyermeket nem láttam.

Manók: Én sem láttam, én sem láttam!

Fő manó: A kezemet rá nem tesszem,

Országomba be nem viszem!

Manók: Nekem se kell, nekem se!

Fő manó: Mit csináljunk hát vele?

Rosszindulat: Szítáljuk meg s hagyjuk itt,

El ne ronthasson senkit.

Kegyeltenség: Szítáljuk meg, s hagyj aludjon,

Rája hajnal ne viruljon,

Fő manó: Rajta hát, rajta hát,

Fogd kezét, fogd lábát!

Manók: (szembe állnak, összekapcsolt kezükre fektetik szítállák s fel-feldobják, miközben énekelnek.)

Szítáljuk, szítáljuk,

Levegőbe dobáljuk.

Szítáljuk, szítáljuk,

Levegőbe dobáljuk.

Hipp, hopp, hipp, hopp, hipp!

Fő manó: (int s leteszik)

Most már hagyjuk, hogy aludjon,

El nem vesszük, ez parancsom!

Hogy bennünket el ne rontson.

(Sipolás, zugás között a manók elménnek.)

3. JELENET.

Szín: előbbi, lehetőleg lila fény.

Juci, Cili, Kis manó, Vasorrubába, 1, 3, 4, 5,

boszorkány.

Juci, Cili: (mint előbb)

1. Boszorkány: (visítva seprűn belovagol)

Nini két kis lány,

Jaj, de piros az arcuk,

Ugy látom, hogy elaludtak,

Nem tudom, mit álmodhattak?

Biztosan nem mi rólunk.

Vasorrubába: Hihihí gyönyörű kis macákká,

De régóta üresek a kalitkák.

Most már lesz majd, akiket meghízalunk,

Pecsenyének az asztala felelünk.

(Kívülről ordítás, visítás, zörgés hallatszik)

2. Boszorkány: Oregányánk manót fogtunk,

Juj, de csunya, juj, de rút! (orrot mutat.)

Kis manó: (Kintől) Engedjétek, engedjétek.
 Kirázzátok a lelkemet.
 Ördög vinne benneteket!
 Boszorkányok (Énekelve, táncolva beforognak a manóval)
 Híjhíjhíj, hujhujhuj,
 Ha kedved van ne lapulj,
 Manóval serdülj, fordulj.
 Vasorrubába: (kőbe vág a seprével)
 Hagyjátok már magáta,
 Szükségem van reája.
 Itt van es a két kőlök,
 Tudod-e, hogy mi bűnök?
 Ha tudod elengedünk,
 Ha nem tudod, megcsütünk!
 Kis manó: Hej, tudom én öreganyám,
 De ne nézz oly csunyan reám.
 Mi már egyszer itt jártunk,
 Mi is rájuk találtunk.
 Itt is hagytuk nyomban,
 Vétük olyan sok van.
 A kisebbik, az rendesebb,
 A nagyobbik a bűnösebb.
 Csavargó és csufolódó,
 Kegyetlenségre kapható.
 Falánk, hálátlan, könnyelmű,
 Hazug szívű, hazug lelkű.
 Bűnre csábítja testvérét,
 Szomorítja anyja szívét.
 Vasorrubába: Ne mond tovább, ez is elég,
 Elátkozva itt aludjék!
 Bűntől mi sem vagyunk tiszták,
 Kik a macskát nyársra huzzák.
 De én nem ennék belőle,
 Bizony még ez megmérgezne!
 Boszorkányok: Én sem ennék, én sem, én sem!
 Vasorrubába: Mit csináljunk hát vele?
 1. Boszorkány: Adjuk oda Manóknak,
 Jó lesz neki játszótársnak.
 Kismanó: Ne ijesszettek vele,
 Elszaladok előle!
 2. Boszorkány: Ezt ugyan elkergettük!
 De most aztán mit tegyünk?
 3. Boszorkány: Figyeljétek, amit mondok,
 Nem beszélék én bolondot.
 Ugorjuk át egyszer-kétszer,
 Tízszáz-százszor, hetvenhétzer.
 Hogy ne nőjön meg soha!
 Mind: Ez lesz a jó, ez biz' a.
 Vasorrubába: Rajta hát, ugorj át,
 Ugorj át a derekát!
 Mind: (átugrálják és énekelnek, a manók által énekelt dallamra)
 Mindenki ugorja,
 Hogy ne nőjön meg soha.

Mindenki ugorja, hogy ne nőjön meg soha.
 Hípp, hopp, hípp, hopp, hopp!
 Vasorrubába: Seprűre híveim, hagyjuk, hogy aludjon!
 Sok bűnéből reánk semmi se ragadjon!
 (visszatér között elvagalognak)
 Szín: előbbi, rendes megvilágítással. Tündérek megjelenésénél lehetőleg zöld fény.
 Juci, Cili, Nyuszi, Tündérr királyi, Hajnalka, Piroška vöröskeresztes leányok, Öreganyó, Törpe, majd a virágtündérek.
 Hajnalka (nyakában vk. mentőtáska, bejön s meglátja a két kis leányt):
 Nézd, nézd Piroška itt fekszik Cili meg Juci,
 Hogy alusznak!
 Piroška (nyakában vízeskulacs, kezében csokor): Ugy látszik megint elszöktek otthonról. Rettenetes, hogy ez a két lány mindig csak bánatot okoz az édesanyjának! Biztosan Juci megint jólakott számocáival, hogy így elaludtak!
 Hajnalka: (éberszétgeti) Keljétek fel, keljétek! Lusták álmosak. No, keljétek hát fel! Kell-e eper számoca? . . . Nézd már nem akarnak felkelni!
 Piroška: Nincs talán valami bajuk?
 Hajnalka: Málna is van, cukor is van, ébredjétek már no!
 Piroška: Itt már baj van, ha még erre sem ébredtek fel! Vizsgáljuk meg őket, hiszen tanultuk a vöröskeresztben hogyan kell. (Juci szívére teszi a fülét, Hajnalka pedig a Ciliére.)
 Piroška: A szíve dobog! Az arca meleg! (kezét nézi) Értérese is rendes!
 Hajnalka: A Ciliké-é is Mi bajuk lehet hát?
 Piroška: Próbáljunk meg mesterséges légzést alkalmazni!
 Hajnalka: A lélekzésük is rendes!
 Piroška: Akkor mit csináljunk?
 Nyuszi: (a bokor mellől) Nyíff, nyíff, nyíff, nyíff!
 Hajnalka: Mi az? Hallottad?
 Piroška: Hallottam. Mintha valaki sírna!
 Hajnalka: Inkább nyafogás!
 Nyuszi: (előbbre jön) Nyíff, nyíff, nyíff, nyíff.
 Hajnalka: Nézd, nézd, egy nyuszi!
 Piroška: Mi bajod nyuszi? Miért nyafogsz?
 Nyuszi: (keservesen) Nyíff, nyíff, nyíff, nyíff!
 Hajnalka: No, mondd miért nyafogsz? Mi bajod? Oh, nézd csak, vérzik a lába!
 Szegény nyuszi, ki bántott?
 Piroška: Azt úgy sem tudja megmondani! Inkább ehelyett gyorsan kössük be a lábát. Van nálad kötszer?
 Hajnalka: Van minden! (kicsomagol) Várj először bejodozzuk! De előbb mossuk ki! Van víz a kulacsodban?
 Piroška: Van! Már mosom is! Szegény nyuszi! Nagyon fáj? Valami rossz ember bántott talán? Már kész is! Jódozhatod.

Hajnalka: (beken) Kicsit csipi, de jót tesz a sebnak!
 Most már beköthetjük!
 Piroška: (kötszerrel becsavarja) Vigyázzunk ne legyen nagyon szoros. Kősd meg Hajnalka!
 Hajnalka: (megkötö) Így ni, majd meggyógyul!
 Nyuszi: (elkezd ugrálni, forogni, forgás közben a színel mögé jut s majd helyette beforog Tündérr királyi huszárrubába öltözve. A csere egy pillanat alatt történik.)
 Piroška: Nézd, nézd, hogy ugrál! Megbolondultál Nyuszi? Mi van veled?
 Hajnalka: Örül, hogy meggyógyult. De mégis ez már sok! Ne ugrálj már nyuszi!
 Mit csinálsz? Elment az eszed? Állj meg már, no!
 Piroška: Nézd, ledobja a fejét. Levettezik! Mit csinálsz nyuszi? Pfuj!
 Nyuszi: (ekkorra átvedlik királyfinak, elébük áll s meghajlít)
 Hajnalka, Piroška: (egyszerre) Oh, oh!
 Királyi: Tündérr királyi vagyok,
 Köszönöm a jószágok.
 Gonosz lelkek elátkoztak!
 Kis nyuszi vá változtattak,
 De ti megváltoztatok.
 Az volt gonosz sorsom kulcsa
 Megvált, aki meggyógyította
 Folyton vérző kezemet,
 S bekötözi sebemet,
 Annak szolgálja leszek.
 Aranyos jó szívetek,
 Átvártsolt engemet.
 Az apám tündér király,
 Mindent megtesz mit kíván,
 Jó szívetek, lelketek
 Mondjátok meg kik vagytok,
 S nekem mit parancsoltok?
 Várom, hogy hálám mutassam,
 S ha kell kardom kiránthassam!
 Értetek életem adjam!
 Piroška: Engem Piroskának hívnak.
 Hajnalka: Engem Hajnalkának.
 Királyi: Oly szép nevetek van,
 Mint két tündér lánynak!
 Hajnalka: Kirándulni jöttünk az erdőbe, jó levegőt szívni, virágot szedni.
 Piroška: És rátaláltunk két kis barátönkre. Ime itt alszanak, nem tudjuk őket felébreszteni, hiába keltjük.
 Királyi: Igen, őket is láttam,
 Nem segítettek rajtam!
 Ették az álom bogyókból,
 Gonosz manók birtokából.
 Most rajtuk is varázslat van.
 Nem ébrednek fel soha!
 Hajnalka: Tündérr királyi, azt mondtad az előbb, amit kívánunk megteszed.
 Látod, már én kérek is tőled. Neked olyan nagy hatalmad van, nagyon szépen kérek, ébreszd fel, ami kis barátönköt. Jó? Tedd meg ezt nekünk? Ugye megteszed?
 Királyi: Nem tehetem, nem tehetem.
 Gonoszok ők mind a ketten!
 (Bár a kisebb nem annyira.)
 De nincs szükség rossz lányokra!
 Piroška: Meglátod, ha most felébrednek, megjavulnak. Én tudom határozottan, hogy így lesz! Ez jó lecke lesz nekik. Jucinak, hogy észre térjen, s megjavuljon, Cilinek pedig, hogy ne hallgasson mindenben a rossz tanácsra. Kisérelj meg tehát, adj nekik módot a megjavulásra. Tedd meg ami kedvönkért Tündérr királyi. Ugye megteszed?
 Királyi: Bár nagy dolgot kérték tőlem.
 De megteszem, mert igéretem.
 S hátha szívetek jósága
 Az ő szívükre is hatna.
 S megjavulnának tőle.
 (sípjába fúj, megjelenik Öreganyó)
 (folytatja) Szézeszandós Öreganyó,
 Mődd meg nekem mi a való!
 Im e két lány itt fekszik,
 Bogyót evett, mely piroslik.
 Fel lehet-e ébreszteni?
 Öreganyó: (szakít egy bogyót, megízleli, odamegy a lányokhoz s megnézi őket, vizsgálgatja)
 Mindkettőnek nagy a baja,
 De segíteni tudunk rajta.
 Tulipán és ibolya,
 Szegfűvirág s viola,
 Margaréta, orgona,
 Összekevert illata
 Segítene még rajta.
 Királyi: A tanácsod megfogadom,
 Amit mondtál megpróbálom.
 Szíveséged meghálálom.
 (Int anyó elmegy. Sípjába fúj, megjelenik egy törpe)
 (Törpéhez:) Hívjad mind, akit gondolt!
 (Törpe elmegy)
 (folytatja) Ime meg lesz, mit kívántek,
 Megérdemli jószágotok.
 Hajnalka: Köszönjük jó Királyi, igazán tündér Királyi vagy!
 (A virág-tündérek jönnek egyszerre s a pillanatban zöld fény árasztja el a színt. Mindegyik megfélelő virággal ékesítve, megfelelő virágot hoz.)
 Királyi: (a tündérekhez)
 Jó tündérim, szép virágok!
 Ime két földi társatok.
 Jóságukkal megmentettek,
 Gonosz varázstól engemet.
 Hálájuk meg jó tettüket!

E két leányt, kik alusznak,
Kik áldottak Bűnnek, Rossznak,
Ébresszék fel szép szóval,
Szép virágok illatával,
Szépségetek balzsamával.

Tündérek (körülveszik Jucit, Cilit)

Tulipán: (főléjük hajol)

Én a tulipán vagyok...
Tündérorszámban lakom.
Ébresszen fel illatom!

Ibolya: Szerénységből bokrok alját keresem,
De azét a napsugarat szeretem.
Titeket az illatom felébresszen!

Szegfű: A ruhám piros, meg fehér,
De a szívem csak nem kevély.
Földi leány felébredjél!

Margaréta: Szerettem a napsugaras rétet,
Az illatom ébresszen fel téged.
S legyen boldog a te ébredésed!

Viola: Az én nevem a viola,
Én nem vagyok bús soba.
Ébredjétek fel, nosza!

Orgonavirág: Bánatos a szíve ki engem nem szeret.
A tavaszi szellő tesz széppé engemet.
Illatos, bódító csókra keljétek!

Juci: (dörzsöli a szemét) Istenem, Istenem, álmodom-e
még, vagy ébren vagyok?

Cili: Borzasztó, amiket álmodtam. Juj, juj sok, nagyon
sok csunya manó, boszorkány! Jucikám álmod-
tam ugy-e?

Királyfi: Nem álmodtatok, ez igaz volt mind!

Juci: (főlögrik) Ki vagy te, aki beszél, sohasem lát-
talak és ti kik vagytok, mit akartok? Hajnalka,
Piroska, csakhogy titeket látlak. Mondjátok kik
ezek, kik ezek?

Hajnalka: Óh, ezek jó tündérek, akik felébresztettek
benneteket. Ha ők nem lennének, még most is
aludnátok. Mi nem bírtunk felébreszteni.

Juci: (irtózva) Rettenetesen álmodtam! Istenem! Iste-
nem! Hát csakugyan ilyen rossz vagyok én?
Óh, olyan csúf manókról, boszorkányokról ál-
modtam s mind elakart vinni. Egy kicsi manó
rám olvasta minden bűnömöt s mikor meg tud-
ták, hogy milyen rossz vagyok, egynek sem
kellettem.

(Sirva) Még a manóknak sem kellettem, még
a-zok-is meg-ij-jed-tek tőlem. Istenem, Istenem,
hát ilyen rossz vagyok én?

Királyfi: Én nyuszinak voltam varázsolva,
Hiába sirtam. Segítettél rajtam?
Elkergetted, meg is rugtál,
Ugye aera nem gondoltál,
Hogy az nekem mennyire fáj?

Juci: (Bűnbánóan) Neharagudj rám, neharagudj. Tu-
dom, hogy gonosz voltam, de bocsáss meg, ezu-

tán, ha szenvedőt látok, ígérem, hogy segíteni
fogok rajta! — köszönöm, hogy gonoszságomért
jóval fizettél.

A manó azt mondta, hogy Cilikét, téged kis
testvérem, nem szeretlek, minden rosszba bele-
viszlek. Igen így volt, de én nem akartam, nem
akartam! Óh én gonosz, rossz leány. Cilike bo-
csásd meg, hogy rossz voltam hozzád! Bocsáss
meg! Ugye megbocsátasz?

Cili: Én is bűnös vagyok nagyon. Mert nem hallgat-
tam édesanyám szavára!

Juci: (kéztördelve) Istenem, borzasztó, amit a manó
mondott! Hogy nem szeretem édesanyámat, hogy
nem szeretem, hogy csak szomorítom, hogy
ha-zu-dok ne-ki. Így volt, így volt! Gonosz szívű
vagyok. Most is hazudni akartam, hazudni akar-
tam Nekik az Édesanyámnak, hogy virágot szed-
tünk neki s itt hagytuk! Istenem, Istenem,
Anyámnak én még sohasem vittem virágot! Bo-
csáss meg édes jó anyám, hogy most is megszo-
morítottalak, hogy most is oly szívtelenül meg-
akartalak bántani. Többé sohasem teszem, tisztán
szívemből ígérem, minden szavadat megfogadom,
parancsod át nem hágom, soha többé, soha többé.
Szófogadó engedelmes kis lányod leszek, mindig,
míg élek! Csak most bocsáss meg még egyszer,
bocsáss meg nekem! — Ciliké jőjj velem, javu-
lásunkat mutassuk meg, szedjünk Édesanyámnak-
sok, sok virágot!

Tündérek: Odaadjuk virágunkat! (odanyújtják)

Királyfi: Szeresd, drága jó Anyádat
(mutatja) S nekik mutasd meg háládat!

Juci: Köszönöm jószágos tündérek, köszönöm Hajnalka,
Piroska jószágotokat, amiért kiragadtatok a bűn-
ből. Megfogadom tanácsotokat, követem míg élek,
s szeretni fogom nagyon, nagyon, az én sokat
megszomorított, drága, jó Édesanyámat! Óh,
most már viszek, viszek Édesanyámnak virágot!
(Függöny)

HIVATALOS RÉSZ

3644—935. sz.

Valamennyi gazdasági irányú továbbképző
iskola Igazgatóságának.

A VKM. ur 1935. évi okt. hó 16-án
53.393 sz. a. kelt rendeletével Jász-Nagykun-
Szolnok vármegyében a jászsági alsó, a jász-
sági felső járások és Jászberény város terüle-
tére Németh Béla jászladyáni, a központi jár-
rás, valamint Szolnok város területére Döme
Sándor szolnoki, a tiszai közép és tiszai felső-

járások, valamint Karcag és Kisujszállás váro-
sok területére Pataky Sándor kisujszállási, a
tiszai alsójárás, valamint Mezötúr és Turkeve
városok területére Vrannay Kálmán turkevei
gazdasági népiskolai igazgatókat bízta meg
azzal, hogy az 1935—36. tanévben a gazda-
sági irányú továbbképző iskolákat megláto-
gassák.

Felhívom a Címet, hogy a fentnevezette-
ket ezen munkájukban támogassa és nekik a
látogatáshoz szükséges felvilágításokat adja
meg.

Szolnokon, 1935. október hó 25.

A kiadvány hitelül:

Vitéz Bányay sk. Bihary István sk.
ber. áll. el. isk. igazgató. tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

3699—935. sz.

Tárgy: Gazd. továbbképző is-
kola tiszteletdíja államsegélyből.

Valamennyi gazdasági irányú
továbbképzőiskola Igazgatóságának.

Felhívom a Cím figyelmét a 73100—1933
sz. VKM. körrendeletben megszabott február
15-iki határidőre.

Indokolt esetben a gazd. irányú tovább-
képzőiskolai államsegély iránti kérvények a
66569—902 sz. VKM. Utasítás 23 §-ában
előírt okmányokkal felszerelten csakis a fenti
határidőig terjeszthetők be hozzám.

Szolnok, 1935. november hó 18-án.

A kiadvány hitelül:

Vitéz Bányay sk. Bihary István sk.
ber. áll. el. isk. igazgató. tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

és főiskolai bajtársi egyesületek országos köz-
pontja (Budapest IV. Petőfi Sándor u. 9.) fo-
lyó évi október 20-tól 28-ig rendezik Buda-
pesten a „Magyar Egészség Hetet” azzal a
céljal, hogy a népegészségügyi legfontosabb
kérdéseink a nemzet legszéllebbi rétegei előtt
való megismertetését előmozdítsa. A Magyar
Egészség Hetében az említett egyesület kiállít-
ást rendez, népegészségügyi kongresszust és
népszerű előadásokat tart. Az is tervbe véte-
tett, hogy a népegészségügyi propagandának
ezt a módját később vidékre is kiterjesztik.

A Turul Szövetségnek erre a tevékeny-
ségére felhívjuk a bizottságnak figyelmét és
ez alkalommal is hangsúlyozni kívánjuk, hogy
a népegészségügyi népművelési előadásokra,
tanfolyamokra és általában az iskolán kívüli
népművelés egész területén a népegészségügyi
vonatkozásokra különös gondot fordítson, még
pedig abban az irányban, amelyet az eddigi
kiadott rendeletek és kialakult gyakorlat je-
lölnek meg.

Együttal felhívjuk a bizottságokat arra
is, hogy a Turul Szövetség e mozgalmát adja
tudomására a hatáskörébe tartozó népművelők-
nek és kérje fel őket, hogy az egészségügyi
előadások folyamán a „Magyar Egészség He-
téről” külön is emlékezzenek meg.

Szolnok, 1935. október 21-én.

A kiadvány hitelül:

Bihary István sk. Dr. Szemerédy Béla sk.
tanügyi tanácsos tanügyi felügyelő
ügyv. eln. kir. tanfelügyelő vm. népműv. titkár

975—1935. sz.

Valamennyi Helyi Iskolán kívüli
Népművelési Bizottságnak

A vallás és közoktatásügyi miniszter ur
90.493—1935 VII. 1. ú. o. számú rendelete
értelmében felhívjuk a Bizottságot, hogy az Or-
szágos Magyar Gyermekekvédő Egyesület által
rendezendő mesedélutánokat és gyermekszóra-
koztatásokat a rendszeres népművelési keretbe
illessze be. Ennek megfelelően igyekezzék azo-
kat a rendelkezésre álló eszközökkel megköny-
nyítani és támogatni, az egyes előadásokat pe-
dig — a szabályszerűen kiállított bejelentőla-
pok (munkatervek) alapján — részessítse a me-

Iskolán kívüli népművelés.

863—1935. szám.

Valamennyi Helyi Iskolán kívüli
Népművelési Bizottságnak

A nagyméltóságú vallás és közoktatás-
ügyi miniszter ur 90611—1935 VII. 1. ú. o.
számú rendelete értelmében közlöm az alábbi-
akat valamennyi helyi bizottsággal.

A Turul Szövetség, a magyar egyetemi

sedélutánok, illetőleg népművelési előadások szokásos tiszteletdíjában.

Szólnok 1935. nov. 13.

Bihary István sk. Dr. Szemerédy Béla sk.
 tanügyi tanácsos tanügyi fogalmazó
 ügyv. eln. kir. tanfelügyelő vm. népműv. titkár

IRODALOM

Magyar Tanítók Évkönyve 1934-35 évre a címe Bene Lajos tanügyi titkár legújabb munkájának, amely izléses vászonkötésben a közelmúltban hagyta el a sajtót. A közel negyedszázoldalas kötetben megtalálhatja minden tanító és igazgató mindazokat a tudnivalókat és rendeleteket, amelyek a népiskolai adminisztrációhoz szükségesek. Részletes határidős kimutatáson kívül közli mindazokat a törvényeket is, amelyek kivétel nélkül minden tanítót és igazgatót érdekelnek. Összegyűjtve együtt találja ez értékes munkában az OTBA szolgáltatásokra vonatkozó törvényeket és törvényes rendeleteket, valamint a nyugdíjra és végelbánásra vonatkozó rendelkezéseket is. Közli ezenkívül az új tanügyi közigazgatási törvényt is teljes egészében. Főbb fejezetei: Tanügyi utmutató. Iskoláztatási ügyek. Az iskolák ügyei. Illetményügyek. Nyugdíjügyek. Költségvetés-számadás. De megtalálhatja benne az olvasó a fizetésre és előlépésre vonatkozó tudnivalókon kívül, a lakásra és lakáspénzekre az özvegyek és árvák ellátására vonatkozó rendeleteket is világos magyarázatokkal. Minden kartársunknak melegen ajánljuk. Ára 5 pengő. Megrendelhető a szerzőnél. (Csekken: Bene Lajos Budapest 39.365. sz. csekkszámán).

Weszely Ödön: A korszerű nevelés alapelvei: Weszely Ödön a nevelők nevelője, elmélet is gyakorlati vezetője, egész életét a nevelés problémáinak a felvetésére és megoldására szentelte. Irodalmi munkássága a magyar népnevelés renaissancával esett egybe. Egy hosszú élet a jövőért, állandó kutatás a gyermek érdekében, szüntelen munka a hivatás emeléséért: ez volt dr. Weszely Ödön munkássága. Legutolsó műve és legkiválóbb könyve: „A kor-

szerű nevelés alapelvei” című, melyben kiérlelt és hatalmasan kiépített formában egy magyar kulturfilozófián nyugvó rendszerrel ajándékozta meg egyébként elméleti neveléstudományi művekben szükkölködő nemzetünket.

E nagyszabású alkotás magyar vonatkozásaiban Széchenyiig nyulik vissza, akitől nemzeti feladataink megjelölését veszi; felépítésének átfogó rendszere, szellemének korszerűsége pedig méltó helyet biztosít számára az egész világ szakirodalmában is. A magyar művelődés eszményét kívánja szolgálni, de úgy, hogy szervesen beleilleszkedik az egész európai kultúra keretébe.

„A korszerű nevelés alapelvei” olyan szent örökség, amelyben a gyermek életének evangéliuma, a nevelő foglalkozásszerű hivatása, a szülő mindenek felett álló gondja: a gyermek és ezen keresztül az egész nemzet életének jövője van. *Weszely Ödön* könyve testamentum, a magyar társadalom megbecsülhetetlen öröksége. Szakember kezében iránytű és zsinórmérték, a szülőében pedig imádságos könyv, amelynek minden oldala íohász, felajánlás és erős fogadás a család gyermeke s a magyar művelődés javára, *Weszely Ödön* szinte határtalan bölcseségén keresztül.

Megjelent a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadásában. 556 lap terjedelemben, ára 15 P.

Vezérkönyv a helyesírás tanításához. Irta: *Kökai Béla* mezőtúri rk. isk. igazgató. Gyakorlati pedagógus értékes munkája ez a csinos kiállítású vezérkönyv, amely 135 oldalon ad a gyakorlati életben bevált, követésemélt tanácsokat s utasításokat az I. II. és III. osztályok tanítói részére. Részletesen foglalkozik az első osztálytól kezdve a helyesírás elsajátítására vonatkozó összes kérdésekkel és problémákkal. Példákkal könnyíti meg a tanító munkáját ugyszólván óráról-órára kidolgozza a helyesírás és nyelvimagyarázatok anyagát. Nemcsak az I. II. és III. osztályok tanítói, de mindannyian haszonnal forgathatjuk. Nagyon érdemes munka és hozzá még olcsó is. Szerezzük meg! Megrendelhető a szerzőnél Mezőtúron. Ára 2 P.

Megjelent a „Szántás, vetés...” V—VI. osztályos kötetének új, 3-ik kiadása. A gyakorlati pedagógia szakirodalmában páratlanul nevezhető az az eredmény, amit a népszerű „Szántás, vetés...” népiskolai osztályvezérkönyvek fel tudnak mutatni: A sorozat minden kötete már a 3-ik kiadást érte el. Az egész sorozat teljes, befejezett és ama tervét, melyet 1927-ben a sorozat szerkesztője bejelentett, t. i., hogy a tanítóságot az új Tanterv végrehajtásához szükséges gyakorlati irányu szellemi segítséggel el fogja látni, *egészében és maradék nélkül végrehajtotta*. A „Szántás, vetés” a legelterjedtebb és a legkedveltebb vezérkönyvemet csak az nem használ, aki nem ismeri. De legolcsóbb vezérkönyv is, mert kb. egyharmadért szerezhető be annak az összegnek, amit a tantárgybeosztású vezérkönyvekért adni kellene. S egyedülálló hogy a régi kiadású köteteket ujakra cseréli be amazok teljes árának beszámításával. A „Szántás, vetés...” t. legnagyobb részét azok használják, akiknek szánva volt: a napi munkával erősen megterhelt, nagy tanulói létszámmal és más nehéz viszonyokkal küzdő tanyai, falusi, kisvárosi tanítók. De használja a városi és a fővárosi tanítóság is, mert e könyvekben rengeteg új megoldás, gondolat jótanács van, amely minden iskolában egyaránt érvényesíthető. A „Szántás, vetés...” legjobb ajánló az, akik használják e könyveket, aki még nem ismeri és nem szerezte meg magának munkatársul, az nem is tudja, hogy mit veszít azzal, hogy bármely okból halogatja a beszerzését.

Most hagyta el a sajtót a „Szántás, vetés” V—VI. osztályos részének első kötete, az A) évet feldolgozó könyv a 3-ik bővített, átdolgozott, képes és kottás kiadásban. A vaskos kötet (388 oldal) a tanítói munka minden mozzanatában és minden kérdésében olyan segítséget nyújt, ami valósággal meglepő a vezérkönyvek irodalmában. Aki többet óhajt tudni a könyvről, az kérjen tájékoztatót, vagy rendelje meg a szerkesztőnél: Lázár Károly áll. tan. képzőint. tanárnál Sárospatakon.

Karácsonyi szindarab. A Dunántúli Népművelő

köznevelődési folyóirat kiadásában most jelent meg a *tizedik népművelési szindarab*, melynek címe, *Fegyverünk a szeretet*. Az egyfelvonásos szindarabot *Giay Frigyes* írta. A szindarab karácsony szent eszéjét varázsolja elénk egy színes kép keretében és valóságos drámai hatást kelt, amikor a két haragos szomszéd a karácsonyfa alatt a karácsonyfa gyertyáinak fénye mellett, a szeretet lenyűgöző hatása folytán megbékél, sőt gyermekeik eljegyzéséhez is hozzájárul. A minden különösebb felszerelés és színpadi kellék nélkül előadható szindarab, nevelő hatásánál fogva nagyban hozzájárul a népművelési célkitűzéseikhez és mely nyomokat hagy mindazokban, akik előolvassák, vagy előadás alkalmával megélik. A szindarab ára 80 fillér és a portó. Az előadási jog 3 példány megvásárlásával váltható meg. Megrendelhető a Dunántúli Népművelő kiadóhivatalában Szombathely, Vármegegyház.

A Dunántúli Népművelő eddig megjelent szindarabjai és vezérkönyvei: *Dezső: Csak vidáman* (1 felv.), *Giay: Selyemben az ördög* (1 felv.), *Dezső: Hogyan fogadják a munkából hazatérő apát*. Két jelenetben, *Dezső: Berátásra viszik Pistukát*. Két jelenetben, *Dezső: Ne verd a gyermeket*. Egy jelenetben, *Giay: Kerüld a pert*. (1 felv.), *Dezső: Gúny a bíró előtt*. (1 felv.) *Dezső: Két sógor beszélgetései*. (kettős fűzet) Hat különálló jelenet.

Dezső: Magyar Hazám., *Dezső-Abláncy: Időszerű gyakorlati népművelési előadások*. (60 kidolgozott előadás).

MIREK

Kinevezés. A vallás- és köznevelési miniszter *Dr. Szemerédy Béla* szombathelyi tanügyi fogalmazót a jász-nagykun-szolnokvármegyei iskolán kívüli népművelési bizottsághoz várm. népművelési titkárrá nevezte ki. Ezúton is szeretettel üdvözljük. Munkájához sikert kívánunk. Isten hozta közénk!

Igazgatói megerősítések. *Dóme Sándor* szolnoki, *Porkoláb József* dévénnyai, *Ká-*

dár Kálmán fegyverneki, *Pataky* Sándor kisujzállási, *Németh* Béla jászladányi, *Vrannay* Kálmán turkevei, *Márton* Lajos tiszaföldvári, *Tímár* István kunmadarasi, *Nagy* Sándor kun-szentmártoni gazdasági népiskolai igazgatókat igazgatói állásukban a vallás- és közoktatásügyi miniszter megerősítette.

Áthelyezés. *Lótos* Ferenc jászárokszálási ágó-tanyai áll. tanító belterületi áll. iskolához helyeztetett át.

Lemondás. Állásukról lemondtak és más állomáshelyre távoztak vármegyénkbeli: *Csörög* József, tiszasülyi rk. vitéz *Tamásy* Imre kun-hegyesi rk. és *Szöke* Erzsébet jászberényi-pórtelki rk. isk. tanítók.

Nyugdíjazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter saját kérésükre nyugdíjazta Révfy Károly szelevényi áll. el. isk. tanítót és Dr. Mikoné *Kiss* Ilona turkevei ref. tanítónőt. *Papp* Imre törökszentmiklósi áll. tanító végkielégítést nyert.

Helyettes tanítói alkalmazás. *Go*czán Géza okl. tanító a tiszaburai, *Gulyás* Anna okl. tanítónő pedig az abádszalóki rk. iskolához helyettesként alkalmaztatott.

Helyesbítés. A múlt számunk vezércikéből *Soós* József tiszaföldvári áll. isk. igazgató neve nyomdai hibából, véletlenül kimaradt. Élénken sajnáljuk ezt annál is inkább, mivel *Soós* József nemcsak értékes és megbecsült munkatársa lapunknak, hanem mert éppen ő volt egyik uttörője és apostola a kezdet kezdetén a pedagógiai szemináriumoknak és e téren szerzett kiváló érdemeiért miniszteri elismerésben is részesült

Ugyancsak kiegészítjük a Faluszövetség kunszentmártoni kiállításáról közölt hírünket is azzal, hogy a kiállításon az egyik nagy aranyérmes a tiszaföldvári külterületi áll. iskolák kiállításai anyaga nyerte.

E rajtunk kívül eső okból előállott hiányszágokért szíves elnézést kér: a szerkesztő.

Államsegélyek. A törökszentmiklósi ref. el. iskola fejlesztésével kapcsolatos építkezés költségeire eddig 6000 P. a kisujzállási utjelpi el. iskolának ugyanezen célra 10.000 P.

a szajoli rk. iskola egyik tantermének újjáépítésére 10.000 P., a tiszavárkonyi rk. iskola helyreállítására 1000 P., a kunmadarasi ref. iskolánál pedig egy kut. építésére 300 P. államsegélyt engedélyezett a kultuszminiszter.

Rendelet az állatkinzás megakadályozására. *Kozma* Miklós belügyminiszter rendeletben utasította a hatóságokat, hogy az állatkinzást az eddiginél fokozottabb mértékben ellenőrizzék. A rendelet meghatározta azt is, hogy az állatkinzás vagy durva bántalmazás fogalma alá nemcsak a heves fájdalmat okozó bántalmazás, ütés, verés esik, hanem az állatnak a munkában való tolerálhatósága is.

Követésreméltó példa. A nemzet elnéptelenedése, az egyke ellen mindaddig csak szép szónoklatokat és meggyőző előadásokat hallottunk. Cselekedetet alig. Pedig köztudomású, hogy ennek a szomorú állapotnak igen nagy részben gazdasági okai vannak. Annál nagyobb lelkiörömmel olvastuk, hogy egy kereskedő cég tettekkkel indul harcba a nemzet-sorvasztó állapot leküzdésére. A családalapítás megkönnyítésére, a házasságkötések elősegítésére minden alkalmazottjának a házasságkötéskor, a kiadások fedezésére és a családi éjszék berendezésére a férfialkalmazottnak egyhavi fizetését, a férjhez menendő női alkalmazottjának pedig kéthavi teljes fizetését adja ajándékképpen. Ezenkívül a házasságkötéskor kétheti szabadságot is engedélyez részükre, teljes fizetéssel. A gyermekáldás elősegítése céljából a cég vállalja a keresztapaságot és keresztajándékként a szülők egyhavi fizetését utalja ki. A gyermeknevelés terheinek megkönnyítésére családi pótlékot rendszeresített és a gyermek 18. évéig negyedévenként 30 pengőt folyósít részükre. A száznál jóval több alkalmazottat foglalkoztató cégnek bizonyára tetemes összegbe kerül e nemcsak gesztus, amellyel példát mutatott a cselekvő hazaszeretetre. Megérdemli, hogy idejegyezzük a nevét. Nagykovácsy Milenkónak hívják.

Tanítók ünneplése. Diszgyűlés keretében, meleg, bensőséges ünneplésben részesültek Kardos Bertalan, a szolnoki izr. isk. igazgatója és Madarász Lipót c. igazgató,

szolnoki működésük 25. évfordulóján. A tanügyi és egyházi hatóságok, továbbá az iskolák képviselői, valamint nagyszámu közönség töltötte meg az izr. kulturházat a két érdemes kartárs tiszteletére. Mi kétszeresen örülnünk ezen ünnepségnek, mert két jóbarátunkat érte az és mert boldogok vagyunk, hogy a tanítói munka a közönség és a felügyeleti hatóság részéről ilyen nem mindennapi megbecsülésben részesült. Mi is csatlakozunk az ünneplők e széles táborához és azt az óhajunkat fejezzük ki, hogy e két érdemes kartársunk még nagyon sokáig folytathassa áldásos és hasznos tanítói munkáját jó egészségben, szolgálni ezzel a magyar kultúrát és a szebb, boldogabb magyar jövőt!

A kertészek is főiskolát kérnek. Az Okleveles Kertészek Országos Egyesülete emlékiratban kéri a földművelési minisztert, hogy a budapesti kertészeti tanintézetet emelje főiskolai rangra. A kérést a kertkultúra és kertgazdaságok fejlődése és egyre növekedő nemzetgazdasági fontossága teszi indokolttá.

Szabadegyetem. Az Országos Tanítószövetség 1936. január 10-én megnyitja Budapesten a Magyar Tanítók Szabadegyetemét, amellyel a magyar tanító-ság magasabb képzését óhajta intézményesen biztosítani addig is amíg a főiskolai tanítóképzés megvalósul. Az előadások nyomtatásban is megjelennek, hogy távol lakó kartársak is részesülhessenek a Szabadegyetem áldásában. A teljes anyagot 3 pengőért lehet megszerezni.

A Magyarországi Tanítók Eötvös alapjának Biztosítási osztálya módot nyújt valamennyi tényleges és nyugdíjas tanügyi, alkalmazottnak és hozzátartozóinak, hogy önmaguk és családjuk jövőjéről fillérek ellenében gondoskodhassanak. A Biztosítási Osztály keretében ezidőszent: I. Temetkezési, II. Családbiztosítási, III. Takarékos, IV. Gyermekbiztosítási osztályok, illetve tagozatok állanak a belépni kívánók rendelkezésére. Biztosítások orvosi vizsgálat nélkül havi 1—5 pengőig köthetők. Orvosi vizsgálatnál magasabb díjak mellett is be lehet lépni. A gyermekbiztosítási osztályba minden korlátosán nélkül valamennyi 12-ik életévét be nem töltött gyermek felvehető. Belépési illeték egyszer és mindenkorra 1 pengő. Gyermekbiztosításoknál 2 pengő kötvényilleték fizetendő, melynek ellenében minden biztosított gyermek külön perselyt is kap. Nyugdíjas és állás nélküli kartársak a taggyűléseken való közreműködéssel jelentős mellékjövedelmet érhetnek el. Érdeklődőknek késszéggel nyújtunk felvilágosítást. Kérjen még ma tájékoztatót az Eötvös-Alap Biztosítási Osztályától: Budapest, VIII. Szentkirályi u. 47.

Miniszteri elismerés. A kultuszminiszter elismerő oklevéllel tüntette ki *Szarka Róza* mezőtúri ref. el. iskolai tanítónőt buzgó és eredményes szolgálataért, nyugalmában vonulása alkalmából.

Áthelyezés. *Nyitray Leona* keposvári áll. tanítónőt szolgálattételre a szolnoki kir. tanfelügyelőséghez áthelyezte a miniszter ur.

Óraadói megbízás. *Szűcs János* gazd. szaktanító a jászladányi gazd. népi iskolához mint óraadó alkalmaztatott.

Áthelyezés. *Mondics Aranka*, *Natalia* és *Dávid Rozália* Philotea szerzetes tanítónőket a jászárokszálási rk. iskolához helyezte át az egyházi főhatóságok.

Csere. *Bugai Imre* fegyverneki és *Kerekes Ernő* polgári ref. tanítók egyházi hozzájárulás útján állást cseréltek.

Tanítóválasztás. A mezőtúri, túl a körsői ág. ev. iskolához *Hanó János* okl. tanító választották meg.

Helyettesi megbízások. Helyettes tanítókként alkalmaztattak *Császár Mária* okl. tanítónő a szolnoki rk., *Bakky József* a jászberényi rk. és *Kovács Sándor* okl. tanító a tiszaburai rk. iskoláknál.

Iskolafelügyelői értekezlet. Szolnokon í. hó 14-én tartották első értekezletüket a nemrég kinevezett iskolafelügyelők. Az értekezleten a Kir. Tankerületi Főigazgatóság képviselőjében *Józsy Ferenc* helyettes főigazgató jelent meg. Az értekezleten *Bihary István* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő, egy munkában eltöltött élet gyakorlati tapasztalatait beszámította rendelkezésére az iskolafelügyelőknek. Értékes utasítási nyomán, az ellenőrzési és felügyeleti munkákör minden részére kiterjedően egységes vélemény alakult ki és egyöntetű eljárásban állapodtak meg. Melegen ünnepelték *Józsy Ferenc* kir. főigazgató helyettesét, aki vármegyénk szülötte s már családi tradíciójánál fogva is régi és igazi barátja a magyar tanítóknak. Táviratban üdvözölte az értekezlet dr. *Höman Bálint* kultuszminiszterét, vitéz *Bessenyei Lajos* dr. kir. tankerületi főigazgatót és dr. *Kösa György* miniszteri tanácsost. Az értekezlet után társas ebéd volt a Nemzeti étteremben.

Tanterv és Utasítások. Az általános továbbképző iskolák részére is megjelent a részletes utasítás. Régen várta már a tanítóóság, hogy a továbbképző iskolában folyó munka is egységes elvek szerint szerveztesse meg. Több értizedes bizonytalanság szűnt meg ezzel. A régi ismétlődő iskola már rég megszűnt „ismétlő” lenni. Továbbképző lett már régen. De ettől a népiskolai továbbképzéstől is fokozott teljesítményt követel a fejlődés, a haladás. Ezért volt szükség egységes kulturpolitikai elgondoláson felépülő részletes tantervre és utasításra. A jövő tanévre már minden iskola ez új Tanterv és Utasítás alapján köteles elkészíteni helyi tantervét és jóváhagyás végett a kir. tanfelügyelőséghez beterjeszteni. (Az Egyetemi Nyomdánál rendelhető meg 80 fillérért.)

Arcképes igazolványok. A vasuti arcképes igazolványok kiállítását, mint lapunk zártakor értesültünk, 1936. január 1-én kezdik meg az illetékes Máv. Üzletvezetőségek. A határidő 1936. február hó 29-ike, amely napig az 1935. évre érvényesített igazolványok használhatók lesznek.

Szakfelügyeleti utasítás. Az 1935. évi VI. t. c. alapján a népoktatási intézetek tanulmányi ellenőrzésével megbízott körzeti iskolafelügyelők és a kir. tanfelügyelői hivatalok iskolalátogató tagjai részére a vallás- és közoktatásügyi miniszter utasítást adott ki. Az Utasítás nemcsak az iskolafelügyelőknek nyújt részletes és kimerítő tájékoztatást ellenőrző munkájuk rendszeres és egyöntetű ellátására, hanem a legtávolabb fekvő tanyai iskola tanítóját is tájékoztatja mindama szempontok felől, melyeknek ismerete ugy az ovodai, mint az iskolanevelő és oktatói munka kifogástalan elvégzéséhez szükséges. Erre való tekintettel elrendelte a kultuszminiszter, hogy az utasítást minden közvetlen fenhatósága alá tartozó iskola és ovoda köteles megrendelni minden tanítója és óvónője részére és az iskolai könyvtár részére 1—1 példányban. A Kir. Magyar Egyetemi Nyomdánál jelent meg. (Ára vászonkötésben 70 fillér.)

Nyugtázások. *Tagdíj címen:* Heves-nagykunsági Ref. Tanítóegyesület 50 P., Módos Jenő, Sztipics Bódogné, Czifra Sándor, Jancsó Kajetánné, Farkas Tivadarné, v. Nagy Lajosné, Tóth Piroska, Pólónyi Róza Szolnok, Soós József, Soós Józsefné, Mogyorósy János, Kerekes Eszter, Illyés Margit, Angyal Mária

Tiszaföldvár, 2—2 P., Szabó Ilona, Bogyó Béla 4—4 P. Jászfelsőszentgyörgy, Kiss Károly, Kiss Károlyné 2 2 P. Vénusz Mária 5 P. Jászberény, ifj. Vajay József, Gyöngyösi József, Gyöngyösi Józsefné, Háló Malvin, Somogyi Erzsébet 4—4 P. Tóth Teréz 8 P. Mezőtúr, Lélek Kálmán, Lélek Kálmánné 4—4 P. Jászberény, Beer Jenő, Vass Kálmán, Incze Béla 4—4 P. Jászberény, Pethes Gyuláné, Haam Károlyné, Nagy Károlyné, Andersen Aladárné, Zelenka Mártonné, Veress Mihály 2—2 P. Szilvássy Elenóra 4 P., Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Vajay József, Borbély Vilma, Szabó Tivadarné, Gyomai György, Ürmösy Ferencné, Csomor Irén, Csernay Károlyné, Koltay Anna, dr. Magay Gyuláné, Bódi Istvánné, Szabó Béláné, Brinda Pászkné, Rákos Ferencné, Gyarmati Ferencné Szolnok, Mihályfalvi József, Rátkay László, Török Lőrinc, vitéz Fodor Béla, Béláné, Farkas Jenőné, Nagy Julianna, Teleky László, Tury Lajos, 2—2 P. Turkeve. Vitárius Endre, Imrefalvi József 1—1 P. Jászberény, Szöllösy János, Lőrinc János, Mészáros Kálmán, Kiss Anna 4—4 P. Mezőtúr, Nyilas György Jánosháza 4 P., Fogarassy Mihály, Fogarassy Mihályné, Baumgartner Nándorné, Busay Mária, Vass Andor, Vass Andorné, Bóth Jolán, Ragyina Margit, Mohács Katalin, Mohács László, Gál János, Kardos Katalin, Nagy Tiborné, Bánya László 2—2 P. Czibakháza.

Temetkezési díj címen: Luif Ottmárné 2 P 40 f. Budapest, Gosztonyi Sándor 7 P 20 f. Horváth Ferencné 2 P 40 f., Ferenczy Kálmán Ferenczy Kálmánné, Vajay József, Szabó Tivadarné, Bódi Istvánné 1 P 20—1 P 20 f., Koltay Anna, Brinda Pászkné, Gyarmati Ferencné 2 P 40—2 P 40 f. Szolnok.

Aki az Eötvös-Alap Biztosítási Osztályába belép, nemcsak önmagáról és családjáról gondoskodott, hanem sok tanuló özvegy és árva hölgyeit is tetőrt!

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár

Plac-lér.

Közigazgatási ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi,
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelések, irógépekből és
irógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patenti, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **hőnyomtatás** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabbtól
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Hőnyomtatás elegáns, izékes kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és báli meghívókat
és minden faja hőnyom-
tatásai munkáit.

Hőnyomtatás. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

**A Vármegyei Tanítótestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ
HONYDELSHE” hapható. Ára netto 18 fillér.**

TELEFON 113.

RÉNYI DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhöfésék

Nyomtatványok

SZOLNOK

GORODE-U. **15**

JÁSZ-NAGYKUN -SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

1935. /28.évf./ . jan-dec. 1-10.szám.